

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ DERGİSİ

TVHB 44. Genel Kurulu Gerçekleştirildi

III. Zoonotik Hastalıklar
Sempozyumu

Oda Başkanları Toplantısı

Sadece Hayvan Sağlığında Kullanılır

Combivet

Enjeksiyonluk Süspansiyon

Veteriner
Sistemik
Antibakteriyel

TOPKİM

Lezzetli Piliç

MUDURNU

www.mudurnupilic.com

Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Dergisi
Journal of Turkish
Veterinary Medical Association
Cilt: 10 Sayı:3-4 - 2010

Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Adına Sahibi
Dr.Mehmet ALKAN

Yazı İşleri Müdürü
Prof. Dr. Ender YARSAN

Editör
Prof. Dr. Ender YARSAN

Yayın Kurulu
Prof.Dr. Arif ALTINTAŞ
Prof.Dr. Adnan ŞEHU
Prof. Dr. Ender YARSAN
Dr. Nahit YAZICIOĞLU

Bu Sayının Hakemleri
Prof. Dr. T. Haluk ÇELİK
Prof. Dr. Sezai KAYA
Yrd. Doç. Dr. Atilla ÖZGÜR
Prof. Dr. Necmettin ÜNAL
İdare Yeri
Dr.Mediha Eldem Sokak 73/8
Kocatepe-ANKARA

Tel: 0312-4355415
Belgegeçer: 0312-4351853
e-posta: merkezkonseyi@tvhb.org.tr

Tasarım
MAKROMEDYA
Mithatpaşa Cad. 31/16 Kızılay-ANKARA
0 312 431 85 64
www.makromedya.com.tr

Baskı
Atalay Matbaacılık Ltd.Şti.
Sanayi 1.Cadde Sütçü Kemal İşhanı 7/82
İskitler-ANKARA
Tel : 0 312 384 41 82

Baskı Tarihi : 25 Ocak 2011

ISSN: 1302-9959
Yerel Süreli Yayın
Dergi üç ayda bir çıkar ve ücretsiz olarak
dağıtılır. Dergimizde yayınlanacak
yazılarda Yayın Kurulu değişiklikler
yapabilir. Gelen yazılar yayınlanmasın,
yayınlanmasın iade edilmez. Bu dergide
yer alan yazılardaki görüşler yazarlarına
aittir. Yayın hakları Türk Veteriner Hekimleri
Birliği'ne aittir.

Çıkar ken

Değerli Okuyucular;

Dergimizin 2010 yılı ikinci sayısında da yine sizlerle birlikteyiz. Geçtiğimiz altı aylık döneme ilişkin haberlerin, konsey faaliyetlerinin değerlendirildiği; güncel ve bilimsel makalelerle dolu bir sayıyı daha sunmuş olmanın sevincini ve onurunu yaşıyoruz.

Geride bıraktığımız süre içerisinde yoğun bir gündem oluşmuştur. Odalarımız seçimlerini tamamladılar ve 27-28 Kasım 2010 tarihlerinde Ankara'da Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin 44. Dönem Büyük Kongresi gerçekleştirilmiştir. Geniş bir katılımı ve son derece demokratik bir ortamda gerçekleştirilen Genel Kurul'da iki liste halinde seçimler yapılmıştır. Elde edilen sonuçlarla Dr. Mehmet ALKAN tarafından sunulan liste, Delegelerin büyük bir çoğunluğunun desteğini alarak seçimleri kazanmıştır. Öncelikle mesleğimiz için hayırlı olmasını; bundan önceki dönemlerde yürütülen başarılı faaliyetlerin artarak devam etmesini temenni ediyoruz. Dr. Mehmet Alkan başkanlığında son iki dönemde Türk Veteriner Hekimleri Birliği, gerek yurt içinde gerekse yurt dışı meslek örgütleri nezdinde son derece prestij kazanmış; ulusal ve uluslar arası nitelikte olacak şekilde birçok organizasyonu büyük bir başarı ile gerçekleştirmiştir. Elbetteki yanlışlar ve hatalar da olmuştur; Yunus Emre'nin ifadesiyle "Hiç Hata Yapmayan İnsan; Hiçbir Şey Yapmayan İnsandır". Genel Kurul sırasında da bu bilinçle; yapılan faaliyetler kısaca özetlenirken, yapılması düşünülenler ve eksik kaldığımız hususlar aynı samimiyetle ifade edilmiştir. Dergimizin **Konsey Faaliyetleri** kısmında Genel Kurul'a ilişkin ayrıntılı bir değerlendirme yapılmıştır. Yine Konsey Faaliyetleri kısmında; 44. Genel Kurulu sonrası ileriye dönük bizlere yol göstermesi düşüncesiyle 8 Ocak 2011 de gerçekleştirilen "Oda Başkanları Toplantısına" ilişkin de ayrıntılı bir değerlendirme yapılmıştır. Et ithalatı konusunda Merkez Konseyi'nin görüşleri, Kurban ile ilgili basın açıklamaları ve bunların basındaki yansımaları da Dergimizin **Basından** kısmında kapsamlı şekilde sunulmuştur.

"Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çiftlik Hayvanları Gönenci (Refahı) Yasal Durumunun Genel Değerlendirmesi" başlıklı makale **Güncel** kısmında Gökhan Aslım ve Aşkın Yaşar tarafından hazırlanmıştır. **Bilimsel makaleler** kısmında dört konu ele alınmıştır; "Norovirusların Gıda Güvenliği Ve Halk Sağlığı Yönünden Önemi", "Gen Tedavisi", "Fizan Sürgünü Veteriner Hekim Emin Çölaşan'ın Tarım, Hayvancılık ile Veteriner Hekimliğe İlişkin Görüş ve Önerileri" ile "Sığırkuyruğu Bitkisinin (*Verbascum Lasianthum*) Hayvanlardaki Çeşitli Deri Hastalıklarındaki Folklorik Kullanımı". Yine geçtiğimiz dönemde aramızda ayrılan meslektaşlarımız da olmuştur. Bunlardan Prof.Dr.Erdoğan Finci, Prof.Dr.Yılmaz Aydın ve Dr.Rauf Akkaya **Rahmetle Anıyoruz** bölümünde yad edilmişlerdir.

Dergimizin bu sayısının da sizlerin beğenisine mazhar olacağını ümit eder; emeği geçen ve katkı sağlayanlara içtenlikle teşekkür ederiz.

Gelecek sayıda buluşmak üzere...

Prof.Dr.Ender YARSAN
Editör

i ç i n d e k i l e r

i ç i n d e k i l e r

i ç i n d e k i l e r

V. KHVHD "Anadolum" Sürekli Eğitim Kongresi 20

2. Gıda Güvenliği Kongresi 23

OIE 2010 Global Konferansı Tunus 28

2011 Dünya Veteriner Hekimliği Yılı 30

GÜNDEM

Dr. Mehmet ALKAN..... 7

HABERLER

2011 Mehmet Akif Yılı	11
39. Uluslar Arası Dünya Veteriner Hekimliği Tarihi Birliği Kongresi ve 3. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Derneği Sempozyumu	13
TVHB Geleneksel İftar Yemeği	14
III. Ulusal Veteriner Farmakoloji Ve Toksikoloji Kongresi ...	15
Manisa VHO Hizmet Binası Görkemli Bir Törenle Açıldı ...	18
Çalıştay TAİEX.....	19
Türk Veteriner Hekimleri Birliği Koşusu	20
V. KHVHD "Anadolum" Sürekli Eğitim Kongresi	20
Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu ..	21
Veteriner Hekimliği Eğitim Öğretiminin 168. Yılı Kutlamaları	21
Çevre Görevlisi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik Taslağı	22
TVHB ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Belgesini Aldı	23
2. Gıda Güvenliği Kongresi.....	23
Uluslararası Katılımlı III. Türkiye Zoonotik Hastalıklar Sempozyumu	25
Düzce, Niğde, Tokat Ve Osmaniye'de Veteriner Hekimleri Odası Kurulmasına Karar Verildi	26
Azerbaycan Veteriner Hekimleri Konseyimizi Ziyaret Etiler	27
Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Akreditasyonu....	27
OIE 2010 Global Konferansı Tunus'ta Yapıldı	28
Akredite Veteriner Hekimlik	29
Ankara Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri Konseyimizi Ziyaret Etti	30
2011 Dünya Veteriner Hekimliği Yılı	30
Hayvancılık ve İthalat (Cumhurbaşkanı'na Mektup)	34
Prof. Dr. Hakan Yardımcı Biyogüvenlik Kurulu Başkanlığına Atandı	36
Ulaştırma Bakanlığı'na	37
Veteriner Hekim İstihdamı Hakkında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'na Gönderilen Yazı.....	40
Tarımsal Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi Hakkında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü'ne Gönderilen Yazı	40

i ç i n d e k i l e r

i ç i n d e k i l e r

i ç i n d e k i l e r

Protokol Ziyaretleri	41
Reçetesiz İlaç Satışı Hakkında Türk Eczacılar Birliği Başkanlığı'na Gönderilen Yazı	42

KONSEY FAALİYETLERİ

Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin 44. Olağan Büyük Kongresi.....	44
Türk Veteriner Hekimleri Birliği Yönetim Kurulu	51
Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi	53
Veteriner Bölge Odaları Başkanları, Bakanlık ve Meslek Örgütleri Toplantısı	57

BASINDAN

Basında TVHB	64
--------------------	----

GÜNCEL

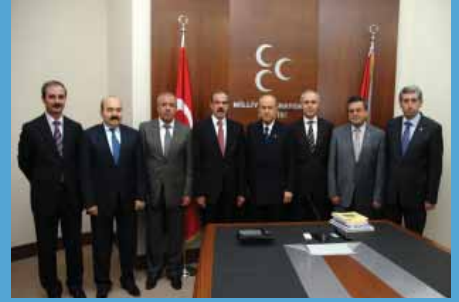
Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çiftlik Hayvanları Gönenci (Refahi) Yasal Durumunun Genel Değerlendirmesi	84
--	----

BİLİMSEL MAKALELER

Zoonoz Hastalıklardan Kaynaklanan Ekonomik Krizler ve Medya Yönetiminin Önemi	94
Gen Tedavisi	102
Norovirusların Gıda Güvenliği ve Halk Sağlığı Yönünden Önemi.....	111
Fizan Sürgünü Veteriner Hekim Emin Çölaşan'ın Tarım, Hayvancılık İle Veteriner Hekimliğe İlişkin Görüş ve Önerileri	122
Sığırkuyruğu Bitkisinin (Verbascum Lasianthum) Hayvanlardaki Çeşitli Deri Hastalıklarındaki Folklorik Kullanımı	133

RAHMETLE ANIYORUZ

Prof. Dr. Erdoğan FİNCİ	141
Prof.Dr. Yılmaz AYDIN	141
Dr. Rauf Akkaya	142

Protokol Ziyaretleri

41

Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin 44. Olağan Büyük Kongresi

44

Meslek Örgütleri Toplantısı

57

Gen Tedavisi

102

www.kontrollab.com.tr

m-kontrol ; *Kontrollab Mobil Denetim Sistemi*

Hijyen Denetim ve Ölçüm Bölümümüz, TÜRKAK'tan Akredite A Tipi Muayene Kuruluşudur.

Zamanında ve Doğru Analiz, Denetimde Öncü...

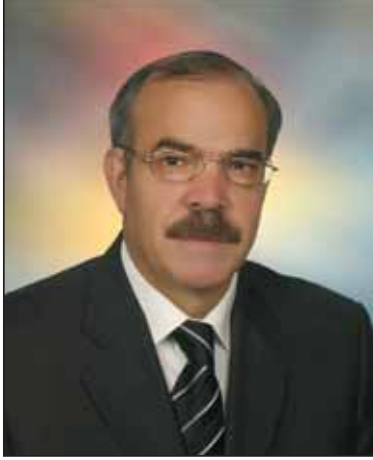
Kontrollab Gıda/Su, Çevre Analiz Laboratuvarı ve Hijyen Denetim Tic. Ltd. Şti.

Mehmet Akif Mah. Tavukçu Yolu Cad. No:140/1 34775 Ümraniye / İstanbul

Tel.: (0216) 499 0 450 (pbx) - Faks: (0216) 499 0 453

www.kontrollab.com.tr - info@kontrollab.com.tr

gündem

Dr. Mehmet ALKAN
Merkez Konseyi Başkanı

Değerli Meslektaşlarım,

Malumlarınız üzere TVHB'nin 44. Büyük Kongresi ni 27 – 28 Kasım 2010 tarihinde Ankara'da gerçekleştirdik. Meslektaşlarımızın genel kanaati oldukça başarılı bir kongre süreci geçirdiğimiz yönünde olmuştur. Kongreye katılan ve katkı veren tüm meslektaşlarıma buradan bir kere daha teşekkür etmeyi borç biliyorum. Bana veya arkadaşlarıma oy versin ya da vermesin herkesin iradesine saygı duyuyoruz. Şunu özellikle belirtmek isterim ki hiçbir delege arkadaşımı arayıp bana oy vermelerini istemedim. Tekrar ağır bir sorumluluğun altına girdiğimizin farkındayım. Kongre sürecinde sevindiğimiz ve üzüldüğümüz olaylar oldu. Ben kimin kime oy verdiğinin, kimin kimle ittifak yaptığının, iktidar partisine mensup bir milletvekilimizin ve meslektaşlarımızın eleştirilerinin peşinde değilim. Bunları hep doğal karşılıyorum. Benim esas üzüldüğüm ciddi mazeretleri olanların dışında 30 civarında delege meslektaşımızın mesleki sorumluluk ve demokratik anlayıştan uzak bir şekilde kongreye katılmamaları ile Sayın Bakanımızın daha önce geleceğini bildirmesine rağmen kongreye katılmayışı

olmuştur. Bir talihsizlik de CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun sağlık sorunu nedeniyle kongremize teşrif edemeyişleridir. Diğer taraftan sevindirici olan şudur ki; tüm meslektaşlarımız demokratik bir olgunlukla, saygı ve sevgiye dayalı, meslek onuruna yakışır bir şekilde kongreye katkı yaptılar. Bence bu her şeyin üstünde hassasiyetle değerlendirilmesi gereken husustur. Bu arada mesleki birlik ve dayanışma yaklaşımımızın birkaç çatlak ses dışında sağlam bir şekilde, giderek güçlenerek devam ettiğini görmek bizleri ayrıca memnun eden diğer bir faktördür. Elbette ki benim her eleştiriye verilecek bir cevabım vardır, fakat genelde polemige girmek istemiyorum. Bu süreçte bazı gerçekleri açıklığa kavuşturmak gerekliliğini hissediyorum. En çok gündeme getirilen konulardan biri mevcut Kanunumuzda söz edilen odaların üye sayıları ile delege sayıları arasındaki orandır. Daha önce bilindiği gibi 6343 sayılı yasamızın “ 27/7 değişik 3/4/1984 – 2993/7 md. Büyük Kongreye iştirak etmek üzere, elliye kadar üyesi olan odalardan iki, yüze kadar üyesi olanlardan dört ve yüzden fazla üyesi olan odalardan altı temsilci seçmek.” şeklinde idi. Zannediyorum 2005 yılında Büyük Kongre'ye Ankara Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası'ndan gönderilecek temsilci sayısının 6 kişi ile sınırlı tutulması konusundaki işlemin iptali Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle yapılan girişimler sonucu Anayasa Mahkemesince 6343 sayılı “ Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odaların Teşekkül Tazına ve Göreceği İşlere Dair Kanun” un 27. maddesinin 7. bendini Anayasa'ya aykırı olması gerekçesiyle 2006/143 Esas 2009/98 karar Sayılı ve 25.06.2009 tarihli kararıyla iptal edildi. Yedi numaralı bendin yerine yeni bir düzenleme yapılmasına ilişkin karar aldı. TBMM'nin 11.06.2010 tarihinde 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun” içerisinde, yeni delege sistematığı belirlendi. TVHB'nin yeni delege sistematığı şöyle oluştu:

<u>Üye Sayısı</u>	<u>Delege Sayısı</u>
30–150	4
150–300	5
300–600	6
600–1000	8
1000'den sonra her 500 üye için +1	

gündem

Bize benzer diğer 2 meslek örgütünün mevcut üye sayılarına göre bölge odalarından seçilen delege oranları ise aşağıdaki şekildedir.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ DELEGE SAYILARI

Üye Sayısı	Delege Sayısı
0-200	3
200-500	5
500-1000	7
1000'den sonra her 1000 üye için + 1	

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ DELEGE SAYILARI

Üye Sayısı	Delege Sayısı
0-200	5
200-350	6
350-500	7
500'den sonra her 500 üye için + 1	

Görüldüğü üzere mevcut delege sistematiğimiz diğer meslek örgütlerinininkine benzer bir hale getirilmiştir. Eleştirilen diğer bir konu ise daimi delege konusudur. Bu hususun demokratik olup olmadığı elbette tartışılır. 6343 sayılı yasamızın “ madde 58 (değişik 3/4/1984 – 2993/17 madde) “ böyle bir uygulama getirmektedir. Bu maddenin değiştirilmesi ile ilgili yasal yollar elbette ki açıktır.

Değerli Meslektaşlarım,
Geçmişteki yönetimleri eleştirmek – özellikle 2000 yılı öncesi – benim üslubum değil. İronik bir durum ise eleştiren arkadaşlarımızın TVHB'nin sanki Devleti ve Bakanlığı yöneten bir kurum gibi algılamalarıdır. Bu bir bakıma TVHB'ye yükledikleri misyonun ağırlığından kaynaklanmış olabilir. Fakat eleştirilerinde meslek ve ülke sorunlarını yeteri kadar çözebilecek uygun bir vasatın bulunmayışını göz ardı ediyorlar. Bir örnek vermek gerekirse canlı hayvan ve et ithalatının hayvancılığımıza, esas olarak da üreticimize verdiği zararı her aklı başında kişi ve kuruluş değişik platformlarda ifade ediyor, protesto ediyor, fakat karar vericiler yine bildiklerini okuyorlar. Bu yanlış politikaların zararını gelecek yıllarda daha acı bir şekilde yaşayaca-

ğız. Veteriner hizmetleri ve gıda güvenliği açısından modern toplumların ne kadar gerisinde olduğumuzu en iyi meslektaşlarımız gözlemliyorlar. 5996 sayılı yasanın yetersizlikleri bir yana, kanuna dayalı çıkarılacak mevzuat veya düzenlemelerin gecikmesinden ve yapılacak hatalardan dolayı endişeliyiz. Meclisimizin gündeminde bulunan Bakanlık kuruluş kanun tasarısının sorunlarımızı çözmeyeceği aşikardır. Bu hususta sivil toplum örgütleri ciddiye alınmadığı gibi muhalefet partilerinin çözüme yönelik önermeleri de devamlı göz ardı edilmektedir.

Ülke ve meslek olarak çok zor bir dönemden geçtiğimiz herkesin malumudur. Buna rağmen son 4 yılda biz gerçekten çok yoğun çalıştık. Alınan mesafeyi bazı arkadaşlarımız yetersiz bulabilirler. Ben burada yaptıklarımı tek tek anlatacak değilim. Fakat meslektaşlarımızın büyük çoğunluğu bir kadirşinaslık örneği olarak değişik vesilelerle bunu ifade ediyorlar. Tevazumuzu acizlik zanneden bazı arkadaşlar bizi yanlış anlıyorlar. Ben kendimce bir misyon yerine getirdiğimi düşünüyorum. Benim hayatta inandığım temel bir kural vardır, hiç kimse vazgeçilmez değildir. Ben de bırakacağım zamanı biliyorum. Hiçbir yere çakılı kalmam, faydalı olmadığımı hissettiğim an bayrağı devretmeyi bilirim. Hayatım hep bu tip örneklerle doludur, bunu kısaca anlatmaya çalışacağım.

Meslektaşlarımızın büyük bir çoğunluğu özellikle de genç meslektaşlarım, benim geçmişimle ilgili yeterli bilgiye sahip değiller. Hiç arzu etmediğim halde, mecburiyetten dolayı benim mesleki hayatımla ilgili bazı kısa açıklamalar yapmak istiyorum. Mesleğe 1976 yılında Erzurum ilinde Hükümet veterineri olarak göreve başladım. 2 yıl Erzurum Merkez, Tortum, Olur, Oltu, Hınıs, Karayazı, Çat ve Tekman ilçelerinde ve 1 yıl Erzincan Tercan ilçesinde hiçbir hayvan sahibinden 1 kuruş aşı ve tedavi parası almadan çoğu zaman cebimden para harcayarak hizmet verdim. Askerlik görevimden sonra uzmanlık sınavını kazanıp Elazığ Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsünde 6 yıl gıda kontrol laboratuvarında görev yaptım (1980 – 1986). 1986 yılı nisan ayında Manisa Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı üretim Enstitüsüne müdür olarak atandım. 4 yıl içinde Enstitüyü Dünyanın sayılı enstitüle-

gündem

rinden biri haline getirdim. Ayrıldığımda Türkiye'nin ihtiyacı olan tüm tavuk aşılarını üretebilen ve yurt dışına teknik bilgi (know – how) satabilen durumda idi (şimdi tüm tavuk aşıları ithal ediliyor). 1990 yılı başında FAO tarafından İtalya, Roma'ya davet edilerek FAO'dan uzmanlık (Chief Technical Adviser) teklifi aldım. FAO tarafından o tarihe kadar ülkemizden 3 kişiye bu teklifin yapıldığını söylediler (ilk ikisi Vet. Hek. Güngör Okay ve Zir. Müh. Hayati Ölez). O günkü maaşımın 10 katı bir ücreti, ülkeme hizmet edeceğimi söyleyerek reddettim. 1990 yılı Mayıs ayında Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü'ne Genel Müdür Yardımcısı olarak atandım. 1,5 yıl sonra kendi isteğimle yeni kurulan Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğüne Genel Müdür Yardımcısı olarak geçtim. 1993 yılı Kasım ayında ise Bakanlıktaki gelişmeler ve istediğim şeyleri yapma imkânım olmadığı için 17 yıllık Devlet memuriyeti görevimden kendi isteğimle ayrıldım. Tüm memuriyet geçmişimi bir kaleimde sildim attım. 1995 yılında ülkemizde ciddi bir salgın olarak devam eden Sığır Vebasının söndürülmesi için zamanın Tarım Bakanı ve Müsteşarı tarafından çağırılınca tekrar memuriyete Koruma Kontrol Genel Müdürü olarak döndüm. Sığır vebasının kontrol altına alınması ve uzun zamandan beri devam eden kasaplık hayvan ve et ithalatını önleyecek oluru Refahyol Hükümeti döneminde zamanın Bakanına imzalattıktan sonra 1996 yılı sonunda Genel Müdürlük görevimden istifa ettim. 1996 yılı ikinci yarısında aldığım İthalat Yasağı Oluru 2010 yılı Nisan ayına kadar devam etti. Hiçbir siyasi iktidar ve Bakan bahsettiğim oluru değiştirmeye cesaret dahi edemediler. Bakanlık müşaviri olarak pasif görevli bir memur iken 1999 yılında yeni kurulan hükümet ısrarla, istemediğim halde, Müsteşar Yardımcılığı görevine atadı. Göreve başladığım 1999 yılı Temmuz ayı ülkemizde her türlü hayvan ve et kaçakçılığının en yoğun yaşandığı, hayvancılık yapanların kan ağladığı bir döneme rastlıyordu. Kısa zamanda siyasi iradenin desteği ve çalışma arkadaşlarımla birlikte hayvan ve et kaçakçılığını önledik. Büyük operasyonlar yapıldı. Bu işlerle uğraşanların hedefi haline geldim, aylarca tehdit edildim. Bu arada Koruma Kontrol Genel Müdürü iken devam eden davalarla ilgili olarak yıllarca

mahkemelere gittim. Tüm davalarım ancak 2004 yılında bitti. 2000 yılında siyasi iktidar ve zamanın Tarım ve Köyişleri Bakanı, Bakanlık Müsteşarı olmam için ısrar ettiler, çeşitli nedenlerle bu onurlu görevi kabul etmedim ve 2001 yılı başında emekli oldum.

Zannediyorum meslektaşlarım kısaca anlattığım bu mesleki hayat hikâyemden bir anlam çıkarmışlardır. Daha önce tüm görevlerimde olduğu gibi şimdi de mümkün olduğu kadar tarafsızlıktan ayrılmamaya ve adil olmaya gayret ediyorum. Elbette ki bizim de birçok eksiklerimiz ve yanlışımız var. Eleştirilerin bir kısmını saygıyla karşılıyorum, bilerek veya bilmeyerek kalbini kırdığım, üzdüğüm meslektaşlarım olmuştusa onlardan özür diliyorum.

Değerli Meslektaşlarım,

Son olarak 8 Ocak 2011 tarihinde Ankara'da yaptığımız oda başkanları toplantısı oldukça verimli geçmiştir. Başkan arkadaşlarımızdan ricamız toplantı görüşmelerini mümkün olduğu, üyemiz olan tüm meslektaşlarımıza duyurmanızdır. Malumlarınız olduğu üzere 2011 yılı birçok bakımdan bizler için özel bir önem taşımaktadır. **Birincisi; mesleğimizi uzun yıllar etkileyecek olan 5996 sayılı "Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'na" dayalı olarak çıkarılacak yönetmeliklerdir. İkincisi; modern anlamda Veteriner Hekimlik Eğitiminin başlangıcının 250. yılı münasebetiyle 2011 yılının "Dünya Veteriner Yılı" olarak yapılacak etkinlikler, üçüncüsü ise; ölümünün 75. yılında ilan edilen "2011 MEHMET AKİF Yılı" dolayısıyla yapacağımız çalışmalardır.** Görüldüğü üzere bizleri çok yoğun ve yorucu bir yıl bekliyor. 2011 yılının başarılı geçmesi dileği ile...

Tüm meslektaşlarıma en derin saygılarımı sunuyorum.

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

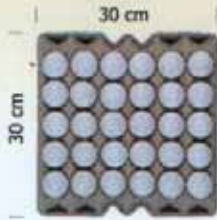
46 Yılın tecrübe ve kalitesi

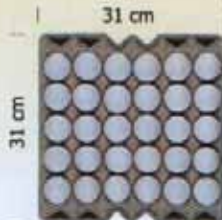
HY-LINE W36 ve HY-LINE BROWN CİVCİV ve YARKA

V I O L

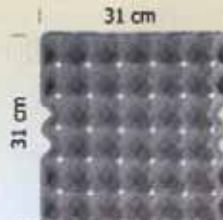
Doğa dostu violerimiz çeşitli renk ve özelliklerde üretilmekte, kapaklı violerimizin üzerine isteğe göre firma bilgileri basılabilmektedir.

30'LU VİOL
15,5 LBS

30'LU VİOL
17 LBS

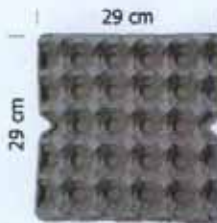
30'LU VİOL
20 LBS, (DELİKLİ)

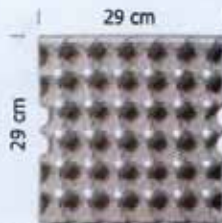
2x6 KAPAKLI VİOL

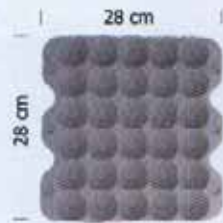
1x10 KAPAKLI VİOL

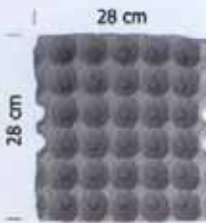
VİOL
25LBS

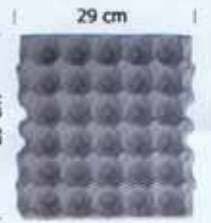
30'LU ETL

CARGO Top
(ÜST KAPAK)

CARGO S

CARGO L

Keskinoglu

Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Turkish Veterinary Medical Association

2011 MEHMET AKİF YILI

Malumlarınız olduğu üzere Başbakanımız Sn. Recep Tayyip ERDOĞAN 2011 yılını merhum Mehmet Akif ERSOY'un 75. ölüm yılı münasebetiyle Milli Şairimizin aziz hatırasını yaşatmak amacıyla "MEHMET AKİF YILI" ilan etmişlerdir. Bu münasebetle mesleğimizin mensubu olmasından gurur duyduğumuz Milli Mücadele Kahramanı, İstiklal Marşımızın şairi merhum meslektaşımız için çeşitli etkinlikler düzenlemeyi düşünmekteyiz. Tüm meslektaşlarımızın ve meslek örgütlerimizin bu konuya ilgi duyacakları muhakkaktır. Şüphesiz ki devlet ve hükümet yetkililerimiz merhumun milli şair kimliğini, edebi kişiliğini, milli mücadeledeki olağanüstü çabalarını, tüm sosyal ve kültürel yönlerini layığıyla tanıtacaklardır. Bu aşamada, biz veteriner hekimlere düşen görev, merhumun çoğu zaman unutulmuş meslek hayatını, veteriner hekim kimliğini öne çıkartarak kamuoyuna tanıtmak faydalı olacaktır. Biliyoruz ki milli şairimiz 1893 yılında Halkalı Yüksek Baytar Mektebinden birincilikle mezun olduktan sonra 18 yıl Osmanlı İmparatorluğuna bağlı Anadolu'da Balkanlar'da ve Suriye'de veteriner hekim olarak çalışmış, Veteriner İşleri Umum Müdür Yardımcısı iken bir arkadaşının uğradığı haksızlığı protesto etmek amacıyla istifa ederek meslek hayatına son vermiştir.

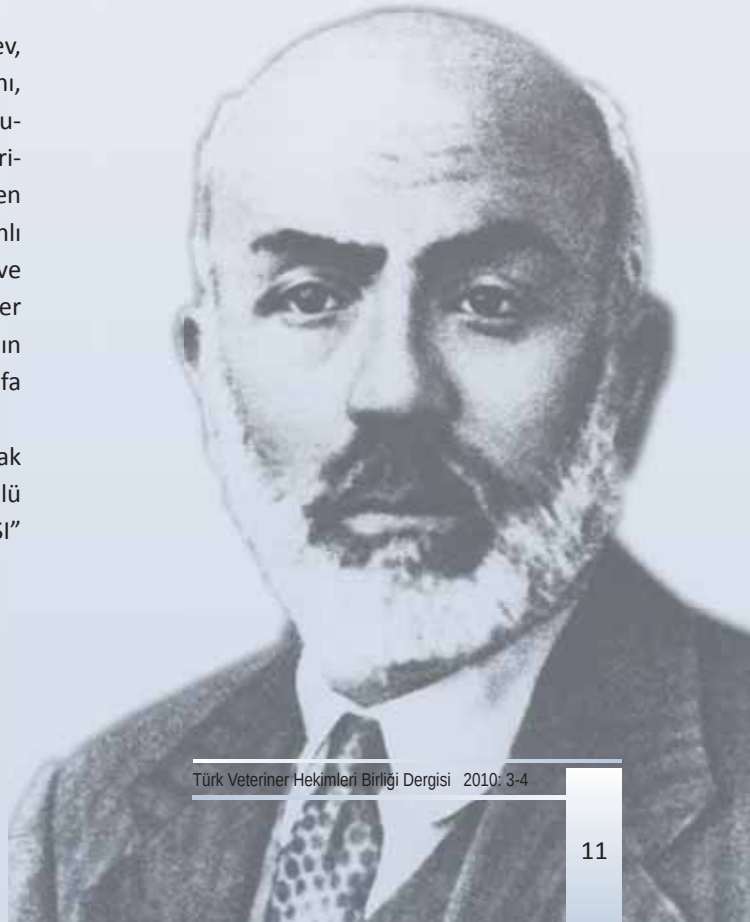
Biz Türk Veteriner Hekimleri Birliği olarak 2008 yılında Cumhuriyet Tarihinde ilk defa ödüllü "MİLLİ ŞAİR MEHMET AKİF ERSOY ŞİİR YARIŞMASI"

düzenledik ve büyük ilgi topladı. Bu yıl da "Mehmet Akif Yılı" etkinliklerine, meslektaşları olarak bizlerin de katkı vermesi amacıyla, Türk Veteriner Hekimleri Birliği olarak yapacağımız çalışmalar için görüş ve önerilerinizi bildirmeniz yararlı olacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ

“2011 MEHMET AKİF YILI”
Münasebetiyle
ÖLÜMÜNÜN 75. YILINDA
MİLLÎ ŞAİR - VETERİNER HEKİM
MEHMET AKİF ERSOY’U
ANMA TOPLANTISI

PROGRAM

10:00 - 12:00 Açılış Konuşmaları
13:00 - 15:00 Panel
15:00 - 16:00 Müzik Dinletisi
(M.Akif Şiirlerinden Bestelenen Eserler)
Tarih : 19 Mart 2011
Yer : Diyanet Vakfı Topantı Salonu
Kocatepe / ANKARA

39. ULUSLAR ARASI DÜNYA VETERİNER HEKİMLİĞİ TARİHİ BİRLİĞİ KONGRESİ ve 3. ULUSAL VETERİNER HEKİMLİĞİ TARİHİ VE MESLEKİ ETİK DERNEĞİ SEMPOZYUMU ANTALYA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

39. Dünya Veteriner Hekimliği Tarihi Birliği (WAHVM) Kongresi ve 3. Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Derneği (VHTMED) Sempozyumu 20 – 23 Eylül 2010 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirildi.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Mehmet Alkan'ın Onursal Başkanları arasında bulunduğu tarihi etkinliği Dünya Veteriner Hekimliği Tarihi Birliği ile Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Derneği ortaklaşa düzenledi.

Meksika'da 2003 yılında gerçekleştirilen 34. WAHVM Kongresinde yapılan Genel Kurulda, 39'uncu Kongrenin Türkiye'de yapılması oybirliği ile kabul edildi. Daha sonra, 2008 yılında Engelberg-İsviçre'de toplanan 38. WAHVM Kongresine Türkiye'yi temsilen katılan VHTMED Genel Sekreteri Dr. R. Tamay Başağaç Gül'ün Birlik Tüzüğü uyarınca ev sahibi ülke adına davet yapmasıyla, WAHVM'nin 39. Kongresinin Türkiye'de gerçekleştirilmesine ilişkin resmi izlek tamamlandı.

Uzun soluklu çalışmalar sonucunda gerçekleştirilen Kongreye Almanya, ABD, Avusturya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hollanda, İngiltere, İspanya, Kanada, Meksika, Mısır, Norveç, Romanya, Sri Lanka, Japonya ve Türkiye olmak üzere 17 ülkeden yaklaşık

100 seçkin bilim insanı katıldı. Çoğu veteriner hekim olan katılımcılar arasında özel ve resmi kurum ve kuruluşlarda yönetsel düzeyde görev yapan akademisyenlerin, meslek örgütlerinin ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin ve uluslararası düzeyde tanınan bürokratların yanı sıra uğraş alanı etik, tarih, sanat, felsefe ve hukuk olan bilim insanları da vardı. Sınırlı sayıda; seçkin bir katılımcı potansiyeline ulaşılan Kongrede, Program gereği Dünya Veteriner Hekimleri Birliği (WVA) Başkanı Prof. Dr. Tjeerd Jorna, Ülkemizde Veteriner Hekimliği Tarihi alanının öncülerinden Prof. Dr. Ferruh Dinçer ve New York Üniversitesi Tarih Bölümünden Ass. Prof. Dr. Karl Appuhn'un çağrılı tebliğ sundular.

Kongrede veteriner hekimliği eğitiminin tarihsel gelişimi, amaçları, geleceği, veteriner hekimliği okulları, ideal veteriner hekimin bilgi ve beceri vizyonu, veteriner hekimliği eğitiminde ülkeler ve kültürlerarası benzerlik ve farklılıklar, veteriner hekimliği eğitiminde yöntem ve araçlar, veteriner hekimliği mevzuatı ve eğitimi, veteriner hekimliği eğitiminde askeri, sosyal, kültürel ve ekonomik etkiler konuları "Veteriner Hekimliği Eğitiminde Çağları Birleştiren Köprü-

haberler

haberler • haberler

ler” ana teması altında değerlendirildi. Doğu ve Batı uygarlıklarında bulaşıcı ve salgın hayvan hastalıkları ve bunların ülkeler-kıtalararası yayılımlarını tarihsel bir perspektifte ele alan bildiriler ise “Doğu Batı ile Buluşuyor: Bulaşıcı ve Salgın Hayvan Hastalıklarının Kıtalararası Tarihsel Serüveni” başlığı ile ikinci tema olarak işlendi. Serbest Bildiriler bölümünde biyoetik, sağlık uğraşlarında tarih, etik ve meslek mevzuatı ile ilgili konular tartışıldı.

Türkiye’den VHTMED’in ve Fransa’dan Fransız Veteriner Hekimliği Tarihçileri Birliğinin gerekçeli resmi başvuruları sonucunda Dünya Havyan Sağlığı Örgütü (OIE) eski başkanlarından Prof. Dr. Jan Blancou’ya verilmesi kabul edilen ve alanının en prestijli ödülü olan Cheiron Diploması, Kongrenin Gala Yemeğinde, Prof.

Blancou’ya iletmek üzere Fransız Veteriner Tarihçileri Birliği Temsilcisi Profesör Christophe Degueurce’e törenle teslim edildi.

Nitelikli ve üst düzeyde bir bilimsel paylaşımın gerçekleştirildiği Kongrede Türkiye tanıtımının hedeflendiği sosyal etkinliklere de yer verildi. Bu çerçevede Troy Gösterisine katılım sağlandı ve Tarih Turu düzenlendi. Bilimsel ve sosyal etkinlikleri katılımcıları tarafından övgü ile karşılanan 39. Dünya Veteriner Hekimliği Tarihi Birliği Kongresi Türkiye’nin veteriner hekimliği tarihi alanındaki bilimsel gücünü yansıtarak ve sosyo-kültürel ve tarihsel açıdan da ayrıcalıklı bir ülke olduğumuz imajına katkıda bulunarak başarıyla tamamlandı.

TVHB GELENEKSEL İFTAR YEMEĞİ

13.08.2010 tarihinde Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafından Etlik Merkez Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü bahçesinde düzenlenen geleneksel iftar yemeği birçok meslektaşımızın katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

III. ULUSAL VETERİNER FARMAKOLOJİ VE TOKSİKOLOJİ KONGRESİ

29 Eylül – 2 Ekim 2010 Kuşadası – AYDIN

III. Ulusal Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Kongresi, Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği öncülüğünde, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nın ev sahipliğinde 29 Eylül-2 Ekim 2010 tarihleri arasında Kuşadası Pine Bay Resort Holiday'de yaklaşık 120 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcı profili değerlendirildiğinde Üniversitelerden 92; Bakanlıklardan 9; Firmalardan 9; Yurt dışından 4 ve Meslek Örgütlerinden 6 kişilik bir katılım olduğu görülmüştür.

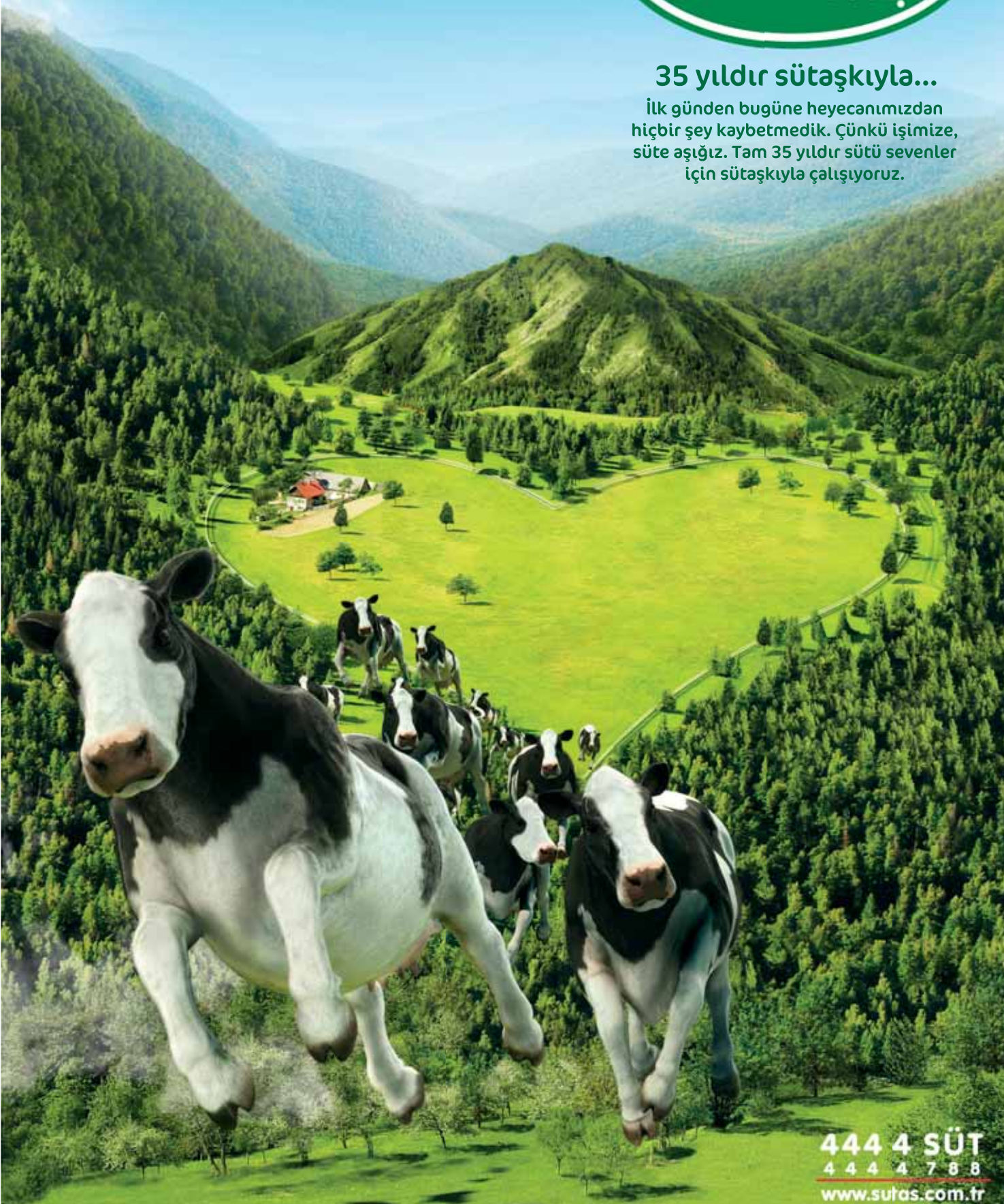
Kongre; 29 Eylül 2010 Çarşamba günü, Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı ve aynı zamanda Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Başkanı Prof.Dr. Ender YARSAN'ın "Hoşgeldiniz" konuşmasıyla başlamıştır. Prof.Dr. Ender YARSAN konuşmasında Kongre ile ilgili ayrıntılı bilgi vermiş; Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği ve faaliyetlerine

ilişkin açıklamalarda bulunmuş; veteriner ilaçları konusunu, kullanım boyutlarını ifade ederek, Kongrenin bu anlamdaki önemini vurgulamıştır. Açılış Programı kapsamında Kongreye ev sahipliği yapan ADÜ Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof.Dr. Ferda AKAR; ADÜ Rektörü Prof.Dr. Şükrü BOYLU, ADÜ Veteriner Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Ahmet ÖNOL, Aydın Veteriner Hekimler Odası Başkanı Muharrem UÇMAKLIOĞLU, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi Prof.Dr. Süleyman ŞENER ile Aydın İl Tarım Müdürü Muhsin TEMEL ve Kuşadası Kaymakamı Mustafa ESEN de birer konuşma yapmışlardır. Ayrıca Tarım ve Köyişleri Bakanı Dr. Mehmet Mehdi EKER, Aydın Valisi Hüseyin Avni COŞ, Buiatri Derneği Başkanı Prof.Dr. Mehmet ŞAHAL ve Veteriner Cerrahi Derneği Başkanı Prof.Dr.O.Sacit GÖRGÜL kongrenin başarılı geçmesi temennilerini telgraf yolu ile bildirmiştir.

35 yıldır sütaşkıyla...

İlk günden bugüne heyecanımızdan hiçbir şey kaybetmedik. Çünkü işimize, süte aşığız. Tam 35 yıldır sütü sevenler için sütaşkıyla çalışıyoruz.

444 4 SÜT
4 4 4 4 7 8 8

www.sutas.com.tr

Kongre'nin bilimsel programı kapsamında toplam 81 poster ve 23 sözlü bildiri sunulmuştur. Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji alanında faaliyet gösteren saygın akademisyenler ile ülkemizin genç akademisyenlerini buluşturan kongrede; uluslararası ilişkileri ve bilimsel işbirliğini kuvvetlendirmek amacıyla yurt dışından çağrılı bildiri ile katılım da sağlanmıştır. İngiltere, Kraliyet Veteriner Koleji (The Royal Veterinary Collage) Farmakoloji Anabilim Dalı Başkanı ve Fakülte Dekanı Prof.Dr. Quintin McKELLAR "Advances in Anthelmintic Pharmacology" başlıklı bir tebliğ sunmuş; Aleksandriya Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof.Dr. Abd El-Salam El-SAWY ise "Role of Clinical Pharmacology in Udder Infections Under Field Conditions with Special Reference to Clinical Mastitis" başlıklı bildiri ile Kongreye katılmışlardır.

Kongre kapsamında iki konuda Çalıştay düzenlenmiştir: "Farmakoloji ve Toksikoloji'de Kromatografik Teknikler ve Analiz Öncesi Örnek Hazırlama Yöntemleri", "Balık Hastalıkları ve İlaç Kullanımı". Katılımcılar bu çalıştaylarda hem teorik anlamda bilgi sahibi olmuşlar; hem de konu ile ilgili uygulama yapma imkanı bulmuşlardır.

Kongrede "Hayvansal Gıdalarda Veteriner İlaç Kalıntıları ve Türkiye'deki Mevcut Durum" başlıklı bir de Panel gerçekleştirilmiştir. Panel; Türk Veteriner Hekimleri Birliği II. Başkanı Prof.Dr. Arif ALTINTAŞ tarafından yönetilmiş; VİSAD Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Burhan HACI, Aydın Veteriner Hekimler Odası Başkanı Muharrem UÇMAKLIOĞLU, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Daire Başkanı Dr. Ali TORUN ve Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof.Dr. Bünyamin TRAŞ panelist olarak katılmışlardır.

Kongre'nin bilimsel kısmında 81 Poster sunusu olmuştur. Bunlar, Poster Değerlendirme Jürisi tarafından daha önceden belirlenen ölçütlere

göre değerlendirilmiş ve ilk 3'e girenlere Ödül ve Sertifikaları verilmiştir. Kongrenin sosyal programı kısmında Efes Antik Kenti gezisi yapılmıştır. Yaklaşık 60 katılımcı ile yapılan gezide Rehber eşliğinde bu bölge hakkında bilgi edinilmiş ve Kongre katılımcıları keyifli bir gezi yapmışlardır. Kongrenin sonunda Katılımcılar Kongre ile ilgili olumlu düşüncelerini dilek ve temenniler kısmında ifade etmişlerdir. Bununla birlikte IV. Ulusal Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Kongresi'nin yeri konusunda Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nın talebi olmuş ve Kongrenin 2013 yılında Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nın ev sahipliğinde, Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneğinin de desteği ile yapılması kararlaştırılmıştır.

Kongrede, veteriner farmakoloji ve toksikoloji alanında çalışan bilim insanlarını bir araya getirmiş olmasının yanısıra yapılan çalışmaların bilim dünyası ve kamuoyu ile paylaşılması, ülkemizde veteriner ilaçlarının ruhsatlandırılması, dağıtılması ve güvenli kullanımı; karşılaşılan sorunlar ve bunların çözümü, hayvansal gıdalardaki veteriner ilaç kalıntılarının değerlendirilmesi bakımından önemli konulara değinilmiştir. Kongre, bilimsel ve sosyal içeriği ile oldukça verimli ve faydalı geçmiştir.

MANİSA VETERİNER HEKİMLER ODASI HİZMET BİNASI GÖRKEMLİ BİR TÖRENLE AÇILDI

Manisa Veteriner Hekimler Odası, 80 yıllık tarihi binayı hizmet binası haline getirdi. 120 bin liraya restore edilen tarihi bina görkemli bir törenle hizmete açıldı. Manisa Veteriner Hekimler Odası yeni hizmet binasını görkemli bir törenle açtı.

Açılışa aralarında Manisa Valisi Celalettin Güvenç, AK Parti Milletvekili Mehmet Çerçi, MHP Milletvekili Mustafa Enöz, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı Dr. Mehmet Alkan, Belediye Başkan yardımcısı Nursel Ustamehmetoğlu ve Mesut Bayram Laçalar, Tarım İl Müdürü Ömer Çelik, Manisa Süt Üreticileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ulvi Murat Tunca, Türk Sağlık-Sen Şube Başkanı Mustafa Genç, Aktifarm İlaç Firmasının Genel Müdürü Doğan Ensivri ve Türkiye'nin ilk Veteriner İlaç Dağıtım Kooperatifi'nin (Vetkoop) Genel Başkanı Merter Yıldız katıldı.

80 YILLIK TARİHİ BİNA RESTORE EDİLDİ

Yeni hizmet binası, Cumhuriyet döneminin Manisa'daki ilk yapılarından biri olma özelliğini taşıyor. Restore edilen 2 katlı tarihi bina 700 m2 bahçesinin içerisinde kafeteryasını da içeriyor.

Manisa Veteriner Hekimler Odası, birinci katını toplantı salonu olarak ve 50 kişilik seminer odası olarak tahsis ederek odanın kurucularından Recep Kazancı'ya da unutmadı. Geçtiğimiz yıllarda yaşamını

yitiren Kazancı'nın adı seminer salonuna verildi.

Ayrıca, Tarım İl Müdürlüğü'nün bahçesinde bulunan bina ile Oda, veteriner hekimlere daha rahat hizmet sağlayabilecek.

ERYILMAZ: BİR İLKİ GERÇEKLEŞTİRDİK

Törende açılış konuşmasını Oda Başkanı Hasan Eryılmaz yaptı. Merkezi İzmir olmak üzere tüm Türkiye'nin Veteriner İlaç Dağıtım Kooperatifi olan Vetkoop'u kurduklarını ifade eden Eryılmaz şunları kaydetti: "Manisa Süt Üreticileri Birliği'nde çiftçilerimizi örgütledik, Manisa'nın sosyal yaşamında eksiklik olarak gördüğümüz Manisa Atlı Spor Kulübü'nün kuruluşunu gerçekleştirdik.

Geçen 3 yıl süresinde düzenlenen seminerlerle Türkiye'nin çeşitli illerinden veteriner hekimlere eğitimler vererek önemli hizmetlerde bulunduk. Veteriner Hekimler olarak halk sağlığı, hayvan sağlığı alanında ve koruyucu hekimlikte, aynı zamanda ülkenin hayvancılık konusunda çektiği sıkıntıların giderilmesi için elimizden gelen bütün çabayı göstereceğiz.

Manisa'da hizmet binamızın oluşmasında bize destek veren Sedat Ataizi, Tahsin Atazi ve diğer tüm destek olan kurum ve kuruluşlara, başta Valimiz ve Belediye Başkanımız olmak üzere teşekkür ediyoruz."

Hasan Eryılmaz, Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin

kurulmasından 53 yıl sonra 2007 yılında 10 kişi ile kurdukları odanın bugün 300 üyeye ulaştığını kaydetti. Manisa Veteriner Hekimler Odasının faaliyetine, yaşamını yitiren Dr. Recep Kazancı tarafından başlandığını ifade eden Oda Başkanı Eryılmaz, yeni hizmet binasında seminer salonuna Dr. Recep Kazancı adının verildiği belirtti.

VALİ GÜVENÇ:

BU TÜR ÖRGÜTLENMELER ÇOK ÖNEMLİ

Oda yetkililerini tebrik eden Vali Güvenç, “Bu tür örgütlenmeler, bu tür tesisler mesleklerin geleceği açısından da son derece önemlidir” şeklinde konuştu.

“KUŞ GRİBİ AŞILARINI UCUZA ÜRETEBİLİRİM”

Açılışa katılan Türk Veteriner Hekimler Birliği Başkanı Dr. Mehmet Alkan, Manisa’ya yabancı olmadığını, kapatılan Tavukçuluk Enstitüsü’nün kurucusu olduğunu belirtti. Alkan, “Dünya’da ilk 4 enstitü arasında

olan Manisa’daki enstitü, ne yazık ki kapatıldı. Burada sektörel bazda üretilen aşılar ile ismimizi duyurmuş-tuk. Şimdi bana yetki verseler bütün dünyayı kasıp kavuran ve ülkemizde de etkisini gösteren kuş gribi için dışarıdan milyonlarca lira ödenerek alınan aşıları, çok daha ucuza üretebilirim. Enstitünün Tarım İl Müdürlüğü olarak hizmet vermesi sevindirici bir durum. En büyük korkum bu cennet köşeyi birilerine vererek beton yığını haline getirilmesiydi. Çünkü bu alanda bulunan bütün ağaçları ben ve ekibim birlikte dikmiş-tik” dedi.

Manisa Veteriner Hekimleri Odası’nın yeni hizmet binasının kurdelesini Manisa Valisi Celalettin Güvenç, MHP Milletvekili Mustafa Enöz, AKP Milletvekili Mehmet Çerçi, Türk Veteriner Hekimler Birliği Başkanı Dr. Mehmet Alkan, Belediye Başkan yardımcısı Nursel Ustamehmetoğlu keserek açtı.

“VETERİNERLİK ALANINDA, MESLEKİ YETERLİLİK TANINIRLIĞI, İŞYERİ AÇMA HAKKI VE HİZMET SUNMA ÖZGÜRLÜĞÜ” ÇALIŞTAYI, TAIEX

Veterinerlik alanında, mesleki yeterlilik tanınırılığı, işyeri açma hakkı ve hizmet sunma özgürlüğü konulu çalıştay 12 Ekim 2010 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Avrupa Birliğine uyum çalışmalarında; 3.Fasıl “İş kurma hakkı ve hizmet sunumu serbestisi” kapsamında uyulması gereken, 2005/36/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyinin “mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması” direktifi ile 2006/123/AT Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyinin “hizmet sunumu serbestisi” direktifinin kapsadığı, aşağıda belirtilen konularda üye devletlerde bu alandaki uygulamalar ele alınmıştır.

KKGM, Türk Veteriner Hekimler Birliği, Oda temsilcileri ve Tarım İl Müdürlüklerinden katılımcıların da bulunduğu çalıştay, ülkemizdeki mevcut sistemin direktifler yönünden değerlendirilmesine katkı sağlamıştır.

- Mesleki yeterliliğin tanınması karşılıklı tanınması
- Yerleşme hakkının karşılıklı tanınması
- Avrupada veteriner hizmetlerinin kurulması ve serbest çalışması
- Veteriner hekimlerin çiftliklerdeki ve mezbahanelerdeki rolü
- Veterinerlerin gözetiminde Yardımcı personelin rolü ve yetkileri

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ KOŞUSU

Türk Veteriner Hekimler Birliği koşusu 7 Eylül Salı günü 75. Yıl Ankara Hipodromu'nda koşuldu.

Dört ve daha yukarı yaşlı safkan Arap atlarına mahsus koşuya 7 at katıldı. Çim pistteki 1400 metrelik koşuyu M.Emin Atak'ın UZLUCAKIZI (Noktabatur-Külünçeçiçeği) isimli safkanı jokey Halis Karataş ile 1.32.64'lük derece yaparak kazandı.

Koşuyu kazanan atın sahibi M.Emin Atak'a vekaleten Ömer Atak'a kupayı, Türk Veteriner Hekimler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr.Mehmet Alkan verdi.

V. KHVHD "ANADOLUM" SÜREKLİ EĞİTİM KONGRESİ

Küçük Hayvan Veteriner Hekimleri Derneği tarafından organize edilen 5.KHVHD "Anadolum" Sürekli Eğitim Kongresi 15-16 Ekim 2010 tarihlerinde İstanbul Grand Cevahir Otel'de gerçekleştirildi. Toplantıya Türk Veteriner Hekimleri Birliği'ni temsilen Merkez Konseyi II.Başkanı Prof.Dr.Arif ALTINTAŞ ve Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr.Ender YARSAN katıldılar.

Yaklaşık 400 meslektaşımızın katılımıyla ve iki günlük yoğun bir içerikle gerçekleştirilen Kongre'de, çağrılı bildiri şeklinde 12 Yabancı ve 4'de Ülkemizden konuyla ilgili uzman Tebliğ sundular. Toplantının açılış konuşmasında Prof.Dr.Arif ALTINTAŞ; Veteriner Hekim mesleğinin önemi, halk sağlığı boyutu, Tek Dünya Tek Sağlık yaklaşımı, TVHB'nin yaptığı çalışmalar ve ileriye dönük projeleri konularında değerlendirmeler yaptı.

Kongre kapsamında ilk gün gerçekleştirilen oturumlardan "Anestezi" başlıklı oturumda Prof. Dr.Ender YARSAN Oturum Başkanı olarak görev yaptı.

Grand Cevahir Otel – İstanbul
15-16 Ekim 2010

“VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNU” RESMİ GAZETEDE YAYINLANDI

Kanun, 5996 Kanun numarası ile 13.6.2010 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle şu anda yürürlükte olan 5 kanun (3285-5179-6986-1734-4631) tamamen mülga olduğu gibi birçok kanunun (Belediye Kanunu- İl Özel İdaresi Kanunu, Su Ürünleri Kanunu, Hayvanları Koruma Kanunu, İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu ve 6343 Sayılı Kanunun) bazı maddelerini de iptal etmiştir.

Kanun bu haliyle hem bitkisel üretimin hem de hayvansal üretimin çiftlikten veya ahırdan başlayan sürecinin gıda olarak sofraya ulaşmaya kadar olan tüm evrelerindeki yasal düzenlemeleri kapsamakta ve bu konudaki tüm yetki ve sorumlulukları da Tarım ve Köyşleri Bakanlığının yetkisinde toplamaktadır. Kanunun bu şekilde gıda ve yem üretiminin tüm aşamalarını kapsar şekilde ele alınması ve tüm yetki ve sorumluluğun bir bakanlıkta toplanması olumlu bir yaklaşım olup, gıda güvenliğinin en önemli ilkelerinden bir olan “izlenebilirliğin sağlanmasını” önemli ölçüde kolaylaştıracaktır.

Bu Kanun aynı zamanda, AB müzakerelerinde 12. Fas- lın açılabilmesi için AB yasaları doğrultusunda yasa-

laşması ön şart olarak yer almaktadır.

Bunun yanında bitkisel üretim, hayvansal üretim ve gıda güvenliği konusunda tüm ülkelerin uyması ge- rekli uluslar arası ticaret kuralları nedeniyle özellikle hayvan ve hayvansal ürünlerimizin uluslar arası tica- retine getirilen kısıtlamaların kaldırılması açısından da büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle, Kanun hayvan sağlığı, bitki sağlığı, gıda ve yem güvenliği ile halk sağlığı açısından ve hayvan ve hayvansal ürünlerimizin uluslar arası ticareti aç- sından büyük önem taşıyan ve 72 milyon insanımızı ilgilendiren çok kapsamlı bir kanundur.

TVHB Merkez Konseyi olarak, Kanunun taşıdığı öne- min bilinciyle, Kanunun ülke menfaatleri doğrultu- sunda yasalaşması için büyük bir gayret gösterilmiş- tir. Kanunun hazırlanması süreci de dahil olmak üzere TBMM de komisyon ve alt komisyonlarda görüşül- mesi esnasında gerek Bakanlık yetkililerine gerekse parlamento üyelerine, veteriner hizmetleri ve gıda güvenliği bölümleri ile ilgili olarak bilimsel gerçekler ve uluslar arası kurallar çerçevesinde oluşturulan gö- rüş ve önerilerimiz sürekli olarak aktarılmıştır. Ancak, bu gayretimizin Kanuna yansması sınırlı olmuştur.

VETERİNER HEKİMLİĞİ EĞİTİM ÖĞRETİMİNİN 168. YILI KUTLAMALARI

Veteriner Hekimliği Eğitim Öğretiminin 168. Yılı kutlama- larına katılım sağlanmıştır.

Bu kapsamda A.Ü. Veteriner Fakültesi “Prof.Dr. Satı Baran” Konferans Salonunda gerçekleştirilen toplantıya TVHB Merkez Konseyi II.Başkanı Prof.Dr. Arif ALTINTAŞ katılmış ve açılışta bir konuşma yaparak; mesleğimizin önemi, TVHB’nin Veteriner Hekimliği eğitim öğretimine yönelik düşüncelerini ifade etmiştir.

ÇEVRE GÖREVLİSİ VE ÇEVRE DANIŞMANLIK FİRMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK TASLAĞI

Çevre ve Orman Bakanlığı'na

Bakanlıkları tarafından hazırlanan ilgede kayıtlı Yönetmelik Taslağının "Çevre görevlisinde aranılacak nitelikler" başlıklı 5. Maddesinde; tesis veya faaliyetlerde, çevre yönetim birimlerinde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlilerinde aranılacak şartlar belirlenmektedir.

Buna göre; fıkranın (a) bendinde aldıkları eğitimler ve çalışma alanları çok farklı birçok mühendislik dalları hiçbir alan ayrımı yapılmaksızın Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak sınavda başarılı olmaları halinde "Çevre Görevlisi" olarak yetkilendirme yapılabilirken, fıkranın (b) bendinde Veteriner Hekimler için sadece EK 2 Listesinin 7. başlığı altında yer alan faaliyetler (Tehlikeli Atıklar) için "Çevre Görevlisi" olarak yetkilendirme yapılabilir.

Bilindiği gibi çevre sağlığı ve güvenliği multidisipliner bir çalışmayı gerektirmektedir. Bu nedenle birçok meslek grubunun kendi uzmanlık alanları ile ilgili konularda çalışmalara katkı sağlaması gerekir. Bunun için her meslek grubunun eğitimleri göz önüne alınarak

çalışma alanlarına göre "Çevre Görevlisi" olarak yetkilendirilmesi gerekir.

Gıda kaynaklı riskin % 90'ının hayvansal kökenli gıdalardan kaynaklanması ve insanlarda görülen hastalıkların % 61'inin zoonoz karakterli (Hayvanlardan insanlara bulaşan) hastalıklardan oluşması nedeniyle veteriner hekimlik mesleği çevre sağlığı ve güvenliğinin korunmasında önemli görevler üstlenmektedir. Veteriner hekimler aldıkları eğitim gereği, genel çevre bilgisi yanında her türlü hayvancılık işletmeleri, su ürünleri işletmeleri, gıda işletmeleri, ilaç sanayi ile ilgili çevre sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli bilgi donanımına sahip uzman bir meslek grubudur. Bu nedenle, Yönetmelikte veteriner hekimlerin bu alanlarda "Çevre Görevlisi" olarak yetkilendirilmelerine imkan sağlayacak düzenleme yapılmalı, diğer meslek grupları için de yetki alanları ayrı ayrı belirlenmelidir. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ İSO 9001 KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ BELGESİNİ ALDI

Merkez konseyi TS EN ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi Faaliyetleri Haziran ayı içinde başlatılmış olup sistem kurulumu ve eğitim süreci Ekim ayı içinde tamamlanmıştır. Yapılan belgelendirme denetimi sonucunda TVHB Merkez Konseyi TÜRKAK onaylı FC Belgelendirme LTD ŞTİ. tarafından belgelendirilmiştir. Tamamlanan kalite yönetim sistemi faaliyetlerine ek olarak TS EN ISO / IEC 17024 Personel Belgelendirme Sistemi kapsamında çalışmalarına devam etmektedir.

2. GIDA GÜVENLİĞİ KONGRESİ

Gıda Güvenliği Derneği koordinatörlüğünde Uluslararası Gıda Koruma Birliği (IAFP-International Association for Food Protection) ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı desteği ve Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin de aralarında bulunduğu 7 Paydaş ve 15 Destekleyen Kurumun işbirliğinde “2.Gıda Güvenliği Kongresi”ni 9-10 Aralık 2010’da İstanbul Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sitesi’nde gerçekleştirdi.

Kongrenin başlıca hedefleri gıda güvenliğinin teknik ve bilimsel yönlerini tartışmak ve gıda endüstrisinin ilgili tüm taraflarla iletişim ağını kolaylaştırmak olup; organizasyona yerli ve yabancı 900 kişi katıldı.

Geçen yıldan farklı olarak gıda güvenliği ile ilgili birçok güncel konunun iki gün boyunca sözlü ve poster sunumlarıyla ele alınan kongrede “Gıda Güvenliğinde Yeni Yaklaşımlar” oturumuna Türkiye Gıda Sanayi İşverenleri Sendikası Başkanı Necdet BUZBAŞ ile birlikte Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı Dr. Mehmet ALKAN başkanlık yaptı.

23

YILDIR

HİZMET EDİYORUZ

1988 - 2011

EGE VET

EGEVET HAYVANCILIK
SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.

İstiklal Mahallesi 21Sokak NO:7 Ulucak Kemalpaşa / İZMİR
Tel: 0.232.877 21 61 (pbx) Fax: 0.232.877 20 43 - 877 20 54
E-mail: info@egevet.com.tr

w w w . e g e v e t . c o m . t r

ULUSLARARASI KATILIMLI III. TÜRKİYE ZONOTİK HASTALIKLAR SEMPOZYUMU

1-2 Kasım tarihlerinde Ankara TOBB'a bağlı ETÜ Konferans Salonunda başarı ile gerçekleştirildi. Toplantıya yoğun olarak her iki Bakanlığın temsilcileri, Tıp ve Veteriner fakültelerinin öğretim üyeleri, Mesleki örgüt temsilcileri ile sahada çalışan tabip ve veteriner hekimler katıldı.

TVHB'nin uzun zamandan beri aktüel hale getirmeye çalıştığı TEK DÜNYA, TEK SAĞLIK yaklaşımı çerçevesinde üçüncüsü yapılan Sempozyuma bizimle birlikte Tarım Bakanlığı KKGM, Sağlık Bakanlığına bağlı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı ile Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Derneği organizasyonda görev aldı.

400'ü aşkın kayıtlı katılımcının 2 gün boyunca devamlı takip ettiği Sempozyumda, Tularemi, Brucella, Kuduz, KKKA, Antrax, Batı Nil Virüsü ve Hanta virüs konuları Veteriner ve Beşeri Hekim Bilim insanları tarafından detaylı olarak ele alındı.

Sempozyumda Beşeri hekimlerin katılım ve ilgisinin daha yoğun olduğunun gözlemlenmesinin yanında zoonotik hastalıklarla mücadele disiplinler arası işbirliği ve sektörler arası koordinasyonun farkındalığının giderek arttığı memnuniyetle müşahade edildi. Sempozyum sonuç raporunun hazırlanarak ilgili Bakanlıklara ve diğer kuruluşlara gönderilmesi kararlaştırıldı.

Prof. Dr. Ender YARSAN
Açılış Konuşması

TVHB BİLİM KURULU

Türk Veteriner Hekimleri Birliği yeni dönemde daha aktif çalışacak şekilde Bilim Kurulu'nu genişletmiştir.

1. Prof. Dr. Mehmet AKAN	8. Vet. Hek. İsmail ÖZDEMİR
2. Prof. Dr. Hasan BATMAZ	9. Prof. Dr. Aykut ÖZKUL
3. Dr. Can DEMİR	10. Prof. Dr. Mehmet ŞAHAL
4. Prof. Dr. Tamer DODURKA	11. Prof. Dr. Hakan YARDIMCI
5. Prof. Dr. İrfan EROL	12. Prof. Dr. Ender YARSAN
6. Doç. Dr. R. Tamay BAŞAĞAÇ GÜL	13. Dr. Nahit YAZICIOĞLU
7. Prof. Dr. Zafer KARAER	

DÜZCE, NİĞDE, TOKAT VE OSMANİYE'DE VETERİNER HEKİMLERİ ODASI KURULMASINA KARAR VERİLDİ

Düzce Veteriner Hekimleri Odası :

Düzce İlinde görev yapan 57 veteriner hekimin Oda kurulması ile ilgili olarak Merkez Konseyine gönderdikleri dilekçelere istinaden, yapılan inceleme neticesinde, Düzce İlinde Veteriner Hekimleri Odası kurulması halinde, Oda faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülebileceği ve mesleğimize ve meslektaşlarımıza katkı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

Kurucu Yönetim Kurulu:

Şerif Ali KARANFİL, Yusuf KADIOĞLU, Recep ERGÜL, Remzi AKDOĞAN, Yahya ÇABUK

Niğde Veteriner Hekimleri Odası :

Niğde İlinde görev yapan 34 veteriner hekimin Oda kurulması ile ilgili olarak Merkez Konseyine gönderdikleri dilekçelere istinaden, yapılan inceleme neticesinde, Niğde İlinde Veteriner Hekimleri Odası kurulması halinde, Oda faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülebileceği ve mesleğimize ve meslektaşlarımıza katkı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

Kurucu Yönetim Kurulu:

Yonus ÖZCAN, Murat AKGÜL, Nazmi ŞİMŞEK, Saffet GÜÇLÜ, Mehbari ÖZCAN

Tokat Veteriner Hekimleri Odası :

Tokat İlinde görev yapan 36 veteriner hekimin Oda kurulması ile ilgili olarak Merkez Konseyine gönderdikleri dilekçelere istinaden, yapılan inceleme neticesinde, Tokat İlinde Veteriner Hekimleri Odası kurulması halinde, Oda faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülebileceği ve mesleğimize ve meslektaşlarımıza katkı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

Kurucu Yönetim Kurulu:

Şenel ÇAVUŞOĞLU, Mehmet DEMİR, Muhammet BOLAT, Yusuf TOSUN, Tamer YILDIZ

Osmaniye Veteriner Hekimleri Odası :

Osmaniye İlinde görev yapan 58 veteriner hekimin Oda kurulması ile ilgili olarak Merkez Konseyine gönderdikleri dilekçelere istinaden, yapılan inceleme neticesinde, Osmaniye İlinde Veteriner Hekimleri Odası kurulması halinde, Oda faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülebileceği ve mesleğimize ve meslektaşlarımıza katkı sağlayacağı kanaatine varılmıştır.

Kurucu Yönetim Kurulu :

Zeki KAYA, Murat KEÇECİ, Sıddık ERMEYDAN, Mehmet KANAT, Murat KELEŞ

AZERBAIJAN VETERİNER HEKİMLERİ KONSEYİMİZİ ZİYARET ETTİLER

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının davetlisi olarak ülkemizde bulunan 6 kişilik Azerbaycan Veteriner Hekim Heyeti 15.12.2010 tarihinde TVHB'ni ziyaret ederek, kendi ülkelerinde yeni kurulmuş olan Azerbaycan Veteriner Hekimleri Birliğinin geliştirilmesi için fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Azerbaycan Devlet Veteriner İşleri Genel Müdür Yardımcısı Emin Şahbazov başkanlığındaki heyette aşağıda isimleri yazılı Veteriner Hekimler bulunmaktaydı;

Galib H. Abdulaliyev

Asaf Ömerov Mammadoğlu

Dünyamaliyev Galip Enveroğlu

Zeynelov Etibar Farreddinoğlu

Mazahir Asgaroğlu Şhiyev

Kendilerine ülkemizdeki veteriner hekim örgütlenmeleri hakkında detaylı bilgi verildi. Bundan sonra ilişkilerin daha yoğunlaşması, karşılıklı ziyaretler ve bilgi alışverişinde bulunulması kararlaştırıldı. Ayrıca Türk Dili konuşan (Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan) ülkelerinin birlikte bir Veteriner Hekimler Birliği kurulması görüşü ağırlık kazandı.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ AKREDİTASYONU

Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 22-23 Haziran 2010 tarihlerinde Viyana'da toplanan EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education- Avrupa Veteriner Eğitim Kurumları Birliği) ve FVE (Federetion of Veterinarians of Europe – Avrupa Veterinerler Federasyonu) üyeleri tarafından oluşturulan

ECOVE (Europen Comitte on Veterinary Educati-on – Avrupa Veteriner Eğitimi Komisyonu) tarafından kurumsal anlamda akredite olmuştur. Bu başarıdan dolayı fakülte dekanı Prof.Dr.Mustafa OĞAN'ın şahsında emeği geçen akademik ve idari personeli en içten dileklerimizle kutlarız.

OIE 2010 GLOBAL KONFERANSI TUNUS'TA YAPILDI

- Sağlık gereksinimleri ve hayvan refahı da dahil OIE kontrolü altında bütün konuları kapsayan etkin bir hayvan hastalıkları yasasına olan gereksinim bilincini (farkındalığını) oluşturmak;
- Uluslar arası standart ve düzenlemeleri mümkün olduğu kadar ulusal veterinerlik kanunlarına dönüştürmek için meseleler ve gerekli araçlar için beyin fırtınası yapmak;
- OIE üyelerinin (özellikle gelişmekte olan ülkelere) hükümetleri ve donörleri

- Ulusal veterinerlik yasalarını uluslar arası standart ve düzenlemeler doğrultusunda modernize etmek
- Yasal çerçeveye göre resmi ve özel sektör de görev alan Veteriner Hekimleri eğitmek ve
- Yasal veteriner kuruluşlarının (ülkemizde TVH Birliği) anahtar rolünü hızlandırmak için nasıl harekete geçireceği konusunda pratik bir klavuz ortaya koymak

amacıyla 07-09 Aralık 2010 tarihleri arasında Tunus'un Djerba kentinde yapılan 2010 Global OIE konferansına TVHB Merkez Konseyi temsilen II. Başkan Dr. Nahit YAZICIOĞLU katılmıştır.

Konferansta:

- Veteriner halk sağlığı da dahil veterinerlik yasalarının global (küresel) durumunu analiz;
- Veterinerlik yasaları ile ilgili genel yasal prensipler hakkında bilgi sağlamak;
- Veteriner servislerinin kalite ve performansı ile ilgili OIE uluslar arası standartlarına olan uluslararası bilinci geliştirmek;
- Veterinerlik yasalarının nasıl modernize edileceği ve yasal çerçeve içerisinde resmi ve özel sektördeki rol ve sorumlulukları hakkında Veteriner Hekimlerin bilincinin nasıl yükseltileceği ve eğitileceği konusunda bilgi ve pratik tavsiyeler vermek;
- Gelişmekte olan ülkelerin handikapları ve öncelikleri dahil veterinerlik yasaları alanında OIE üyelerinin tecrübelerini gözden geçirmek;
- OIE üyelerinin OIE PVS (Veteriner Servislerinin Performansı) çerçevesini (başlangıç PVS değerlendirme, PVS açık/sapma analizi, Veteriner yasa inisiyatifi de dahil PVS takip/iyileştirme) kullanarak yönetimi nasıl iyileştireceğini tartışmak;
- Gelişmekte olan ülkelere Ulusal Veteriner Servislerinin ihtiyaçlarına uygun olarak ve OIE PVS çerçevesi içinde sağlanabilecek araç ve destekleri tespit etmek; ve
- Veteriner Servislerini güçlendirmek için gelecekte duyulacak ihtiyaçlar ve öncelikler gibi konular görüşülmüştür.

Birliğimizi temsilen toplantıya katılan Dr. Nahit YAZICIOĞLU toplantı süresince OIE Dünya Delegeler Kurulu Başkanı Dr. Carlos A. Correa Messuti, Dünya Veteriner Hekimler Birliği Başkanı Dr. Tjeerd Jorna ve II. Başkan Dr. Duane Landals, ve FVE Başkanı Dr. Walter Winding ile ikili görüşmelerde bulunmuştur.

AKREDİTE VETERİNER HEKİMLİK

Değerli Meslektaşlarım,
Akredite Veteriner Hekimlikle ilgili Bakanlık Bürokratları ile son bir ay içinde değişik seviyelerde çok fazla görüşme yapıp gelişmelerin safahatı hakkında sizleri bilgilendirmeye çalıştık. Bazı arkadaşlar hala çabalarımızı ve şu anda Bakanlıkça yürütülen çalışmalar hakkında verilen bilgileri ısrarla anlamamazlıktan geliyorlar. Konuyu Bakanlıktan aldığımız bilgiler ışığında bir kere daha açıklamak gereği duyuyoruz.

Bilindiği üzere Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde, AB mevzuatının ülkemiz mevzuatına entegrasyon çalışmaları hızla devam etmektedir. Bu çalışmalarda yer alan kombina, kesimhane ve et işleme tesislerinde uygulanan Resmi veya Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim uygulamasının ülkemizde de uygulanması hedeflenmiştir. Bu amaçla 2006 yılında ülkemizde yasal altyapısı bulunmayan Resmi veya Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim uygulamasına hazırlık amaçlı Akredite Veteriner Hekimlik uygulaması başlatılmıştır.

Akredite Veteriner Hekimlere ödenen ücretlerinin kaynağı hayvancılık desteklemelerden karşılanmaktadır. Destek ödemeleri yapılabilmesi için Tarım Kanununun 19 uncu maddesinin (g) fıkrası hükmüne göre Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu Kararı bunu müteakip Bakanlar Kurulu Kararı gerekmektedir. Bu durum her yıl Akredite Veteriner Hekim atamalarında sıkıntıya neden olmuştur.

Akredite Veteriner Hekimlik uygulaması ile yıllar itibarı ile 2008 yılında 33 ilde 137 Akredite Veteriner Hekim, 2009 yılında 31 ilde 134 Akredite Veteriner Hekim, 2010 yılında ise 39 ilde 142 Akredite Veteriner Hekim görevlendirmesi yapılmıştır.

Destek ödemeleri kapsamında yapılan bu uygulamanın, gerek 3285 sayılı kanun ve gerekse 5179 sayılı kanunda yer almaması, görevlendirilen Akredite Veteriner Hekimlerine de yetki sıkıntısı yaratmakta ve kamu kurumları ve bunların ortak veya iştiraklerine ait tesislerde de görevlendirme yapılamamaktaydı.

11.06.2010 tarihinde kabul edilen 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 31. Maddesi 8. Fıkrası uyarınca Resmi veya Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim uygulamasının yasal altyapısı oluştu-

rulmuştur. Bu madde ile Akredite Veteriner Hekimlik uygulaması yerini daha da gelişmiş olarak Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimliğe bırakmıştır.

Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Uygulama Esasları Tebliğinin (Tebliğ No: 2010/13) 26 ıncı maddesi "bu desteklemelerden kamu kurum ve kuruluşları yararlanamaz" hükümlerini içermekte olduğundan Akredite Veteriner Hekimler yaklaşık 250 adet (bu rakama hiç ulaşamamıştır.) özel kombina, mezbaha ve kesimhanelerde görevlendirilmekte iken Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile sayıları 700 e varan tüm özel ve resmi kırmızı ve kanatlı mezbahaları ile 1.600 adet civarında faaliyet gösteren parçalama tesislerinde Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim olarak görevlendirme imkânı sağlanmıştır. Bu çerçevede Bakanlık en az 1.500- 2.000 yeni veteriner hekim kadrosu açarak bu görevleri yaptırmak zorundadır.

Bakanlıkça, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Faaliyetlerinin Finansmanı ve Harcamaları Hakkında Yönetmelik hazırlanmış ve kurum görüşüne açılmıştır. Bu nedenle adı geçen Yönetmeliğin yayımlanması ile İl Müdürlükleri Döner Sermaye Birimleri aracılığı ile Akredite Veteriner Hekimlik uygulaması yerine getirilen ve Bakanlığımız adına 5996 sayılı kanunun verdiği yetkileri kullanmak üzere mevcut Akredite Veteriner Hekimler de dahil yaklaşık 2000 tesise Resmi veya Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim ataması yapılacaktır. Adı geçen yönetmelik yayımlanıncaya kadar, kamu kurumlarına ait kombina ve mezbahalarda kurumların veteriner hekimleri Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim olarak, diğer kombina ve mezbahalara Bakanlığımız çalışanı Veteriner Hekimler Resmi Veteriner Hekim olarak görevlendirilmiştir. Türk Veteriner Hekimleri Birliği konunun sürekli takipçisi olmaktadır.

Meslektaşlarımıza, saygı ile duyurulur.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

ANKARA BÖLGESİ VETERİNER HEKİMLERİ ODASI BAŞKANI ve YÖNETİM KURULU ÜYELERİ KONSEYİMİZİ ZİYARET ETTİ

16.12.2010 tarihinde Ankara Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası Başkanı Ümit Duman ve Yönetim Kurulu Üyeleri Konseyimizi ziyaret etti. Mesleğimizle ilgili sorunlar ve yapılacak çalışmalar hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

2011 DÜNYA VETERİNER HEKİMLİĞİ YILI

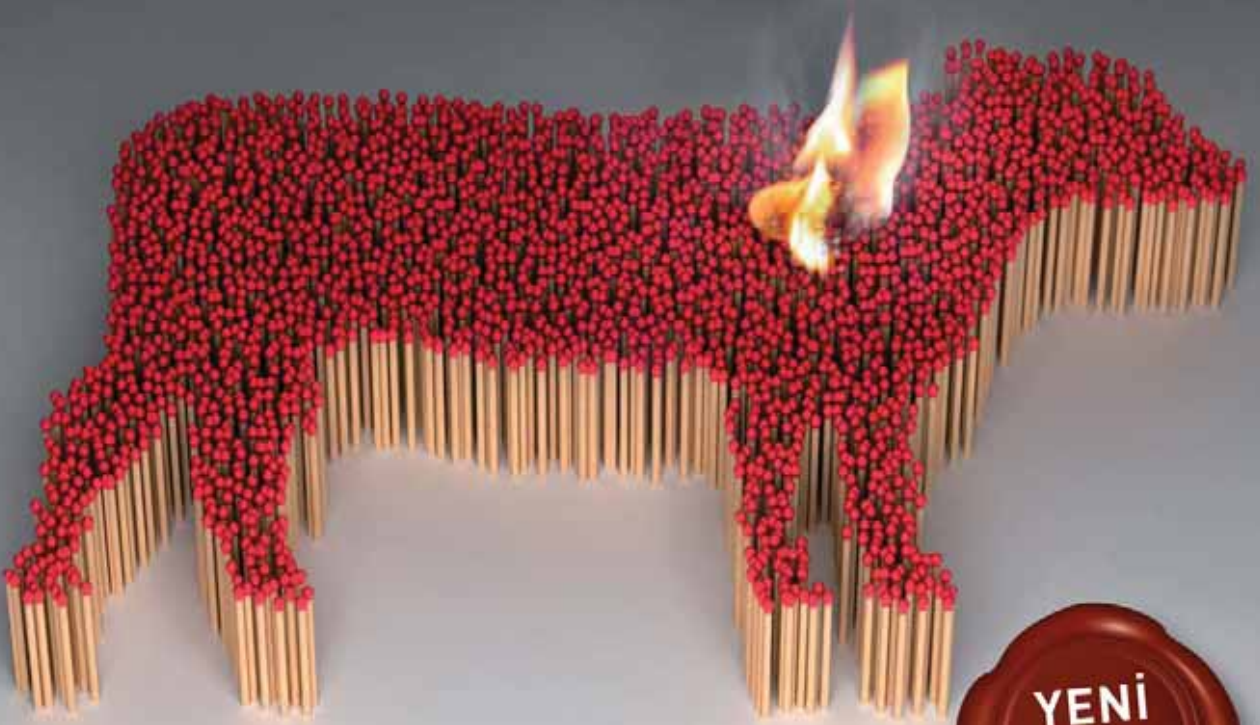
Dünya'da ilk Veteriner Okulunun Fransa'nın Lyon kentinde kuruluşunun ve karşılaştırmalı biyopatolojinin ortaya çıkışının 250'nci yılı olan 2011 yılı "Dünya Veteriner Hekimliği Yılı" olarak benimsenmiş ve Paris'te 24 Ocak 2011 tarihinde resmi açılışı gerçekleştirilecek olan Dünya Veteriner Hekimliği Yılı'nın, katılımcı ülkeler tarafından yıl boyunca gerçekleştirilecek çeşitli etkinliklerle kutlanmasına karar verilmiştir.

Türkiye'de söz konusu kutlama etkinliklerinin organizasyonunu sağlamak üzere Haziran ayında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rıfki Haziroğlu'nun başkanı olduğu bir Ulusal Komite oluşturularak Fransa'ya bildirilmiştir. Söz konusu Komite; Tarım Bakanlığının, Parlametonun, Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin, Veteriner Fakültelerinin, Mesleğimizle ilgili Sivil Toplum Örgütlerinin ve Özel Sektörün üst düzey temsilcilerinden oluşturulmuştur. Bu kapsamda yapılacak ulusal ve uluslararası etkinlikler hazırlanan web sayfasından (<http://www.vet2011.org/>) takip edilebilir.

PNÖMONİ. çok geç olmadan, durdurun.

ÇİFTE ETKİ,
HIZLI TEDAVİ,
TEK-DOZ UYGULAMA.

**Pnömoni hızlı ilerler,
Resflor da öyle**

Pnömoni vakalarında yapılan ilk tedavi, başarı şansınızın en yüksek olduğu tedavidir. Doğru olanı yapın, Resflor ile tedavi edin.

Resflor'un tek-doz uygulama ile çifte etki sağlayan formülasyonu; geniş etki spektrumlu antibiyotik (florfenikol) ile anti-enflamatuar (fluniksin) içerir. Yapılan tedavi sonucu bakteriyel enfeksiyon kontrol altına alınır, ateş düşer ve akciğerlerde geri dönüşümsüz hasar oluşumu (konsolidasyon) engellenmiş olur.

Pnömoni tedavisinde, çifte etki sağlayan Resflor ile elinizden gelenin en iyisini yapın.

Intervet Veteriner İlaçları
Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Şişli Ayazağa Yolu No: 3
Çelik İş Merkezi B-Blok Kat:1
34396 Ayazağa / İstanbul

Tel : (0212) 332 11 11
Fax : (0212) 332 11 17
www.intervet.com.tr
0 800 2199010 Ücretsiz Ürün Destek Hattı

World Veterinary Association

Federation of Veterinarians of Europe

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ

2011

“Dünya Veteriner Yılı”

2011 Vet

“DÜNYA’ DA VETERİNER HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNİN 250. YILI”

250 YILDIR
İNSANLIĞA HİZMET ETMENİN
GURURUNU TAŞIYORUZ

2011

Dünya Veteriner Yılı

Türkiye

World Veterinary Year
Vet for health, Vet for food, Vet for the planet

Başkan

Prof Dr. Rifki HAZIROĞLU

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı

Üyeler

Mehmet Erdoğan

AK Parti Adıyaman Milletvekili, TBMM Tarım Komisyonu Başkan Yardımcısı

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı

Dr. Nihat Pakdil

Tarım ve Köyler Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı

Vet for health,

World Veterinary Year
Vet for health, Vet for food, Vet for the planet!

fi Başkanı

TÜRKİYE ETKİNLİK TAKVİMİ

OCAK 2011:	Veteriner Tarihi Takviminin Dağıtımı
ŞUBAT 2011:	Dünya Veteriner Hekimliği Yılı Türkiye Açılış Resepsiyonu
MART 2011:	Tarım Bakanının Temsili Dersi Veteriner Hekim Ressamların Sergisi
NİSAN 2011:	İlkokullar Arası Resim Yarışması (Veteriner Hekimlik ve Hayvan Sevgisi) Dünya Veteriner Hekimleri Gününde Ücretsiz Muayene Hizmetleri Anı Pulu
MAYIS 2011:	Hayvan Refahı Paneli
EYLÜL 2011:	TJK Koşusu
EKİM 2011:	Hayvancılık Politikaları ve Veteriner Hekimliği Hizmetleri Paneli Milli Piyango Çekilişi
KASIM 2011:	Halk Sağlığı ve Gıda Güvenliği Paneli
ARALIK 2011:	Dünya Veteriner Hekimliği Yılı Kapanış Konseri

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Turkish Veterinary Medical Association

Konu: Hayvancılık ve İthalat

06.01.2011

Sayın Doç. Dr. Abdullah GÜL
T.C. CUMHURBAŞKANI

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türk Veteriner Hekimleri Birliği 1954 yılında, 6343 sayılı kanun ile kurulmuş, Anayasamızın 135. maddesinde bahsedilen kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Bugün üye sayısı 20.000'i bulan 55 Bölge Odası ile birlikte kanunumuzun bize yüklediği ve yapmakla mükellef olduğumuz hizmetler 15. maddede şu şekilde zikredilmiştir. Madde 15 - Birlik, aşağıda yazılı mesleki hizmetleri yapmakla mükelleftir:

- a) Veteriner hekimliği mesleğinin memleket menfaatlerine en faydalı şekilde tatbikini sağlamak;**
- b) Azalarının maddi ve manevi hak ve menfaatlerini, hak ve memleket menfaatleriyle telif eder mahiyette korumak;**
- c) Memleket hayvancılığının inkişafı ile alakalı bütün meselelerde resmi makamlarla temas ederek ilmi istişareler yapmak ve bu makamata görüş ve kanaatlerini bir rapor halinde sunmak;**
- d) Serbest veteriner hekimlerin "Salgın ve paraziter hayvan hastalıkları ile mücadele işlerinde" Ziraat Vekâletine yardımlarını sağlamak;**

Bu çerçeveden olmak üzere ülkemizin hayvancılığının içinde bulunduğu sorunlar, başta üreticilerimiz olmak üzere sektöre girdi sağlayan ve sektöre dayalı mamul madde üreten kuruluşlar kadar, bizleri de yakından ilgilendirmekte, mesleğimizin bize yüklediği **yasal ve vicdani bir sorumluluk** olarak karşımızda durmaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Çok yoğun çalışmalarınız içerisinde zat-ı alinizi

böyle bir konu için rahatsız etmemizin nedeni, son 4 yıldır uygulanan politikalar konusunda şimdiye kadar yaptığımız girişimlerin sonuçsuz kalmasıdır.

Yıllardır gündeme taşıdığımız hayvancılığımızın içinde bulunduğu sorunlar maalesef görmezden gelinerek et fiyatlarının piyasa şartlarına göre oluşumu spekülasyon olarak değerlendirilmiş ve 2010 Nisan ayında Bakanlar Kurulu tarafından 16.000 ton canlı hayvan ve 7.500 ton da et ithalatı kararı alınarak yürürlüğe konmuştur. Daha sonra bu miktar yeterli görülmeyerek Bakanlar Kurulu, 29 Haziran 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararı ile **Et ve Balık Kurumu'na** 100.000 ton damızlık olmayan kasaplık canlı sığır ve sığır etinin sıfır gümrükle ithalatının yapılması için karar almıştır. Haziran ayında Et ve Balık Kurumu'na sıfır gümrükle ithalat yetkisi verildikten sonra, yine 19 Haziran 2010, daha sonra da 28 Ekim 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu kararları ile **özel sektörün de ithalat yapması** sağlanmıştır.

Biz bu ithalat kararlarına karşı olsak bile, başlangıçtaki ufak çaplı ithalat kararnamelerinin **masum ve insani amaçlarla terbiyevi mahiyette** alınan sembolik ithalat kararları olarak değerlendiriyorduk. Daha sonra hem ithalat yapılacak ülke sayısı hem de miktar olarak artan canlı hayvan ve et ithalatı yanında **kurbanlıkların da ithalatı** yetmezmiş gibi, geçen yılsonu itibarı ile damızlık hayvan ithalatları hariç tüm ithalatların kamu ve özel sektöre kapatılacağını beklerken, 2011 yılı için 22 Aralık 2010 tarihinde

27793 sayılı Resmi Gazete de yayınlanan Kasaplık ve Besilik Canlı Hayvan ile Et ithalatı hakkında Bakanlar Kurulunun aldığı kararlar gerçekten çok üzücü olmuştur. Bu yeni karar hayvancılığımız için öldürücü bir darbe olacaktır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Bu ithalat politikaları devam ettiği sürece yerli üreticimiz girdi maliyetleri yüksek olduğundan **ithal ürünlere karşı rekabet edemez.**

Bu durumda **küçük ölçekte besi yapan çiftçi üretimini devam ettiremez. Entansif besi yapan büyük işletmeler** besi hayvanı bulmakta, besi materyallerinde maliyeti düşürmekte çok zorlanacaktır.

Her seviyedeki üretici zarardadır, **tüketicie ucuzluk ne kadar yansıyor, bu durum da tartışılır.**

Besihaneler boş, mezbahalar atıldır.

Veteriner hekimler bu durumdan en fazla etkilenen meslek grubu olmuştur.

Bu durumda **sadece ithalat yapanlar, pazarlama ağında yer alanlar** ile ithal ete ve kasaplık hayvana dayalı et ürünü işleyen bazı sanayiciler kazanıyor.

Ayrıca çok önemli bir konu da, yurt dışından getirilecek canlı hayvan ve ithal etlerin **ülkemiz hayvancılığı ve halkımızın sağlığı açısından** ne kadar tedbir alınırsa alınsın her zaman risk teşkil edebileceği bilimsel bir gerçektir. Bakanlığımızın yıllar itibariyle artarak devam eden hayvancılık desteklerini takdirle karşılamakla beraber ithalat politikaları devam ettiği müddetçe **daha da korkulan ülkemizdeki üreticilerin ve yetiştiricilerin rekabet şartlarına dayanamayarak yaptıkları işi bırakmaları ve ileriye dönük daha büyük olumsuzluklara neden olacağıdır. Çünkü hayvancılık çoğu zaman riskli ve meşakkatli bir uğraş olduğundan bu işi bırakanların tekrar eski işlerine dönmedikleri tecrübelerle sabittir.**

Sayın Cumhurbaşkanım,

Sorunun çözümü aslında o kadar zor değildir. **İthalatla hiçbir ülke hayvancılığını geliştirememiştir.**

Tek yol siyasi iktidarlardan bağımsız, rasyonel orta ve uzun vadeli projelerle hayvansal üretimimizi artırmaktır. Türkiye Cumhuriyeti potansiyelleri itibariyle bu sorunu rahatlıkla aşabilir. **Aslında sığırcılıkta aldığımız mesafeyi küçümseyemeyiz.** Kültür ırkı ve melez sığır sayıları, süt verimi ortalaması ve karkas ortalamalarında önemli mesafeler kat edilmiştir. Burada et açığına neden olan esas konu küçükbaş hayvan sayılarımızdaki son 20 senede özellikle **son 5 senede oluşan dramatik azalmalardır.** Ülkemiz 1991 Tarım Sayım Sonuçlarına göre koyun ve keçi toplam sayısı 60 milyon iken bugün bu sayı 20 milyonlar seviyesinde seyretmektedir. 2010 yılında yapılan toplam ithalat miktarlarını incelediğimizde; Et: 40.000 ton, Kasaplık Canlı Hayvan: 200.000 adet, Besilik Canlı Hayvan: 10.000 adettir. **Bunların toplam et olarak miktarı 100.000 tondur.** Sadece 10 milyon koyunumuzun elden çıkarılmadığını düşünecek olursak 1/3'ü kasaplık güç olacağından **1 yıl için 100.000 ton et demektir.** Bu da et arzı açığında bir sıkıntının olmayacağını göstermektedir. Kaldı ki 1990'lı yıllardaki koyun ve keçi varlığımız korunmuş olsa idi günümüz tüketim oranlarına göre et arzı fazlamız olacaktı. Hükümetlerimizin acilen koyun varlığımızı artıracak tedbirler alması gerekmektedir. **Batı ülkeleri** et arzındaki stabiliteyi malumlarının olduğu üzere **domuz eti ile** sağlamaktadır. Bizim bu konuda ikame edeceğimiz **tek alternatif koyunculuktur.** Bu hale gelmemizin elbette birçok nedeni vardır. Fakat unutmamalı ki esas sorun koyunculukla istigal eden yurttaşlarımızın karlı olmadığı için bu işi bırakmalarından kaynaklanmaktadır. Koyun sayımızın azalmasının **terör olayları ile ilişkilendirilmesi** doğru değildir. Çünkü ülkemizin diğer bölgelerinde de Güney Doğu Anadolu ve Doğu Anadolu'da olduğu oranlarda koyun sayısında azalmalar görülmüştür.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Bir ülkeyi yönetenlerin en önemli sorumluluklarından biri de **yurttaşlarının fiziksel ve mental gelişimlerini** sağlamak için yeterli gıdaya ulaşmaları ve gıdaların sağlık yönünden güvenli

haberler

h a b e r l e r • h a b e r l e r

olmasını, devredilemez ve ertelenemez temel görev olarak görmeleri gerekliliğidir. Halkımızın büyük bir çoğunluğunun yeteri kadar hayvansal ürün tüketemediği çok sayıda istatistik ve araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu arada özellikle hayvansal proteinlerin yetişkinlerden ziyade gelişmekte olan genç beyinler için önemi tartışılmaz. Ayrıca yetersiz ve dengesiz beslenmenin fertleri ve toplumları nasıl bir geri kalmışlığa sürüklediğini yaşadığımız dünyada sayısız örnekleri ile görebilmekteyiz. **Toplumları biyolojik bir organizma** gibi değerlendirecek olursak; toplumda, aynı canlı organizmalar gibi fonksiyonları, güçlü ve güçsüz yönleri itibarı ile aynı **biyolojik yasalara** tabidirler. **Bir toplumun fertleri aç ise toplum da açtır, bir toplumun fertleri sağlıklı ise toplum da sağlıklıdır.** Dolayısıyla bu durum, sağlıklı, yetersiz ve dengesiz beslenmenin yol açtığı, ölüm, hastalıklar ve diğer kayıplar yanında bireyleri ve toplumları **biyolojik geri kalmışlığa** götüren zorunlu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bugün biliyoruz ki hayvansal ürünler (et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri) itibarıyla tüketim parametrelerimiz **Avrupa'nın gelişmiş ülkelerinden 3 kat, ABD'den ise**

5 kat daha azdır. Bilgi çağında ve iletişimin çok yaygın olduğu günümüzde, insanlar kalkınmanın getirdiği dünya nimetlerini yakından görmeye ve yetersiz beslenmenin acısını daha derinden hissetmeye başladılar. Artık mukayese imkanı doğmuştur, ulusların acımasız rekabet şartlarında en önemli gücünü, iyi yetişmiş sağlıklı nesillerin oluşturacağı muhakkaktır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Bu gerçekler ışığında hayvansal üretimimizin kendimize yeterli hale getirilmesinin önemi zat-ı alinizce de takdir edilecektir.

Konunun milli bir politika olarak ele alınıp değerlendirilmesi için gerekli çabayı göstereceğinize **Türk Veteriner Hekimleri** olarak inancımız tamdır.

En derin saygı ve hürmetlerimle,

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

PROF. DR. HAKAN YARDIMCI BİYOGÜVENLİK KURULU BAŞKANLIĞINA ATANDI

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Bilim Komitesi üyesi, A. Ü. Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan YARDIMCI Biyogüvenlik Kurulu Başkanlığına atanmıştır. Prof. Dr. Hakan YARDIMCI Biyogüvenlik Kanunu Taslağı Tasarısı Hazırlık Komisyonu Başkanlığı yapmış olup, Kanunun TBMM de görüşülmesi sırasında Türk Veteriner Hekimleri Birliği adına komisyon çalışmalarına katılarak emek saf etmiştir. Kendisinin Kurul Başkanlığını kutluyor, ülkemiz ve mesleğimiz adına hayırlı olmasını diliyoruz.

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI'NA (Kara Ulaştırma Genel Müdürlüğü)

Serbest veteriner hekimlerin kullandığı Klinik araçlarının Karayolu Taşıma Yönetmeliği gereği yetki belgesi almalarına gerek olmadığı yönündeki ekteki (17.12.2009 tarihli TVHB Merkez konseyine yazı) Bakanlık yazınıza rağmen, uygulamada klinisyen Oda Üyelerimizden yetki belgesi istendiği meslektaşlarımızın mağduriyetlerinin devam ettiği tespit edilmiştir.

Karayolu Taşıma Yönetmeliği incelendiğinde;

“Madde 5 - Bu Yönetmelik kapsamına giren taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, dağıtım işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri faaliyetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yapacakları faaliyetlere uygun olan yetki belgesini/belgelerini Bakanlıktan almaları zorunludur” demektedir. Açıkça anlaşılmaktadır ki burada sayılan taşıma işleri ticari taşımalar olup, serbest meslek sahibi kişilerin işlerini yürütmek için araçları ile yaptıkları taşımalar ve seyahatler bu kapsamda yer almamaktadır.

Diğer yandan taşımacılığın özelliklerine bakıldığında;

“Madde 7 - (1) Taşımacılık faaliyetleri; ekonomik, seri, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en aza indirilecek, fert, toplum ve çevre sağlığı ile bunların güvenliğini olumsuz yönde etkilemeyecek ve kamu yararını gözeterek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir” demektedir. Veteriner hekimlerin serbest rekabet ortamında bir taşıma yapması söz konusu olamayacağından, bu yönetmeliğin kapsamında olmadığı bu madde ile de desteklenmektedir.

Bilindiği gibi Veteriner Hekimler yurt içi veya dışı yolcu veya eşya taşımacılığı veya komisyonculuğu yapmamaktadırlar, Konuya en yakın yetki belgesi olan ve Veteriner hekimlerden istenen K belgesinin tanım-

larına bakıldığında;

(8) K türü yetki belgesi: Yurtiçi eşya taşımacılığı yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir. Taşımanın şekline göre aşağıdaki türlere ayrılır:

a) K1 yetki belgesi: Ticari amaçla eşya taşımacılığı yapacaklara,

b) K2 yetki belgesi: Sadece kendi esas iştiğal konusu ile ilgili eşya taşımacılığı yapacak ve ticari maksatla taşımacılık yapmayacaklara,

c) K3 yetki belgesi: Ticari amaçla ev ve büro eşyası taşımacılığı yapacaklara,

Bu belgelerin veriliş amaçlarına bakıldığında, açıkça görüldüğü üzere Veteriner hekimler şahıs veya veteriner hekimlik faaliyetlerini şirket olarak gerçekleştirmek amacıyla kullandıkları araçlar için yetki belgesi almak zorunda değildirler. Özellikle K2 belgesi iştiğal konusu ile ilgili eşya taşınmasından bahsetmektedir. Oysaki Veteriner hekimler hastalarının tedavileri için yanlarında tedavi için gerekli ilaç, araç gereç ve malzemeleri taşımaktadırlar. Konu Veteriner hekimlerin doktor, avukat gibi serbest meslek faaliyetinde bulunmalarından ibarettir. Veteriner hekimlerin yaptığı işlerin salgın hastalıkların önlenmesi nedeniyle toplum sağlığını ilgilendirdiği ve kamu yararı taşıdığı da açıktır.

Bu nedenle 17.12.2009 tarihli ekteki yazınızda da belirttiğiniz şekilde Veteriner Hekimlerin yetki belgesinden muaf tutulması hususunun denetim yapan il ve ilçe müdürlüklerine bildirilmesi ve konuya ilişkin resmi yazının tarafımıza iletilmesini saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

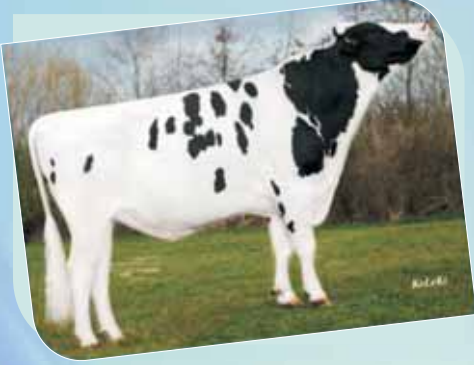

TAREKS

TARIM ÜRÜNLERİ ARAÇ GEREÇ İTHALAT İHRACAT ve TİCARET A.Ş.

“Hayvan Islahında Öncü Önder”

**Üstün genetik özelliklere sahip
Almanya orjinli dondurulmuş
Boğa sperması satışı**

GENEL MÜDÜRLÜK
Kazakistan Cad. (4. Cad.) No:136/4-5-6 Emek / ANKARA
TEL : (0 312) 215 80 05 (pbx) - FAKS : (0 312) 223 13 77
Santral GSM: 0533 477 79 55
e-mail: tareks@tareks.com.tr - hayvancilik@tareks.com.tr

www.tareks.com.tr

 T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü

ANKARA

SAYI : B.11.0.KUG.0.11.00.02/202- 16846
KONU : Yetki Belgesi Alma Zorunluluğu

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİNE
Dr. Mediha Eldem Sokak 73/8
Kocatepe / ANKARA

23 Aralık 2010

İlgi: 23.12.2010 tarih ve 804/703 sayılı yazınız.

İlgi yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 6 ncı maddesi; "... K2 yetki belgesi: Sadece kendi esas işgal konusu ile ilgili eşya taşımacılığı yapacak ve ticari maksatla taşımacılık yapmayacaklara verilir. ..." hükmüne,

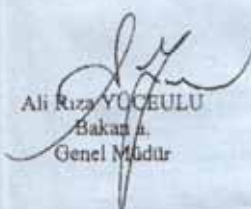
Amirdir.

Karayolu Taşıma Yönetmeliğine göre; taşımacılık işi ile işgal eden her firmanın, faaliyet alanına göre yetki belgesi alması ve faaliyetlerinde kullandığı her bir taşıtı, yetki belgesi eki taşıt belgesine ilave ettirilerek taşıt kartını alması; ülkedeki taşıma düzeninin sağlanması, taşımada kullanılan taşıtların tespiti ve takibi, yapılan taşımalarda ülke ekonomisine maksimum verimin sağlanması ile 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun amacı çerçevesinde bir zorunluluk olup, taşıt kartı bulunmayan taşıtların, karayolu taşımacılığında kullanılmaları mümkün bulunmamakla birlikte, anılan Yönetmelikte kapsam dışı bırakılan taşımalar açıkça belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde, ilgi yazınızda belirtilen taşımalar için Birliğinize bağlı veteriner hekimlerin K2 yetki belgesi alması ve faaliyetlerinde kullanacakları tüm taşıtların adlarına düzenlenecek yetki belgelerine ilave ettirmeleri gerekmektedir.

Yetki belgesiz veya düzenlenen yetki belgesinin kapsamı dışında faaliyette bulunduğu tespit halinde, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği hükümleri gereğince cezai müeyyide uygulanacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Ali Rıza YÖCEULU
Bakan
Genel Müdür

Hakkı Turaylıç Cad. No: 5 Emek 06338 ANKARA
Telefon: (0 312) 203 10 00 Faks: (0 312) 212 08 49
Elektronik Ağ: www.kugm.gov.tr

Sayı : 804/721
Konu : Veteriner Hekim İstihdamı

03.01.2011

T.C. BAŞBAKANLIK
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'na

5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ajans Personelinin nitelik statü ve hakları başlığı altındaki 18. maddenin ikinci paragrafında " Uzman personel ve iç denetçi, hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslar-arası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik, sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından veya bunlara denkliği Yüksek-öğretim Kurulunca kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından lisans düzeyinde mezun olmuş, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında İngilizce dilinden en az 70 puan almış veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan belgeye sahip adaylar arasından istihdam edilir. " hükmü ile Ajans faaliyetlerini yürütecek olan Ajans Genel Sekreterliği personeline aranacak şartlar belirtilmiştir. Bölgesel kalkınmada çok önemli görevleri olduğunu düşündüğümüz bu ajanslarda, veteriner hekimlerin bölgesel kalkınmanın tarım, hayvancılık, hayvan sağlığı, halk sağlığı ve gıda güvenliği konularında söz sahibi olmaları gerektiğini düşünmekteyiz. Veteriner hekimlerin bu ajanslarda istihdamı ile ilgili olarak herhangi bir çalışmanın olup olmadığı hususunda tarafımıza bilgi verilmesini, saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN
Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı

Sayı :800/726
Konu :Tarımsal Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi

04.01.2011

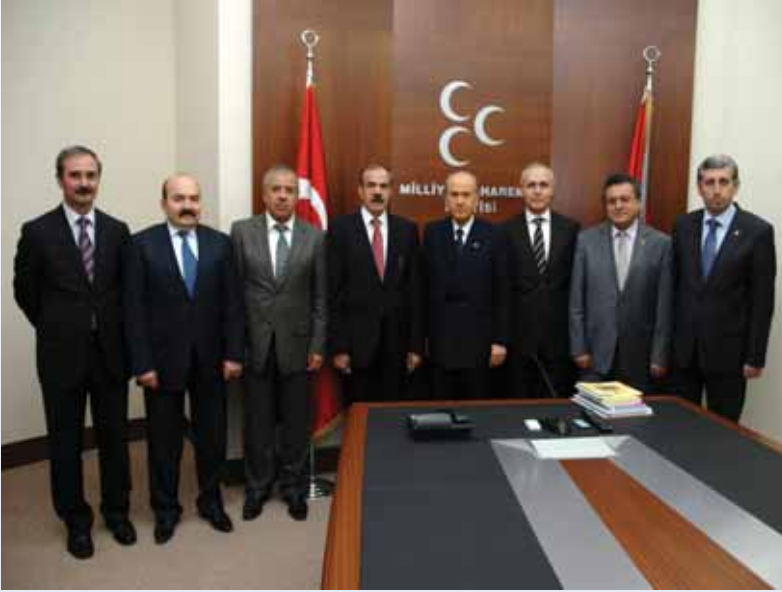
TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü'ne

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik ile Tarım danışmanının görevleri, Tarımsal danışmanlık hizmetlerini sunacak kişi ve kuruluşların çalışmalarına ve sorumluluklarına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Bu yönetmeliğe göre danışmanlık hizmeti alacak tarımsal işletme sahiplerinin ve kuruluşlarının danışmanlık şirketleri ve serbest tarım danışmanları ile yapacakları hizmet sözleşmeleri Bakanlık tarafından hazırlanacak örnek esas alınmak suretiyle taraflarca imzalanması gerekmektedir. Bakanlık tarafından hazırlanan "Tarımsal Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi" örneğinin 18. maddesinde "Danışman, sözleşme imzaladığı çiftçiler dışındaki hiçbir çiftçiye veya kuruluşa danışmanlık veya bilgilendirme hizmeti veremez, herhangi bir ek iş yapamaz, hiçbir ticari faaliyette bulunamaz" ibaresi yer almaktadır. Bu ibare ile yönetmelikte geçmediği halde tarım danışmanlarının, danışmanlık hizmeti dışında ticari faaliyetleri engellenmektedir. Bakanlık tarafından hazırlanan bu sözleşme örneğinden 18. maddedeki "herhangi bir ek iş yapamaz ve hiçbir ticari faaliyette bulunamaz" ibaresinin çıkarılması hususunda, gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN
Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı

PROTOKOL ZİYARETLERİ

44.Dönem Genel Kurulu sonrası Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi tarafından Tarım ve Köyişleri Bakanı, MHP Genel Başkanı ve CHP Genel Başkanına protokol ziyareti kapsamında talebimiz iletilmiştir. Buna ilişkin gönderilen yazılar ekte sunulmuştur. Bu kapsamda olacak şekilde 27 Aralık 2010 tarihinde MHP Genel Başkanı Sayın Dr.Devlet BAHÇELİ ziyaret edilmiştir. Merkez Konseyi üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen ziyarette faaliyetlerimiz hakkında bilgi verilmiş; basılı malzemelerimiz kendilerine takdim edilmiş ve mesleğimizin, sorunları ve ülke hayvancılığının içinde bulunduğu duruma ilişkin karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Dr. M. Mehdi EKER
Tarım ve Köyişleri Bakanı

06.12.2010

Sayın Bakanım,

Türk Veteriner Hekimleri Birliği 44. Genel Kurulu sonucunda oluşan yeni yönetim olarak Zat-ı Âlinize uygun gördüğünüz tarihte bir nezaket ziyareti yapmak istiyoruz.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN
Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı

Sn. Kemal KILIÇDAROĞLU
CHP Genel Başkanı

06.12.2010

Sayın Genel Başkanım,

Türk Veteriner Hekimleri Birliği 44. Genel Kurulu 27 – 28 Kasım 2010 tarihinde gerçekleştirilmiş olup yeni seçilen Merkez Konseyi üyeleri olarak uygun gördüğünüz tarihte Zat-ı Âlinize bir nezaket ziyareti yapmak istiyoruz.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN
Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı

Sayı : 804/763

12.01.2011

Konu : Reçetesiz İlaç Satışı Hk.

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

18.12.1953 tarih ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunun 24. maddesine göre “ Reçete mukabilinde verilmesi meşrut olan ilaçların reçetesiz verilmesi ve zehirli ve müessir maddelerin eczanelerde toptan satılması yasaktır.”

Bizce çok doğru olan bu uygulama, gerek insan ve hayvan sağlığı açısından, gerekse gıda güvenliği açısından çok önemli olan veteriner ilaçları konusunda maalesef uygulanmamaktadır. Eczanelerde satılan veteriner ilaçlarından yasal zorunluluk olmasına rağmen reçete istenmemekte ve hatta bir veteriner hekime danışılmadan eczacılar ve eczane çalışanları tarafından yetiştiriciye ilaç verilmektedir.

Eczanelerde veteriner hekim reçetesi olmadan ilaç satışının engellenmesi ve konunun takip edilmesi hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

Dağıtım _____ :

1. TEB

2. Sağlık Bakanlığı

Sayı : 804/762

12.01.2011

Konu : KOSGEB Kredileri Hk.

T.C.

SANAYİ ve TİCARET BAKANLIĞI'NA

Malumlarınız olduğu üzere KOSGEB'in küçük esnafa yapmış olduğu desteklemelerden mühendisler, mimarlar, eczacılar gibi serbest meslek erbapları faydalanmaktadır. Veteriner Hekimler bu desteklemeden yararlanamamaktadır. Özellikle biz veteriner hekimlerin de ilaç satış ruhsatlarımızın olduğu, gıda güvenliği, veteriner halk sağlığı ve hayvan sağlığı konularında hizmet verdiği de düşünülürse, diğer meslek erbaplarından bir farkımız yoktur. Ancak mevcut duruma göre veteriner hekimlerin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı desteklerinden yararlandığı ve bu nedenle iki bakanlık desteklemelerinden yararlanamayacağımız gerekçesiyle KOSGEB destek programında olmadığı anlaşılmaktadır. Fakat veteriner hekimler son iki yıldır Tarım ve Köyişleri Bakanlığı destekleme programlarına dahil edilmemektedir.

Bu nedenle serbest çalışan veteriner hekimlerin de KOBİ kapsamına alınması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

2011, Dünya Veteriner Hekimliği yılı kutlu olsun...

Dünyada ilk Veteriner okulunun 1761 yılında Fransa'nın Lyon şehrinde kurulması ve dünyada Veteriner Hekimlik eğitiminin başlaması ile hayvan biyolojisi ve patolojisi üzerinde yapılan çalışmalar, insan hekimliğinin gelişmesine büyük katkılarda bulundu. 250 yıldır Veteriner Hekimler; hayvan sağlığının korunması ve refahının geliştirilmesinin yanında, global açlığın azaltılması, zoonoz hastalıkların önlenmesi, gıda kalitesi ve güvenliğinin sağlanması, biyomedikal araştırmalar ile çevre ve biyo çeşitliliğin korunması alanlarında yaptıkları çalışmalarla halk sağlığına da büyük katkılar yapmaktadır.

Bayer Hayvan Sağlığı Bölümü olarak "Hayvan sağlığını koruyarak insan sağlığına fayda üret" felsefesini yürekten destekliyoruz. Siz Veteriner Hekimlerin çözüm ortağı olarak sorumluluğumuzun ve rolümüzün farkındayız. Bugün olduğu gibi gelecekte de sizlerin yanında olacağız.

Daha sağlıklı bir yaşam için bilim

Bayer

faaliyetler

konsey faaliyetleri

**Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin
44. Olağan Büyük Kongresi
27 Kasım 2010 tarihinde yapıldı.**

**28 Kasım 2010 tarihinde de
Merkez Konseyi seçimleri
gerçekleştirildi.**

faaliyetler

konsey faaliyetleri

Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin 44. Olağan Büyük Kongresi 27 Kasım 2010 tarihinde Barcelo Altınel Otelde geniş bir katılımı ile gerçekleştirildi. 354 delegesi olan Büyük Kongreye davetli konuklarla birlikte 500 veteriner hekim katılım sağlamıştır. MHP Afyon Milletvekili Prof. Dr. Abdülkadir AKCAN'ın Kongre Divan Başkanı olarak görev aldığı Büyük Kongreye AKP den Adıyaman Milletvekili Mehmet ERDOĞAN, CHP den Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN, MHP den Mersin Milletvekili Behiç ÇELİK, Devlet eski Bakanı Prof. Dr. Mehmet KOCA-BATMAZ ve eski milletvekili ve Merkez Konseyi Başkanı Yücel AKINCI katılarak birer konuşma yapmıştır.

Kongrenin öğleye kadarki bölümünde meslek örgütleri başkanları, A.Ü. Veteriner Fakültesi Dekanı ve siyasi parti temsilcilerinin konuşmaları yer almıştır.

Kongrenin öğleden sonraki bölümünde; Merkez Konseyi, 43. Dönem çalışmaları hakkında Büyük Kongreyi bilgilendirmiş ve delegelerin

faaliyetler

konsey faaliyetleri

bu çalışmalarla ilgili yaptıkları değerlendirmeler sonucu Merkez Konseyi ve Denetleme Kurulu ibra edilmiştir.

Daha sonra veteriner hekimliğinin sorunları ile veteriner hekimliği mesleğinin yetki alanı olan hayvancılık, gıda güvenliği ve çevre ile ilgili sorunlar tartışılarak yeni seçilecek yönetimin bu konularda yapması gerekenler ortaya konulmuştur. Bu çerçevede çok yapıcı ve verimli bir 44. Büyük Kongre gerçekleştirilmiştir.

Kongreye katkı sağlayan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

28 Kasım 2010 tarihinde de Merkez Konseyinin yeni yönetimini belirleyen seçimler gerçekleştirilmiştir. Seçimler sonrası yönetimimiz yeniden göreve getirilmiştir. Gösterilen bu güven nedeniyle tüm delegelere teşekkür ediyoruz.

AB uyumu nedeniyle tüm yasal düzenlemelerin yeniden yapıldığı bir süreç içerisinde olduğumuz ve hayvancılığımızın büyük sorunlar yaşadığı dönemde Büyük Kongreden aldığımız güven ve almış olduğu kararlar doğrultusunda tüm odalarımız ve meslek örgütlerimizle birlikte başarılı bir 44. dönemin gayreti içerisinde olacağımızın bilinmesini isteriz.

faaliyetler

konsey faaliyetleri

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ 44. BÜYÜK KONGRE

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

27-28 Kasım 2010

Kongre Açılış Konuşması

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin 44. olağan Büyük Kongresinde tekrar bir araya gelmekten dolayı duyduğum memnuniyeti ifade ediyor, hoş geldiniz diyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Saygıdeğer Meslektaşlarım, Sizlere gündem hakkında kısa bilgi vermek istiyorum. 6343 sayılı yasanın 60. maddesine göre Başkan olarak Kongrenin açılışını yaptıktan sonra kongreyi yönetecek Divan Heyetini seçeceğiz. Konukların konuşmalarını müteakip esas kongre çalışmalarına devam edeceğiz.

Değerli Meslektaşlarım, Bildiğiniz gibi bundan yaklaşık 6 ay önce yine bu salonda III. TVHB Kurultayını uzun ve yorucu bir hazırlık safhasından sonra 23-24-25 Nisan 2010 tarihinde gerçekleştirdik. Mesleğimizin değişik katmanlarından toplam 400 katılımcı 3 gün boyunca samimi ve demokratik bir ortamda tüm sorunlarımızı, mevcut durumumuzu, geleceğe ait çözüm önerilerimizi tartıştık. Son kurultaydan bugüne kadar geçen 8 yıl böyle bir kurultayın ne kadar gerekli olduğunu ortaya koydu. Elbette ki kurultay sonucunda ortaya çıkan yeni görüşler ve alınan kararlar halkımızın çıkarlarına ve mesleğimizin yeni vizyonuna önemli katkılar yapacaktır. Değerli Meslektaşlarım, Bugün gerek ülkemiz, gerekse mesleğimiz açısından önemli bir süreçten geçtiğimiz herkesin malumudur. Mesleğimiz açısından tüm geleceğimizi etkileyecek

olan 2 temel kanun “ Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Tasarısı” ile “ Gıda ve Tarım Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı” ve yeniden gündeme gelen hayvancılıkta yapılan ithalat furcasının yoğun bir şekilde tartışıldığı kaotik bir ortam olarak tanımlayabiliriz. Biri yasalaşan biri de yasalaşma aşamasında olan bu 2 temel yasa ve hayvancılıkta yapılan ithalat politikaları üzerinde elbette bizim de ciddi eleştirilerimiz var. Fakat bizim farkımız diğer meslek grupları gibi subjektif bir yaklaşımla her 2 kanunun ruhunu bilerek veya bilmeyerek anlamazlıktan gelip, sadece birer istihdam olanağı olarak değerlendirmekten öte, Dünya gerçekleri, ülke gerçekleri ve bilimsel temellere dayanmaktadır. Bu kanunlarda ve hayvancılıktaki ithalat politikalarında yapılan hataların acısını gelecek yıllarda çarpıcı bir şekilde hep birlikte göreceğiz. Bugün Tarım Bakanlığı yapısını, hayvansal üretimi, veteriner hizmetlerini, gıda güvenliğini, halk sağlığını ve çevre sağlığını 50 sene öncesinin perspektifinden değerlendiremeyiz. Tüm gelişmiş ülkelerin bu hayati konular üzerinde geliştirdikleri gerek yasal alt yapısı gerekse sahadaki uygulamalarından bihaber olamayız. Kendimizden özgün bir şey katmadan bir kısım parçaları alıp uygulamış gibi görünmek kendimizi aldatmadan öteye geçemeyecektir. Bu konuda yapılan en büyük hata gıda kontrol ve denetimleri ile ilgili bölümdür. Bilindiği gibi uluslararası kurallar ve AB yasaları, özellikle hayvansal gıda güvenliği açısından veteriner hekimliği mesleğinin yetki ve sorumluluklarını açık bir şekilde

faaliyetler

konsey faaliyetleri

belirlemektedir. Ve bu konuda hiçbir şekilde taviz vermemektedir. Veteriner tarafından kontrol edilmemiş bir hayvansal ürünü ve veteriner hekim tarafından imzalanmamış hiçbir sağlık sertifikasını kabul etmemektedir.

Bunun temelinde yatan gerekçe; hayvansal kökenli ürünlerin yüksek riske sahip olması ve bu riskin büyük oranda zoonoz karakterli hastalıklardan kaynaklanması, bu nedenle de kontrol ve denetimlerin hekimlik nosyonu gerektirmesidir.

Gıda ile ilgili AB direktiflerine bakıldığında, genel kuralların yanında Hayvansal ürünlerle ilgili ayrıca özel kuralların belirlendiğini görüyoruz. Bu kuralların belirlendiği direktiflerde hayvansal ürünler için yetkili meslek olarak veteriner hekimler belirlenmiş olup, bazı görevlerinde sadece Resmi Veteriner Hekimler tarafından yapılmasını zorunlu kılmıştır. (Et ve et ürünleri işletmeleri için kesim öncesi ve kesim sonrası muayeneler, parçalama işlemi de dahil tüm kontrol ve denetimler) Buna rağmen 5996 sayılı Kanunun EK-1 ve Ek-2 listelerinde hayvansal ürün işleyen işletmelerde hem görev alacak hem de kontrol ve denetim yapacak meslek grupları arasında veteriner hekimler dışında başka meslek grupları da belirlenmiştir. Bu işletmelerde üretilen ürünler için düzenlenecek sağlık sertifikasına imza atmak zorunda olan Veteriner Hekimdir. Veteriner Hekim, kontrol ve denetimini yapmadığı bir ürünün sağlık sertifikasını imzalaması mümkün değildir.

Tüm bu nedenlerden dolayı ilgili yönetmeliklerin hazırlanması aşamasında yukarıda da izah edildiği gibi tasarının ekinde yer alan Ek- 2 de; Et ve et ürünleri işleyen işyerleri, Su ürünleri işleyen iş yerleri, Süt ve süt ürünleri işleyen iş yerleri, Yumurta işleyen, depolayan veya ambalajlayan işyerleri, Bal, polen, arı sütü, temel petek üreten iş yerlerinin denetim ekibinde mutlaka veteriner hekim bulunmasını sağlayacak düzenleme yapılmalıdır.

Kanunda bulduğumuz diğer bir önemli yanlışlık da ilaç satışları bölümünde bulunmaktadır. Reçeteye tabi veteriner tıbbi ürünlerin perakende satışlarının eczane ve veteriner hekim muayenehanelerinde yapılması yasal bir zorunluluktur. 5996 sayılı Kanunun 13. Maddesi Birinci fıkrası; süs kuşları, akvaryum ve egzotik süs hayvanları satan yerlere de sadece bu

hayvanlarda kullanılan veteriner tıbbi ürünlerin satışına izin verilmektedir. Bu iznin reçeteye tabi tıbbi ürünleri de kapsamı halinde hayvan sağlığı ve halk sağlığı açısından önemli problemlere neden olacaktır. Bu nedenle Yönetmelikte bu satış izninin vitamin ve yem katkı maddeleri gibi reçeteye tabi olmayan tıbbi ürünleri kapsamı sağlanmalıdır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının mevcut yapısını değiştirecek olan çıkarılacak yeni Gıda ve Tarım Bakanlığının yapısını çok önemsiyoruz. Veteriner ve Gıda Hizmetlerinin bir Genel Müdürlük bünyesinde taşra teşkilatları ile birlikte örgütlenmesi hayati bir önem kazanmaktadır.

Biz ülke olarak tercihlerimizde büyük yanlışlıklar yaptık. Bugün hayvancılığımızın gelmiş olduğu nokta, gıda güvenliğimizdeki zaaflarımız, yurttaşlarımızın yanlış ve yetersiz beslenmesi, veteriner hizmetlerinin ciddiye alınmaması hep bu yanlış tercihin sonucudur.

Et ve kasaplık hayvan ithalatı konusundaki yanlışlıklar ile ilgili yapmış olduğumuz uyarıların bugün ne kadar geçerli olduğunu hep birlikte görüyoruz. Çünkü; Yıllardır dile getirdiğimiz hayvancılığımızın sorunları ve çözüm önerilerinin dikkate alınmaması ve yanlış uygulanan hayvancılık politikaları sonucu hayvan sayılarımızın özellikle koyun ve keçi de çok büyük oranda azalmasına neden olunmuştur. Son yıllarda süt fiyatlarının düşüklüğü nedeniyle yüz binlerce damızlık inek ile üreticisinin kar etmemesi nedeniyle milyonlarca koyunumuz elden çıkarılmıştır. Çiftlik hayvanları kapsamında dişi materyal stokumuz minimum seviyelere inmiştir. Hayvancılığa yapılan destekler ırk ıslahı ve yem üretiminde kısmi gelişmeler sağlasa da genelde geçmiş yıllar itibarıyla desteklerin stratejik olarak değerlendirilmediği aşikardır. Zamanında makul bütçelerle acil olarak yapılacak müdahalelerle sorunun önüne geçilebilecekken bugün geçmişte yapılan hataların bedelini uzun yıllar ülke olarak ağır bir şekilde ödeyeceğiz. 2010 yılı Mart ayında kesinlikle kasaplık hayvan ve et ithalatına müsaade edilmeyeceğini söyleyen yetkililer bir ay sonra göreceli olarak artan et fiyatlarını yanlış bir algılamayla spekülasyon olarak değerlendirmiş başlangıçta halkımızın makul fiyatlarla et tüketimini amaçlayan masum ve insani amaçlarla terbiyevi mahiyette alınan sembolik miktarlardaki ithalat kararlarını hem ülke sayısı olarak

faaliyetler

konsey faaliyetleri

hem de miktar olarak artan canlı hayvan ve et ithalatı yanında kurbanlık hayvan ithalatı kararları izlemiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa ithal kurbanlıklarla tanışmıştır. Tabii ki bu ithal kurbanlıklar ve diğer kasaplık materyaller geldikleri ülkede bulunan hastalık riskini de beraberinde getirecektir. Bu durum; hayvan hastalıkları açısından gelişmiş ülkelere kıyasla zaten kötü durumda olan ülkemizin durumunu daha da zorlaştırmaktadır. Tüm bu gelişmelere karşın biz Türk Veteriner Hekimleri doğruları söylemekten bir an geri durmayacağız. Burada sevindirici olan şudur, memnuniyetle görüyoruz ki hemen hemen tüm meslektaşlarımız bu sorunları ve çözüm yollarını biliyor. Dolayısıyla bu tarihi süreçte bize büyük görevler düşüyor. Elbette ki donanımımızla, ülke severliğimizle, giderek artan dayanışma ruhumuz ve meslek bilincimizle bu misyonumuzu yerine getireceğiz.

Değerli meslektaşlarım, Biliyorsunuz meslek camiası olarak son 4 senede ulusal ve uluslararası düzeyde büyük organizasyonlar yaptık. Tüm bu faaliyetlerin elbette ki birçok amacı vardı. Bunlardan birisi de 2015 Dünya Veterinerler Birliğinin Genel Kurulunu ülkemizde yapmaktır. 22 Mayıs 2010 tarihinde Dünya Veterinerler Birliğinin Paris'te olağan üstü toplantısında yapılan oylama sonucu Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin müracaatı oybirliği ile kabul edilmiştir. Çok sayıda uluslararası örgüt temsilcisi, Dünyanın değişik ülkelerinden veteriner hekimler, çok uluslu şirketlerin temsilcileri ve birçok ülkenin veteriner fakültelerinden toplam 3000 delegenin katılması beklenmektedir. Genel kurulun 2015 yılı Eylül ayında İstanbul'da yapılması planlanmaktadır. Bu organizasyonun hem ülkemiz hem de mesleğimiz açısından önemli olacağı kuşkusuzdur. Tüm meslek camiası olarak bu işin altından yüz akı ile çıkabilmek için şimdiden çalışmalara başlayacağımızdan kimsenin kuşkusu olmamalıdır. Hep birlikte başaracağız. Bu arada önemli gördüğüm bazı konuları burada ifade etmeden geçemeyeceğim;

ULUSLAR ARASI KATILIMLI III. TÜRKİYE ZOONOTİK HASTALIKLAR SEMPOZYUMU 1–2 Kasım tarihlerinde Ankara TOBB'a bağlı ETÜ Konferans Salonunda başarı ile gerçekleştirildi. Toplantıya yoğun olarak her iki Bakanlığın temsilcileri, Tıp ve Veteriner fakültelerinin öğretim üyeleri, Mesleki örgüt temsilcileri ile sahada

çalışan tabip ve veteriner hekimler katıldı.

TVHB'nin uzun zamandan beri aktüel hale getirmeye çalıştığı TEK DÜNYA, TEK SAĞLIK yaklaşımı çerçevesinde üçüncüsü yapılan Sempozyuma bizimle birlikte Tarım Bakanlığı KKGGM, Sağlık Bakanlığına bağlı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı ile Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Derneği organizasyonda görev aldı.

400'ü aşkın kayıtlı katılımcının 2 gün boyunca devamlı takip ettiği Sempozyumda, Tularemi, Brucella, Kuduz, KKA, Antrax, Batı Nil Virüsü ve Hanta virüs konuları Veteriner ve Beşeri Hekim Bilim insanları tarafından detaylı olarak ele alındı.

Sempozyumda Beşeri hekimlerin katılım ve ilgisinin daha yoğun olduğunun gözlemlenmesinin yanında zoonotik hastalıklarla mücadele disiplinler arası işbirliği ve sektörler arası koordinasyon farkındalığının giderek arttığı memnuniyetle müşahade edildi. Sempozyum sonuç raporunun hazırlanarak ilgili Bakanlıklara ve diğer kuruluşlara gönderilmesi kararlaştırıldı.

Değerli Meslektaşlarım, Özellikle son 20 yıldaki gelişmeler ışığında mesleğimizin rol modeli büyük ölçüde değişmiş ve onu stratejik bir konuma getirmiştir.

- a) Veteriner Halk Sağlığı
- b) Çiftlikten Sofraya Gıda Güvenliği
- c) Tek Dünya Tek Sağlık yaklaşımı
- d) Sürü sağlığı ve dölerme yönetimi
- e) Hayvan Refahı
- f) Akvatik hayvanlar
- g) Biyoteknolojik uygulamalar
- h) Ekodemik: Yeni zoonozların epizootolojileri konusunda yapılan çalışmalardan elde edilen en önemli bulgu salgınların ekolojikal değişimler sonucunda ortaya çıktığı ve etkenin çoğu kez tür barajını aşarak yeni konakçıları enfekte edebilme yeteneğini kazanmasıdır. Bu sonuç gelecekte Veteriner Hekimlerinde kapsamlı çalışmalar yapabileceği yeni hastalık tanımının "ECODEMIC" yaratılmasına neden olmuştur.

Bu arada önemli bir gelişme de, Merkez konseyi TS EN ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi Faaliyetleri Haziran ayı içinde başlatılmış olup sistem kurulumu ve eğitim süreci Ekim ayı içinde tamamlanmıştır. Yapılan belgelendirme denetimi sonucunda TVHB Merkez Konseyi TÜRKAK onaylı FC Belgelendirme LTD ŞTİ.

faaliyetler

konsey faaliyetleri

tarafından belgelendirilmiştir. Tamamlanan kalite yönetim sistemi faaliyetlerine ek olarak TS EN ISO / IEC 17024 Personel Belgelendirme Sistemi kapsamında çalışmalarına devam etmektedir.

Değerli meslektaşlarım,

Mesleki eğitim konusuna kısaca değinmek istiyorum. Veteriner Hekimlik modern öğreniminin 250 yılını gelecek yıl Dünya genelinde kutlayacağız. Ülkemizde akademik anlamda Veteriner Hekimlik eğitiminin 168. yılını bu yıl kutladık. 1969 yılına kadar Tek Fakülte var iken bugün ülkemizde 18'i eğitim veren 21 fakülte bulunmaktadır. Bu rakam Almanya 5 İngiltere 6 Fransa 4 İspanya 10 İtalya 12'dir.

Burada üzücü olan 1993 yılında veteriner fakültesini kazanan öğrencilerin ülke genelinde ÖSS sonuçlarına göre yüzdelik dilimi %13–22 arasında değişirken fakülte sayısı arttıkça veteriner fakültelerinin yüzdelik dilimdeki yeri bir hayli gerilemiştir. 2006 yılı itibarıyla ÖSS sonuçlarına göre veteriner fakültelerinin yüzdelik dilimleri %30–65 arasında yer almaktadır.

Bugün bütün gelişmiş ülkelerde hayvancılık sektörü ve Veteriner Hekimlik mesleği yeniden bir yapılanma sürecindedir. Bizim de bu gelişmeleri yakından izlememiz ve ülke şartlarını da, bugün var olan ve gelecek 30 yıldaki muhtemel gelişmelere projeksiyonlar yaparak hem sektörü hem de Veteriner Hekimliği mesleğini yeniden yapılandırmamız kanaatimce gereklidir.

Veteriner Hekimlik eğitimi kalite ve alt yapı olanakları bakımından bugün batı standartlarının oldukça gerisindedir. Bugün Avrupa Veteriner Fakültelerinde yaşanan sorunların kat kat ve fazlası bizde mevcuttur. Bizdeki sorunlar, orta öğretimden iyi yetişmiş öğrencilerin Veteriner Fakültelerini tercih etmemesi; araştırma görevlileri kadrolarına yüksek ortalamayla mezun adayların müracaat etmemesi, ders programlarının; ülkenin bugünkü hayvancılık sektörünün yapısı, hayvan sahiplerinin ve tüketicinin beklentilerine göre değil fakültelerin yapısındaki bölümlerin isteklerine ve fakülte idarecilerinin isteklerine göre düzenlenmiştir. Çoğu fakültemizde öğrenci her konudan bir şeyler öğrenmiş pratisyenler olarak yetişmekte, bir konuda yoğunlaşma şansları olmadığı için mezun olduktan sonra iş bulmakta güçlük çekmektedirler. Özellikle son yıllarda açılan Fakültelerimiz alt yapı eksiklikleri de had safhadadır. Geçmiş yıllarda cihaz yönünden,

araştırma faaliyetleri bakımından Bakanlık kurumlarından önde olan fakültelerimiz bugün gerek cihaz ve gerekse maddi olanakların yetersizliği nedeniyle bu konularını kaybetmektedir.

Bugün Veteriner Hekimlik eğitimi konusunda EAVEA'nın bünyesinde Avrupa'da Standardize olmuş bir değerlendirme sistemi bulunmaktadır. Her yıl yeni fakülteler bu değerlendirme sürecine başvurmakta ve değerlendirme sonucunda Akredite olmaktadır. 2 fakültemizin akredite olması elbette sevindiricidir. Ayrıca Dünya Veterinerler Birliği tüm Dünya genelinde eğitim ve fakülteler için küresel bir akreditasyon sistemi oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmaktadır.

Değerli meslektaşlarım,

Diğer meslek örgütlerimiz, mesleki ihtisas derneklerimiz ve fakültelerimiz çok sayıda faaliyet yapıyorlar. Bu gayretleri takdir ile karşılıyoruz ve hepsine teşekkür ediyoruz. Bugün memnuniyetle görüyoruz ki Veteriner bölge odalarımızın önemli bir kısmı çok yoğun ve fedakârca çalışıyorlar. Daha önce sadece İstanbul, Adana ve İzmir gibi birkaç odamız hizmet binasına sahipken, bugün 25 odamız kendi sahip oldukları binalarda hizmet veriyor ve 10'a yakın odamız ise kendi yerlerine sahip olabilecekleri ekonomik güce sahiptirler. Biz TVHB olarak bu odalarımıza elimizden geldiği katkıyı veriyoruz ve bundan büyük bir mutluluk duyuyoruz. Benim kesin ve değişmeyen inancım şu ki, bizim bölge odalarımız ne kadar güçlü olursa biz o kadar güçlü oluruz. Fakültelerimiz, diğer meslek örgütlerimiz ve mesleki ihtisas derneklerimiz ne kadar güçlü olursa biz ülke ve meslek olarak o kadar çok mesafe kat edebiliriz. Evet, zayıf yönlerimizi ben de biliyorum. Basınla ilişkilerimiz yeterli değil, politik ve bürokratik lobimiz yok, halkımızı mesleğimizin önemi konusunda yeteri kadar bilgilendiremedik. Fakat hep birlikte bunları aşabileceğimize inancım tamdır.

44. Büyük Kongremizin ülkemize ve mesleğimize hayırlar getirmesi ve daha aydınlık günlere ulaşmak dileğiyle hepinize saygılar sunuyorum.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU

Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin 27 – 28 Kasım 2010 tarihinde yapılan 44. Büyük Kongre Sonucu 04.12.2010 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu Toplantısında Merkez Konseyi Yönetimi aşağıdaki şekilde olmuştur.

Ayrıca Yüksek Haysiyet Divanı Üyesi Dr. Can DEMİR,

Basın ve Halkla İlişkilerden sorumlu olarak Basın Sözcüsü görevi ile yetkilendirilmiştir. Düzenli olarak 4 ayda bir yayınlanan Türk Veteriner Hekimleri Birliği Dergisinin Yazı İşleri Müdürü ve Editörü Prof. Dr. Ender YARSAN bu görevine devam edecektir.

Tüm ilgililere ve meslektaşlara duyurulur.

1. Dr. Mehmet ALKAN (Başkan)

2. Dr. Nahit YAZICIOĞLU (II Başkan)

3. Ali KOÇ (Genel Sekreter)

4. Talat GÖZET (Muhasip Üye)

5. Dr. Sinan AKTAŞ (Veznedar)

6. Prof. Dr. Arif ALTINTAŞ (Üye)

7. Prof. Dr. Ender YARSAN (Üye)

44. DÖNEM MERKEZ KONSEYİ, YÜKSEK HAYSİYET DİVANI VE DENETLEME KURULU ASIL VE YEDEK ÜYELERİ

MERKEZ KONSEYİ ASIL ÜYELER

Mehmet ALKAN,
Arif ALTINTAŞ,
Ali KOÇ,
Nahit YAZICIOĞLU,
Ender YARSAN,
Talat GÖZET,
Sinan AKTAŞ,

MERKEZ KONSEYİ YEDEK ÜYELER

Ümit ÇERÇEL,
Mevlüt KÜÇÜK,
Halis AKÇAY,
Kürşat AŞKUR,
Yalçın BİLİCİ,
Ömer Faruk SARI,
Halil EROL,

YÜKSEK HAYSİYET DİVANI ASIL ÜYELER

Özcan AYDIN,
Cengiz ALDEMİR,
Yasin DEMİRKAN,
Erhan BİLGE,
Namık Celal ÖZEKİN,
Turan NALBANTOĞLU,
Can DEMİR,

YÜKSEK HAYSİYET DİVANI YEDEK ÜYELER

Ahmet ACAR,
Mehmet Ali KUMLU,
Mahmut Zühtü ÇEVİK,
Tahir GONCAGÖNÜL,
Pürhan Barbaros TUNCER,
Yavuz AYBİRDİ,
Hidayet BOZOĞLU,

DENETLEME KURULU ASIL ÜYELER

Erdoğan ŞAHİN,
Ali İhsan AKIN,
Enver ÖZBEZEK,

DENETLEME KURULU YEDEK ÜYELER

Önder SEHAR,
Hüseyin SAKA,
Mevlüt GERÇEKÇİOĞLU

ARTIK BESLENME İŞİNİ CİDDİYE ALMANIN ZAMANI GELDİ.....

ANC Hayvan Beslenmesi ürünleri

RUMI-MILK : Yüksek kaliteli buzağı maması.

BALANS M: Süt inekleri için özel olarak geliştirilmiş Yüksek Performans Katkısı. Laktasyondaki süt ineklerinin ihtiyaç duyduğu mineral, iz element ve vitaminleri optimum biçimde içerir. Mikropelet formundan dolayı tozsuzdur, daha stabildir, kullanım ve depolamada kayıp yaşanmaz.

BALANS DRY: Kuru dönemdeki süt inekleri için özel olarak geliştirilmiş Yüksek Performans Katkısı. Kuru dönemdeki süt ineklerinin ihtiyaç duyduğu mineral, iz element ve vitaminleri optimum biçimde içerir. Mikropelet formundan dolayı tozsuzdur, daha stabildir, kullanım ve depolamada kayıp yaşanmaz.

BALANS B: Besi sığırları, dana ve düveler için özel olarak geliştirilmiş Yüksek Performans Katkısı. Besi sığırları, dana ve düvelerin ihtiyaç duyduğu mineral, iz element ve vitaminleri optimum biçimde içerir. Granül formundan dolayı tozsuzdur, daha stabildir, kullanım ve depolamada kayıp yaşanmaz.

HEPATOFORCE: Karaciğer Koruyucu. Yüksek verimli süt inekleri ve besi sığırlarında verimlilik için en önemli organlardan birisi olan karaciğerin temizlenmesi / korunması için gerekli 5 adet karaciğer onarıcı / temizleyici madde, vitamin, iz elementler ve iştah artırıcı ekstratlar içerir.

ANTIDIUM: Buzağı ishallerinin önlenmesi ve ishal tedavisinde destekleyici özel beslenme katkısı

SERVITOL: Oral jel. Yeni doğan buzağı, tay, kuzu ve oğlakların acil enerji, iz element ve vitamin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde formüle edilmiş özel beslenme katkısı

VETONAL PP: Süt inekleri için özel olarak geliştirilmiş beslenme katkısı. Asetonemi riskini azaltır, ketozis'e karşı korunma sağlar

PRISMA FORCE: Yüksek verimli süt inekleri ve besi sığırları için özel olarak geliştirilmiş; korunmuş bitkisel yağ ve karaciğer koruyucu maddeler içeren beslenme katkısı. Mikropelet formundan dolayı hayvanlar tarafından iştahla tüketilir.

SANGROVIT-30 : Süt inekleri ve besi sığırları için özel olarak geliştirilmiş İştah Artırıcı Beslenme Katkısı.

FLY-END: Sinek Kontrol Sistemleri. Büyükbaş hayvan barınakları, gıda işleme yerleri ve hertürlü mekana uygun, güvenli, etkili, mekanik sinek kontrol sistemleri.

- > TÜM BESLENME ÜRÜNLERİ DÜNYANIN EN BÜYÜK HAYVAN BESLENMESİ VE SAĞLIĞI KURULUŞLARI TARAFINDAN, EN YÜKSEK KALİTE STANDARTLARINDA ÜRETİLMEKTEDİR.
- > KALİTELİ, KULLANIMI KOLAY VE EKONOMİKTİR.

- > HAYVAN BESLENMESİ VE BESLENME HASTALIKLARI KONUSUNDA UZMAN ANC TEKNİK SERVİSİ TARAFINDAN DESTEKLENİR.
- > ÜRÜNLER HAKKINDA DAHA FAZLA BİLGİ VE TEKNİK SERVİS İHTİYAÇLARINIZ İÇİN LÜTFEN ANC TEKNİK SERVİS ELEMANLARI'NA BAŞVURUNUZ.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ

Dr. Mehmet ALKAN

TVHB Merkez Konseyi Başkanı

1951 Yılında önce Malatya'ya sonra Erzincan'a bağlı olan Çit Köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, ortaokul ve liseyi 1969 yılında parasız yatılı olarak okuduğu Erzincan Lisesinde bitirdi, aynı yıl Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne girdi. 1975 yılında mezun oldu.

Erzurumda Hükümet Veteriner Hekimi olarak göreve başladı. 1979 – 1980 yıllarında askerlik görevini yaptı. 1980 – 1986 yılları arasında Elazığ Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsünde çalıştı ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Uzmanlık Yüksek Okulunda Gıda Kontrol ve Teknolojisi dalında uzmanlık eğitimi aldı.

1986 – 1990 yılları arasında Manisa Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı üretim Enstitüsünde Müdür olarak görev yaptı.

1988 yılında doktorasını tamamladı. 1990 – 1991 yıllarında KKGMM'nde Genel Müdür Yrd. Olarak çalıştı.

1991 – 1993 yıllarında TAGEM'de Genel Müdür Yrd. Olarak çalıştı. 1993 – 1994 yılları arasında memuriyetten kendi isteği ile ayrılarak KÖY-TÜR'de üst düzey yönetici olarak çalıştı.

1995 yılında Tarım ve Köyişleri bakanlığı KKGMM'ne Genel Müdür olarak atandı. 1995 – 1996 yıllarında bu görevde bulundu ve sonra Bakanlık Müsteşar Yardımcısı olarak görev yaptı.

2001 yılında emekli olduktan sonra GİMAT'ta Genel Koordinatör olarak çalıştı. 2003 yılından beri BİOPHARM'da danışman olarak çalışmaktadır.

1993 – 1994 yılları arasında Türk Veteriner Hekimleri Birliği Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı yaptı. A.B.D., Almanya, Macaristan ve İngiltere'de bilimsel çalışmalarda bulundu. 2 orijinal araştırması ve 30 bilimsel makalesi bulunmaktadır. İngilizce bilir, evli ve 2 çocuk sahibidir.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ

Dr. Nahit YAZICIOĞLU

TVHB Merkez Konseyi 2. Başkanı

1956 yılında Kayseri'de doğan Dr. Nahit YAZICIOĞLU İlk, Orta ve Lise tahsilini Ankara'da tamamladı. 1981 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinden mezun oldu. 1982 yılında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Ankara Gıda Kontrol ve Araştırma Enstitüsüne Veteriner Hekim olarak atandı. Askerlik görevini takiben aynı kurumda göreve başladı. 1986 yılında Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünde görev yaptı. 1988 yılında ise Etlik Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsüne atandı. 1994 yılında Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Daire Başkanlığı Salgın Hayvan Hastalıkları Şube Müdürlüğü görevine getirildi. 1997 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalında sürdürdüğü Doktora eğitimini tamamlayarak Mikrobiyoloji Doktoru unvanını aldı. Tarımsal Araştırma İdaresi konusunda İngiltere'de, Eğitimcilerin eğitimi konusunda da Almanya'da eğitim aldı. Yurt içi ve yurt dışında birçok ulusal ve uluslararası kurs, seminer, sempozyum, panel ve toplantılara katılmış, çok sayıda bilimsel araştırma ve makalesi yayınlandı. 1997 yılında Etlik Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsüne Müdür olarak atandı. İyi derecede İngilizce bilmektedir. Halen bu görevi yürütmekte olan Dr. Nahit YAZICIOĞLU evli ve üç çocuk babasıdır.

Ali KOÇ

TVHB Merkez Konseyi Genel Sekreteri

İzmir Bornova'da 30.10. 1955 tarihinde doğan Ali KOÇ, İlkokulu Ayrancılar Köyünde, Orta Öğrenimini ise İzmir Buca Lisesinde tamamladı. Yüksek öğrenimine 1974 yılında başladığı Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden 1980 yılında Veteriner Hekim olarak mezun oldu. Meslek Hayatına 1980 yılında İnanlı Veteriner Zootekni Araştırma Kurumunda başladı. Askerlik hizmetini 1981 yılında kısa dönem olarak tamamladı. 1985 yılında Altındere Tarım İşletmesi Müdürlüğü'ne Müdür Yardımcısı olarak atandı. 3 yıl bu işletmede müdürlüğe tedvir etti. 1988 yılında Gemen, 1992 yılında ise Konutlar Tarım İşletmesi'ne Müdür olarak atandı. 1998 yılında Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne Müfettiş olarak atandı. 18.01.2000 tarihinde Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak atandı. 18.03.2003 tarihine kadar bu görevini sürdürdü. 18.04.2004 tarihinde atandığı Başmüfettişlik görevini sürdürmekte olan Ali KOÇ evli ve 2 çocuk babasıdır.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ

Talat GÖZET

Muhasip Üye

17/10/1956 tarihinde Konya İli Altınekin İlçesi'nde doğmuştur. 1980 yılında İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ni bitirmiş, 1982 yılında Trabzon Tonya'da Veteriner Hekim olarak göreve başlamıştır. Daha sonra Trabzon Tonya İlçe Müdürü, Kırıkkale İl Müdürlüğü'nde Veteriner Hekim, Kırıkkale Balışeyh İlçe Müdürü olarak görev yapmış ve 01/06/1998 tarihinde Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü'ne Müdür olarak atanmıştır. Halen bu görevine devam etmektedir. İngilizce bilmektedir.

Dr. Sinan AKTAŞ

Veznedar Üye

1960 yılında Söğüt'te doğan Dr. Sinan AKTAŞ ilk okulu Eskişehir İli Mahmutiye İlçesinde, Orta ve Lise öğrenimini ise Eskişehir Anadolu Lisesinde tamamladı. 1983 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinden mezun oldu. 1984 yılında Yozgat'a veteriner hekim olarak atandı. Askerlik görevini takiben 1987 yılı sonuna kadar Yozgat ilinde görevine devam etti. 1988 yılında Şap Enstitüsü Müdürlüğü'ne atandı. 1989-1990 yıllarında İngiltere Londra Üniversitesi Royal Veterinary College'da hayvan sağlığı üzerine master eğitimi yaptı. 1995-1998 yılları arasında da İngiltere Reading Üniversitesinde Doktora eğitimini tamamlayarak Viroloji Doktoru ünvanını aldı. Ayrıca Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Viroloji Uzmanlığı da vardır. Şap Enstitüsü'ndeki çalışma yıllarında teşhis laboratuvarında asistan olarak başladığı görevinde teşhis bölüm başkanlığına kadar yükselmiştir. Daha sonra 2001 yılında enstitü müdür yardımcılığı görevine atanmış ve 2006 yılında emekliye ayrılincaya kadar bu görevini sürdürmüştür. 2006 yılında Şanlıurfa'da faaliyet göstermekte olan Dollvet Veteriner Aşılı Üretim A.Ş.'de Kalite Güvence Sorumlusu olarak çalışmaya başlayan Sinan Aktaş, halen bu görevini sürdürmektedir. Ayrıca AB ve Tarım Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan "Koyun ve keçilerin küpelenmesi, kayıt altına alınması ve PPR hastalığına karşı aşılınması" projesinde anahtar uzman olarak görev yapmaktadır. Çalışma hayatı boyunca şap hastalığı konusunda çok sayıda uluslararası toplantıda ülkemizi temsil etmiştir. FAO, AB ve OIE tarafından yürütülen çok sayıda projede görev almış ve çok sayıda bilimsel araştırması vardır. İyi derecede İngilizce bilen Dr. Sinan AKTAŞ evli ve üç çocuk babasıdır.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ

Prof Dr Arif ALTINTAŞ

TVHB Merkez Konseyi Üye

Arif ALTINTAŞ 1952 yılında Nevşehir ili Kaymaklı beldesinde doğmuştur. İlköğrenimini Kaymaklı'da, orta ve lise öğrenimini ise Nevşehir'de tamamladıktan sonra 1971 yılında girdiği Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinden 1976 yılında mezun olmuştur. 1976-1977 yıllarında Siirt ili Kozluk ilçesinde 13 ay Hükümet Veterineri olarak görev yapmıştır. Aralık 1977'de başlayan askerlik hizmetini Mayıs 1979'da tamamlayarak, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Kürsüsünde ihtisas yapmak üzere Ankara Valiliği emrine atanmıştır. Daha sonra, 17.7.1981'de aynı Bilim Dalında asistan olarak göreve başlamıştır. 18.10.1983'de "Sağlıklı ve sancılı atlarda kan laktat düzeyleri ile serum Monoamin Oksidaz (MAO) aktivitesi üzerine araştırmalar" konulu doktora tezini tamamlayarak Dr.Med.Vet. ünvanını almıştır.

Dr. Arif ALTINTAŞ, Doktora sonrası 27 Eylül 1985 - 27 Nisan 1986 tarihleri arasında 6 ay süre ile Belçika'da bulunmuştur. Bu süre içerisinde Liege Üniversitesi Fen Fakültesi Kas Biyokimyası Laboratuvarlarında "Kasılma Gevşeme Anomalileri ve Kalsiyum bağlayıcı kas proteinleri" konulu araştırmalara katılmıştır ve çalışmalarını yayın haline getirmiştir.

Dr. Arif ALTINTAŞ, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalında 1.4.1987'de Yardımcı Doçentliğe, 13.10.1988'de Doçentliğe ve 14.2.1995'de Profesörlüğe atanmıştır.

Bir dönem Türk Veteriner Hekimleri Birliği Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği II. Başkanı olarak da görev yapan Prof Dr Arif ALTINTAŞ 43. Dönem Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi'ne yeniden seçilmiştir.

Ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış çok sayıda bilimsel çalışması ve iki de ders kitabı bulunan, üç çocuk babası Prof Dr Arif ALTINTAŞ halen aynı Fakültede Öğretim üyesi olarak çalışmakta ve Klinik Tanı Laboratuvarı Komisyon Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Prof.Dr.Ender YARSAN

TVHB Merkez Konseyi Üye

09.12.1968 yılında Ankara'da doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladıktan sonra 1986 yılında A.Ü.Veteriner Fakültesine girdi. 1991 yılı Haziran döneminde mezun oldu. Aynı yıl A.Ü.Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda doktora eğitimine başladı. 1992 yılında bu Anabilim Dalı'na Araştırma Görevlisi olarak girdi. 20 Haziran 1996 tarihinde Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'ndaki doktorasını bitirdi. 30 Kasım 2000 tarihinde Doçent Unvanı aldı. 2002 yılından itibaren Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Yönetim Kurulu üyeliği ve 2004-2005 yılları arasında aynı derneğin Başkanlığını yaptı. Halen Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneğinin Başkanlığı görevini yürütmektedir. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Etik Kurul Komisyonu Üyeliğinde bulundu. Halen Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Proje Kaynakları Oluşturma Komisyonu üyesidir. Ankara Bölgesi Veteriner Hekimler Odası, Türk Toksikoloji Derneği ve Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Üyesidir. Türk Veteriner Hekimleri Birliği 42. Ve 43. Dönem Merkez Konseyi Üyesi olarak görev yaptı. 18.07.2006 tarihinde A.Ü.Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda Profesör Kadrosuna atandı. Halen aynı Anabilim Dalı'nda Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır. Yayımlanmış çok sayıda bilimsel makalesi vardır ve 5 kitapta yazar olarak yer almıştır.

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ VETERİNER BÖLGE ODALARI BAŞKANLARI, BAKANLIK VE MESLEK ÖRGÜTLERİ TOPLANTISI

8 Ocak 2011, Etlik Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü, Ankara

*Prof.Dr. Ender YARSAN
TVHB Merkez Konseyi Üyesi*

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi tarafından, yeni dönemde yapacağı çalışmalara temel oluşturacak şekilde 8 Ocak 2011 Cumartesi günü Etlik Merkez Kontrol ve Araştırma Enstitüsü'nde Veteriner Hekimleri Bölge Odaları, Bakanlığın ilgili birimleri, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı ile Meslek Örgütlerimizin temsilcilerinin katılımıyla bir toplantı gerçekleştirildi. Özellikle 5996 sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu" ve bu kapsamda hazırlanacak yeni yönetmeliklerin değerlendirilmesi Bakanlığın ilgili birimleri tarafından sunulması da toplantının başlıca hedefleri olarak belirlendi. Toplantının katılımcı profili; 49 Veteriner Hekimleri Bölge Odası Başkanı / Temsilcisi, Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü Temsilcileri (Koruma ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Şube Müdürleri); A.Ü.Veteriner Fakültesi Dekanı; Dünya Veteriner Hekimleri Birliği Türkiye Temsilcisi, Veteriner Hekimler Derneği Başkanı ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği Vakfı Temsilcilerinden olacak şekilde toplam 66 kişi şeklindeydi.

Toplantı 8 Ocak 2011 Cumartesi saat 10.00'da

TVHB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Mehmet Alkan'ın konuşmasıyla başladı. Dr. Alkan konuşmasında toplantının içeriği hakkında bilgi vererek katılımcılara teşekkür etti ve toplantıda beş konunun değerlendirileceğini ifade etti:

1. Koyun ve keçilerde küpeleme ve aşılama çalışmalarının destekleneceği PPR Projesi ve Bakanlığın Hayvan Hastalıkları ile ilgili diğer mücadele projelerine katkı sağlamanın önemini vurguladı. Bu projeleri veteriner hekimlerin sahiplenmesi ve odalarımızca yürütülmesi için gerekli girişimleri başlattıklarını ve bunun önemini vurguladı. Konsey olarak böyle bir Projeye talip olduğunu ifade etti.
2. İkinci konu olarak 5996 sayılı kanun kapsamında çıkarılacak yönetmelikler ile ilgili olarak Bakanlığın ilgili birimlerinin bilgi vereceklerini ve karşılıklı olarak değerlendirme yapılacağını belirtti.
3. Konsey Başkanı 2011 Dünya Veteriner Hekimliği Yılı kapsamında yapılması

faaliyetler

konsey faaliyetleri

- planlanan etkinliklere ilişkin Ulusal Komite Başkanı A.Ü. Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rifki HAZIROĞLU tarafından bilgi verileceğini belirtti. Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin de oluşturulan Ulusal Komitenin üyesi olduğunu ve kendilerine gerekli desteğin sağlanacağını ifade etti.
4. Dr. Alkan Toplantıda görüşülecek diğer bir konunun da "2011 Mehmet Akif Yılı" hakkında olacağını söyledi. Sayın Başbakan tarafından bu yılın Mehmet Akif Yılı olarak kutlanacağını ifade edildiğini belirterek; O'nun mesleki yönünün ağırlıkta olarak vurgulanacağı etkinliklerin yapılması gerektiğini vurguladı. Kaldı ki bu konuda 2008 yılında TVHB tarafından Mehmet Akif Ersoy adına olacak şekilde ilk kez bir Şiir Yarışmasının da organize edildiğini hatırlattı.
 5. Toplantı kapsamında Mali konuların da ayrı bir Gündem maddesi olarak görüşüleceği ifade edildi.

Merkez Konseyi Başkanı Dr. Mehmet Alkan'ın Açılış Konuşmasının ardından Gündemin ilk maddesi olarak PPR Projesi ile Toplantıya devam edildi. PPR Projesi ile ilgili Merkez Konseyi Üyesi Dr. Sinan Aktaş kısa bir sunu yaparak Oda Başkanlarını bu konuda bilgilendirdi. Bu Projenin meslektaşlarımız tarafından sahiplenilmesi gerektiği özellikle ifade edildi. Merkez Konseyi tarafından bu konuda çalışma yapıldığı; konunun diğer Meslek Örgütleri tarafından da takip edildiği ve hazırlık yapıldığı belirtildi. Dr. Aktaş bu projenin

üç aşamalı olduğunu söyledi, bunların; Aşılama; Küpeleme-Kayıt ve Veri Tabanı oluşturulması ile Teknik Danışmanlık başlıklarıyla ifade edildiğini belirtti.

Konuyla ilgili olarak daha sonra KKGGM'nden Daire Başkanı H.Haluk Aşkaroğlu açıklamalarda bulundu. Aşkaroğlu konuşmasında gerek PPR projesi, gerekse Bakanlığın çalışma konuları hakkında bilgi sundu. Bakanlığın yaklaşık 2500 Veteriner Hekim ve 2000 Veteriner Sağlık Teknisyeni ile çalışmalarını sürdürdüğünü, 31 ihbari mecburi hastalık olduğunu; Şap, Sığır ve Koyun Brusellozu ile Kuduz'dan sonra Koyun ve Keçilerde de aşılama programının başlatıldığını belirtti. Bu kapsamda olacak şekilde de desteklemelerin yapılacağını ve Proje kapsamında özellikle Araç Kiralama ve Teknik Yardım konusunda veteriner hekimlerin Projeye dahil olabileceğini vurguladı. Ayrıca, Veteriner Hekimleri Odalarının ve TVHB'nin katılımının önemli olacağını belirtti.

PPR Projesi ile ilgili olarak Merkez Konseyi Başkanı Dr. Mehmet Alkan, ön hazırlık yapıldığını vurgulayarak Oda Başkanlarının görüşlerini almak istediklerini ifade etti. Konu Oda Başkanları tarafından geniş

faaliyetler

konsey faaliyetleri

ölçekte tartışıldı.

Kemal İlcaı (Mersin VHO): Mersin ilinde Büyükbaş Hayvanlar için bu yönde bir çalışma yapıldı. Bu projenin olumlu ve olumsuz yönleri var. Konu bir bütün olarak ele alınmalı ve projelendirilmeli.

Yücel Ağalar (Balıkesir VHO): Ekonomik olmayan yerlerde proje gerçekçi olmaz. Araç kiralamada problemler yaşanabilir. Uygulamaya dönük kısmı iyi değerlendirilmeli.

Ramazan Gürbüz (Konya VHO): Projeyi destekliyorum, olması gereken bir proje. Bakanlık ve İl Müdürlükleri tarafından Odalara gerekli destek verilecek mi? Sorunlar yaşanabilir; ancak bunlar zaman içinde çözülebilir. Bizler için iyi bir destek olacaktır.

Şahin Bakır (Burdur VHO): Kayıt dahil Burdur'da daha önce bu yönde bir uygulama yapıldı. Aşının temininde sorunlar yaşanabilir; Bakanlık'tan bu konuda yazılı bir destek de gerekir.

Yaşar Günaydın (Isparta VHO): Projenin uygulanacağı İl'de pilot bir bölge seçilerek bu işin yapılması uygun olur.

Haluk Aşkaroğlu (KKGM): Konu bir bütün halinde değerlendirilip ele alınmalı. Elbette Kamu'dan kaynaklanan sorunlar da var. Konu hakkında özellikle mali boyutu da dahil İl/Bölge bazında genel değerlendirmeler yapılmalı.

Nahit Yazıcıoğlu (TVHB): Bakanlık ile TVHB arasında bir Protokol olacak. Bu yönde Konsey olarak Odaların desteğini istiyoruz. Komisyon oluşturularak bu çalışma yapılabilir.

Gaffar Aktöz (Adana VHO): Bu Projeyi almamız gerekir; bir başka meslek grubu alırsa üzülürüz.

U.Murat Tunca (Manisa VHO): Eğer bu Projeyi

almazsak işlerimiz bundan sonra daha da zorlaşacak. Bakanlık ücretlendirmeyi doğru yaparsa faydalı olacaktır.

Muammer Saygılı (Antalya VHO): Bu konuya talip olma yönüyle süremiz ne kadar; bunu bilerek Oda Yönetiminde ve bulunduğumuz İl'de konuyu tartışarak değerlendirelim.

M.Ali Uzakgider (Denizli VHO): Hazır işten ziyade detaylı işlere girmek zor. Bu konuda Şap, PPR gibi örnekler var. Eğer ekonomik ise yapılır.

Yusuf Kayacık (Muğla VHO): Kimliklendirme ve kayıt işleri ülkemizde zayıf. Gerçek hayvan sayılarımızı Bakanlık bilmiyor. Veteriner hekimlere

kaynak sağlanacak mı? Odalar parasal yönden yetkilendirilmeli. Aile hekimliğine benzer bir yapılandırma veteriner hekimliği için de düşünülmeli.

Erdal İlgü (Trakya VHO): Bu projenin alınması zaruri. Parasal yönden oluşacak sorunlar aşılabılır.

Yavuz Öztürkler (Kars VHO): Yapabilirsek almaliyiz. Kurumsallaşmış yerlerde bu daha kolay olabilir. İl'deki veri tabanları daha iyi oluşturulmalı.

Derviş Kara (Giresun VHO): Bu proje alınmalı, bu

faaliyetler

konsey faaliyetleri

işi en iyi şekilde yapanlar da veteriner hekimler olacaktır. Kaldı ki en zor yapılacak bölgelerden biri de bizim bölgemiz olacaktır.

Hasan Eryılmaz (Manisa VHO): Proje alınmalı. Klinikler iyi denetlenmeli. Tek sorun parasal yönü olmamalı.

Murat Arslan (İstanbul VHO): Bu konuda Bakanlığın tavrı önemli. Bu inisiyatif alarak bu işi yapmalıyız; yoksa yine bize yapacaklar. Bizden başkası da yapmamalı.

Sabahattin Yazıcı (Trabzon VHO): Bu yönde Damızlık Birliklerinden bir adım öndeyiz. Bakanlığın bu konudaki tavrı önemli. Bu işi biz yapmalıyız.

Daha sonra bu konuda TVHB adına Dr. Nahit Yazıcıoğlu başkanlığında bir Komisyon oluşturularak konunun takip edilmesi yönünde karar alındı. Komisyon şu şekilde oluşturuldu;

Dr. Nahit Yazıcıoğlu (TVHB, II Başkanı)

Erdal İlgü (Trakya VHO)

Ramazan Gürbüz (Konya VHO)

Abdullah Açıkgöz (Şanlıurfa VHO)

Şahin Bakır (Burdur VHO)

Hasan Eryılmaz (Manisa VHO)

Ebubekir Uludağ (Amasya VHO)

Fikret Çelebi (Erzurum VHO)

Derviş Kara (Giresun VHO)

Toplantı'da kısa bir süreyle de olsa Müsteşar Yardımcısı Sayın Nihat Pakdil de aramızda oldu. Afyon'da katılacağı bir toplantı öncesinde bir konuşma yaparak genel değerlendirmelerde bulundu. Bu kapsamda olacak şekilde AB sürecinin mesleğimizi olumlu yönde olacak şekilde ve avantaj sağlayacak mahiyette etkilediğini; bizim uğraşı alanımızda diğer meslek gruplarının da bulunduğunu; 5996 sayılı Kanun kapsamında 18 ay içerisinde ilgili Yönetmeliklerin de hazırlanacağını, bu konuda şeffaf olduklarını; Kanun ve Yönetmelik hazırlama

konusunda Kamu'da en tecrübeli kurumlardan biri niteliğinde olduklarını ifade etti.

Toplantının diğer bir Gündem maddesi olarak 5996 sayılı Kanun'a ilişkin Yönetmeliklerin hazırlanması konusuna geçildi. Bu kapsamda KKGM'nden Genel Müdür Yardımcısı Dr. Durali Koçak kısaca açıklamada bulundu. Sivil toplum örgütlerinde görev yapmanın önemi, zorluğu ve halkı bilgilendirme boyutunu öncelikle vurguladı. Mesleğimizin evrensel nitelikte

Durali Koçak (KKGM, Gn. Md. Yrd.): Bu yönde sorumluluk Kamu ile Veteriner hekimlerin üzerinde. Yapabilirsek diye bir lüksümüz yok. Mevzuatımız bu işlerin yapılmasına olanak sağlıyor. Bu yönde parasal kaygımız da olmamalı. Bunlar aşılabılır nitelikteki sorunlar.

Proj ile ilgili bu tartışmalar geniş ölçekte yapıldıktan sonra Dr. Mehmet Alkan 6343 sayılı Kanunun da bize temelde bunu bir görev olarak yüklediğini ifade etti.

faaliyetler

konsey faaliyetleri

olduğunu, dolayısıyla sorumluluğumuzun da o ölçüde arttığını ifade etti. Yönetmeliklerin “çok çok çok” önemli olduğunu vurguladı. 5996 sayılı Kanunu kendi terminolojimiz ile yazdığımızı; yaklaşık 43 madde ile AB uyumlu; ancak AB direktiflerinin birebir alınmadığı, teknik hususların Yönetmeliklere bırakıldığı bir mevzuat hazırladıklarını belirtti.

Dr. Durali Koçak’ın kısa açıklamasından sonra hazırlanacak Yönetmeliklerden dört tanesi hakkında KKGM’nün yetkili elemanları tarafından bilgi verildi. Bu kapsamda Akredite Veteriner Hekimliğin mevcut durumu resmi ve yetkilendirilmiş veteriner hekimlik ile ilgili Şube Müdürü Hamit Demirtaş bilgi sundu. Akredite Veteriner Hekimlik uygulamasının Kanun ile birlikte sona erdiğini; onun yerine Resmi ve Yetkilendirilmiş Veteriner Hekim kavramının getirildiğini, bu şekliyle Kamu’nun kendi yetkilerini görevlendireceği kişilere devrederek bu sorumluluğunu yerine getireceğini; Akredite Veteriner Hekim sayısının şu anda yaklaşık 130 kişi kadar olduğunu; ancak Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimlik için çok daha fazla sayıda Veteriner hekim’e ihtiyaç duyulacağını, dolayısıyla bir yetki kaybının olmayacağını vurguladı. Konunun meslektaşlarımız tarafından yanlış algılandığı ve yanlış bir bakış açısıyla tartışıldığını ifade etti. Oda Başkanlarının konu ile ilgili sorularına da açıklık getirilerek değerlendirildi ve tartışıldı.

“Muayene ve Poliklinik Yönetmeliği”, “Veteriner İlaçlarıyla İlgili Yönetmelik” ve “Ev ve Süs Hayvanları Konusundaki Yönetmelik”lerde yine KKGM tarafından Şube Müdürü Tülay Kurt tarafından açıklandı. Bunlara ilişkin genel bilgi verdi; ancak yönetmelik taslaklarının henüz hazırlanmadığını belirtti. Mevzuatlarda cezai hükümlerin iyi ifade edilmesi gerektiğini; meslektaşlarımızın hizmet içi eğitim kapsamında klinik öncesinde mevzuat eğitimi, deontoloji eğitimi ve kayıt konularında bilgilendirilmeleri gerektiğini vurguladı. Özellikle Veteriner İlaçları konusunda olacak şekilde Oda Başkanlarımızın katkıları da oldu. Tülay Kurt ilgili yönetmelikler hakkında aşağıdaki özet

bilgileri sundu.

Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliğiyle ilgili olarak:

- Ruhsatlar Odalar tarafından verilsin,
- Muayenehane ve Poliklinikler üzerinde Odaların yetkisi arttırılsın,
- Denetimlerde Odaların yetkisi arttırılsın,
- Bir muayenehanede birden fazla veteriner hekime izin verilsin,
- Veteriner hekimler muayenehane veya poliklinik açmadan staj zorunluluğu getirilsin,
- Her il/ilçeye hayvan mevcuduna göre muayenehane açma hakkı verilsin. Fazla sayıda muayenehane açılıyor.
- Cezaların yaptırıcı gücü olsun,
- Kamuda görevli veteriner hekimler muayenehane açmasın,

İlaç satma bulundurma ve taşıma mevzuatı ile ilgili olarak:

- İlaç satma ve bulundurma, taşıma ile ilgili bilgiler net olarak belirlensin,
- Eczaneler veteriner ilacı ve aşı satışı yapmasın,
- Ev ve süs hayvanı satış yerlerinde ilaç satışı yapılmamasın,
- İlaçta ücretler Bakanlıkça belirlensin ancak belirlenen ücretlerin üstünde bir fiyatla ilaç satışı yapılmamasın,
- Spot ilaç piyasasının oluşumuna mani olunsun,
- Aşı satışı elden yapılmamasın, mutlaka veteriner hekimler uygulama yapsın,
- Damızlık amaçlı Yetiştirici birliklerinin Yönetmeliklerinde “**hayvan sağlığı hizmeti vermek ve ilaç satmak**” ifadeleri kaldırılsın,
- Birlikler ilaç satışı yapıyor ve teşhis tedavi hizmeti veriyorlar. Buna mani olunsun

Ev ve süs hayvanları satış, barınma ve eğitim yerleri hakkında:

-Pet shoplarda çalışan veteriner hekimler buraları klinik ve muayenehane gibi kullanıyorlar, bu duruma

faaliyetler

konsey faaliyetleri

izin verilmesin,

- Ev ve süs hayvanı satışı yapılan yerlerde çalışan veteriner hekimlere Odalar tarafından çalışma izin belgesi verilsin odalar denetimde yetkili olsunlar,
- Ev ve süs hayvanı satış yerlerinde ilaç satışına mani olunsun,

Bu açıklamalardan sonra Veteriner Hekim Odaları temsilcileri söz alarak görüşlerini belirttiler.

Sinan Sağlam (Bursa VHO): Sorunlardan çok, çözüm önerileri belirtilmeli. Elektronik sistem kurulmalı ve kontrol bu şekilde yapılmalı. Mevcut yapısıyla Bakanlık cezai işlemleri uygulamada yetersiz kalabilir.

Durali Koçak (KKGM): Kanunda bu konuda hükümler var. Kayıt, denetleme ve cezai işlemler konusunda. Denetleme farklı şekilde yapılabilir. e-sistem de düşünülebilir.

Gaffar Aktöz (Adana VHO): İlaç satışının hastane ortamında da yapılması söz konusu, bu durum yanlış.

Yusuf Kayacık (Muğla VHO): İlaç fiyatları değişken. Petshop ve akvaryumcularda da ilaç satışları var.

Taner Canbulut (Ordu VHO): Odaya kayıt yaptırmayan Öğretim üyelerinin durumu nasıl değerlendirilmeli.

Fikret Çelebi (Erzurum VHO): Yabancı uyruklu veteriner hekimlerin ülkemizde çalışmaları konusu.

Murat Fındık (Samsun VHO): Hastane mevzuatı üzerinde durulmalı. İlaç satış yetkisi onlarda da olabilir.

Murat Aslan (İstanbul VHO): Hizmet içi eğitim önemli. Şirketlerin muayenehane açma yetkisi. Petshoplarda görev yapacak veteriner hekimlerden ne tür bir belge istenecek.

Burhan Bağcı (Çanakkale VHO): Kurumlar arası kopukluk, yetki çatışması var. Gezici veteriner hekimlik konusu da önemli, takip edilmeli.

Toplantının önemli bir Gündem konusu 2011 Veteriner Hekimliği Yılı etkinlikleri hakkında oldu. Bu konuda A.Ü.Veteriner Fakültesi Dekanı ve aynı zamanda Ulusal Komite Başkanı Prof.Dr. Rifki Haziroğlu katılımcılara bilgi verdi. 2011 yılının veteriner

hekimliği eğitiminin başlangıcının 250. Yılı olduğunu; bu konuda ulusal bir komite oluşturulduğunu, komite başkanının kendisi olduğunu; Ulusal Komitede farklı kesimlerden üyeler olduğunu ifade etti. Kutlama programında etkinliklerin 3 aşamalı olacağını belirtti; Açılış Programı (Ocak ayında Fransa'da); Dünya Kongresi (Lyon'da); Kapanış Programı (Güney Afrika, Cape Town'da). 2011 yılı tanıtım CD'sinin hazırlandığını; Odaların yapacağı etkinliklerde 2011 logosunu kullanmalarının uygun olacağını ve bunları Ulusal Komiteye bildirmelerini; yıl içinde Mesleğin pozitif propagandasını yapacak şekilde çalışmamız gerektiğini vurguladı. Oda başkanlarının konu ile ilgili görüşleri alınarak konu tartışıldı.

Gündemin son maddesi olarak Mali konular kısaca değerlendirildi. Bu kapsamda Odaların TVHB'ye olan borçları kendilerine hatırlatılarak; bu konuda Merkez Konseyi'ne destek olunması istendi.

Kapanış kısmında; Toplantıda görüşülen konulara ilişkin TVHB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Mehmet Alkan tarafından geniş bir değerlendirme yapıldı. Dr. Alkan sorunların ve ihtiyaçların ebediyen bitmeyeceğini; mevcut durum yönüyle önemli problemlerin olduğunu; AB standartlarına uyma gerekliliğinin bize olumlu bir ivme kazandırdığını; toplumdaki konumumuzun zayıf olduğunu; sekiz yıldır devam eden canlı hayvan ve et ithalatı furcasının üreticilerimizi bitirme noktasına getirdiğini ve mesleğimize çok büyük zararlar verdiğini, bu konuyla ilgili çok sayıda basın bildirisi yayınladıklarını ve en nihayetinde bir mektupla konuyu Sayın Cumhurbaşkanı'na da aktardıklarını ifade ederek katılımcılara teşekkür etti. Ayrıca toplantının tümünün kayıt altına alındığını ilgililere birer CD gönderileceğini belirtti.

Bir günlük ve yoğun bir gündemle gerçekleştirilen Oda Başkanları Toplantısının; alınan kararlar; mevcut konularla ilgili ilk ağızdan Oda Başkanlarını bilgilendirme; karşılıklı görüş alışverişi yapma hususlarıyla oldukça verimli ve faydalı olduğu görüldü.

Sektörde sadece Beypiliç'te bulunan, gıda güvenliği konusunda Alman, Fransız ve İtalyan Perakendeciler Birlikleri tarafından geliştirilen uluslararası düzeyde kabul görmüş standartlara uygunluğun belgesidir.

Çevreye verilen değer ve çevrenin korunması şartlarına üst düzeyde hassasiyet göstererek üretim yapıldığının belgesidir.

Sektörde ilk olarak Beypiliç tarafından alınan, gıda güvenliği konusunda İngiliz Perakendeciler Birliği'nin geliştirdiği global standartlara uyumun belgesidir.

DİPLOMALI PİLİÇ*

Hijyen konusunda tüm önlemlerin alındığının, sağlıklı ve kaliteli üretim ortamının sağlandığının belgesidir.

Türkiye piliç eti sektörünün öncü markası Beypiliç'in yurt içinden ve yurt dışından aldığı kalite belgeleri, hiçbir zaman taviz verilmeyen yüksek üretim kalitesinin en iyi kanıtı.

Kalitede süreklilik ve izlenebilirlik sistemlerinin kurularak üretim yapıldığının belgesidir.

Yapılan üretimin Türk Standartlarına uygunluğunun belgesidir.

beypiliç®

www.beypilic.com.tr

*Belgelerimizin tamamı uluslararası akreditasyon kuruluşlarından onaylıdır.

KASAPLIK HAYVAN İTHALATI HAYVANCILIĞIMIZIN SONUNU HAZIRLIYOR

TVHB Basın Bildirisi, 17.09.2010

Yıllardır gündeme taşıdığımız hayvancılığımızın içinde bulunduğu sorunlar görmezden gelinerek et fiyatlarının piyasa şartlarına göre oluşumu spekülasyon olarak değerlendirilmiş ve Nisan ayında Bakanlar Kurulu tarafından 16.000 ton canlı hayvan ve 7.500 ton da et ithalatı kararı alınarak yürürlüğe konmuştur. Dahasonra bu miktar yeterligörülmemeyerek 26.6.2010 tarihinde 100.000 tonluk ikinci bir ithalat kararı alınmıştır. Bu kararlar çerçevesinde Nisan ayından bu yana yoğun bir şekilde kasaplık hayvan ithal edilmekte ve EBK tarafından kesilerek piyasaya sunulmaktadır.

İthalatın gerekçesi olan ucuz et bir şehir efsanesi olup AB ülkelerinde ve Gelişmiş ülkelerde yapılmakta olan et sınıflandırmaları sonucu 2. sınıf reforme hayvan etleri ve hayvanın bazı bölgelerinin etleri daha ucuz olarak piyasaya sunulmaktadır. Ancak genç hayvan etleri ve pirzola, bonfile gibi kaliteli etler dünyanın her yerinde pahalıdır ve ülkemizdeki fiyatlardan ucuz değildir. Örnek vermek gerekirse; İngiltere’de but eti 12.5 pound/kg yani 29 TL, Bonfile 28 pound/kg yani 64 TL Fransa’da antrekot 18.6 Euro/kg yani 36.6TL kıyma ise 8.7 Euro/kg yani 17.2 TL dir. Dünya’nın gelişmiş ülkelerinde hayvanın yaşına, cinsiyetine, ırkına, besi performansına, etin karkastaki yeri ve kalitesine göre grading (derecelendirme) yapılarak fiyatlandırılmaktadır. Yetkililer ve sadece kar amacı güden ithalatçılar tarafından Ülkemizdeki hayvan sayılarının düşüklüğü ve dolayısıyla kasaplık materyaldeki arz darlığı göz ardı edilerek; Diğer ülkelerde etin ucuz ülkemizde ise pahalı olduğu

çarpıtması ile kamuoyu devamlı yanıltılmıştır. Ülkemizde etlerde kalite sınıflandırması yapılmadığı için tüm etler aynı kategoride değerlendirilmektedir. Ancak, Ülkemizde de en kısa sürede kalite sınıflandırılmasına geçilmelidir.

Canlı hayvan ve et ithalatı her zaman hem insan ve hayvan sağlığı açısından hem de yerli üretici açısından birçok olumsuzluklar ortaya koyarak hayvancılığımıza önemli zararlar vermektedir. Daha önceki tecrübelerimizden bilmekteyiz ki ülkemizde görülmeyen bazı hastalıklar yapılan ithalatlarla ülkemize sokulmuştur. Hayvan ithalatının sağlık boyutu ve hayvancılığımıza vereceği zararlar ithalatın gündeme getirildiği dönemde (09 Şubat 2010 KABUS GERİ Mİ DÖNÜYOR) ve ilk ithalat kararının alındığı dönemde (26 Nisan 2010 ET İTHALATI ÇÖZÜM DEĞİLDİR) başlıkları ile yayınladığımız basın bildirimizde dile getirilmişti.

İlk ithalat kararı hayvan sahipleri arasında büyük bir paniğe neden olmuş ve üretici elindeki henüz besisini tamamlamamış hayvanları kestirerek büyük zararlara uğramıştır. Ancak ikinci defa 26.6.2010 tarihinde gümrük vergilerini sıfırlayarak alınan 100. 000 tonluk canlı hayvan ithalatı kararı hayvan yetiştiricisine çok daha büyük bir darbe vurmuş ve rekabet ortamını yok ederek hayvancılığımızı bitirme noktasına getirmiştir. Bu gün tüm dünya ülkeleri yerli üretim fiyatları ile ithal ürün fiyatlarını dengelemek için belli bir gümrük vergisi oranı uygulamaktadır. Oysa bu gün yapılan canlı hayvan ithalatında gümrük vergileri sıfırlanarak

yerli üreticiye hiçbir rekabet şansı tanınmadan haksız rekabet ortamı yaratılmıştır. İthal kasaplık hayvan etleri ülkemizdeki üretim maliyetlerinin altında piyasaya sunulmaktadır. Yerli üreticinin zarar etmesine ve yok olmasına göz yumulmaktadır.

Hayvancılığımızın yapısal sorunları vardır. Bu sorunların çözülmesi yönünde gerekli tedbirler alınmadan ithalatın bu şekilde devam ettirilmesi hayvancılığımızın sonu olacaktır. Alınan 2. ithalat kararını çok daha yüksek miktarlarda 3., 4... kararlar izleyecek ve muhtemelen Avrupa ülkelerinden et ithalatına da başlanacaktır. Nitekim tarihinde ilk defa kurbanlık ithalatı ile ilgili karar da alınarak Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bu tablo Türkiye gibi hayvancılık potansiyeli yüksek bir ülke için çok acıdır.

Bu ithalat sadece et üreticisini değil süt üreticisini de çok yakından ilgilendirmektedir. Çünkü; besiye alınan hayvanlar süt üreticisinin ahırından elde edilen erkek hayvanlardır. Bu nedenle yapılan ithalat tüm hayvancılığımızı etkilemektedir. İleriki dönemlerde süt üretimi de etkilenecektir. Et ve süt üretimi birbirine bağlıdır. 2008 yılında süt fiyatlarının düşük olması nedeniyle 100 binlerce damızlık hayvan kesime gönderilmiştir. O dönemde küçük miktarda yapılacak süt desteklemesi bu gün yaşadıklarımızı engelleyebilirdi. Biz o günlerde bu soruna dikkat çekmek için "SÜT VEREN İNEK KESİLİR Mİ? Süt fiyatları Türk çiftçisinin yıllar boyu yetiştirdiği en verimli inekleri kesimhanelere götürmek zorunda bırakıyor. Türk Hayvancılığının geleceği için KAYGILARIMIZ ARTIYOR" şeklinde gazete ilanları vermiştik. (6 Şubat 2009)

Bunun yanında et sorununun en önemli kaynağı olan küçük baş hayvan sayısının aşırı azalmasını 'KÜÇÜK BAŞ HAYVANCILIĞIN ACI SONU' başlığıyla kamuoyuna ve yetkililere duyurmuştuk. Ancak bu konuda hiçbir tedbirin alınmaması bu günkü acı sonu hazırlamıştır. Gıda stratejik bir üründür. Özellikle de hayvansal ürünler. Hayvansal proteinin sağlıklı nesillerin

yetişmesindeki önemi nedeniyle ekonomik refahın da artmasıyla tüm dünyada hayvansal ürünlere olan talepler artmakta ve buna bağlı olarak hayvansal ürün fiyatları yükselmektedir. Hayvansal üretim potansiyeli yüksek olan ülkemizin bu potansiyeli değerlendirmesi ve hayvansal üretimini arttırması bir zorunluluktur.

Hayvancılığın sorunlarının giderilmesi halinde ülkemiz kendine yetme dışında 80 li yıllara kadar olduğu gibi hayvan ve hayvansal ürün ihracatçısı konumuna gelebilecektir. Yeterli olmamakla birlikte elbette ki son hayvancılık destekleme kararlarını olumlu bulmaktayız. Ancak bu destekler için geç kalınmıştır. Ayrıca bu desteklemelerin rasyonel kullanılacağı konusunda da endişelerimiz vardır.

Hayvancılığın sorunlarına yönelik çözüm önerilerimiz;

1. Pazar şartlarının iyileştirilmesi

Hayvansal ürünlerde pazarlama zinciri uzundur. Bu zincirin düzenli bir şekilde yürütülebilmesi için üreticiler ve zincirin tüm temsilcilerinden oluşturulan Et ve Süt Konseyleri daha aktif hale getirilerek Pazarın düzenlenmesinde etkin rol almaları sağlanmalıdır. Süt Konseyinin 2008-2009 döneminde süt piyasasındaki olumsuzluklara müdahale şansı olsaydı belki bu günkü ithalat kararının alınmasına gerek kalmayacaktı. Pazar şartları oluşturulurken et ve süt arzları arasındaki denge gözetilmelidir. Et ve süt üretimi bir birine bağımlı olmakla birlikte et ihtiyacınızı sütçü ırklardan karşılamaya kalkarsanız et ve süt arzında denge bozulacaktır. Bunun nedeni sütçü ırkların

basından

basından

basından

basından

et verim kapasitelerinin süt verimine göre düşük olmasıdır. Bu sorun tüm ülkeler için geçerlidir. Bu nedenle tüm ülkeler bu sorunun çözümü için çeşitli alternatif et üretimleri geliştirmişlerdir. Müslüman olmayan ülkelerde alternatif et üretimi için Domuz tercih edilirken, uygun meralara sahip ülkelerde domuzla birlikte etçi sığır ırklarının geliştirilmesi yoluna gidilmektedir.

Ülkemiz açısından en uygun alternatif üretim koyun ve keçi yetiştiriciliğidir. Müslüman bir ülke olmamız nedeniyle domuz yetiştiriciliği düşünülemez. Bunun yanında Etçi ırk hayvanlar için de meralarımız ve kaba yem üretimimiz uygun değildir. Koyun ve keçi ırklarımız meralarımızı en iyi şekilde değerlendirebilen ve en ucuz üretim şeklidir.

Ülkemizde et üretiminin yaklaşık olarak % 40 ı koyun ve keçiden karşılanmaktadır. Son yıllardaki istatistiki bilgilere baktığımızda büyük baş hayvan sayısında önemli bir düşüş yaşanmadığı halde küçük baş hayvan sayısında çok önemli bir azalmanın olduğunu görüyoruz. Bu da gösteriyor ki bu gün yaşadığımız et arzındaki azalmanın en önemli nedeni küçük baş hayvancılıktaki krizdir. Bu nedenle et arzını dengelemek için küçük baş hayvancılık mutlaka geliştirilmeli, bunun yanında süt verimleri yanında et verimleri de daha yüksek olan kombine sığır ırkları bazı bölgelerimizde geliştirilmelidir. Ülkemiz için en uygun alternatif budur. Bu nedenle küçük baş hayvancılığın sorunları çözülerek desteklenmelidir.

2.Ucuz yem girdisi sağlanması

Maliyetler açısından hayvancılığın en önemli girdisi yemdir. Yem tüm girdilerin % 70-75 ini oluşturmaktadır. Bu nedenle hayvansal ürünlerin maliyetinde en önemli etkidir. Sürdürülebilir bir hayvancılık politikasının oluşturulması ve hayvancılığın uluslar arası rekabet gücünün artırılması ancak ucuz yem girdisi ile mümkündür. Gelişmiş ülkelerde hayvancılık sektöründe yemin %

75-90 ını kaliteli kaba yem oluştururken ülkemizde bu oran %25 ler seviyesindedir. Bu oranın mutlaka yükseltilmesi gerekir.

Ucuz yemin kaynağı meralar ile silaj ve yem bitkisi üretimidir. Uzun yıllardır meralarımız aşırı otlatma ve gerekli bakım yapılmadığı için verimleri oldukça düşmüştür. Bunun yanında mera alanlarının sanayi ve iskâna açılması nedeniyle büyük oranda da azalmıştır. Bu nedenle meralarımızdan istenilen fayda sağlanamamaktadır. Öncelikle meraların amacı dışında kullanımına son verilmeli, bunun için gerekli yasal düzenleme yapılmalıdır. Daha da önemlisi tüm hayvansal ürünlerden kesilen paralarla oluşturulan mera fonu kaynaklarının amacına uygun olarak meraların ıslahına yönlendirilmesi ve mevcut meraların bir an önce ıslah edilmesi daha sonra da yıllık bakımlarının düzenli olarak yapılmasının sağlanması gerekir.

Bir diğer ucuz yem de silajlık yem bitkisi üretimidir. Bu konuda da önemli sorunlar yaşıyoruz. 30 Milyon ton kaliteli kaba yem açığımız vardır. Bu açığın mutlaka kapatılması gerekir. Bunun için yem bitkileri ekilişinin destekleme oranlarının artırılması ve verilecek diğer hayvancılık destek ve kredilerinde yem bitkileri ekilişlerinin zorunlu hale getirilmesi gerekir.

3. Desteklemeler

Bu gün hayvansal ürünlerimizin ve etin fiyat olarak kıyaslandığı AB ülkelerindeki Hayvancılık desteklemeleri ile ülkemizde uygulanan destekleri karşılaştırdığımızda çok yetersiz olduğunu görürsünüz. Bunun yanında ülkemizde zaten yetersiz olan tarım destekleri içinde hayvancılığa ayrılan pay da çok çok düşük seviyededir. Bu gün belirlenen destek miktarları ve oranları neye göre belirlenmektedir? Tarımsal destekler belirlenirken öncelikle ekonomik analizlerinin yapılması gerekir. Son yıllarda her ne kadar hayvancılık destekleri göreceli olarak arttırılmış ise de tarımsal destekler içindeki payı % 20 dir. Bu oranlar AB ülkelerinde, ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte hiçbir ülkede % 50 lerin altına düşmemektedir. Bunun sonucu ülkemizde hayvansal üretimin tarımsal üretim içindeki payı da %25-30 seviyesinde kalmaktadır. Hayvansal ürün üretim ve tüketiminin gelişmiş ülkeler seviyesine çıkartılması için hayvancılık desteklerinin hem miktar olarak hem de tarımsal destekler içindeki payının % 50 ler seviyesine çıkartılması zorunludur. Çünkü; Bitkisel üretimin de hayvansal üretimin de ortak kullanım alanı kullanılabilir tarım alanlarıdır. Bu nedenle destekleme miktarları üretimi yönlendirmektedir. Bunun yanında bu güne kadar örneklerini çok yaşadığımız hayvancılık destek ve kredilerinin amacı dışında kullanımı engellenmelidir. Bu kredi ve desteklerin mutlaka amacına uygun olarak hayvancılığa aktarılmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır. Amaç dışı kullanımın tespiti halinde caydırıcı cezalar getirilmeli ve bu cezalar uygulanmalıdır.

4. Irk ıslahı

Sürdürülebilir hayvancılıkta birim hayvandan alınan verim önemlidir. Ülkemizde bu güne kadar bu konuda önemli mesafeler kat edilmiştir. Yerli ırklarımız hem süt hem de et verim kapasiteleri yüksek ırkların tohumları ile tohumlanarak et ve süt verimleri

arttırılmıştır. Ancak henüz istenilen seviyede değildir. Her ne kadar büyük baş hayvan sayısı olarak Dünyada 25. sırada bulunsak da hala ülkemiz inek başına süt verimi ve kasaplık hayvan karkas et verimi ortalaması olarak dünyada 50. sıralarda yer almaktadır. Bu nedenle birim hayvandan alınan verim ortalamaları daha da yukarılara çıkarılması gerekir. Bunun için; Suni tohumlama desteklemelerine devam edilerek ülke genelinde düzenli bir tohumlama sistemi oluşturulmalıdır. Bu konuda serbest muayenehane çalıştıran 6000 veteriner hekimden yararlanılmalıdır.

5. Ekonomik kayıplara neden olan hastalıkların eradikasyonu

Hayvancılık destekleri ancak sağlıklı sürülerde amacına ulaşabilir. Hayvancılığın geliştirilmesi için sıraladığımız tüm bu tedbirler tam anlamıyla uygulansa bile özellikle Şap, Tüberküloz, Bruselloz gibi ülkemizde de yaygın olarak görülen hastalıkların eradike edilmemesi veya kontrol altına alınmaması halinde hayvancılığın verimli ve sürdürülebilir olması mümkün değildir. Çünkü bu hastalıklar çok büyük verim kayıplarına neden olduğu gibi halk sağlığı açısından da büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Bunun için; hızlı karar alabilen, bağımsız hareket edebilen mali yönden güçlü bir veteriner hizmetleri teşkilatının oluşturulması gerekir.

Acil Önlem

-İthalat nedeniyle yaratılan haksız rekabet ortamında yetiştiricinin uğradığı zararının telafisi için bir komisyon marifetiyle maliyetler dikkate alınarak belirlenecek et fiyatı üzerinden yetiştiriciye destekleme yapılmalı, -Gelecek yılları kurtarabilmek için de her türlü siyasetten bağımsız orta ve uzun vadeli rasyonel politikalar geliştirilmelidir.

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

16 EKİM DÜNYA GIDA GÜNÜ “ AÇLIĞA KARŞI BİRLEŞELİM ”

TVHB Basın Açıklaması

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) kuruluş tarihi olan 16 Ekim, Dünya Gıda Günü olarak kutlanmaktadır. Her yıl FAO tarafından belirlenen bir tema çerçevesinde yapılan Gıda Günü etkinliklerinde, gıda üretimi, tüketimi ve gıda güvencesine ilişkin konular gündeme taşınarak küresel anlamda büyük önem arz eden açlık ve açlıkla mücadelede dikkat çekilmeye çalışılmaktadır. Yaşanan krizlerin Dünyamızın birçok bölgesinde açlık üzerindeki olumsuz etkilerini göz önünde bulunduran FAO bu yıl Dünya Gıda Günü temasını 'Açlığa Karşı Birleşelim!' olarak belirlemiştir.

Gıda güvencesi, insanların sağlıklı ve aktif bir yaşam sürdürebilmeleri için beslenme ihtiyacını karşılayacak yeterli, güvenli ve besleyici gıdaya her zaman ulaşabilmesidir. Tüm dünyada insanların yaşamak, fiziksel

ve mental gelişimlerini sağlamak için yeterli gıdaya ulaşmaları ve bu gıdaların sağlık yönünden güvenli olması, devredilemez ve ertelenemez temel hak olarak görülmektedir. Bununla birlikte dünyanın birçok yerinde, büyük bölümü kırsal alanlarda olmak üzere insanların günlük diyetlerinde yeterli miktar ve kalitede gıda bulunmaması veya sürekliliğinin sağlanamaması gerçeği insanlığı açlık sorunu ile karşı karşıya bırakmaktadır. Bu soruna dikkat çekmek için

FAO 11 Mayıs 2010 tarihinde küresel ölçekte açlıkla mücadele amacıyla “1 milyar aç insan” kampanyası başlatmıştır. Toplamları biyolojik bir organizma gibi değerlendirecek olursak; toplumda, aynı canlı organizmalar gibi fonksiyonları, güçlü ve güçsüz yönleri itibarı ile aynı biyolojik yasalara tabidirler. Bir toplumun fertleri aç ise toplumda açtır, bir toplumun fertleri sağlıklı ise toplumda sağlıklıdır. Dolayısıyla

bu durum, sağlıklı, yetersiz ve dengesiz beslenmenin yol açtığı, ölüm, hastalıklar ve diğer kayıplar yanında bireyleri ve toplumları biyolojik geri kalmışlığa götüren zorunlu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya nüfusuna 2009 yılında tahmini olarak 105 milyon kişinin daha eklenmesiyle, yeterli ve dengeli beslenemeyen insan sayısı 1 milyara yükselmiştir. Bugün ise Dünyamızda 1 milyardan fazla insan açlık sınırı altında

yaşamakta, her 1 dakika da 18 kişi açlıktan ölmekte ve yeni doğan her 250 bebekten 113'ü açlık sınırı altında yaşamaya mahkûm olmaktadır. Bu durum tüm dünya nüfusunun altıda birinin açlık sorunu ile yüz yüze olduğu anlamına gelmektedir. Açlığın, yetersiz ve dengesiz beslenmelerin neden olduğu ölümler, mental ve fiziksel bozukluklar ulusal ve uluslar arası düzeyde trajik boyutlara ulaşmıştır. Açlık ve yetersiz beslenmeden kaynaklanan

ölümler dikkate alındığında rakamın, AIDS, sıtma, tüberküloz ve diğer hastalıklardan daha fazla olduğu görülmektedir. Yetersiz beslenme ve açlıkla ilgili hastalıklar sonucu gerçekleşen ölümlerin diğer sebeplerle kıyaslandığında % 60 civarında olduğu belirtilmektedir. Açlık, nesilden nesile de devam etmekte, her yıl milyonlarca çocuk sadece anneleri yetersiz beslendiği için normalden az kiloda doğmakta ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde 10.9 milyon çocuk 5 yaşına ulaşmadan hayatını kaybetmektedir.

Çok çarpık ve adil olmayan dünyada yaşamaktayız. Dünya kaynaklarını doyumsuz bir şekilde tüketen belli zümreler aşırı beslenmeden dolayı sağlık problemleriyle uğraşırken, açlığın ve yetersiz beslenmenin pençesinde kıvranan 1 milyardan fazla insan açlıktan ölmezlerse bile yetersiz ve kirli su nedeni ile ölüm tehdidi altında yaşamaktadırlar. Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre üçüncü dünya ülkelerinde görülen hastalıkların büyük bölümünü su kaynaklı hastalıklar oluşturmaktadır.

Yoksulluk, açlığın en önemli nedeni olarak görülmektedir. Yoksulluğa bağlı olarak insanlar yeterli gıdayı üretememekte veya satın alamamaktadırlar. Yaşanan doğal afetler, mali krizler, savaşlar ve politik sorunlar nedeniyle artan gıda fiyatları da bu duruma olumsuz etkilemektedir. ABD'de başlayıp Avrupa ve dünyaya yayılan finansal krizin gıda sektörüne bu şekilde yansması yaşanan en son örneklerdendir. Yoksul kesimlerde ve işsizliğin pençesinde kıvranan kesimlerde artan fiyatların etkileri daha çok

hissedilmekte ve alım gücünü düşürmektedir. Artan fiyatların olumsuz etkilerini engellemek amacıyla hükümetlerce fiyat kontrolleri ve ihracat sınırlaması gibi çeşitli önlemler alınmakta, ancak bunlar da bir defaya mahsus oldukları ve geçici çözüm sağladıkları için yeterli olmamaktadır. Bu durum küresel ekonomiyi de olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte, finansal krizin etkisiyle yatırımcıların gıda ürünlerini yatırım aracı olarak görmeleri fiyatlardaki artışların hızlanmasına neden olmaktadır. Aslında

dünya gıda üretim potansiyelinin tüm insanları besleyebilecek olmasına karşın, adil olmayan dağıtım ve tüketim sistemi sorunun en önemli parçalarından birini oluşturmaktadır. Nitekim "Binyıl Kalkınma Hedefleri'nden" (Milenyum Gelişim Hedefi – Millennium Development Goal – MDG) 2015 yılı için belirlenen aç insan sayısının yarıya düşürülmesinin bu şartlarda gerçekleşmeyeceği görülmektedir. Bununla beraber FAO'nun stratejik planlarına göre dünya

nüfus artışı göz önüne alındığında mevcut tarımsal üretimin % 70'e yakın oranda arttırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Dünyada yaşanan küresel krizler ülkemizde yıllardan beri var olan yetersiz ve dengesiz beslenme sorununu daha da artırmıştır. Ülkemiz nüfusunun yarısının yoksulluk sınırı altında, 1 milyondan fazla yurttaşımızın da açlık sınırı altında yaşadığı göz önüne alınırsa, açlık ve yetersiz beslenmeyi ulus olarak ne kadar derinden yaşadığımız ortaya çıkacaktır. Ayrıca bir toplumun gelişmişlik seviyesi fertlerinin tükettiği

basından

basından

basından

basından

hayvansal gıdaların miktarı ile doğru orantılıdır. Ülkemizde tüketilen et, balık, süt, yumurta gibi değerli protein kaynakları miktarının gelişmiş ülke verileri ile karşılaştırıldığında çok geride olduğu görülecektir. Ülkemiz geniş coğrafyası, iklim özellikleri ve üç tarafındaki denizleri ile hayvansal üretim açısından önemli bir potansiyele sahip olmasına rağmen yanlış uygulanan tarım politikaları nedeniyle hayvansal üretimini geliştirememiştir. Bunun sonucu insanlarımız dengeli beslenme için gerekli düzeyde hayvansal proteine ulaşamamaktadır. Dünyada yaşanan bu kadar büyük açlık tehlikesine rağmen ülke potansiyelinin değerlendirilerek hayvansal üretimin artırılmaması bunun yerine, hayvansal protein açığının ithalat yolu ile karşılanmasının tercih edilmesi, ileride çok daha büyük açlık sorunlarını beraberinde getirecektir.

Gıda güvencesi kapsamında gıdaya yeterli ve dengeli bir biçimde ulaşmak tek başına yeterli değildir. Tüketilecek olan gıdanın insan sağlığını olumsuz yönde etkileyecek her türlü etkenden uzak olması gerekmektedir. Bu kapsamda gıda güvencesi ve güvenliğinin sağlanmasında veteriner hekimlere önemli görevler düşmektedir. Bunun yanında yaşanan felaketler, salgın hastalıklar, toplu hayvan ölümleri ve bunların neden olduğu ekonomik kayıplar göz önünde bulundurulduğunda veteriner hekimlerin önemi daha da artmaktadır. Veteriner hekimler, tüm dünyada zoonoz etkenlerle mücadele, hayvan hastalıklarının tedavisi, sürü sağlığının korunması ve ekonomik kayıpların önlenmesi gibi konularda önemli role sahiptir. Ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede de özellikle hayvansal gıdalarla ilgili olarak halk sağlığı açısından büyük sorunlar yaşanmaktadır. Gıda güvenliği ile ilgili riskin % 90'ı hayvan kökenli gıdalardan kaynaklanmaktadır. Bunun yanında zoonoz hastalıklar riski nedeniyle, hayvan kökenli gıdalar halk sağlığı açısından özel öneme sahiptir.

Gıda güvencesini sağlamak ve sürdürebilmek globalleşen dünyada ancak ulusal ve uluslararası işbirliği ile mümkün olmaktadır. Hükümetlerin, uluslararası örgütlerin, sivil toplumun ve özel sektörün güçlerini birleştirerek oluşturacakları strateji ve alacakları kontrol önlemleri ile karşılaşılan sorunlarla mücadelede başarıya ulaşılacaktır. Maalesef bu başarı dilekleri çoğu zaman teoride kalmış, uygulamalarda soruna çözüm bulunamadığı gibi gittikçe artan bir şekilde kronikleşmiştir. FAO öncülüğünde 1996 yılında Roma'da yapılan " Dünya Gıda Zirvesi " den başlamak üzere açlığa karşı oluşturulan uluslar arası düzeyde tüm program ve projeler zengin ülkelerin verdikleri taahhütleri tam yerine getirmemeleri nedeniyle başarıya ulaşmamıştır. Nitekim bu durum 2010 yılında G8'lerin Kanada'da Muskoka'da yapmış oldukları toplantıda " resmi kalkınma yardımlarının küresel gıda güvencesini sağlamak için yeterli olmadığı " belirtilmiştir.

Gelişmiş ülkelerin, uluslar arası kuruluşların, STK'ların ve ulusal yöneticilerin açlığın önlenmesinde daha samimi olmaları dileği ile Dünya Gıda Günü'nü kutluyorum.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

III. ZOONOTİK HASTALIKLAR SEMPOZYUMU BASIN BİLDİRİSİ

Üçüncü zoonotik hastalıklar sempozyumu; Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türkiye Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Derneğinin ortak organizasyonu ile 1-2 Kasım 2010 tarihleri arasında TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi konferans salonunda 400'den fazla katılımcı ile yapılmıştır.

Sempozyum, Veteriner hekimlik ve Tıp alanında konusunda uzman hekimlerin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Zoonotik enfeksiyon veya zoonoz terimleri hayvanlardan insanlara bulaşan hastalıkları tanımlamaktadır. Bruselloz, kuduz ve şarbon gibi Zoonozlar hem hayvanlarda hem de insanlarda hastalık yapabilir. Kırım Kongo Kanamalı Ateşi gibi bazı zoonozlar ise hayvanlarda hastalık belirtisi göstermemesine rağmen sadece insanlarda hastalık yapmaktadır.

İnsanlarda görülen toplum kaynaklı enfeksiyonların %60'ını zoonozlar oluşturmaktadır. Son 30 yılda yeni ortaya çıkan enfeksiyonların %75'i zoonotik karakterlidir. Ayrıca biyoterörizm ajanlarının da %80'ini zoonozlar oluşturmaktadır.

Önemli zoonozlardan olan kuduz hastalığından dünyada her 10 dakikada bir insan ölmektedir. Bruselloz, şarbon, tüberküloz gibi zoonozlar toplum sağlığını tehdit etmenin yanında büyük ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Son zamanlarda, küresel ölçekte panik oluşturmuş veya salgın ve pandemilere yol açmış, deli dana hastalığı, SARS, kuş gribi, domuz gribi gibi olan hastalıklar da zoonotik özelliktedir.

Ülkemizde de 2002 yılından itibaren KKKA, kuş gribi, tularemi, hantavirus, domuz gribi, Batı Nil ateşi, gibi

zoonozlar önemli sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmıştır. Bunun temelinde yatan sebepler arasında, sosyoekonomik faktörler, ekosistemdeki değişiklikler ve küresel ısınma olduğu bilimsel olarak gösterilmiştir.

Zoonozlarla mücadelede çok disiplinli yaklaşım ve sektörler arası iş birliği kritik öneme sahiptir. Bu konuda iyi organize olmuş ve iş birliği yapan ülkeler zoonozlarla mücadelede başarılı olmaktadır.

Bu sempozyumda ülkemiz için önemli olan zoonozlardan; Bruselloz, Şarbon, Tularemi, Batı Nil Ateşi, Kuduz, Hantavirus ve KKKA gibi hastalıklar yabancı uzmanların da katıldığı, yerel yönetimlerin de dahil olduğu tüm ilgili tarafların katılımı ile ele alınmıştır.

Zoonozlarla mücadelede son zamanlarda kurumlar ve paydaşlar arası işbirliği ile tanı, tedavi ve kontrolde önemli gelişmeler sağlanmıştır.

- Kuş gribi ve domuz gribi salgınlarındaki başarılı çalışma örneği,
- KKKA'da yapılan çalışmalar sonucunda 2010 yılında bir önceki yıla göre % 35'lik bir azalma sağlanmıştır.
- Kuduz aşılama çalışmaları sayesinde kedi-köpek kaynaklı kuduz vakalarında ciddi azalmalar olmuş, bunun yanı sıra Ege bölgesinde yaban kuduzu kontrol altına alınmış, buna paralel olarak insan vakaları da azalmıştır.

Bu faaliyetlerin tanıtılmasında ve halkımızın farkındalığının artırılmasında basınımızın çok önemli katkıları olmuştur. Zoonotik hastalıklarla mücadelede katkı ve desteğin devam etmesini diliyoruz.

[®]vistacell

Termostabil canlı maya

 vimar
"Kalite Yaratır"

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ KURBAN BASIN BİLDİRİSİ (6 KASIM 2010)

Mesleki sorumluluğumuz gereği Türk Veteriner Hekimleri Birliği olarak her yıl Kurban Bayramı öncesi geleneksel hale getirdiğimiz basın toplantılarıyla kurban kesecek vatandaşlarımıza; kurbanlıkların seçimi, kesim sırasında ve kesim sonrasında insan ve hayvan sağlığı açısından dikkat etmeleri gereken hususlar, çevrenin kirletilmemesi ve hayvan refahı konusunda alınması gereken tedbirler ve etlerin muhafazası konularında basın aracılığı ile bilgilendirilme yapılmaktadır.

Ancak bu yıl yapılan bu basın toplantısı ve kamuoyunun bilgilendirilmesi bu güne kadar yaptığımız açıklamalardan farklı bir öneme sahiptir. Çünkü; Yıllardır dile getirdiğimiz hayvancılığımızın sorunları ve çözüm önerilerinin dikkate alınmaması ve yanlış uygulanan hayvancılık politikaları sonucu hayvan sayılarımızın özellikle koyun ve keçi de çok büyük oranda azalmasına neden olunmuştur. Son yıllarda

süt fiyatlarının düşüklüğü nedeniyle yüz binlerce damızlık inek ile üreticisinin kar etmemesi nedeniyle milyonlarca koyunumuz elden çıkarılmıştır. Çiftlik hayvanları kapsamında dışı materyal stokumuz minimum seviyelere inmiştir. Hayvancılığa yapılan destekler ırk ıslahı ve yem üretiminde kısmi gelişmeler sağlasa da genelde geçmiş yıllar itibarıyla desteklerin stratejik olarak değerlendirilmediği aşikardır. Zamanında makul bütçelerle acil olarak yapılacak müdahalelerle sorunun önüne geçilebilecekken bugün geçmişte yapılan hataların bedelini uzun yıllar ülke olarak ağır bir şekilde ödeyeceğiz. 2010 yılı Mart ayında kesinlikle kasaplık hayvan ve et ithalatına müsaade edilmeyeceğini söyleyen yetkililer bir ay sonra göreceli olarak artan et fiyatlarını yanlış bir algılamayla spekülasyon olarak değerlendirmiş başlangıçta halkımızın makul fiyatlarla et tüketimini amaçlayan masum ve insani amaçlarla terbiyevi mahiyette alınan sembolik miktarlardaki ithalat

kararlarını hem ülke sayısı olarak hem de miktar olarak artan canlı hayvan ve et ithalatı yanında kurbanlık hayvan ithalatı kararları izlemiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa ithal kurbanlıklarla tanışacaktır. Hayvansal üretimin artırılması için gerekli önlemler alınmadığı takdirde hayvan ve hayvansal ürünler yanında kurbanlık ithalatı da sürekli olarak devam edecektir. Bundan sonra her kurban öncesi ülkemizin birçok bölgesinde ithal kurbanlık hayvanlar pazarlarda yer alacaktır. **Tabii ki bu ithal kurbanlıklar geldikleri ülkede bulunan hastalık riskini de beraberinde getirecektir. Bu durum; hayvan hastalıkları açısından gelişmiş ülkelere kıyasla zaten kötü durumda olan ülkemizin durumunu daha da zorlaştırmaktadır.** Değişik dönemlerde yapılan canlı hayvan ithalatlarındaki tecrübelerimizden biliyoruz ki; Ülkemizde görülmeyen IBR, BVD, IPV ve Leucosis gibi hastalıklar ülkemize ithal hayvanlarla girmiştir. Bu nedenle ithal kurbanlıklar konusunda kamuoyunda önemli endişeler ve cevaplanması gereken sorular vardır.

İthal kurbanlıkların her ne kadar canlı muayeneleri ve bazı hastalıklara karşı testleri yapılmış olsa da ithal edilen ülkede görülen bazı hastalık risklerini taşımaktadır. Her yeni hastalık insan sağlığı ve hayvan sağlığı açısından ortaya koyduğu riskler yanında çok önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır. **Özellikle kurban nedeniyle çok değişik yerlerde veteriner hekim muayenesi olmaksızın yapılacak kesimler bu hastalıkların yayılma riskini arttıracaktır. Bu nedenle ithal kurbanlık hayvanların kesim sonrası muayenelerinin mutlaka veteriner hekim tarafından yapılması ve atıkların bulaşmaya neden olmayacak şekilde bertaraf edilmesi gerekir.** Bu konuda Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ve İl Kurban Kurulları gerekli tedbirleri alarak ithal kurbanlıkların mutlaka Mezbaha veya Kurban kesim yerlerinde yapılmasını sağlamalıdır. Aksi halde kurban sonrası hem hayvan sağlığı hem de insan sağlığı açısından önemli problemlere davetiye çıkartmış oluruz.

Hayvan varlığımızın azalması, canlı hayvan ve et ithalatı ile birlikte kurbanlık ithalatının da gündeme gelmesi nedeniyle dişi damızlık hayvanların kesilerek hayvan stoklarımızın daha da azalacağı konusunda endişeler gündeme getirilmektedir. **Diyanet İşleri Başkanlığı** daha önce gerekirse “**bu yıl kurban kesilmeyebilir**” şeklinde açıklama yaparak kafaları karıştırmıştır. Sonra kesilecek kurbanlıkların mevcut hayvan stoklarına zarar vermeyeceğini açıklayarak hatasını düzeltmiştir.

Ülkemizde Kurbanlık olarak besiyeye alınan küçük ve büyük baş hayvanların % 90 ı erkek hayvan olması yanında kurbanlık olarak özellikle dişi hayvanların besisini yapan yetiştiriciler de mevcuttur. Ancak bu hayvanlar halk tabiriyle “kısır” olarak nitelendirilen doğurganlık özelliklerini kaybetmiş reforme hayvanlar veya damızlık özelliği olmayan yerli hayvanlardır.

Damızlık dişi hayvanların kurbanlık olarak kesilmesi veya mezbahalara gönderilmesi ancak süt fiyatlarındaki düşmeler veya damızlık fiyatlarının düşmesi gibi bu sektörde yaşanan krizler nedeniyle olabilir. Bunun dışında damızlık vasfı olan hayvanların ekonomik değer açısından kurbanlık olarak kesilmeleri mümkün değildir. Bu nedenle böyle bir endişe yersizdir.

Bu yıl kurban kesilmemesi yönündeki şayialar; kurbanlık amacı ile besi yapan yetiştiricilerimizi sıkıntıya sokacaktır. Bunun sonucu ithalat nedeniyle zor durumda kalarak üretimden çekilmek zorunda kalan birçok üreticiye yenileri eklenecektir. Hayvancılığın gelişmesine değil zarar görmesine neden olacaktır.

Ülkemizde her yıl yaklaşık olarak 2 milyon küçük baş 600 bin büyük baş hayvan kurban olarak kesilmektedir. Bu kurbanlıklar; kesin bir ayırım olmamakla birlikte büyük oranda kurbana özel hayvan besisi yapan yetiştiriciler tarafından piyasaya sunulmaktadır. Bu hayvanlar normal et piyasasının hayvanları değildir.

Bu nedenle kurbanlık sıkıntısı çekilmesi veya kurban sonrası et piyasasının bu günden farklı olarak etkilenmesi söz konusu olmaz. Ancak basında yer alan spekülasyon amaçlı haberler nedeniyle farklı fiyat uygulamaları gündeme gelebilir.

Kamuoyunu tedirgin eden diğer bir konu da; Kurbanlık hayvanlarda hormon kullanıldığı yönünde haberlerin bazı görsel ve yazılı basında yer almasıdır. Şimdiye kadar yaptığımız araştırmalarda böyle bir bulguya rastlanılmamıştır. Halkımız böyle spekülasyon haberlere itibar etmemelidirler.

Kurbanda dikkat edilmesi gereken konular;

Kurban Bayramında, halkımız kurban vazifesini sağlıklı bir şekilde yerine getirerek, dini vecibelerini ifa etmenin huzurunu yaşamak istemektedirler. Ancak, her yıl kurban Bayramı öncesi ve sonrasında yaşanan olaylar ve basında yer alan haberlerle kurban kesen insanlar bu görevlerini layıkıyla yerine getirmenin huzurunu yaşayamamaktadırlar.

Kurban, sosyal boyutu ağır basan dini bir olgudur. Ancak, Kurban Bayramında pazarlanan ve kesilen hayvanlar, hastalıkların yayılması ve halk sağlığı açısından önemli bir risk oluşturmaktadır. Kurban Bayramında, yaklaşık olarak 600 bin Büyük Baş ve 2.000.000 Küçük Baş hayvanın nakli ve kesimi yapılmaktadır. Bu miktar, ülkemizde yıllık olarak kesilen hayvan miktarının % 25 dir. Bu kadar büyük sayıda hayvanın bu kadar kısa sürede nakledilmesi ve kesilmesi, gerekli tedbirler alınmadığı ve gerekli alt yapı oluşturulmadığı takdirde, insan sağlığı, hayvan sağlığı ve çevre ile ilgili sorunları da beraberinde getirmektedir. Bunun yanında, kullanılmayan hayvansal yan ürünler nedeniyle büyük ekonomik kayıplar oluşmaktadır. Özellikle, veteriner hekim kontrolü dışında yetiştirilen, sevki yapılan, satışa sunulan ve kesilen hayvanlar, bulaşıcı ve salgın hayvan hastalıklarının yayılma riskini arttırmakta ve bu hayvanlardan elde edilen etler insan sağlığı açısından önemli bir risk oluşturmaktadır. Kurbanlık

hayvanların, sokaklarda dolaştırılması, meydanlarda bekletilmesi, satın alınan hayvanların evlerin bahçelerinde, balkonlarda tutulmaları ve uygun olmayan yerlerde kesilmeleri tehlikenin boyutunu daha da arttırmaktadır.

Veteriner Hekimler olarak;

- İnsan sağlığının ve hayvan sağlığının en üst düzeyde korunması
- Hayvanların, hayvan refahı ve hijyen kurallarına uygun olarak kesilmesi
- Çevre kirliliğinin önlenmesi
- Kurban Bayramının kurban ruhuna uygun bir şekilde kutlanması

Temel amacımız ve görevimizdir.

İNSAN SAĞLIĞI BOYUTU

Hayvanlardan İnsanlara Bulaşabilen Hastalıklar (Zoonozlar)

Hayvanlardan insanlar bulaşabilen 200 den fazla zoonoz karakterli hastalık bulunmaktadır. Hayvanlardan insanlara geçen bu hastalıkların özellikle kurban bayramlarında görülme sıklığı yaklaşık %30 oranında artmaktadır. Türkiye ve pek çok komşu ülkede Bruselloz, tüberküloz, şarbon, Kist hidatik, Sistiserkoz, gibi hastalıklar günümüzde hala görülmekte olup önemli bir halk sağlığı sorunu oluşturmaya devam etmektedirler. Bilindiği gibi insanlarda görülen hastalıkların % 60 dan fazlası hayvansal kökenlidir. Bunun yanında, insan sağlığı açısından gıdaların ortaya koyduğu riskin % 90 ı hayvansal kökenli gıdalardan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, hayvan ve hayvansal ürünlerden gelebilecek bu tehlikelerin azaltılması veya ortadan kaldırılması için öncelikle hastalıkların hayvanlarda kontrol altına alınması gerekir.

HAYVAN SAĞLIĞI BOYUTU

Salgın hayvan hastalıklarının yayılmasında en önemli etkenlerden biri kontrolsüz hayvan hareketleridir. Hayvanların kendilerinin oluşturduğu risk yanında, hastalık bulaşmış nakil araçları da hastalıkların yayılmasında çok önemli etkidir. Kurban dolayısıyla artan hayvan hareketleri hastalıkların yayılma riskini çok daha fazla arttırmaktadır. Hastalıkların

yayılmasının önlenmesi için Tarım ve Köyşleri Bakanlığı her yıl, bir dizi önlemler içeren Hayvan Hareketleri Genelgesi yayınlamaktadır. Bu genelge hükümlerinin uygulanması hastalıkların yayılmasını önlemek açısından önemlidir. Kurbanlık sevkı yapacak yetiştiricilerimizin Tarım Bakanlığının İl ve İlçe Müdürlüklerine giderek Veteriner Sağlık Raporu almaları, araçların dezenfeksiyonunu yaptırmaları ve genelge hükümleri doğrultusunda sevklerini yapmaları hayvan refahı ve sağlığının korunması açısından gerekli ve zorunludur.

Kurbanlık Alım- Satım Yerleri:

1-Kurbanlık hayvanlar, hayvan pazar ve panayırıları ile hayvan borsalarının yanı sıra Kurban Hizmetleri Komisyonu'nca alınan kararlar doğrultusunda belirlenen kurbanlık hayvan satış yerlerinde ve özel kurbanlık kesimi yapılacak işletmelerde alınıp satılacaktır. Bu tür önceden belirlenen yerlerin dışında kurbanlık hayvan alım ve satımlarına müsaade edilmeyecektir.

2-Bu gibi yerlerde kulak küpesi ve pasaportu olmayan sığır cinsi hayvanların alınmaları ve satılmaları yasaktır.

Kurbanlık Hayvan Alımlarında Dikkat Edilecek Hususlar:

1-Veteriner sağlık raporu ve menşe şahadetnamesi olmayan

2-Sığır ve mandalarda küpesi ve pasaportu bulunmayan,

3-Çok zayıf olan

4-Gebe olan

5- Yeni doğum yapmış olan

6- Çok genç ve etleri olgunlaşmamış olan

7- Hastalık belirtisi gösteren;

a- Yüksek ateş olması

b- Tüylerin karışık ve mat olması

c- Bakışların ve dış görünümün cansız olması

d- Pis kokulu ishal ve burun akıntısı olması

e- Çevreye karşı aşırı tepkili veya çok duyarlı olması

f- Vücudun herhangi bir yerinde şişliklerin olması hastalık belirtisi olarak kabul edilir.

Bu tür hayvanların kurbanlık olarak alınmaması gerekir.

Kurban Kesim Yerleri:

1-Kurbanlık hayvan kesimleri Tarım Bakanlığınca ruhsat almış mezbaha ve kombinalarda veya geçici kesim yerleri olarak düzenlenen yerlerde yapılmalıdır. Kesim yapılacak yerler temiz ve serin olmalı ve buralarda bol miktarda su bulunmalıdır. Kesim işlemi, mümkün olduğunca hayvanlar askıya alınarak yapılmalıdır. Böylece kesme ve yüzme işleminin daha temiz ve sağlıklı bir şekilde yapılması yanında kanın akması da daha iyi sağlanacaktır.

2-Vatandaşlarımız, kurbanlık hayvanlarını köylerde ve önceden belirlenmiş kesim yeri bulunmayan yerlerde kendi bahçelerinde usulüne uygun olarak ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kesebilirler. Ancak, cadde, sokak ve park gibi kamu alanlarında kurbanlık hayvan kesimleri yasaktır.

Kesimde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Noktalar

- Kesim yeri temiz olmalı ve akan su bulunmalıdır.
- Kesim yapan kişinin sağlıklı ve temiz olması gerekir.
- Bıçaklar sık sık temizlenmelidir.
- Hastalıklı doku ve organların kesimi sırasında kirlenen bıçaklar dezenfekte edilmelidir.
- Hayvan tutulup yatırılırken veya askıya alınırken işkence-eziyet edilmemelidir.
- Kesim mümkünse askıya alarak yapılmalıdır.
- İç organlar yüzme işini takiben en kısa sürede çıkarılmalıdır.
- Yutak boşaltılmalı, mide-bağırsak, safra ve idrar kesesi ve üreme organları çıkarılmalı, memeler karkastan uzaklaştırılmalıdır.
- Kesim sırasında kan, bağırsak içeriği gibi maddelerle çevrenin kirlenmesi engellenmelidir
- Tüketilecek sakatatlar temiz bir şekilde çıkarılmalıdır.
- Kurban atıkları çöp varillerine ve gelişmiş güzel çevreye atılmamalı, kanalizasyon kanallarına dökülmemelidir. Çevre temizliği

ve halk sağlığı açısından bu tür atıklar sokak hayvanlarının erişemeyeceği şekilde derin çukurlara gömülmelidir.

Kurban Etlerinin Olgunlaşması ve Muhafazası

Kurban etleri, parçalar halinde temiz kaplara konulmalı ve önce güneş görmeyen serin bir yerde 5-6 saati geçmeyecek şekilde bekletilerek etin sıcaklığının düşmesi sağlandıktan sonra buzdolabına kaldırılmalıdır. Kurbanlık etler henüz kesim sıcaklığında iken buzdolabına poşet içinde veya hava alamayacak bir durumda büyük parçalar halinde üst üste konulursa, buzdolabı ısı etin iç kısımlarını soğutmaya yetmez. Bu nedenle etin hava almayan kısımlarında çok kısa sürede (2. gün) bozulma ve kokuşma hatta yeşillenme görülür. Böyle kısımlar kesinlikle tüketilmemeli atılmalıdır. Et ve et ürünleri bakterilerin çoğalmaları için son derece uygun bir ortam niteliğindedir. Uygun koşullarda bir bakteri 12 saatte 16 milyara ulaşabilmektedir. Bu durum hafif bir bakteri yüküne sahip bir etin iyi muhafaza edilmediği takdirde bir gece sonra insan sağlığı açısından ne derece büyük bir tehlikeye dönüşebileceği konusunda fikir vermektedir. Kurbanlık etin dayanma süresi, kesim kalitesi ve et parçasının büyüklüğüne göre değişmekle beraber normal buzdolabı koşullarında 5 veya 6 gündür. Bu süre kıymada genellikle 3 gündür. Eğer daha uzun süreli muhafaza düşünüüyorsa etler derin dondurucuda -18 derecede muhafaza edilmelidir.

Atık ve Tüketilmeyen Yan Ürünler

- Çevreye atılmamalı,
- Akar sulara ve kanalizasyon sularına dökülmemeli,
- Üzerine toz kireç dökülerek derin çukurlara gömülmelidir.

Sonuç

Hastalık etkenlerinin büyük çoğunluğu hem insanlar hem de hayvanlar için patojendir. Bu nedenle, hayvan sağlığını ve insan sağlığını ayrı düşünmek mümkün değildir. Bütün bu değerlendirmelerimiz insan, hayvan ve çevre sağlığını korumak içindir. Bu vesileyle Türk Veteriner Hekimleri Birliği olarak bütün Türk İslam âleminin Kurban Bayramını kutlar, saygılar sunarız.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

KURBANLIK HAYVAN SAYILARI ve EKONOMİK DEĞERİ

Ortalama fiyatlar üzerinden

Küçük Baş: 2.000.000 x 500 TL = 1.000.000.000 TL

Büyük Baş: 600.000 x 4.000 TL = 2.400.000.000 TL

Toplam 3.400.000.000 TL

ELDE EDİLEN ET MİKTARI

Ortalama karkas ağırlıklarına göre

Küçük Baş : 2.000.000 x 25 kg = 50.000 Ton

Büyük Baş : 600.000 x 220 kg = 130.000 Ton

Toplam 180.000 Ton

NOT: 180.000 Ton et Türkiye'nin yıllık toplam et üretiminin ¼ üne tekabül etmektedir.

İTHALAT BİZİ BİTİRİYOR

TVHB Basın Açıklaması

22 Aralık 2010 tarihinde 27793 sayılı Resmi Gazete de yayınlanan Kasaplık ve Besilik Canlı Hayvan ile Et ithalatı hakkında Bakanlar Kurulunun aldığı kararlar gerçekten çok üzücüdür. Biz Damızlık ve en kötü ihtimalle Besilik materyal hariç tüm diğer ithalatların 2010 yılı sonu itibariyle kaldırılacağını bekliyorduk. Bu yeni karar hayvancılığımız için gerçekten öldürücü bir darbe olacaktır.

Bilindiği üzere 29.06.2010 tarih ve 27626 sayılı Resmi Gazete’de EBK’na 100.000 ton canlı sığırların gümrük vergisi ödemeden ithalat hakkı verilmişti. Süresi 31.12.2010 tarihine kadardı. 22 Aralık 2010 tarih ve 27793 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan karar ile bu süre 31.12.2011 tarihine kadar uzatıldı.

Özel sektörün ithal ettiği canlı sığırdan %40 gümrük vergisi %1 KDV alınırken EBK için gümrük vergisi sıfırdır. Esas görevleri hayvancılığımızın gelişmesi ve piyasadaki fiyat istikrarını sağlamak olan EBK tamamen amaçlarının dışında yanlış politikalara alet edilmektedir. Burada EBK’da kazanmakta, ithal eden toptancı kazanmakta, perakende satan kazanmakta, ithal et ve kasaplık hayvan ile pastırma, salam, sosis ve sucuk gibi et ürünleri imalatını büyük tonajda yapan firmalar kazanmakta, acaba kimler kaybetmektedir.

Kararda canlı sığır, canlı koyun, kuzu ile taze soğutulmuş ve dondurulmuş sığır eti ile koyun, kuzu eti ithalatı tamamen serbest bırakılmıştır.

Besiye alınacak canlı sığırlarda gümrük vergisi oranı yine sıfırdır.

Canlı koyun – kuzu gümrük vergisi oranı %20, kasaplık canlı sığırdan gümrük vergisi %40 olarak belirlenmiştir. Sığır eti, kuzu eti gümrük vergisi oranı %30 olarak süresiz uzatılmıştır.

22 Aralık 2010 tarihinde yayınlanan 2010/1155 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yukarıda belirtilen oranlarda canlı sığır, canlı kuzu ile taze soğutulmuş ve dondurulmuş sığır ve koyun eti ithali gümrük vergi oranları yükseltilene kadar aynen devam edeceği anlaşılmaktadır.

Bu durumda küçük ölçekli besiciler çiftçi üretimini devam ettiremez. Entansif besiciler büyük işletmeler besiciler bulmakta, besiciler materyallerinde maliyeti düşürmekte çok zorlanacaktır.

Her seviyedeki üretici zarardadır, tüketiciye ucuzluk ne kadar yansıyor tartışılır.

Besihaneler boş, mezbahalar atıldır.

Veteriner Hekimlere iş yoktur.

Sadece ithalat yapanlar, pazarlama aşında yer alanlar ile ithal et ve kasaplık hayvana dayalı et ürünü işleyen bazı sanayiciler kazanıyor.

Ülkemizin hayvancılığı bitiyor.

İlgililere ve Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Dr. Mehmet ALKAN

*Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Merkez Konseyi Başkanı*

KAMUOYUNA DUYURU

İTHALAT POLİTİKALARI SONUÇLARINI VERMEYE BAŞLADI

15.01.2011

2010 Nisan ayında Bakanlar Kurulu tarafından canlı kasaplık hayvan ve et ithalatı kararı alındığından bu yana kamuoyumuzu ve yetkilileri çok sayıda basın bildirisiyle bu işin yanlışlığı ve ülkemizin hayvancılığını bitireceği konusunda uyarmıştık. Ayrıca meslek örgütlerimiz ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği'ne bağlı odalar konu ile ilgili diğer kişi ve kuruluşlar çok sayıda etkinlik ve duyurularla protesto ettiler. Biz en son 23 Aralık 2010 tarihinde açıkladığımız basın bildirisinde şu cümlelere yer veriyorduk;

“Bu durumda küçük ölçekte besi yapan çiftçi üretimini devam ettiremez. Entansif besi yapan büyük işletmeler besi hayvanı bulmakta, besi materyallerinde maliyeti düşürmekte çok zorlanacaktır.

Her seviyedeki üretici zarardadır, tüketiciye ucuzluk ne kadar yansıyor tartışılır.

Besihaneler boş, mezbahalar atıldır.

Veteriner Hekimlere iş yoktur.

Sadece ithalat yapanlar, pazarlama aşında yer alanlar ile ithal ete ve kasaplık hayvana dayalı et ürünü işleyen bazı sanayiciler kazanıyor.

Ülkemizin hayvancılığı bitiyor.”

Son günlerde medyadan öğrendiğimize göre besicilikle uğraşan ülkemizin en önemli holdingleri sırasıyla **BANVİT, HARRANOVA (KOÇ ATA) ve SARAY HAYVANCILIK** besicilikten çekildiklerini açıkladılar. Bu kadar güçlü sermaye yapısına sahip holdinglerin bu ithalat politikalarına dayanamadıkları göz önüne alınırsa küçük ölçekli üreticilerimizin ne durumda olduklarını düşünmek bile istemiyoruz. En son 06.01.2011 tarihinde konuyu devletimizin en yüksek makamına (Cumhurbaşkanımıza) kadar bir mektupla arz ettik.

Ümit ederiz yetkililer bu son gelişmelerden sonra bir kez daha düşünüp, üreticilerimizin tamamen yok olmaması için ithalat politikalarına bir son verirler.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Dr. Mehmet ALKAN

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Merkez Konseyi Başkanı

Tüm dünyada, tek dünyamız onlar...

HIPRA, tüm dünyada, sadece hayvan sağığına hizmet ediyor...

Onlar için yenilikler keşfediyor...

Ve bu aşk, 50 yılı aşkın süredir aralıksız devam ediyor!..

www.hipra.com

**Hipra Veteriner Müstahzarları
Ticaret Limited Şirketi**

Kızılırmak Mah. 1423. Cadde No: 12/1
06520 Çukurambar/ANKARA

Tel: (0312) 286 59 76 (Pbx)
Faks: (0312) 286 59 77
turkey@hipra.com

Performans

TVHB 44. Büyük Kongresi

İstanbul - 27 Kasım 2010 - 28 Kasım 2010 - 29 Kasım 2010

HERKES KONGREYE GEL!

Bilet Türü	ÖP BAŞI	Bilet Türü	ÖP BAŞI
1. Mehmet Akar	120	1. Ayhan Hacı	120
2. Ali Akın	20	2. Lütfi Tazeli	10
3. Ali Kılıç	20	3. Cevat Köse	10
4. Hacı Fırat	20	4. Ali Akın	10
5. Hacı Fırat	20	5. Ali Akın	10
6. Hacı Fırat	20	6. Ali Akın	10
7. Hacı Fırat	20	7. Ali Akın	10

HERKES KONGREYE GEL!

Alkan'la devam

44. Yıllık Kurultay'da Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin Kongresi'nde Mehmet Alkan'ın başkanlığına devam edildi.

Medimagazin

infovet

Türk Veteriner Hekimleri Birliği 44. Büyük Kongresi

Merkez Konseyi Dr. Mehmet Alkan'la devam

Merkez Konseyi Dr. Mehmet Alkan'la devam

VETERİNER

III. ZOONOTİK HASTALIKLAR SEMPOZYUMU

Türk Veteriner Hekimleri Birliği 44. Büyük Kongresi'nde "YOLA DEVAM" kararı çıktı

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Kurban Bildirisi

basından

basından

basından

basından

infovet

infovet

basından

basından basından basından

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE’DE ÇİFTLİK HAYVANLARI GÖNENCI (REFAHI) YASAL DURUMUNUN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

AN EVALUATION OF THE LEGAL STATUS OF THE FARM ANIMAL WELFARE IN THE EUROPEAN UNION AND TURKEY

Gökhan Aslım ¹

Aşkın Yaşar ²

Özet : Çiftlik hayvanları gönencinin önemi dünyada her geçen gün artmaktadır. Hayvan gönenci konusuna artan ilgi beraberinde bir takım yasal düzenlemeleri de zorunluluk haline getirmiştir. Ekonomik boyutu ve halk sağlığı açısından da oldukça önemli bir yere sahip olan konu ile ilgili olarak Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde kanatlı, buzağı ve domuzların yetiştirme sistemleri, barındırma, nakliye, kesim ve ölüm anı konularında yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Aynı zamanda ülkelere göre farklı yapılanmalar da mevcuttur.

Çalışmada, AB ile Türkiye’deki yasal durum ve buna bağlı uygulamaların karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlandı.

Çalışmanın materyalini AB Yasal düzenlemeleri (Sözleşmeler, Konsey Direktif ve Kararları vb), Resmi Gazete arşiv belgeleri ile Türkiye İlerleme Raporları (2006–2010) oluşturdu.

AB’de tüm çiftlik hayvanları ve yumurtacı tavuklarla ilgili altışar, buzağılarla ilgili dört, domuzlarla ilgili beş; nakille ilgili 14, kesim veya ölüm anı ile ilgili olarak da beş adet mevzuat düzenlemesi belirlendi.

Türkiye’de henüz bilimsel ve yasal anlamda yeni önemi anlaşılmaya başlanan çiftlik hayvanları gönenci konusunda bazı kanun ve yönetmeliklerde konuya ilişkin çeşitli hükümler mevcut olsa da, AB tarafından hazırlanan “Türkiye İlerleme Raporlarında” herhangi bir ilerleme kaydedilmediği tespit edildi.

Sonuç olarak, çiftlik hayvanları ile ilgili olarak AB’de 40 farklı yasal düzenleme olduğu, Türkiye’de ise henüz özel bir yasa çıkarılmadığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından AB uyum çalışmaları kapsamında çiftlik hayvanları gönenci ile ilgili düzenlemelerin ivedilikle çıkarılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Hayvan gönenci, Yasal düzenlemeler, Çiftlik hayvanları

*Bu çalışma aynı başlıkla “III. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik sempozyumu, 20–23 Eylül 2010, Antalya Abstract Book” ta özeti yer alan çalışmanın genişletilmiş halidir.

¹ Doktora Öğrencisi, SÜ Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD, Konya. E-posta: vetaslim@gmail.com

² Prof. Dr., SÜ Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji AD, Konya.

Summary : The importance of the farm animal welfare is increasing each day. The knowledge about animal welfare has rendered it a must to make legislative arrangements. Some regulations concerning the issue which is also important in terms of financial aspects and public health are being made regarding such issues as raising systems of winged animals, calves and pigs, their accommodation, transport, slaughtering and death. At the same time, there are various regulations that differ from one country to another.

This study aims to evaluate, in a contrastive manner, the legal status and practice based on it in Turkey and the EU.

The resources of the study consisted of EU Legislation (Treaties, Council Directive and Decisions etc.), archive documents from the Official Gazette and Turkey's Progress Reports (2006-2010).

It was found out that there were 6 legislative arrangements concerning livestock and 6 for layer hens, 4 concerning calves, 5 for pigs, 14 for transport and 5 concerning the slaughtering or the moment of death.

In some laws and codes, though there are various rules regarding the welfare of livestock, the importance of which has only recently been scientifically and jurally understood, it was ascertained in "Turkey's Progress Reports" prepared by that there has been no progress.

In conclusion, it can be said that there are 40 distinct regulations concerning livestock in the EU, but no such laws have been passed in Turkey and within the framework of EU adjustment practices by the Ministry of Agriculture and Rural Affairs, and that the regulations concerning the welfare of livestock should immediately be made.

Key words: Animal welfare, Legal arrangements, Farm animals

Giriş

Günümüzde dünya üzerinde 100'den fazla hayvan türü insanlar tarafından farklı amaçlar için yetiştirilmektedir. Çiftlik hayvanı olarak en çok üretimi yapılan türlerden olan sığır, koyun, keçi ve domuz M.Ö. 10.000 – 8.000 yıllarında evcilleştirilmiştir (9).

Hayvanları koruma duygusu insanların yapısında olan bir özellik olmakla birlikte, bu duygunun kurumsallaşması oldukça eskidir. Bu duygu insanların tükettiği ürünlerin kaynağı olan hayvanların tüketici tarafından merak edilmesi, bu yönde hassasiyetlerin oluşması ve gelişmesi sonucunu da beraberinde getirmektedir (2).

Genelde hayvan gönenci (refahı) ve özelde çiftlik hayvanlarının gönenci konusu dünyada gün geçtikçe önem kazanmaktadır (13). Çiftlik hayvanlarının gönenci, gelişmiş ülkelerde toplumdaki bireyleri, çiftçi ve çiftçi örgütleri, sivil toplum örgütleri ve bilim adamlarını ilgilendiren oldukça önemli bir konudur. Yasayı hazırlayanlardan, uygulayıcılara, bilim adamları ve çiftçilere kadar herkes yeterli seviyede hayvan

gönencinin sağlanmasından sorumludur (20).

Çiftlik hayvanları artık yalnızca et, süt, yumurta ve deri veya tüy, yapağı gibi diğer faydalı ürünlerin üreticisi olarak değil, en azından omurgalı hayvanların yaradılış itibarıyla bazı değerlere sahip oldukları ve insanlara benzer şekilde ağrı ve acı hissedebildikleri geniş kitleler tarafından kabul edilmiştir (13).

Çiftçiler için hayvancılık ekonomik öneme sahip öncelikli bir iş kolu olup, ABD'de "hayvan hakları ve gönenci" hayvancılık yatırımları bakımından çiftçiler ve büyük çiftlik sahiplerinin gelecekteki karlılıkları açısından iki önemli faktör olarak kabul edilmektedir (12). Gerek toplumun artan ilgisi, gerek ekonomik önemi doğrultusunda Uluslar arası hazır gıda şirketleri hayvan gönenci uygulamalarına duyarsız kalmamış, "Mc Donald's, Wendy's ve Burger King Şirketleri" sırasıyla 1999, 2000 ve 2001 yıllarında "şirkete özel hayvan gönenci denetim programlarını" uygulamaya başlamışlardır (10).

Hayvan gönenci konusuna artan ilgi beraberinde yasal düzenleme zorunluluklarını da getirmiştir.

Bu bağlamda hayvan gönenci ile ilgili yapılan yeni düzenlemeler Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin büyük bir kısmında uygulanmaktadır. AB’de hayvan gönenci mevzuatı içerisinde kanatlı, buzağı ve domuz yetiştirme sistemleri ile ilgili konulara öncelik verilmiştir. Bu nedenle son yıllarda AB’de hayvan gönenci mevzuatının gelişmesi özellikle çiftlik hayvanlarının barındırma koşulları, nakilleri ve kesimi konuları üzerine yoğunlaşmıştır (24). Kentlerde nüfus yoğunluğunun artması, yazılı ve görsel basın ile sivil toplum örgütlerinin etkisi, toplumun eğitim ve ekonomik düzeyinin iyileşmesi, AB uyum süreci ve bu yönde yapılan dayatmalar gibi nedenlerden dolayı Türkiye’de de hayvan gönenci konusuna artan bir ilgi gözlenmektedir (22).

Çalışmada, çiftlik hayvanları ile ilgili AB ve Türkiye’deki yasal durum ve buna bağlı uygulamaların karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot

Çalışmanın materyalini hayvan gönenci ile ilgili AB yasal düzenlemeleri (Sözleşmeler, Konsey Direktifleri,

kararlar vb), Resmi Gazete arşiv belgeleri ile AB’nin hazırladığı Türkiye İlerleme Raporları (2006–2010) oluşturdu. Metodoloji açısından karşılaştırmalı yöntem kullanıldı.

AB’de Çiftlik Hayvanları Gönenci Üzerine Yapılan Yasal Düzenlemeler

AB ülkelerinin büyük bir kısmı hayvan gönenci üzerine birçok yasal düzenleme yapmış ve bu yasalar uzun yıllardan beri uygulanmaktadır (11,13,24). Ayrıca, üye devletlerin bir kısmı çiftlik hayvanları için katı düzenlemeler getirmiş ve bazı çiftlik hayvanları için özel yasalar çıkartmışlardır (11). AB’de hayvan gönenci, çiftlikten sofraya sağlıklı gıda sürecinin ayrılmaz temel halkalarından biri olarak kabul edilmektedir (16).

AB’de tüm çiftlik hayvanları ve yumurtacı tavuklarla ilgili altışar, buzağılarla ilgili dört, domuzlarla ilgili beş; nakille ilgili 14, kesim veya ölüm anı ile ilgili olarak da beş adet mevzuat düzenlemesi olduğu belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. AB’de çiftlik hayvanları gönenci üzerine yapılan yasal düzenlemeler.³

Tüm Çiftlik Hayvanları ile İlgili Yasal Düzenlemeler
- Çiftlik Hayvanlarının Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (10 Mart 1976)
- Çiftlik Hayvanlarının Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Sonuçları ile İlgili 78/923/EEC Sayılı Konsey Kararı
- Hayvanların Korunması ve Refahı Protokolü (Amsterdam Sözleşmesi / 17 Haziran 1997)
- Çiftlik Hayvanlarının Korunmasına İlişkin 98/58/EC Sayılı Konsey Direktifi
- Çiftlik Hayvanlarının Yetiştirildiği İşletmelerin Denetimi İçin Asgari Koşullara İlişkin 2000/50/EC Sayılı Komisyon Kararı
- Çiftlik Hayvanlarının Yetiştirildiği İşletmelerin Denetimi İçin Asgari Koşullara İlişkin 2006/778/EC Sayılı Komisyon Kararı
Yumurtacı Tavuklarla İlgili Yasal Düzenlemeler
- Bölmeli Kafeslerde Yetiştirilen Yumurtacı Tavukların Korunmasına İlişkin Asgari Standartları Belirleyen 88/166/EEC Sayılı Konsey Direktifi
- Yumurtacı Tavukların Korunması İçin Asgari Standartları Belirleyen 1999/74/EC Sayılı Konsey Direktifi
- Yumurtacı Tavukların Yetiştirildiği İşletmelerin Kayıtlarına İlişkin 2002/4/EC Sayılı Komisyon Direktifi
- 1999/74 Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 2003/806/EC Sayılı Konsey Tüzüğü
- 2002/4/EC Sayılı Komisyon Direktifinde Değişiklik Yapan 2006/83/EC Sayılı Komisyon Tüzüğü
- Çiftlik Hayvanlarının Yetiştirildiği İşletmelerin Denetimi İçin Asgari Koşullara İlişkin 2006/778/EC Sayılı Komisyon Kararı

³. Sözleşmeler: www.europa.eu/abc/treaties/index_en.htm;

Direktif, karar ve tüzükler: www.ec.europa.eu/food/animalwelfare/references_en.htm

Buzağılarla İlgili Yasal Düzenlemeler
- Buzağuların Korunmasına İlişkin Asgari Standartları Belirleyen 91/629/EEC Sayılı Konsey Direktifi
- 91/629/EEC Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 97/2/EEC Sayılı Konsey Direktifi
- 91/629/EEC Sayılı Konsey Direktifinin Ekinde Değişiklik Yapan 97/182/EEC Sayılı Komisyon Kararı
- 2008/ 43/EC Sayılı Komisyon Direktifi
Domuzlarla İlgili Yasal Düzenlemeler
- Domuzların Korunmasına İlişkin Asgari Standartları Belirleyen 91/630/EEC Sayılı Konsey Direktifi
- 91/630/EEC Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 2001/88/EC Sayılı Konsey Direktifi
- 91/630/EEC Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 2001/93/EC Sayılı Komisyon Direktifi
- 91/630/EEC Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 2003/806/EC Sayılı Konsey Tüzüğü
- Domuzların Korunmasına İlişkin Asgari Standartları Belirleyen 2008/120/EC Sayılı Konsey Direktifi
Nakille İlgili Yasal Düzenlemeler
- Hayvanların Naklieleri Esnasında Korunmaları Hakkında 91/628/EEC Sayılı Konsey Direktif
- 91/628/EEC Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 92/438/EEC Sayılı Konsey Kararı
- Hayvanların Naklieleri Esnasında Korunmalarını İçeren ve 91/628/EEC Sayılı Direktiften Geliştirilen 29 Haziran 1995 Tarihli Konsey Direktifi
- Hayvanların Naklieleri Esnasında Korunmaları Hakkında Değişiklik Yapan 95/29/EC Sayılı Direktif
- 1255/97 Sayılı ve 25 Haziran 1997 Tarihli Dinlenme Noktaları ve 91/628/EEC Direktifine Ek Olarak Belirtilen Yol Planının Düzenlenmesine İlişkin Konsey Düzenlemesi
- 18 Mart 1998 Tarihli 615/98 Nolu Komisyon Düzenlemesi: Canlı Sığır Taşınması Sırasında Hayvanların Gönenc Koşullarının Sağlanması ile İlgili İhracat Ödemelerinin Gerçekleştirilmesi İçin Belirlenen Özel Detaylı Kurallar
- Karayolu ile 8 Saatten Fazla Taşınmaları Durumunda İlave Şartlar Hakkında 98/411/EC Sayılı Konsey Tüzüğü
- 64/432/EEC, 90/426/EEC, 91/68/EEC ve 92/65/EEC ile 94/273/EC Sayılı Konsey Kararlarında Değişiklik yapan 2001/298/EEC Sayılı Hayvanların Nakliyesi Sırasında Korunmaları ile İlgili Konsey Kararı
- Hayvanların Nakliyesi Sırasında Korunmaları ile İlgili 19 Haziran 2001 Tarihli Konsey Düzenlemesi
- 91/628/EEC Sayılı Konsey Direktifinde Değişiklik Yapan 2003/806/EC Sayılı Konsey Düzenlemesi
- Hayvan Dinlendirme İstasyonlarının Kullanımı ile İlgili 1040/2003/EC Sayılı Konsey Tüzüğü
- Canlı Sığır Nakliyesi Sırasında Geri Ödeme Garantisinin Sağlanması İçin Gerekli Şartlar Hakkında 639/2003 Sayılı Konsey Tüzüğü
- Hayvanların Uluslararası Taşınması Esnasında Korunması İçin Avrupa Sözleşmesinin İmzalanmasına İlişkin 21 Haziran 2004 Tarihli Konsey Kararı
- Nakliye ve İlgili Diğer İşlemler Sırasında Hayvanların Korunmasına Dair 1/2005/EC Sayılı Konsey Yönetmeliği
Kesim veya Ölüm Anı ile İlgili Yasal Düzenlemeler
- Hayvanların Kesimden Önce Sersemletilmesi Konusunda Düzenlemeler 74/577/EEC Sayılı Direktif
- AB Üye Devletlerinin Hayvan Gönencine İlişkin 22 Aralık 1993 tarihli olan 93/119/EC Sayılı Direktif
- 93/119/EC Direktifinde Değişiklik Yapan 2003/806/EC Sayılı Konsey Tüzüğü
- Hayvanların Öldürülmesi Sırasında Korunmasına Dair 1099/2009 Sayılı Konsey Tüzüğü
- Avrupa Antlaşmasına dayanarak kesimlik hayvanların korunması, 88/306/EEC sayılı Konsey Kararı

AB ülkelerinde hayvan gönencine ilişkin yapılan yasal düzenlemeler doğrultusunda farklı yapılanmalar (örn. İngiltere) ile birlikte çeşitli projelerde yürütülmektedir. Bunlardan biriside hayvan gönencinin geliştirilmesi için yapılan “Gönenc Kalitesi Projesi (Welfare Quality Project)”dir (5,6,21).

Hayvan gönenci konularının değerlendirilmesi için bir diğer önemli noktada danışma kurullarının oluşturulmasıdır. Çünkü kaynakların sistemli ve kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. AB ülkelerinde bu konular örgütsel şekilde (Tablo 2) değerlendirilmektedir (21).

Jinekolojide aradığınız yardım...

Simpanorm

- Doğum işlemini kolaylaştırır
- Plasentanın kendiliğinden atılmasına yardımcı olur
- Uterus involüsyonunu hızlandırır
- Gebelik oranını artırır

Tablo 2. Avrupa ülkelerinde hükümetler tarafından kurulan hayvan gönenci organizasyonları.

Ülke	Gönenc Organizasyonun Adı	Bakanlık
Belçika	Hayvan Gönenci Konseyi	Tarım
Danimarka	Hayvanlarla İlgili Etik Konseyi	Tarım
Fransa	Konsey yok Konu ile ilgili çeşitli komisyonlar mevcut	Tarım ve Orman
Almanya	Hayvan Gönenci Komisyonu	Gıda, Tarım ve Orman
İzlanda	Hayvan Gönenci Komitesi	-
Hollanda	Hayvanları ilgilendiren Konular üzerine Konsey	Gönenc, Halk Sağlığı ve Kültür
İsveç	Hayvan Gönenci için Ulusal Daimi Komite	Tarım
İsviçre	Konsey mevcut değil Hayvan Gönenci Bölümü	Ulusal Veteriner Ofisi
İngiltere	Çiftlik Hayvanları Gönenci Konseyi	Tarım, Balıkçılık ve Gıda

AB 1970'lerden bu yana kendine yeterli gıda üretimini gerçekleştiren, üretim artışı destekli politikalarından kademeli olarak çekilirken, yerini güvenli ve çevreye uyumlu gıda politikalarına bırakmıştır. Bu durum hayvansal kaynaklı gıdalarda çiftlik hayvanlarının gönenci ile ilgili bir dizi yönetmeliği de beraberinde getirmiştir.

Son yıllarda AB'de hayvan gönenci mevzuatının gelişmesi özellikle çiftlik hayvanlarının barındırma koşulları, nakilleri ve kesimi konuları üzerinde yoğunlaşmıştır. Avrupa yasalarının en fazla işlendiği alan, domuz, kanatlı ve buzağların büyük bir hızla gelişen yoğun yetiştirme sistemleri ile ilgili olarak gerçekleştirilmiştir (13). Buzağı büyütme, domuz ve yumurta tavuğu yetiştiriciliğinde gönencle ilgili kuralların yerine getirilmesinde diğer çiftlik hayvanlarına göre daha fazla sorun olduğu için bu hayvanlarla ilgili olarak ilave direktifler yayınlanmıştır. Çiftlik hayvanlarının gönencine ilişkin AB Mevzuatı genel olarak karşılanması gereken asgari standartları ortaya koymaktadır (3).

Türkiye'de Çiftlik Hayvanları Gönenci Üzerine Yapılan Yasal Düzenlemeler

Günümüzde hayvancılık hızla değişmekte olup, tüketici odaklı bir faaliyet olarak geleneksel üretimin çok ötesine taşınmıştır. Tüketiciler kaliteli ve güvenli

ürünleri talep ederken hayvan gönenci yönüyle de ilgilenmeye başlamışlardır. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak son yıllarda Türkiye'de de hayvan gönenci ile ilgili yeni yaklaşımlar gündeme gelmiştir. Bu bağlamda Türkiye ve AB ülkelerinin kalite standartlarındaki hayvansal ürünlerini, öncelikle kendi tüketicisine sunmak durumundadır (4).

Türk çiftçisi, hayvanlarına genelde sevgi ve şefkatle yaklaşmaktadır. Üreticiler ve hayvan sahipleri barınakların temizliği, hayvanların aç ve susuz kalmaması, aşırı sıcak ve soğuktan etkilenmemesi, korkutulmaması, ürkütülmemesi, eziyet çekmemesi, yeni doğmuş hayvanlarla bunların annelerine ve gebe hayvanların ayrıcalıklı bakım ve sağlık durumlarının kontrol edilmesi için azami özen göstermektedir. Bilgi, görgü ve maddi imkânları ölçüsünde hayvanların barınakları ve barınma şartlarını da sürekli iyileştirmektedir (3).

Son yıllardaki yeni gelişmelere paralel olarak, gerek çiftlik hayvanlarının bakımı, beslenmesi, nakliyesi ve kesimi esnasında, gerek deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için hayvan kullanımında ve gerekse bulaşıcı hayvan hastalıklarının önlenmesi ya da eradikasyonu gerektiğinde ya da hayvan ve insanların sağlığı ile hayatı için risk oluşturan bir hastalığı taşıma durumunda (zoonozlar) zorunlu yapılacak hayvan

ötenazilerinde hayvanların minimum düzeyde heyecan, acı ve ızdırap çekmelerini sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir (4).

AB'de hayvan yetiştirme ile ilgili neredeyse tüm hukuki düzenlemelerde hayvan gönencine atıflar bulunmaktadır. Bunun da ötesinde hayvan gönenci başlı başına hukuki düzenlemelere konu olmuştur. Konu ülkemizde de AB müktesebatına uyum yasaları çerçevesinde hukuki açıdan gündeme gelmiş ve bu anlamda bazı düzenlemeler yapılmıştır (15,19).

Türkiye'de, veteriner hekimliği alanında AB uyum çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu ile ortaklaşa olarak mevzuat bilgilendirme seminerleri düzenlenmekte, TAIEX tarafından organize edilen eğitimlere, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (TKB) personeli katılmaktadır. Bunun yanında TKB, AB Mali Yardımları çerçevesinde yürütülen, Almanya ve Türkiye arasında "Avrupa Birliği Veterinerlik Müktesebatına Türkiye'nin Uyumlaştırılmasının Desteklenmesi Projesi" kapsamında, imzalanan TR02/1B/AG-01 sayılı "Eşleştirme Projesi"¹ çerçevesinde, veteriner hekimliği mevzuatının, hayvan gönenci konusunda AB standartları ile uyumlaştırılması amaçlanmıştır. Bu projenin önemli bir alt komponenti olan "Twinning Projesi" çerçevesinde hayvan gönenci ile ilgili olarak özellikle çiftlik hayvanlarının barındırılması, nakil ve kesim konularına ilişkin ikincil mevzuat taslakları hazırlanmıştır (7,8).

Hayvan gönenci (refahı) kavramı ilk kez 1 Temmuz 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunuyla² (HKK) ulusal mevzuata girmiştir. Ayrıca 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu³ ve Yönetmeliği⁴, Kanatlı Hayvan Eti ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik⁵ ile Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim

Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte⁶ hayvan gönencine ilişkin bazı düzenlemelere yer verilmiştir. HKK'nin 10 maddesinde; "Çiftlik hayvanlarının bakımı, beslenmesi, nakliyesi ve kesimi esnasında hayvanların refah ve güvenliğinin sağlanması hususundaki düzenlemeler Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

TKB tarafından hazırlanan ve 2010 yılında yürürlüğe giren 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu⁷ İkinci Kısım, Üçüncü Bölümü Madde 9'da hayvan gönencine atıf yapılmıştır. Hayvan Gönenci ve Zootekni Bölümü'nde yer alan 9. madde ile ilgili olarak "Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır. TKB "Çiftlik Hayvanlarının Refahı ile İlgili" (7) ve "Nakillerde Hayvan Refahı" (14) ile ilgili taslak yönetmelikleri hazırlamış; ancak hayvan gönenci mevzuatı ve uygulamaları henüz yürürlüğe girmemiştir. 2004'te çıkan HKK'den sonra yapılan birkaç düzenlemenin dışında gerek AB müktesebatında önemli bir yere sahip olması, gerekse Konsey Direktiflerine rağmen 2010 yılı itibarıyla, Türkiye'de çiftlik hayvanlarının gönencine ilişkin henüz özel bir mevzuat düzenlemesi yürürlüğe girmemiştir.

AB ülkeleri ve gelişmiş ülkeler hayvansal üretimde ve ticarete hayvan sağlığı yanında hayvan gönenci açısından da standartlar getirmektedir. Ülkemizde başta kanatlı sektörü olmak üzere önemli bir potansiyele sahip olan hayvancılık işletmelerinin AB onay numarası alması için hayvan gönenci de kriterler arasında yer almaktadır (4).

Türkiye'nin AB müzakerelerinin başladığı 2005 yılından itibaren her yıl yapılan denetimlerde "hayvan gönenci" konusunda herhangi bir gelişme kaydetmediği (Tablo 3) AB tarafından belirtilmektedir (1).

¹ Eşleştirme Projesi (Twinning Project No: TR02/AG/01, Proje No: TR 0203.05), Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yürütülüyor. Almanya ve Türkiye arasında 2004 yılında başladı ve iki yıllık bir proje olup, AB Eşleştirme Projesi olarak sürdürülmektedir.

Tablo 3. 2006-2010 yılları arasında Türkiye İlerleme Raporları, Hayvan Gönenci Görüşleri.

Yıl	İlerleme Raporu Hayvan Gönenci Görüşü
2006	Hayvan gönenci konusunda bir gelişme bildirilmemiştir.
2007	Türkiye hayvan gönenci ve hayvanat bahçelerine ilişkin teknik konularda herhangi bir gelişme kaydetmemiştir.
2008	Türkiye hayvan gönenci ve hayvancılıkla ilgili konularda da bir gelişme kaydetmemiştir.
2009	Türkiye hayvan gönenci ve zootekni konularında bir ilerleme kaydetmemiştir.
2010	Türkiye, zootekni konularında veya hayvan gönenci konusunda ilerleme kaydetmemiştir. Hayvan refahı, bu fasıldaki katılım müzakerelerinde anahtar unsurdur.

Yaşar'a (23) göre, AB hayvan gönenci ile ilgili yasal zemini tam anlamıyla oluşturmuş ve konuyla ilgili işletmelerin en az düzeyde etkilenmelerini sağlayacak takvimi oluşturarak uygulamayı ve mevzuat gereği denetlemeleri sürdürmektedir. Türkiye ise henüz ana hatları oluşturma gayreti içerisinde gözükmekte olup, önünde bu konuda alması gereken uzun bir yol görünmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Hayvan gönenci kavramının üzerinde durulması ve yerleşmesinde üç etken söz konusudur. Birincisi, hayvanlara uygun ortam sunma isteğinin insani ve evrensel boyutu; ikincisi, hayvan gönencini sağlayarak ürün kalitesinin korunması; üçüncüsü ise olumsuz gönenci imajı nedeniyle pazar kaybı riskinin ortadan kaldırılmasıdır (3). AB sürecinde, Konsey direktifleri doğrultusunda; çiftlik hayvanlarının gönenci konusunda istenilen şartlar; gerek zaman, gerekse maliyet açısından kısa vadede ekonomik kayıp olarak görülse de, orta ve uzun vadede zayıf gönencin sebebiyet vereceği (stres, kötü barınma, uygun olmayan nakil vb. sonucu oluşabilecek hastalık ve sakatlıklar) ekonomik kaybı önleyebileceği gibi, çiftlikten sofraya gıda güvenliğinin sağlanmasında, dolayısıyla halk sağlığının korunmasında anahtar bir

rol oynayacaktır.

HKK'nin 10. Maddesine göre çiftlik hayvanlarının gönencinin sağlanmasında TKB yetkili kılınmıştır. Özgür'e (18) göre, Türkiye'de hayvan gönenci ile ilgili olarak veteriner hekimliği mevzuatı içerisinde bazı hükümler olsa da, veteriner hekimliği ve hayvancılık konularındaki hukuksal yapılanmaların tekrar gözden geçirilerek gönenci açısından yeniden değerlendirilmesi ve yapılandırılması gerekli görülmektedir. Özgür'e paralel olarak, Türkiye'de hayvan gönenci ile ilgili bu yasal boşluğun giderilmesi ve AB ile OIE standartlarında hayvan gönenci kurallarının karşılanabilmesi için, TKB tarafından hazırlanmış olan taslak yönetmeliklerin (7,14) bir an önce yürürlüğe girmesi gerekmektedir.

Türkiye'de hayvan gönenci kavramının yeni olması nedeniyle, bu kavramın ve gereklerinin çiftçiye, sanayiciye, tüketiciye ve kamuoyuna doğru şekilde aktarılması ve öğretilmesi gerekmektedir (eğitim, kurs, seminer, medya, broşür vb). Bu bağlamda, AB müktesebatına uyum gereği konunun asıl sahibi olan TKB'nin yalnızca resmi makamlarla değil, veteriner hekimliği meslek örgütleri, sivil toplum örgütleri (STÖ) ile işbirliği içerisinde tanıtım ve bilgilendirme adına çalışmalar yapması gerektiği söylenebilir.

Üzerinde durulması gereken en önemli

⁵. 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, 01.07.2004 tarih ve 25509 nolu Resmi Gazete (RG)

⁶. 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 16.05.1986 tarih ve 19109 nolu RG

⁷. 15.03.1989 tarih ve 20109 nolu RG

⁸. 08.01.2005 tarih ve 25694 nolu RG

⁹. 05.01.2005 tarih ve 25691 nolu RG

¹⁰. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu, 11.06.2010 tarih ve 27610 nolu RG

noktalardan biriside TKB'nin ve STÖ'lerin üniversiteler ile bilimsel işbirliğine girmesi (eğitim, kongre, sempozyum, workshop, broşür vb) zorunluluğudur. Örneğin, İngiltere'de veteriner fakültesi öğrencileri için (Bristol, Liverpool, Glasgow), Veteriner Hekimleri Hayvan Gönenci Derneği tarafından eğitim verilmektedir (17). Bu girişimin amacı İngiltere'de hayvan gönenci seviyesinin hem üniversite döneminde hem de mezuniyet sonrası seviyesini artırmaktır. Türkiye'de aktif olarak eğitim veren 17

Veteriner Fakültesi olduğu gerçeğinden hareketle benzer uygulamaların kolayca gerçekleştirileceği ileri sürülebilir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin hayvan gönenci yasal düzenlemeleri açısından AB'nin oldukça gerisinde olduğu; sağlıklı gelecek için sağlıklı insan, sağlıklı insan için sağlıklı gıda, sağlıklı gıda için sağlıklı hayvan, sağlıklı hayvan için ise hayvan gönenci kurallarının AB'de esas olduğu gibi Türkiye'de de esas olması ve bu yönde düzenlemeler yapılması gerektiği söylenebilir.

Kaynaklar

1. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) (2010). Türkiye İlerleme Raporları (2006, 2007, 2008, 2009, 2010). <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=22&1=1&search.id=168028>, Erişim: 05.01.2010
2. Altuntaş M. (2009). Hayvan refahı ve veteriner hekimlik. http://mustafa_altuntas.herkez.com/15245.htm Erişim: 16.11.2009
3. Antalyalı A. (2007). Avrupa Birliği ve Türkiye'de hayvan refahı uygulamaları. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Daire Başkanlığı AB Uzmanlık Tezi, Ankara
4. Arık M. (2005). Türkiye'de hayvan refahı mevzuatının uygulanması. Türkiye'de Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı, 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı: s. 9-13, Ankara
5. Blokhuis HJ. (2005). Introducing the welfare quality project, Welfare Quality Conference Proceedings, 3-8, 17/18 November, Brussels, Belgium.
6. Canadian Federation of Human Societies (CFHS) (2009). Canadian Funding Policy for Farm Animal Welfare; A step behind the world. Canadians care about farm animal welfare why doesn't our government? A report from the Canadian Federation of Human Societies, p. 1-11.
7. Çanga G. (2005a). Çiftlik düzeyinde hayvan refahı. Türkiye'de Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı, 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı: s. 17-22, Ankara.
8. Çanga G. (2005b). Hayvan refahı. Türk Veteriner Hekimliği Dergisi, Sayı 3-4: s. 32-5.
9. Erk N. (1978). Veteriner Tarihi. Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara.
10. Grandin T. (2005). Maintenance of good animal welfare standarts in beef slaughter plants by use of auditing programs, JAVMA; 226(3): p. 370-73.
11. Grethe H. (2007). High animal welfare standards in the EU and international trade – How to prevent potential 'low animal welfare havens'?, Food Policy; 32: p.315–33.
12. Getz W., Baker F. (1990). Educational methodology in dealing with animal rights and welfare in public service, J Anim Sci; 68: p.3468-74.
13. Hartung J., Briesse A. (2005). Türkiye'de birinci hayvan refahı ve veteriner hekimliği eğitimi konferansı bildiri kitabı önsöz. Türkiye'de Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı, 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı s. 5-6, Ankara.
14. Kalkay N. (2005). Nakillerde hayvan refahı. Türkiye'de Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı, 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı s. 23-9, Ankara.
15. Karaağaç F. (2009a). Avrupa Birliği uyum sürecinde ülkemizde hayvan refahı. http://www.haytap.org/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&1d=622, Erişim: 16.11.2009
16. Karaağaç F. (2009b). Çiftlik hayvanlarında refah. http://forum.veterinerhekimiz.com/thread_13694.html Erişim: 16.11.2009
17. Main D., Thornton P., Kerr K. (2005). Teaching animal welfare science, ethics, and law to veterinary students in the United Kingdom. JVME 32 (4) AAVMC, p.505-08.
18. Özgür A. (2005). Türk veterinerlik mevzuatının hayvan refahı açısından değerlendirilmesi. Türkiye'de Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı, 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı s. 49-52, Ankara.
19. Özgür A. (2007). Hayvan gönenci açısından Türkiye'de veteriner hekimlik ile ilgili mevzuatın değerlendirilmesi. Veteriner Hekimleri Derneği; Cilt: 78 Sayı: 1, s. 45-8.
20. Sağmanlıgil V. (2005). Çiftlikte, nakilde ve kesim esnasında hayvan refahının ölçülmesi. Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı, 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı: s. 99-108, Ankara.
21. Spedding CRW. (1994). Animal welfare in Europe. AVMA Animal Welfare Forum 1993, JAVMA, Vol 204 No:3 p.363-87.
22. Ünal N. (2005). Türkiye'de çiftlik hayvanları yetiştiriciliği ve refahı. Türkiye'de Birinci Hayvan Refahı ve Veteriner Hekimliği Eğitimi Konferansı 9-10 Haziran 2005, Bildiriler Kitabı: s. 109-12, Ankara.
23. Yaşar A. (2007). Avrupa Birliği ve Türkiye'de hayvan refahına (gönenc) ilişkin uygulama ve sorunlar. Türkiye'de Hayvan Hakları ve Refahı Sempozyumu, Ankara.
24. Yaşar A., İzmirli S. (2006). Türkiye'de hayvan gönenci (refahı) ile ilgili yasal düzenlemeler. Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Vet. Bil. Derg., 22, 3-4: s. 51-6.

Dişi Sperma

- Daha fazla boğa alternatifi!
- Çok daha fazla genetik çeşitlilik!
- Her payette %90 dişi sperma!
- ABS Sexation, ABS Global merkezinde son teknoloji ürünü flow cytometry cihazları ile üretilmektedir.

SONUÇTA

Daha fazla kaliteli düve!

ABS ailesinin Dişi Spermaları

BioPharm

BioPharm Aşı İlaç Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Dolayoba Caddesi, Tolga Sokak, No. 3,
34896, Pendik, İstanbul, Türkiye

Tel. +90 216 307 73 04
Faks. +90 216 307 73 07
info@biopharm.com.tr
www.biopharm.com.tr

ZOONUZ HASTALIKLARDAN KAYNAKLANAN EKONOMİK KRİZLER VE MEDYA YÖNETİMİNİN ÖNEMİ

M. Ferit CAN¹

Cengiz YALÇIN²

ÖZET :Çeşitli kaynaklardan köken alan ekonomik krizler toplumları iktisadi, sosyal ve politik olmak üzere birçok alanda olumsuz yönde etkilemektedir.

Günümüzde iletişim alanındaki hızlı gelişmeler, sağlıklı gıda tüketimine yönelik kamuoyunun bilgi, beklenti ve endişeleri; ulusal ekonomilerde sektörel entegrasyonların artması ve uluslararası ticaretin hacminin genişlemesi gibi nedenler dolayısıyla geçmiş yıllarda etkileri lokal düzeyde kalan zoonoz hastalıklar önemli krizlere yol açmaya başlamıştır. Zoonoz hastalıklar, meydana getirdikleri doğrudan ve dolaylı etkiler neticesinde hayvan ve insan sağlığını etkilemenin yanı sıra, üretimden istihdama, hastalık kontrol harcamalarından dış ticarete kadar birçok alanda etkilerini göstermektedir.

Zoonoz karakterdeki hastalık salgınlarına bağlı yakın geçmişte yaşanan ekonomik krizler, ilgili kurum ve kuruluşların medyaya yönelik iletişim politikaları ve medya organlarının konuya yaklaşım biçimlerinin ekonomik kayıpların boyutunda ne kadar belirleyici olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Bu makalede, zoonoz hastalıklardan kaynaklanan çeşitli ekonomik krizler incelenmiş ve medya yönetiminin hastalık kaynaklı ekonomik kayıpların kontrolündeki önemi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zoonoz hastalıklar, ekonomik krizler, medya, yönetim.

ECONOMICS CRISIS ORIGINATING FROM ZOOTIC DISEASES AND THE IMPORTANCE OF MEDIA MANAGEMENT

ABSTRACT :Economics crisis derived from different sources have resulted in negative effects in the national economies in a various economic, social and political aspects.

The impacts of zootic diseases had been local in the past. In recent years, due to the fast progress in the field of communication, the expectation of public opinion related to healthy food consumption, increasing in the sectoral integration and international commerce the zootoses have been playing an important role causing economic crisis at national and international scale.

The zootic diseases affecting both animal and human health have lead to several public health problems are also become effective on various matter including production, diseases control expenditure, employing and foreign trade in consequence of theirs direct and indirect affects.

Various economic crisis related to diseases outbreaks happened in the past had demonstrated the way that the communication policy of responsible institutions and the mass media approach to the disease problem have been the main determining factor of the disease related economic crisis.

This paper presents various economics crisis resulted from zootic diseases outbreaks and the significance of the media management in controlling the disease related economic crisis

Key Words: Zoonosis diseases, economics crisis, media, governance.

¹Dr. ;Tarım ve Köyşleri Bakanlığı,

² Prof. Dr. ;Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı

1.GİRİŞ

Ekonomik krizler; finansal, siyasal ve sosyal birçok faktörün etkisi altında ortaya çıkabilen beklenmedik bazı gelişmelerin çeşitli ekonomik alanlarda meydana getirdiği ciddi olumsuzluklardır. Ekonomik krizler, toplumda paniğe yol açarak acil müdahalede bulunmayı gerektiren özel durumlar olarak da nitelendirilebilir.

Ekonomik krizlerin çıkışında özellikle son yıllarda rol oynayan diğer bir etmenin zoonoz hastalıklar olduğu dikkati çekmektedir. Hayvan ve insan sağlığını etkileyerek önemli halk sağlığı problemlerine neden olan zoonozlar büyük ekonomik kayıplara yol açmakta; doğrudan ve dolaylı olarak meydana getirdikleri çeşitli ekonomik kayıplar neticesinde ise üretimden tüketime, istihdamdan dış ticaret kadar birçok alanda etkilerini gösterebilmektedir.

Günümüzde hayvansal ürünlere yönelik tüketici tercihlerinde malın ucuzluğu yanında hijyenik ve güvenilir olması da istenmektedir. Bununla beraber, iletişim alanında hızla devam eden teknolojik gelişmeler ihtiyaç duyulan bilgi kaynaklarına ulaşımı kolaylaştırırken, kamuoyunun duygu ve düşüncelerinin daha kolay etkilenir hale getirdiklerinden medya organlarının önem ve sorumluluklarını arttırmıştır.

Yakın geçmiş ve günümüzde zoonoz hastalıklardan kaynaklanan çeşitli ekonomik krizler yazılı ve görsel medyanın yayın politikalarının kamuoyu üzerinde olumlu veya olumsuz ne kadar etkili olabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, söz konusu krizler aynı zamanda Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların iletişim ve bilgi paylaşımında medya yönetiminin önemini de ortaya koymaktadır.

2. Zoonoz Hastalıkların Çeşitli Ekonomik Etkileri

Zoonozlar omurgalı hayvanlardan insanlara bulaşabilen başlıca bakteriyel, viral ve paraziter kökenli olmak üzere farklı etiyolojilere sahip enfeksiyöz karakterdeki hastalıklardır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ-WHO:World Health Organization)

dünya genelinde sayıları giderek artmakta olan 200'ün üzerinde zoonoz olduğunu ifade etmektedir. Zoonoz hastalıklar hayvan sağlığı ve halk sağlığını tüm dünya genelinde olumsuz yönde etkileyerek doğrudan ve dolaylı ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Söz konusu kayıplar; enfeksiyöz etkenin özelliğine, hastalığın ilgili ülke veya bölgedeki yaygınlığına, üretici ve tüketicilerin konuya ilişkin tepkilerine, sağlık standartlarına ilişkin ulusal/uluslararası yasal düzenlemelere ve yetkili kurum ve kuruluşların teknik ve finansal olanaklarına göre değişim gösterebilmektedir.

Doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki başlıkta toplanabilecek hastalık kaynaklı kayıp ve masraflardan direk kayıplara hayvanlarda ürün ve verim kayıpları, ölümler, hastalık kontrol harcamaları ve tazminat ödemeleri; insanlarda ise tanı, tedavi ve iş gücü kaynaklı kayıplar örnek olarak verilebilir. Dolaylı kayıplar ise; üretici ve tüketicilere, ilgili/ilgili sektörlerle, istihdama, dış ticarete ve turizme yönelik çeşitli kayıplar olarak özetlenebilir (23). Geçmişte zoonozlara bağlı yaşanan bazı ekonomik krizler, kamuoyunun gıda güvenliğine ilişkin endişeleri çerçevesinde değişen tüketim tercihleri ve dış ticarete ilişkin uluslararası yasal standartlar dolayısıyla indirek ekonomik kayıpların direk kayıplardan çok daha büyük boyutlara ulaşabileceğini göstermiştir.

3. Zoonoz Hastalıklardan Kaynaklanan Ekonomik Kayıplar ve Çeşitli Ekonomik Krizler

Beklenmedik ve ani bir biçimde ortaya çıkan çeşitli gelişmelerin farklı süre ve boyutlarda yol açtığı olumsuz sonuçlar olarak tanımlanan krizler, beklenti ile gerçekleşen arasındaki büyük uyumsuzluk veya stratejik dönüm noktaları olarak da ifade edilmektedir (1,2). Ekonomik kriz ise; başta ekonomik, siyasal, sosyal ve askeri nedenler olmak üzere birçok farklı alanda ortaya çıkan ani ve beklenmedik gelişmelerin talep, üretim, tüketim, gelir ve istihdam düzeyi üzerinde meydana getirdiği ciddi ve büyük kapsamlı olumsuzluklardır.

bilimsel makaleler

bilimsel makaleler

Her ne kadar ekonomik krizlere yol açan temel nedenlerin yanında daha geri planda kaldığı düşünülse de, özellikle son yıllarda zoonoz karakterdeki salgın hastalıklarında ekonomik krizlere yol açtığı görülmektedir. Tarihsel süreç içerisinde çiçek, veba (kara ölüm) ve tüberküloz (verem) gibi zoonoz karakterdeki hastalıkların büyük çaplı salgınlara, ölümlere ve sosyo-ekonomik bunalımlara yol açtığı bilinmektedir. Günümüzde ise; küreselleşmenin iletişim ve ulaşım üzerindeki etkisi, medya ve kamuoyunun halk sağlığına ilişkin beklenti ve endişeleri, sektörel entegrasyonların artması ve

uluslararası ticaretin hacminin genişlemesi gibi çeşitli nedenlerin etkisi altında zoonozlardan kaynaklanan ekonomik krizler boy göstermektedir.

Tablo 1’de çeşitli ülke ve bölgelerde farklı zoonozlardan kaynaklanan ekonomik kayıplara yer verilmiştir. Tablo üzerinde ¹ ile kodlanan kayıplar geçmişte yaşanan çeşitli ekonomik krizlerin bir sonucunu veya bazı modelleme çalışmaları neticesinde meydana geleceği tahmin edilen kayıpları işaret ederken, diğer bildirimler yaygın olarak görülen önemli bazı zoonoz hastalıkların ekonomik sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 1. Bazı Zoonoz Hastalıklardan Kaynaklanan Ekonomik Kayıplar

Hastalık	Ülke	Ekonomik Kayıpların Boyutu	Oluşan Kayıp	Referans
Kuş Gribi	Endonezya	¹ Ulusal Ekonomideki Toplam Kayıplar	387 milyon \$	(10)
		¹ Kanatlı Sektörü İstihdam Kaybı	%23	(23)
	ABD	^{1,2} İnsan Sağlığına İlişkin Kayıplar	100-200 milyar \$	(16)
	İngiltere	^{1,3} İnsan Sağlığına İlişkin Kayıplar	8.4 - 72.3 milyar £	(17)
	Türkiye	¹ Kanatlı Eti Üretiminde Azalma	% 36	(24)
		¹ Üretici Gelirlerinde Düşüş	% 39	
		¹ Devletin Tazminat Ödemeleri	28 milyon TL	
⁶ BSE	Japonya	¹ Sığır Eti Tüketiminde Azalma	%60	(11)
	ABD		⁴ %10	
	Almanya	¹ Sığır Eti İhracat Kaybı	⁵ %60	
	Fransa		⁵ %57	
	Britanya	⁷ Kontrol ve Eradikasyon Harcamaları	1,75 milyar \$	
Şap	İngiltere	¹ Ulusal Ekonomideki Toplam Kayıplar	≈ 40 milyar £	(9)
	Türkiye	Hayvansal Üretim Kayıpları	≈ 11 milyon \$/yıl	(19)
⁸ SARS	Güneydoğu Asya	¹ Turizm Sektörüne İlişkin Kayıplar	%13	(23)
Domuz Gribi	Dünya Geneli	² Gayri Safi Yurtiçi Hasıladaki Kayıp	⁹ 2,5 trilyon \$/yıl	(13)
Bruselloz	Türkiye	¹⁰ Ulusal Ekonomide Toplam Kayıplar	41 milyon \$/yıl	(4)
	Moğolistan		35 milyon \$/yıl	(26)
Tüberküloz	Dünya Geneli	Hastalık ve Ölüm Kaynaklı İşgücü Kayıpları	≈ 12 milyar \$/yıl	(21)
Toxoplazmoz	İngiltere	Koyunculuk Sektöründeki Kayıplar	11 milyon £/yıl	(20)
	ABD	Ulusal Ekonomide Toplam Kayıplar	7.7 milyar ¹¹ \$/yıl	(6)

Not:

¹ Ekonomik kaybın yanı sıra “önemli bir ekonomik krize de” neden olduğunu ifade etmektedir.

² Olası kayıpların boyutuna ilişkin tahmin ve varsayımlardır.

³ Farklı pandemik influenza senaryoları dikkate alınarak yapılan bir modelleme çalışmasıdır.

⁴ Kırmızı et fiyatında %15’lik azalma, domuz ve tavuk eti fiyatında ise %3’lük bir artış meydana gelmiştir.

⁵ İlgili ülkelerin AB sığır eti ihracatından aldıkları paydaki düşüşü göstermektedir. .

⁶ Bovine Spongiform Encephalopathy (sığırların süngerimsi beyin hastalığı).

⁷ %83’ü 1996 yılında olmak üzere, 1989-1997 arasında hükümetçe yapılan tüm harcamalardır.

⁸ Severe Acute Respiratory Syndrome (şiddetli akut solunum yetmezliği sendromu).

⁹ 6 ay boyunca devam edecek bir pandemi varsayımı altında tahmin edilmiştir.

¹⁰ Hayvansal üretim, hastalık kontrolü ve insan sağlığına ilişkin kayıp ve masrafları içermektedir.

¹¹ ABD dolarını ifade etmektedir.

Tabloda zoonozların hayvansal üretime, insan sağlığına (özellikle tedavi ve işgücü), istihdama, dış ticarete ve turizme yönelik çeşitli etkileri görülmektedir. Bildirimler incelendiğinde özellikle ihracat potansiyeli ve insan sağlığına ilişkin kayıpların oldukça yüksek boyutlara ulaşabildiği dikkati çekmektedir. Şunu da belirtmek gerekir ki, aynı zoonoz hastalık geri kalmış veya gelişmekte olan bir ülke için sıradan bir problem olarak algılanabilirken, hastalığın uzun süredir görülmediği ve/veya eradike edildiği gelişmiş ülkeler için çok önemli bir ekonomik krizin sorumlusu olabilmektedir.

Ulrich (22), özellikle gelişmiş ülkelerin hastalık salgınlarını kontrol altına almak için büyük miktarlardaki finansal kaynaklarını seferber ettiklerini belirterek bu durumu ilgili ülkelerde uzun yıllardır söz konusu salgınların görülmemesi, gıda güvenliğinden taviz verilmemesi ve dış ticarete ilişkin uluslararası

arenada güvenilirliğin muhafaza edilmek istenmesi gibi nedenlerle açıklamaktadır. Tabloda görülen ekonomik kayıplar ise, özellikle gelişmiş ülkelerin hastalıkların kontrol ve eradikasyonuna yönelik büyük finansal kaynaklarını seferber etmelerinin (her ne kadar kimi eleştirmenlerce abartılı bulunsu da) haklılığını ortaya koymaktadır.

Yine tablo 1’de açıklanan ekonomik kayıpların dışında, bazı hastalık salgınlarının dünyanın farklı ülkelerine yönelik çeşitli olumsuz etkileri aşağıda ifade edilmektedir;

- Kanada’da 2003 yılında yaşanan BSE hastalığının özellikle ABD, Meksika ve Japonya’ya yönelik ihracatı tamamen durdurarak sığır eti sektöründe çok ciddi fiyat düşüşlerine yol açtığı ve ilgili sektörün yanı sıra ülke ekonomisinde 15 ay süresince önemli bir kriz havası yaşattığı bildirilmektedir (12)

- Yalçın ve Sipahi (1), AI (avian influenza- tavuk vebası) salgınlarının yaşandığı ülkelerde halkın yükselen endişelerini takiben kanatlı ürünlerinin talep ve fiyatında büyük çökmeler yaşandığını ve sektörler arası etkileşimler nedeniyle de ulusal ekonominin bir bütün olarak etkilendiğini belirtmektedir. Yine aynı araştırmacılar, söz konusu salgında Türkiye’deki entegre tesislerin etkilenmemesine rağmen kanatlı eti tüketiminde çok ciddi düşüşlerin yaşandığını da aktarmaktadır.

- İngiltere’de yaşanan BSE krizi nedeniyle sığır etinin gerek piyasa fiyatında gerekse de talebinde sırasıyla %25 ve % 26 oranlarında meydana gelen düşüşler, hastalığın zoonoz olması ve ithalat yasasına yol açması durumunda ne gibi sonuçlar doğurabileceğini gösteren önemli bir örnektir.

İngiltere tarafından ihraç edilen karkas ve canlı hayvan sayısı 1995 yılına kadar artış gösterirken 1996 yılından itibaren canlı hayvan ihracatının tamamen durduğu, BSE nedeniyle meydana gelen yıllık ihracat kaybının 1995 yılı rakamlarıyla 1 milyar \$ dolayında gerçekleştiği ve yaklaşık 20.000 dolayında kişinin işsiz kaldığı bildirilmektedir (25).

- Fransa’da meydana gelebilecek olası bir şap

salgınının uygulanan kontrol stratejisine göre değişmekle beraber ulusal ekonomiye direkt maliyetinin 28 milyon ile 128 milyon \$ arasında olabileceği bildirilmiş; ithalat yasağının da dikkate alınması neticesinde hastalığın ulusal ekonomiye toplam maliyetinin ise 2.8 milyar ile 4.1 milyar \$ dolayında olacağı tahmin edilmiştir (25).

■ Afrika'da 19. yy sonlarında, Güney Amerika'da ise 20.yy ortalarında meydana gelen çeşitli salgınlar neticesinde çiftçilerin başka yerlerde iş aramak zorunda kalarak büyük şehirlere göç etmeye başladıkları ve kentlerde meydana gelen nüfus patlaması neticesinde de gecekondu mahalleleri olarak bilinen varoşların ortaya çıktığı belirtilmektedir (14).

■ Ruanda'da 1994 yılında meydana gelen politik karışıklıklar neticesinde yaşanan yoğun insan ve hayvan göçünün geniş çaplı bir Şap salgınına yol açarak Güney Uganda, Ruanda, Tanzanya ve Kongo'yu etkisi altına aldığı bildirilmektedir. Yine Ruanda'da yaşanan duruma benzer bir örneğin, Körfez Savaşını takiben Iraktan Türkiye'ye doğru göç eden mültecilerin beraberinde getirdikleri hayvanlarla ülkemize sığır vebası gibi oldukça tehlikeli bir hastalı bulaştırılması olduğu ifade edilmektedir (9).

■ Salgınlara ilişkin en çarpıcı örneklerden biri de, İspanya'da 1918 yılında meydana gelen kuş gribi epidemisinde 40 milyon dolayında insanın hayatını kaybetmesidir.

WHO, günümüzde tüm dünya çapında meydana gelebilecek 4. bir pandemide en iyimser senaryoya göre 233 milyon hastanın polikliniklere başvuracağı ve 7.3 milyon kişinin yaşamını kaybedeceğini tahmin etmektedir. Türkiye için geliştirilen pandemi senaryolarında ise, 10 milyon dolayında vaka ve 400 bin dolayında ölümün gerçekleşebileceği ifade edilmektedir (21).

4. Zoonozlardan Kaynaklanan Ekonomik Krizlerde Medya Yönetiminin Önemi

Küreselleşmenin en önemli ayağı olarak görülen

iletişim alanındaki hızlı gelişmeler, günümüzde bireylerin ihtiyaç duydukları bilgi kaynaklarına ulaşımını kolaylaştırmanın yanında toplumları daha bilinçli ve duyarlı hale de getirmiştir. İletişim alanında izlenen bu büyük gelişmeler ise, faaliyetini kitlesel boyutta gerçekleştiren ve toplum üzerinde bilgilendirme, eğitime, yönlendirme gibi oldukça önemli fonksiyonları yerine getiren medya organlarını daha güçlü, belirleyici ve sorumlu bir konuma getirmiştir.

Özellikle son yıllarda dünyanın birçok farklı ülkesinde zoonoz hastalıklardan kaynaklanan çeşitli ekonomik krizler, medya organlarının yayın politikalarının kamuoyu üzerinde ve meydana gelen ekonomik kayıpların boyutunda ne kadar belirleyici olduğunu göstermiş; bu durum ise yetkili kurum ve kuruluşların medya ile ilişkilerinde etkin ve güçlü bir iletişim politikası izlemelerini gerekli kılmıştır.

Aşağıda, farklı ülkelerdeki çeşitli hastalık salgınlarında medya ile kurulan iletişim faaliyetleri ve medyanın izlediği yayın politikalarına ilişkin olumlu ve olumsuz örneklerle yer verilmiştir.

■ Simith (18), Singapur' da oldukça ciddi bir SARS salgınının yaşanmasına rağmen, hükümetin etkin bir iletişim politikasıyla hızlı bir biçimde halkın güvenini kazandığını ve medyanın bu başarıda belirleyici bir rol oynadığını belirtmektedir. Kriz döneminde hükümet ile medya arasında izlenen iletişim ve işbirliği neticesinde medyanın yetkililer ve halk arasında adeta bir moderatör gibi rol oynadığı ve halkın neler yapıldığına ilişkin iyi düzeyde bilgilendirildiği inancını taşıdığı ifade edilmiştir.

■ Can (3), Kanada da 2003 yılında ortaya çıkan BSE hastalığının tüketicilere yönelik doğru ve güvenilir bilgi akışı konusunda kamu kurumları ve medya organlarının ortak biçimde nasıl çalışabileceğini gösteren iyi bir örnek olduğunu aktarmaktadır.

■ İngiltere'de ise, 2001 yılında yaşanan Şap salgınında ilgili kurum ve kuruluşların salgını 1967 yılındaki gibi yönetmeye çalışmasının ciddi tüketici tepkilerine ve büyük ekonomik kayıplara yol açtığı

görülmüştür.

■ Yine, 2006 yılında ülkemizde yaşanan AI salgını esnasında yetkili kişi ve kurumların ilk etapta konuya ilişkin açıklama yapmaktan kaçındıkları, sonradan yapılan birçok açıklamanın ise kamuoyu tarafından tatmin edici bulunmadığı görülmüştür. Bununla beraber, medyanın büyük bir bölümünde izlenen reyting kaygısı yetersiz, yanlış ve/veya günübirlik bilgi kaynaklarının kullanılarak tehlikeli ve abartılı bir panik havasının yaşatılmasına yol açmıştır. Söz konusu salgında dikkati çeken bir başka nokta ise, bilim, sanat ve medya dünyasında kamuoyunun güvenini kazanmış bazı kişilerin halkı yönlendirmede olumlu veya olumsuz yönde ne kadar etkili olabileceklerinin görülmüş olmasıdır.

■ Al'ye benzer bir panik havası 2009 yılında tüm dünya genelinde Domuz Gribine yönelik olarak da yaşanmış olup, özellikle aşının yaptırılıp yaptırılmaması konusunda bilim ve siyaset dünyası tarafından yapılan açıklamalar kamuoyunda kafa karışıklığı, güvensizlik ve kararsızlığa yol açmıştır. Konuyla ilgili olarak medyaya yansıyan bazı uzman görüşleri ise, salgının bazı ilaç firmaları ve çıkar guruplarının karlarını artırmaya yönelik abartılı bir korku kampanyası olabileceği yönünde olmuştur.

Demir (8), kriz iletişiminin kriz yönetiminin en önemli unsuru olduğunu ve iletişimin kriz öncesi, kriz dönemi ve kriz sonrası aşamaları kapsamı gerektiğinin altını çizmektedir. Kriz öncesi iletişim çabalarının krize yol açan unsurları ve alınması gereken önlemleri dikkate alırken, kriz sonrası iletişim çabalarının algıları etkileme ve olumlu bir imaj oluşturma doğrultusunda devam ettiği ifade edilmektedir. Demir, başarılı bir kriz iletişiminin ise kriz iletişim planının hazırlanması, kriz mesaj stratejisinin belirlenmesi ve kriz iletişim takımının oluşturulması ile sağlanabileceğini vurgulamaktadır.

Akdağ (1), kriz yönetiminde önemli olan noktanın kriz döneminde yapılan mücadelenin değil, potansiyel krizleri önceden algılayabilecek uyarı mekanizmaları

ve olası senaryolara ilişkin plan ve stratejilerin önceden hazırlanması olduğunu belirtmektedir. Kriz yönetiminin ise esnek, objektif, cesaretli, yenilikçi bir tutum ve grup çalışmasına dayalı olması gerektiğinin altını çizmektedir.

Kriz dönemlerinde olması gerektiği vurgulanan iletişim stratejisi ve izlenmesi gereken medya yönetimi Serpen (15) ve Demir (8) tarafından aşağıdaki gibi özetlenmektedir:

1. Kriz dönemlerinde konuya yönelik bir basın merkezinin kurulması,
2. Kriz anında haberin ilk kaynağının ilgili kurum/kuruluş olması ve yetkilendirilmiş kişiler dışında açıklama yapılmaktan kaçınılması,
3. Medyanın isteklerine yanıt vermek veya onları tatmin etmek yerine, bilgi aktarma ve açıklama yapma konusundaki inisiyatifin elde tutulması,
4. Açıklık ilkesi gereği eğer medya kuruluşları tarafından ortaya çıkarılması muhtemel bir aksaklık varsa onlara bu konuda önceden bilgi verilmesi,
5. Yerine getirilemeyecek sözler vermekten kaçınılması.

Serpen (15) ise, medya ilişkileri sırasında yapılabilecek hataları ve bunların olası sonuçlarını aşağıdaki gibi ifade etmektedir:

1. Bilgilerin ilgili kurum tarafından verilmemesi durumunda medya başka kaynaklara doğru yönelmekte ve asılsız haberler ortaya çıkabilmektedir.
2. İlgili kurum veya kişilerin bilgilendirmesinde geç kalınması veya medya ile olan ilişkilerin zayıf olması durumunda güvensizlik ve yanlış anlaşılmalara oluşabilmektedir.
3. Yenilik değeri olmayan bilgilerin verilmesi durumunda ilgi eksikliği ve yankı oluşturmama gibi olumsuzluklar görülebilmektedir.
4. Yalan söyleme, örtbas etme veya gizleme gibi durumlarda kişi, kurum ve kuruluşlar görüşülmeye ve önemsenmeye değer bulunmayabilmektedir.

5.SONUÇ

İletişim alanında meydana gelen hızlı gelişmeler, kamuoyunun sağlıklı gıda tüketimine yönelik bilgi, beklenti ve endişeleri; sektörel entegrasyonların ve uluslararası ticaretin artması ve hayvansal ürünlerin uluslararası ticaretine getirilen yasal düzenlemelerin etkisiyle özellikle son yıllarda zoonoz hastalıklardan kaynaklanan ekonomik krizler önem kazanmaya başlamıştır. Üretim, tüketim, istihdam, dış ticaret ve turizm gibi çeşitli alanlarda meydana gelen ekonomik kayıpların miktar ve boyutunda medya organları ile yürütülen iletişim çabaları ve medyanın izlediği yayın politikasının ne kadar önemli ve belirleyici olduğu ise, yakın geçmiş ve günümüzde yaşanan çeşitli ekonomik krizler esnasında açıkça görülmüştür.

Yetkili kurum ve kuruluşların zoonoz hastalıklara bağlı salgınlarda medyaya yönelik izleyeceği doğru bir iletişim stratejisi ve işbirliği neticesinde asılsız ve/veya abartılı haberler ve yanlış anlaşılmalara önemli ölçüde düzilecektir. Dolayısıyla, eğer kurumsal veya sektörel itibar ekonomik krizden en az zararla, zarar görmeden veya daha da güçlü bir biçimde çıkabilirse meydana gelecek olan kayıplardan da önemli ölçüde sakınılabilecektir.

Yetkili kişi, kurum veya kuruluşlarca konuyla ilgili bilgi paylaşımının önceden belirlenmiş kişilerce hızlı, açık ve anlaşılır bir dille, inisiyatifi elden bırakmadan ve kamuoyunun güven ve saygısını kazanacak bir biçimde yürütülmesinin ise medya yönetimi konusunda doğru ve etkin bir strateji olacağı ortadadır.

KAYNAKLAR

1. **AKDAĞ, M.** (2005). Halkla ilişkiler ve kriz yönetimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tez Özeti.
2. **AKDAN, C.C.** (2010). Kriz Yönetimi. Erişim: www.canaktan.org/canaktan_personal/canaktan.../aktan-kriz-yonetimi.pdf. Erişim Tarihi: 27. 02. 2010.
3. **CAN, M.F.** (2007). Hayvan sağlığı ekonomisi: dün, bugün ve geleceği. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Resmi Seminer, 2007
4. **CAN, M.F.** (2010). Türkiye’de brusella abortus ve brusella melitensis enfeksiyonlarından kaynaklanan finansal kayıplar ve alternatif brusella kontrol stratejilerinin maliyet-fayda analizleri. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Doktora Tezi.
5. **CEYHAN, M.** (2006). Avian influenza (kuş gribi, tavuk vebası): yaşadığımız bir salgının ardından. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi. 49: 81-89
6. **CDC.** (2000). Preventing congenital toxoplasmosis. Centers of Disease Control and Prevention: Recommendations and reports. Atlanta, USA. 49(RR02): 57-75
7. **ÇİÇEK, H., TANDOĞAN, M.** (2008). Kuş gribi salgını ve Afyonkarahisar tavukçuluk sektörü. Veteriner Hekimler Derneği Dergisi. 79(2): 43-48
8. **DEMİR, F.O.** (2010). Kriz yönetim stratejileri ve kriz iletişimi. Erişim: http://fbe.emu.edu.tr/fbe_journal_v11_12.html. Erişim Tarihi: 02.04.2010.
9. **FAO** (2010). Chapter 2 trends in animal health: problems and challenges. Erişim: <http://www.fao.org/docrep/005/y3542e/y3542e05.htm>. Erişim Tarihi: 28.02.2010.
10. **HALL, DC., BENIGNO, C., KALPRAVIDH, W.** (2006). The impact of avian influenza on small and medium scale poultry producers in South East Asia. American Agricultural Economics Association Annual Meeting (23-26 July 2006, California)
11. **JIN, H., SKRIPNITCHENKO, A., KOO, W.W.** (2004). The effects of the BSE outbreak in the United States

on the beef and cattle industry. North Dakota State University: Special Report 03-4 (January 2004, North Dakota)

12. LOPPACHER, L.J., WILLIAM, A.K., PROFESSOR, V.V. (2010). The BSE crisis in Canada: a trade perspective on sanitary barriers. Erişim: http://www.esteycentre.ca/BSE_Crisis_in_Canada.pdf. Erişim Tarihi: 25.01.2010].

13. OXFORD ECONOMİCS (2010). Impact of swine flu. Erişim: [http://www.oxfordeconomics.com/free/pdfs/swineflu\(jun09\).pdf](http://www.oxfordeconomics.com/free/pdfs/swineflu(jun09).pdf). Erişim Tarihi: 15.05.2010.

14. PRESLAR, B.D. (2010). Lessening the impact of animal disease on developing country agriculture. Erişim: <http://www.fas.org/ahad/ukart2.htm>. Erişim Tarihi: 15. 02. 2010.

15. SERPEN, A. (2010). Veteriner Hekimlik mesleğinde medya ve halkla ilişkiler. Erişim: www.abveteriner.org/dosyalar/medya.doc. Erişim Tarihi: 20.03. 2010.

16. SMITH, S. (2010). The economic and social impact of avian influenza. Erişim: <http://www.avianinfluenza.org/economic-social-impacts-avian-influenza.php>. Erişim Tarihi: 13.03.2010.

17. SMITH, R.D., KEOGH-BROVN, M.R., BARNET, T., TAIT, J. (2009). The economy-wide impact of pandemic influenza on the UK: a computable general equilibrium modelling experiment. *BMJ Journals*. 339: doi:10.1136/bmj.b4571.

18. SMITH, R.D. (2006). Responding to global infectious disease outbreaks: lessons from SARS on the role of risk perception, communication and management. *Soc Sci Med*. 63 (12): 3113-3123

19. ŞENTÜRK, B., YALÇIN, C. (2008). Production losses due to endemic foot-and-mouth disease in cattle in Turkey. *Turk. J. Vet. Anim. Sci*. 32(6): 433-440

20. WILLIAMS, E.J., O'DONOVAN, J. (2009). Ovine abortion: an overview. *Irish Veterinary Journal*. 62 (5): 342-346.

21. WHO (2010). The burden of tuberculosis. Erişim: http://www.who.int/trade/distance_learning/gpgh/gpgh3/en/index7.html. Erişim Tarihi: 05.03.2010.

22. ULRICH, K. (2010). Şap Hastalığına Karşı Kapasite Geliştirme Eğitimi: Kişisel Görüşme ve Değerlendirmeler. (1-4 Şubat 2010, Maya Otel Ankara)

23. YALÇIN, C., SİPAHİ, C. (2006). Kuş gribinin ulusal düzeyde sosyo-ekonomik etkileri. *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*. 2006; 77(1): 32-38

24. YALCIN, C., SİPAHİ, C., ARAL, Y., CEVGER, Y. (2010). Economic effect of the highly pathogenic avian influenza H5N1 outbreaks among Turkey producers, 2005–06, Turkey. *Avian Diseases*. 54 (1): 390–393 (doi: 10.1637/8710-031809-Reg.1)

25. YALÇIN, C., UYSAL, G. (2001). Hayvan hastalıklarının ulusal ekonomiler ve uluslararası ticaret üzerindeki etkileri. Sakarya İli'nin Ekonomik Gelişmesinde Tarım ve Hayvancılık Sektörünün Yeri ve Önemi Sempozyumu (09 Haziran 2001, Sakarya).

26. ZINSSTAG, J., SCHELLING, E., ROTH, F., BONFOH, B., SAVIGNY, D.D., TANER, M. (2007). Human benefit of animal interventons for zoonosis control. *Emerging Infectious Diseases*. 13(4): 527-531

GEN TEDAVİSİ

Shahram SAGHEI¹ Ender YARSAN²

ÖZET: Yirminci yüzyılda gen yapısı ilgi odağı iken, 21. yüzyılda hücre ve hücre teknolojileri ön plana çıkmıştır. Bu konuda beşeri ve veteriner hekimlikte uygulama ve araştırmalar yapılmaktadır. Köpeklerde kanser olgularında gen tedavisi, hayvanlarda kansere karşı gen tedavisi, osteoartrit hastalığında gen tedavisi, CD40 ile köpeklerde lenfoma tedavisi, insanlarda kanserde gen tedavisi, ağır depresyonda gen tedavisi, bel fıtığı ile ilgili uygulamalar gen tedavisiyle ilgili başlıca örneklerdir. Tüm güçlüklerle ve bilinmeyenlere karşı bu yüzyıl gen tedavisinin yaygın kullanılacağı bir dönem olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Gen tedavisi, veteriner ve beşeri uygulamalar.

GENE THERAPY

SUMMARY: While the gene structures the focus of attention of the twentieth century, cells and cellular of the technology are the main objectives in century 21. Also, many research works are being done in veterinary and medicine. For example, gene therapy for cancer in dogs, gene therapy for cancer in animals, treatment of traumatic arthritis using gene therapy, towards CD40 targeted canine lymphoma therapy, gene therapy for cancer in human, treatment of acute depression and lumbar disk using gene therapy in human. The next hundred years, despite all the knowledge and uncertainties is gene therapy in the treatment of diseases.

Key words: Gene therapy, Veterinary and Medicine Research.

Giriş

1935–1985 arasındaki yarım yüzyıl içinde enfeksiyon hastalıklarından, özellikle ishalden ölen bebeklerin oranı batı ülkelerinde % 25'ten % 3'e inmiş, buna karşılık doğuştan oluşum bozukluklarından ötürü ölen bebeklerin oranı % 5'ten % 15'e çıkmıştır. ABD'de kromozom bozuklukları sıklığının yaklaşık 200 canlı doğumda 1 kadar olduğu bilinmektedir. Bilinen kendiliğinden düşüklerin yaklaşık % 50-60'ı kromozom bozukluklarına bağlıdır; her 100 yeni doğmuş bebek

ölümlerinden 6'sı, kromozom bozukluklarıyla birlikte görülmektedir (Brenner, 2001).

Bu nedenle yirminci yüzyılda gen yapısı ilgi odağı iken, 21 yüzyılda hücre ve hücre teknolojileri ön plana çıkmıştır. Tüm canlılardaki hücrelerin farklı özellikleri ve kök hücre olarak tanımlanan hücrelerin sınırsız potansiyellerinin keşfi, canlıların yaşamlarına büyük katkılar sağlayacak buluşların önünü açmaktadır. Kök hücre ile ilgili araştırma ve uygulamalar, insan sağlığına üst düzeyde katkı sağlamakta, çok sayıdaki

(¹) Veteriner Hekim; A.Ü.Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi, Ankara.

(²) Prof.Dr., Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Ankara

ve farklı özellikteki hastalar için bir kurtuluş ümidi olmakta ve tüm canlıları ilgilendiren pek çok farklı bilim alanına ışık tutmaktadır (Anon, 2010a).

Kök hücrelerin keşfedildiği yer kemik iliğidir. Daha sonraları insanların damarlarında dolaşan kanda ve annedeki kordon bağında da kök hücrelerin bulunduğu anlaşılmıştır. Kök hücre nakli tedavisi yarım asıra yakın süredir kan, lenf, ilik kanserleri ve diğer kanserler ile, kemik iliği yetmezlikleri, bağışıklık sisteminin ağır defektleri, bazı ağır kansızlıklar gibi hastalıklarda kullanılmaktadır (Anon, 2010a).

Tek Gen Bozuklukları: Tek bir genin değişimine uğraması sonucu olarak, normal durumlarda üretilmekte olan gen ürünü ya yoktur ya da az miktarlardadır. Dolayısıyla, ya önemli bir son ürünün birleşimi yeterli miktarlarda yapılamamakta ya da zehirleyici olabilen aşırı miktarlarda ara ürün birikimi oluşmaktadır. Doğuştan metabolizma hastalıklarının birçoğu, erken çocukluk döneminde öldürücü olurlar ya da gerekli beden işlevinin sürdürülmesini olanaksız kılmalarıyla bile zorlaştırırlar. Tek bir gen bozuklukları şöyle sınıflandırılır: Otozoma bağlı genler, Otozoma bağlı çekinik genler ve Eşeye bağlı baskın genler (Brenner, 2001).

Çok Etkenli Kalıtım: Birkaç genin etkinliğini yansıtan bozukluklar, “çok etkenli hastalıklar” diye adlandırılır. Nispeten yaygın sayılabilecek birkaç hastalık bu sınıfa girer: Tavşan dudağı ve damak yarıklığı, mide kapısı darlığı ve yarık omurga (Spina Bifida) gibi (Dilber ve ark, 2001).

Kromozom Anormallikleri: Doğuştan bozukluklarda gün geçtikçe artan oranda kromozom anormalliklerine rastlanmaktadır. En yaygın rastlanan anormallik, toplam kromozom sayısındaki değişimdir. Genellikle, toplam otozom sayısının azalması yaşamla bağdaşmaz (Gugerell ve ark, 1996).

Herhangi bir otozom çiftini içeren bir fazla kromozomu

bulunan bir bebekte de, bedensel anormallikler ve zekâ geriliğinin yanı sıra, yaşam süresi de sınırlı olur. En yaygın kromozom anormalliği, mongolizm (Down sendromu da denir)’dir (Gugerell ve ark ,1996). Hastalık 21 sayısı ile gösterilen kromozomdan ileri gelir. Bu anormallik, “Trizomi 21 diye adlandırılır; çünkü bebeğin bedenindeki bütün hücrelerde 21. çiftte fazladan bir kromozom bulunur. Hastalık 800 canlı doğumdan 1 inde görülür. Mongolizmin ortaya çıkmasında annelik yaşı bir etken oluşturur; sözelimi 30-40 yaş arasındaki 300 anneden biri, 40 yaşının üstünde olan 40 anneden biri, mongol bebekler doğurur. İyi tanımlanmış diğer trizomiler, Trizomi 13 (Patau sendromu) ve Trizomi 18 (Edvard sendromu)’dir. İki anormallik de, çocuklarda zekâ geriliğinin ve sınırlı yaşam süresinin bulunduğu çoğul doğuştan hastalıklarla birlikte görülür (Gugerell ve ark.,1996).

Gen Tedavisi

Gen tedavisi, tedavi amacıyla hastanın hücrelerine bir genetik materyalin (çoğunlukla bir DNA parçasının) transfer edilerek hastanın tedavi edilmesidir. DNA parçasının hücre içine sokulması işlemine “transfeksiyon” denir. Hücre içindeki gene ise transfer edilmiş gen anlamını taşıyan “transgen” adı verilir (Naujoks ve ark, 1996).

Kalıtsal hastalıkların tedavi ve korunmasında genlerin tanımlanması ve gen teknolojisindeki gelişmeler sayesinde önemli gelişmeler olmuştur. Gen tedavisinde temel amaç hastalığa yol açan defekti olan genin yerine sağlıklı kopyalarının hücreye yerleştirilmesidir. Böylece, genetik yapının düzeltilmesine çalışılmaktadır. İlk başlarda genetik hastalıkların tedavisi amacıyla planlanan gen tedavisi artık, kanser, AIDS gibi diğer pek çok hastalığın tedavisi için de kullanılmaya başlanmıştır (Kars, 2004).

Genetik bozuklukların düzeltilmesi amacıyla somatik hücrelere nükleotid dizilerinin aktarımı olarak tanımlanır; etik açıdan germ hücrelerine genetik

madde aktarılması halen tartışmalı bir konudur. Bu tanıma göre gen tedavisi eksik genlerin yerine konması, yanlış veya fazla çalışan genlerin susturulması ve bazı genlerin işlevlerinin değiştirilmesini kapsar. Aslında klinikte kullanılan ilaçların çoğu gen düzeyinde kontrol sağlamaktadır. Aspirin ve benzeri non steroidal antiinflatuar ilaçlar COX-1 ve COX-2 genlerini inhibe etmekte, COX-2 inhibisyonu ile tümör proliferasyonu, angienez baskılanmaktadır (Gugerell ve ark.,1996).

Gen tedavisi yaklaşımları intihar gen tedavisi, immüno-gen tedavisi, replasman gen tedavisi, kemoproteksiyon ve antisens tedavi olarak sıralanabilir (Yaşar, 2010).

İnsanlardaki ilk gen tedavisi protokolü, 1990 yılında Anderson ve ark. tarafından adenozin deaminaz eksikliği bulunan hastalarda uygulanmıştır. Malign beyin tümörlerinde gen tedavisi ise, 1992'de Oldfield ve ark. tarafından gerçekleştirilmiştir (Anon, 2007). İnsanda ilk gen tedavisi iki hasta çocuk üzerinde gerçekleştirildi. Tedavide hastaların T-lenfosit hücreleri doku kültürü yoluyla çoğaltıldı. Daha sonra normal insan ADA geni, bir retrovirüs vektörü

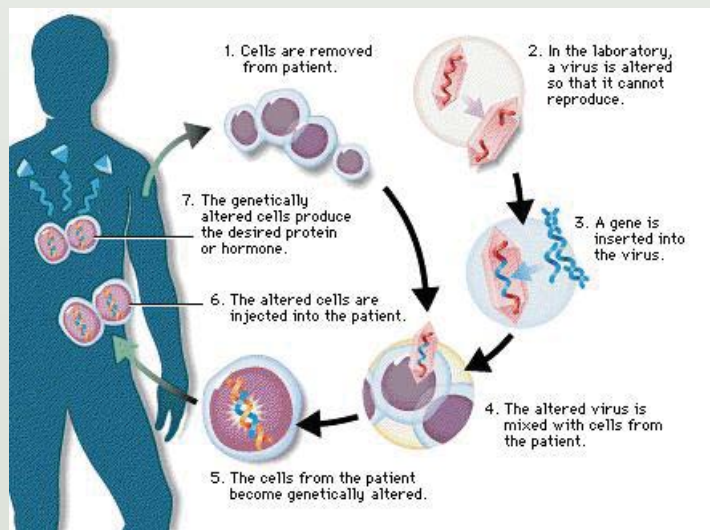
yardımla bu hücrelere nakledildi. Virüs hücrelere girerek DNA'ya geni yerleştirdi. Daha sonra bu hücreler çoğaltılarak damardan hastalara geri verildi ve bu işlem bir yıl boyunca her iki ayda bir kez tekrarlandı. Daha sonraki yıllarda ise bu nakillere 6 ile 12 ayda bir devam edildi (Kars, 2004).

Gen Tedavisi Nasıl Yapılır?

Başlıca ex-vivo ve in-vivo olmak üzere iki çeşit gen tedavisi vardır (Şekil 1).

Ex-vivo gen tedavisinde hastalardan canlı hücreler alınır ve bu hücrelere laboratuvar ortamında yeni transgen (transdüser hücreler) yerleştirilir. Ardından bu hücreler hastalara nakledilir (Giger, 2008).

In-vivo tedavisinde DNA dizisi hücrelere girebilecek kadar etkili olmadığından, viral vektörler olarak bilinen modifiye virüsler transgeni doğrudan hastaların hücrelerine taşır. Virüsler, hücrelere nüfuz etme ve DNA dizilerinin konak hücrelere gönderilmesi konusunda özel olarak tasarlanmış makinelerle benzer (Giger, 2008; Anon,2010).

Şekil 1. Gen tedavisi uygulaması.

Gen Tedavisinin Temel Sorunu

Bilim adamlarına göre gen tedavisinin temel sorunu gen naklidir. Genleri, istenilen hücrelere taşıyabilmek için kullanılan yöntemlerin genel olarak iki yolu vardır; bunlar fiziksel yöntemler ve biyolojik vektörler.

Genlerin Vücuda Sokulma Yöntemleri

Genleri vücuda sokmanın çeşitli yolları (Ex vivo, In vivo ve In situ) vardır. Ex vivo gen tedavisinde, hastadan alınan hücreler laboratuvar ortamında çoğaltılır ve vektör aracılığıyla iyileştirici genler bu hücrelere nakledilir. Sonra, başarılı bir şekilde genleri içine almış hücreler seçilir ve çoğaltılır. Son aşamadaysa, çoğaltılan bu hücreler tekrar hastaya verilir. In vivo ve In situ gen tedavisinde ise, genleri taşıyan virüsler doğrudan doğruya kana ya da dokulara verilir (Brenner, 2001).

Gen Tedavisinde Engeller

Gen tedavisi, nakledilecek genler hücre içi ve hücre dışı engellerle de başa çıkmak zorundadır. Hücre içi engeller, naklin yapılacağı hücreden kaynaklanır ve hücre zarı, endozom ve çekirdek zarını içerir. Hücre dışı engeller, belirli dokulardan ve vücudun savunma sisteminden kaynaklanır. Bütün bu engeller, gen naklinin etkinliğini önemli ölçüde azaltır. Bunun

ölçüsü, geni taşımakta kullanılan vektör sistemine ve naklin yapılacağı hedef dokuya bağlıdır. Hücre zarı, geni hücreye sokma işleminde karşılaşılan ilk engeldir. Bu engel aşıldıktan sonra sırada endozomlar bulunur. Vektörün lizozomlara ulaşmadan önce endozomdan kaçması gerekir, yoksa lizozomlar taşıyan tedavi edici geni enzimlerle parçalar, etkisiz hale getirirler. En son hücre içi engel çekirdek zarıdır (Brenner, 2001; Yaşar, 2010).

Hücre dışı engeller iki kategoride incelenebilir; bunlar, dokuların kendilerine özgü yapıları ve savunma sistemi engelleridir. Örneğin bağ dokusu, gen transferi için büyük bir engeldir. Kas dokuya enjeksiyon yapılacaksa, kaslarda bulunan bağ dokusu katmanları, enjekte edilen vektörlerin yayılmasını ve enfekte etme yeteneklerini engeller. Epitel hücreleri vektörlerin daha derinlerdeki hücrelere ulaşmasına olanak vermez. Serumı oluşturan maddeler de çeşitli gen nakli vektörlerini etkisiz hale getirir (Brenner, 2001; Yaşar, 2010).

Gen Aktarım Teknikleri

Gen tedavisinde, etkin bir gen aktarımı en önemli koşuldur. Genleri istenilen hücrelere taşıyabilmek için kullanılan yöntemler genel olarak iki kategoride (Tablo 1) toplanır (Anon, 2006; Yaşar, 2010).

Tablo 1. Fiziksel Yöntemler ve Biyolojik Vektörler.

Fiziksel Yöntemler	Biyolojik Vektörler
Transferin-reseptörü aracılığı	Retroviral vektörler
Asiaglikoprotein DNA konjugatları	Adenoviral vektörler
Lipofection	Adeno-asociated virus
Direk aktarım	Herpes Simpleks Virus Tip-1
Kalsium fosfat çöktürmesi	Polio Virus
Diethylaminoetil dekstran	Ördek Hepatit Virusu
Elektroporasyon	Parvovirus
Sonikasyon	Sendaivirus
Kazıma yöntemiyle	Sindbis virus

Fiziksel Yöntemler

Lipozom formülasyonları ve balistik gen enjeksiyonu yöntemleriyle, DNA'nın doğrudan doğruya enjekte edilmesi söz konusudur. Lipozomlar, DNA'yı içlerine alma mekanizmalarına göre iki guruba ayrılırlar

- Katyonik lipozomlar: Bu grup artı yüklü olduklarından, eksi yüklü olan DNA ile dayanıklı bir kompleks oluştururlar.
- pH-duyarlı lipozomlar: Bunlar negatif yüklü olduklarından DNA ile bir kompleks oluşturmaz, ama içlerinde taşırlar.

Biyolojik Vektörler

Bu yöntem virüs kökenli vektörlerle yapılır. Gen tedavisinde genleri hücrelere taşıma amacıyla kullanılan ve genetik olarak zararsız hale getirilmiş virüslere de vektör denir; ama bu işlem duyarlı organizmalarda hastalıkla sonuçlanmaktadır bu nedenle rekombinant genler yerleştirilmektedir (Yaşar, 2010).

Gen Tedavisinin Çözüm Bekleyen Sorunları

İlk sorun, genlerin insana verilmesini sağlayacak daha kolay ve etkili yöntemlerin bulunmasıdır. İkinci sorun, nakledilen genin hastanın genetik materyalinin hedeflenen bölgesine yerleşmesini sağlamak ve böylece olası bir kanser ya da başka bir düzensizlik riskini ortadan kaldırmaktır. Üçüncü sorun, yerleştirilen yeni genin vücudun normal fizyolojik sinyalleriyle etkin bir biçimde kontrolünün sağlanmasıdır (Anon, 2010a; Barlow, 2007).

Gen Tedavisinin Beşeri Hekimlikteki Uygulama Alanları

Ağır Depresyonda Gen Tedavisi

Science Translational Medicine'de yayınlanan bir çalışmada (Kaplit, 2010), beynin küçük bir bölümündeki bir proteini faaliyete geçiren bir genin canlandırılmasıyla laboratuvar farelerinde depresyon belirtileri ortadan kaldırılmıştır. Araştırma sonunda

elde edilen sonuçlar, insanlarda depresyonun en önemli nedenlerinden biri olarak ifade edilir bir rahatsızlığı gidermek için yeni bir tedavi yöntemi şeklinde kabul edilmiştir.

Bel Fıtığı ile İlgili Uygulamalar

Son yıllarda bel fıtığı hastalarında muhtemel bir genetik bozukluk olabileceği fikri üzerinde ciddi şekilde durulmakta ve yapılan çalışmalarda buna ait bazı ipuçları elde edilmektedir. Öyle anlaşıyor ki, önümüzdeki dönemde diğer pekçok hastalıkta olacağı gibi, bel fıtığının da teşhis ve tedavisinde genetik yaklaşımlar çok önemli yer tutacaktır. Gen nakilleri denenmektedir. Yapılan bilimsel çalışma, belirlenmiş bir genin yapısında belirli değişikliğin bulunduğu kişilerde şiddetli disk dejenerasyonu görüldüğünü ortaya koymuştur. Gelecekte gen tedavisiyle belki diskin dejenerasyonu da önlenilebilir (Yıldızhan, 2004).

Gen Tedavisinin Veteriner Hekimlikteki Uygulama Alanları

Köpeklerde Kanser Olgularında Gen Tedavisi

Bu gün için köpeklerde kanser olgularında sistemik ve yüzeysel gen tedavisi kullanılmaktadır. Yüzeysel kanserlerde gen tedavisinin amacı, tümör hücrelerinin içinde sistemik anti-tümör bağışık yanıtı oluşturmak ve güçlendirmektir. Tümör hücrelerinin içine bakteriyel antijenler (sitokain genin ile kombine olunmuş) enjekte edilir ve böylece güçlü bir bağışıklık yanıtı (T hücreli) oluşturulur (Modiano, 2001; Moore, Ogilvie ve ark, 2006).

Son zamanlarda köpeklerde, DNA yağıyla hazırlanmış materyal sistemik kanserlerde gen enjeksiyonu (infüzyon) ile uygulanmaktadır. Bu yöntemin amacı, damar yoluyla anti-tümör genin akciğer veya diğer dokulara teslim edilmesi ve onlarda etki göstermesidir. Köpeklerde bir çalışmada, interlukin 2'ile gen transferi, Di enjeksiyon yoluyla osteosarkoma kanserinin akciğere metastazları durumunda ve

dördüncü aşamada kullanıldı (Modiano, 2001; Moore, Ogilvie ve ark, 2006).

Hayvanlarda Kanser Karşı Gen Tedavisi

Evcil hayvanlar arasında, köpekler tümörler konusunda en yüksek orana sahip ve bu konuda ilk sırada yer alırlar (Yılda 166 olgu/100, 000 köpek)ve bu bağlamda, atlar ise ikinci sırada bulunurlar (Yılda 134 olgu /100,000 at). Köpeklerdeki olgu çoğu malign tümörleridir; atlardakiler ise benign tümörlerdir. Gen tedavisi ile doğal olarak vücut için toksik olan genler kanser hücrelerinin içine enjekte edilir. Ve bunlar sadece kanser hücreleri ile sınırlıdır. Hedef dokulara reseptörlere bağlanması ve kanser hücrelerin transkripsiyonu, gen tedavisinin etki mekanizması olarak kabul edilir (Argyle, 2002).

Köpeklerde Gen tedavisinin Görme üzerine etkisi

Gen tedavi tekniklerini kullanarak ilk kez Pennsylvania Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde Oftalmoloji konusunda çalışan, köpeklerden iki farklı türün retina defektlerini tedavi etmişlerdir. Bu çalışmada, küçük yaşta olmalarına rağmen köpeklerde hastalığın mutasyon oluşumu ve tedavisi, başarıyla gerçekleştirilmiştir. Gen tedavisi uygulaması CNGB3 geni üzerine yapılmıştır; söz konusu gen köpeklerde de, insanlarda olduğu gibi bulunmaktadır (Anon, 2009).

Osteoartrit Hastalığında Gen tedavisi

Osteoartrit hastalığı mekanik ve biyolojik faktörleri nedeniyle meydana çıkar. Eklem kıkırdığındaki bozukluk artirit hastalığına sebep olabilir. Birçok karmaşık faktör eklem kıkırdığı dokusunun sentezi ve ya hastalığında rol oynarlar; bu faktörler şunlardır: Saytokapenin rolu, büyüme faktör , reseptörler, peptidler. Tüm bu faktörler genlerden etkilenebilirler ve böylece gen tedavisinin bu olaylar üzerinde önemli bir rolü vardır (Frisbie, 2000; McIlwraith, 2005). Birçok faktör genlerin ortak ürün olarak ve moleküler

düzeyde tanımlanmıştır. Bu faktörlerin birçoğu, farklı dokular üzerinde güçlü istenmeyen etkiye sahiptir; ama, sistemik kullanmaları da mümkün değildir. Bu nedenle, yerel gen tedavisi daha olumlu bir etki sağlar. Bu peptidlerin çoğunun belli dokularda çok az yarı ömrü olması nedeniyle, kalıcı süresini artırmak için özel yöntemlere ihtiyaç duyulur. İlaç kullanımı için üretilen saflaştırılmış rekombinant proteinler son derece pahalıdır (Richardson, 2006; McIlwraith, 2009).

CD40 ile Köpeklerde Lenfoma Tedavisi

Köpeklerde lenfoma, tüm kanser olgularının % 24'ünü içerir ve bu tümörlerin de çoğu normal yoldan tedavi olamamaktadır; bu nedenle, yeni bir yöntem ihtiyacı duyulmaktadır. Son zamanlarda Rekombinant adeno virüsler bir gen tedavisi grubunda yer almış ve birçok kanser olgusunda kullanılmıştır. Rekombinant virüsler tarafından yapılan değişiklikler nedeniyle, onların hücre yüzeyindeki reseptörlerle birleşmesi ve hücrelere girmesi kolaylaşmış ve bu onların temel mekanizması halini almıştır. B-hücreleri adenovirus tip 5 enfeksiyonlarına dayanıklıdır; bunun nedeni hücre yüzeyinde virüs için reseptör olmamasıdır. Flüsitometri ve PCR cihazların ile, pek çok CD40 lenfoma hücreleri tespit edilmiştir. CD40 dengelemesi B lenfoma hücreleri üzerine teşvik ve yönlendirmektir (Ann Marie, ve ark., 2009).

Köpeklede Kromozom Anormallikleri

Genetik bozukluklar her ırkta ortaya çıkıp vücuttaki herhangi bir organı etkileyebilirler. Bazı genetik hastalıklar pek çok ırkı etkilerler. Örneğin, göz kataraktı ve sağırılık bazıları yalnızca bir ya da iki ırkta etkili olurlar. Poligenetik bozukluklar, tek bir anormal gen çiftinin buluşmasında değil de, bir dizi farklı genin kümülatif hareketinden meydana gelirler. Bu durumu oluşturan genlerin sayısını ve farklı fonksiyonlarını belirlemek güçtür ve kalıtımın şekli aileden aileye değişir.

Kromozom anormallikleri de, köpeklerdeki genetik hastalıkların nedenlerini oluşturabilir. Bu da kromozomların sayısına ve yapısına bağlıdır. Köpeklerde 39 kromozom çifti bulunur (insanlarda 23 çift); bu kromozom sayısı ve yapısındaki anormallikler, çoğu zaman bireylerde ciddi bozukluklara neden olur. Akraba köpeklerin birbiri ile çiftleştirilmesi, poligenetik ve resesif hastalıkların ortaya çıkma olasılığını artırır; çünkü köpekler birbirleri ile akraba olduklarında, aynı bozuk genleri taşıma olasılıkları da daha yüksektir. Yine de akraba köpeklerin birbirleri ile çiftleştirilmesi üreticiler arasında yaygın bir uygulamadır; zira, çok iyi özellikler taşıyan bir köpek sık sık damızlık olarak kullanılıp aynı kanı taşıyan yavruların doğmasına neden olur (Anon, 2010c).

Kalıtsal Hastalıkların Kontrol Edilmesi

Bazı doğumsal anomalilerde örneğin ortopedi ile ilgili durumlarda, göz problemleri veya karaciğer bozukluk olguları, protein eksikliği, kofaktör eksikliği ve metabolik noksanlık da bazen kalıtsal hastalıklara sebep olabilir.

Örneğin Koli ırkı köpeklerde ileal reseptörün yetmezliği nedeniyle kobalamin eksikliği görünür ki sonuçta sinirlilik ve uyuşukluk belirtileri ortaya çıkar; bu nedenle, hayvanlara aylık kobalamin enjeksiyon yapılması önerilir (Giger, 2008).

Pankreas bezinin ekzokrin ve endokrin fonksiyonel yetersizliği nedeniyle, böyle hayvanlarda pankreas enzimleri ve insülin kullanılması gerekir.

Bu nedenle bu türden sorunların çözülmesi için gen tedavisi tavsiye edilir. Burada amaç sağlam genleri kusurlu genlerin yerine eklemektir.

Deneyler model hayvanlarda özellikle kemirgenlerde daha fazlaca yapılır ve daha iyi sonuçlarda alınır; ancak, asıl sorun daha ileri canlılarda (kedi ve köpeklerde dahil) bu sonuçların alınmasıdır (Giger, 2008).

En umut verici ilk gen tedavisi köpeklerde poli Sakkaritin yedinci tipin Modifiyesi yeni doğan

yavrularda yapılmış ve bu araştırma retrovirüsleri beta-glukoronidaz yapıcı genin içine gönderilmesiyle mümkün olmuştur. Gen tedavisinin diğer örnekleri hemofili köpeklerde, manosidozis kedilerde ve X kromozoma bağlı bağışıklık yetersizliği olan köpeklerdeki çalışmalardır (Giger, 2008).

Çeşitli genetik tarama programları ile ve veteriner hekimler tarafından yetiştiricilere genetik danışmanlık sayesinde, gelecek birçok nesillerde kalıtsal hastalıkların görülmesi önlenecek ve onların sayısı daha azalacaktır. Genetik bozuklukları azaltmak ve ortadan kaldırmak için hayvanlarda aile içinde çiftleşmenin önlenmesi gerekir. Ayrıca, herhangi bir genetik hastalık geçiren hayvanlar da klon üretimi için kullanılmamalıdır.

Özellikle dominant genetik bozuklukların kaldırılması için, bu metod en etkili ve kolay yöntemdir. Genetik tarama testleri hayvanların tek gen kalıtsal hastalıkları riskini daha da azaltabilir (Giger, 2008).

Sonuç

Sonuç olarak gen tedavisinin genel kabul gören tıbbi tedavi konumuna gelmesi için:

1. Vektör raftan alınıp hastaya injekte edilebilmeli ve bu vektör metabolik bozukluğun bulunduğu dokuya hedeflenmiş olmalıdır.
2. Vektör hücreye ulaştığı zaman ya kromozomda emniyetli bir bölgeye yerleşmeli veya bozuk gen ile homolog rekombinasyon sonucu doğru yere oturmalıdır.
3. Aktarılan gen metabolik değişikliklere uygun cevap verebilmelidir.

Bu koşullar sağlandığı zaman gen tedavisi, ilaç tedavisinin yüksek teknolojik uygulaması haline gelecektir. Tüm güçlüklerle ve bilinmeyenlere karşın 21. yüzyıl gen tedavisinin yaygın kullanılacağı bir dönem olmaya adaydır.

Kaynaklar

- ANONİM, (2006). Genetik Hastalıkların Teşhisi. Erişim: <http://www.GenetikTani.com> Erişim Tarihi: 20/09/2010.
- ANONİM, (2007). Yeni Kök Hücre Tedavisi. Erişim: <http://www.TeknikPortal.com>. Erişim Tarihi: 23/05/2010.
- ANONİM, (2009). Gene therapy of two species of dogs to see the full return. Erişim : <http://www.vetnews.ir> Erişim Tarihi: 28/11/2010.
- ANONİM, (2010a). Genel Bilgiler. Ankara Üniversitesi Kök Hücre Enstitüsü. Erişim: <http://www.Kokens.ankara.edu.tr>. Erişim Tarihi: 05/12/2010
- ANONİM, (2010b). Gen Tedavisi ve Seçilmiş Emriyo Transferi. Erişim: <http://www.Doktorumonline.net>. Erişim Tarihi: 20/05/2010.
- ANONİM, (2010c). Hayvanlarda Gen Bozuklukları Erişim: <http://www.sempativet.net>. Erişim Tarihi: 02/12/2010.
- ARGYLE.D.J (2002). Gene Therapy for Cancer. Genes, Dogs and Cancer: 2nd Annual Canine Cancer Conference, 2002 - Aurora, OH, USA.
- BARLOW.K. (2007). Gene therapy for immunodeficiency. Current Allergy & Asthma Reports. 1(5):407-415.
- BERTONE,L.A. (2004). Bone markers, gene therapy and articular resurfacing. 12th ESVOT Congress, Munich, 10th - 12th September 2004.
- BRENNER.MK. (2005). Gene Transfer and the treatment of haematological malignancy. J Int Med 249:345-358.
- DILBER. MS, GAHRTON G. (2001). Suicide gene therapy: possible applications in haematopoietic disorders. J Int Med 249:359-367.
- FRISBIE.D, (2000). Treatment of Traumatic Arthritis using Gene Therapy. Reprinted in the IVIS website with the permission of AAEP.
- GUGERELL,CH., KARNPMMANN.B, KLEPSCH. A., MANUEL.H (1996). Gene Therapy. second edition
- GIGER,U (2008). Genetic counseling interactions with breeders and control of hereditary diseases. Proceedings of the 33rd World Small Animal Veterinary Congress Dublin, Ireland
- KARS.A, (2004). Gen Tedavisi , XIII. TPOG Ulusal Pediatrik Kanser Kongresi.
- KAPLITT, M, (2010). Ağır Depresyon Tedavisi. Erişim: <http://www.yg.yenicaggazetesi.com.tr>. Erişim Tarihi: 06/12/2010.
- MCLLWRAITH.C.W. (2005). From Arthroscopy to Gene Therapy-- 30 Years of Looking in Joints. 51 Annual Convention of the American Association of Equine Practitioners - AAEP 2005 – Seattle, WA, USA.
- MODIANO J.F, (2001). Emerging Concepts in Molecular Diagnosis And Therapy. 1st meeting on Genes,Dogs,and Cancer – Keystone,Co,USA.
- NAUJOKS.K, RICHARDS.B. (1996). Gene Therapy - The Great Debate, Boehringer Mannheim GmbH Biochemical Research Centre Penzberg/Obb, Germany ve Member of the UK Gene Therapy Advisory Committee.
- RICHARDSON,D. (2006). Genetic counseling interactions with breeders and control of hereditary diseases. Proceedings of the 33rd World Small Animal Veterinary Congress Dublin, Ireland – 2008.
- WAYNE.M.C. (2009). Osteoarthritis (Degenerative Joint Disease)- An Update.Proceedings of the 11th International Congress of the World Equine Veterinary Association 24 – 27 September 2009 Guarujá, SP, Brazil.
- YAŞAR Ü, (2010). Hastalıkların Biyolojik Temeli, Enfeksiyon Ders Kurulu, Farmakoloji AD.
- YILDAZHAN,A (2004). Bel Fıtığı ile İlgili Uygulamalar. Erişim: <http://www.belfitigi.com>. Erişim Tarihi: 06/12/2010.

Özegemenlik
Verterinerlik Hizmetleri Ltd. Şti.

Veterinerlerimizin
Hizmetindedir

CowPreg®

İneklerde Gebelik Teşhisi

- %97 Hassasiyet
- 5 dakikada sonuç
- Gebeliğin 21. ile 25. günü arasında uygulama
- Hayvanın gebe olmamasına bağlı maliyetlerde CİDDİ azalma
- Gebelik durumunun 3. haftada belli olmasına bağlı olarak etkin TOHUMLAMA programı

Bayilikler Verilecektir

Çarşı Mahallesi Cumhuriyet Caddesi
Belediye Kapalı Pazar Yeri No:118/Z06
Umurlu—Aydın
Tel & Fax: 0 256 251 33 93
www.cowpreg.info info@cowpreg.info

NOROVİRUSLARIN GIDA GÜVENLİĞİ VE HALK SAĞLIĞI YÖNÜNDEN ÖNEMİ

İrfan EROL¹

Meriç Pelin TUNALI²

Nigar YERLİKAYA³

ÖZET: Önceden Norwalk virus olarak bilinen Norovirus (NV) Caliciviridae familyasında yer alır. NV enfeksiyonu bakteriyel olmayan akut gastroenteritlerin yaygın sebebidir. NV enfeksiyonu başlıca fekal-oral yolla yayılır. Ayrıca insandan insana temas, havaya karışan kusmuk partiküllerinin alınması veya kontamine gıda ve fomit vasıtasıyla da bulaşır. Özellikle dışkıyla kontamine sulara yetişen çift kabuklu deniz hayvanlarının (istiridye, midye vb.) çiğ ya da az pişmiş olarak tüketimi insan sağlığı için büyük bir risk oluşturur. Virusun yüksek bulaşma özelliğine sahip olması nedeniyle 10 virus partikülünden daha az partikül bile enfeksiyonun hızla yayılımına sebep olur (yüksek morbidite, düşük mortalite). NV enfeksiyonu kusma ve kansız ishal semptomlarıyla tipik olarak 1-2 gün sürer. Tam iyileşme süreci ise 2-3 haftayı bulmaktadır. Bu süre içerisinde dışkılarıyla yüksek miktarda virus (10^4 - 10^{10} virus partikülü/gr feçes) saçan portörler halk sağlığı için potansiyel tehdit oluşturmaktadır. Gıda kaynaklı NV enfeksiyonlarından halk sağlığını korumak için çiftlikten sofraya güvenli gıda üretimi yaklaşımını uygulamak ve özellikle gıdalla temasta bulunan kişilerin doğru hijyen uygulamaları konusunda eğitilmeleri önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gıda güvenliği, halk sağlığı, Norovirus.

IMPORTANCE OF NOROVIRUSES FROM THE POINT OF FOOD SAFETY AND PUBLIC HEALTH VIEW

ABSTRACT: Norovirus (NV), previous known as Norwalk virus, belongs to the family of Caliciviridae. The infection of NV mostly causes nonbacterial acute gastroenteritis. NV infection is primarily transmitted by the fecal-oral route. The transmission also occurs by infected person-to-person contact, by swallowing aerosolized vomit or by contaminated food and fomite. Consumption of raw or under cooked bivalve shellfish (e.g. oyster, mussel), grown in fecally contaminated waters, is a high risk to food safety and public health. Even as few as 10 virus particles can cause a rapid spread of infection due to the high attack rate of the virus (high morbidity, low mortality). NV infection lasts typically 1-2 days with vomiting and non-bloody diarrhea symptoms. Complete recovery period of the infection is about 2-3 weeks. In this period the porters, shedding a high quantity (10^4 - 10^{10} virus particles/g feces) of viruses threaten the public health. For the prevention of food borne NV infections and to protect the public health, it's important to apply farm to fork food safety approach and especially to train food handlers for good hygiene practices.

Keywords: Food safety, public health, Norovirus

1. Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, ANKARA
2. Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, ANKARA
3. Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, ANKARA

Giriş

Noroviruslar (NV) dünyada oldukça yaygın olarak görülen ve bakteriyel olmayan ishal vakalarının % 95'inden sorumlu tutulan akut gastroenterit nedenidir. NV vakalarının yalnızca ABD'de tüm gıda kaynaklı infeksiyonların % 66.6'sı ile yaklaşık 23 milyon insanın hastalanmasına, 50 bin kişinin hastanede tedaviye alınmasına ve 310'unun da ölümüne neden olduğu bildirilmiştir (Mead ve ark., 1999). NV, Kuzey Amerika ve birçok Avrupa ülkesinde çoğunluğu kış aylarında (Ekim-Mart) olmak üzere yılın her döneminde salgınlar, sporadik vakalar ve epidemilere neden olmaktadır (Schmid ve ark., 2006).

NV'ler her yaştan insanları, açık ve kapalı toplulukları (çocuk yuvaları, göçmen kampları, tatil kampları, hastaneler, okullar, lokantalar, gemi yolcuları, askeri birlikler vb.) etkileyerek sıklıkla salgınlara yol açmakta ve hekime başvuran erişkin ishallerinin yaklaşık % 20'sinden sorumlu tutulmaktadır (Lopman ve ark., 2003a).

NV, infekte kişilerin dışkı ve kusmukları vasıtasıyla çevreye bulaşır. Kontamine yiyecek, içecek ve eşyalardan alınan çok az sayıda NV'nin konak sindirim sistemine ulaşmasıyla oluşan infeksiyon hızla ilerleyerek epidemilerin oluşmasına neden olmaktadır. NV infeksiyonu insanlarda çok ciddi bir klinik tablo oluşturmamasına karşın infeksiyonun milyonlarca kişiyi etkilemesine bağlı olarak ortaya çıkan iş gücü kaybı ve hastane masrafları ülkelerin ekonomilerinde büyük kayıplara neden olduğu bilinmektedir.

Norovirusların Tarihçesi, Sınıflandırılması ve Genel Özellikleri

Norovirus ilk kez Dr. J. Zahorsky (1929) tarafından özellikle kış aylarında sıklıkla ortaya çıkan, kendini 3 gün içinde sınırlayan ani kusma ve ishal vakaları

olarak gözlemlenmiş ve virusun oluşturduğu salgın hastalığa "kış kusma hastalığı" adı verilmiştir.

NV, 1968 yılı Kasım ayında ABD'nin Ohio eyaleti Norwalk şehrinde bir ilköğretim okulundaki öğrenci ve öğretmenlerin yarısında (232:116) akut gastroenterite neden olarak yeniden dikkat çekmiştir. Çoğunluğunu küçük çocukların oluşturduğu bu salgından etkilenen kişilerin, evde dinlendikleri süre içerisinde ailelerinin % 32'sini sekonder olarak infekte ettikleri rapor edilmiş ve bakteriyel olmadığı anlaşılan bu etkene bölgeye atfen Norwalk virus adı verilmiştir (Adler ve Zickl, 1969). Virusu tanımlayabilmek için yapılan çalışmalar bu epidemiden ancak 4 yıl sonra sonuç vermiş ve prototip virus (GI.1) ile infekte edilen gönüllü insanların dışkılarından, immun elektron mikroskop yöntemiyle ilk kez görüntülenen virusun, yuvarlak yapıda olduğu tespit edilmiştir (Kapikian ve ark., 1972).

Bilinen tüm insan fekal viruslarının fiziksel ve elektronmikroskopik karakterizasyonundan sonra Caul ve Appleton (1982) geçici bir sınıflama yapmış ve Norwalk virusu, küçük yuvarlak virus (Small Round Virus-SRV), küçük yuvarlak yapılı virus (Small Round Structured Virus-SRSV) ve Norwalk benzeri virus (Norwalk-Like Virus-NLV) olarak adlandırmıştır. NLV, Lagovirus, Sapporo benzeri virus ve Vesivirus Caliciviridae familyasını oluşturmuştur. Uluslararası Virus Taksonomi Komitesi'nin 2002 yılında aldığı karar ile bu familyada bulunan ve insan Calicivirus'ları olarak da bilinen 'Norwalk-like virus' Norovirus olarak, 'Sapporo-like virus' da Sapovirus olarak yeniden tanımlanmıştır (Mayo, 2002).

Virusun ikozahedral simetriye sahip kapsid yüzeyinde 32 adet kupa şeklinde çöküntü bulunmaktadır. Bu çanak benzeri şekli nedeniyle Caliciviridae ailesinde yer alan NV, 27 nm'den 35 nm'ye kadar değişen

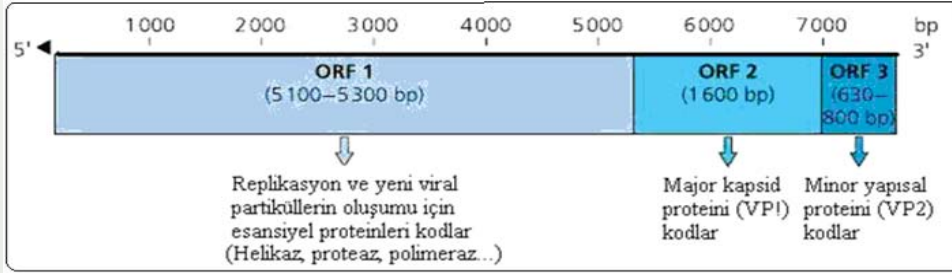

büyükte çapa ve pozitif polariteli tek iplikten RNA'ya sahip zarfsız bir virustur (Caul ve ark., 1982; Schmid ve ark., 2006).

RNA viruslarının yapısal olan ve olmayan, antijenik determinant olarak da bilinen 3 adet açık okunur bölgesi (Open Reading Frame- ORF) vardır (Şekil 1, Hardy, 2005).

Norovirusların genomları bir çizgi boyunca uzanır ve uzunlukları 7500-7700 nükleotid civarındadır. Bu

Şekil 1: Norovirus'ların genom organizasyonu (Hardy, 2005)

ORF 1: 5100-5300 kadar nükleotid içerir ve RNA bağımlı RNA polimeraz, proteaz ve helikaz gibi yapısal olmayan proteinleri kodlar (Hardy, 2005). ORF 2: 1600 nükleotide sahip olup major kapsid proteinini (VP1) kodlar (Jiang ve ark., 1992). ORF 3: 630-800 civarında nükleotid içerir ve fonksiyonu bilinmeyen minor kapsid proteinini (VP2) kodlar (Glass ve ark., 2000).

Noroviruslar; GI, GII, GIII, GIV ve GV olmak üzere 5 genogruba ve bu genogrular da major kapsid proteinini kodlayan gen sırasının analizine göre en az 30 genetik kümeye ayrılır. Hayvan türlerine göre genotiplerin dağılımı Çizelge 1 'de gösterilmiştir.

Çizelge 1: Çeşitli hayvan türlerinde NV genogrup ve genotiplerinin dağılımı

(* Wang ve ark., 2005; Zheng ve ark., 2006 ** Martella ve ark., 2007 *** Martella ve ark., 2008)

Konak	NV genogrup (GG) ve genotipleri *				
	GGI	GGII	GGIII	GGIV	GGV
İnsan	1-8	1-10, 12-17		1	
Domuz		11, 18, 19			
Sığır			1, 2		
Aslan				2 **	
Köpek				2 ***	
Fare					1

İnsan NV'sinin sıcaklık ve pH duyarlılığını saptayabilmek için fareler NV ile infekte edilmiş ve MNV-1 hücre kültüründe yapılan çalışmalardan başarılı sonuçlar elde edilmiştir. NV pH 2-10 arasında direnç göstermiş, NV'nin D değerleri 56°C'de 3.5 dakika; 65°C'de 0.44 dakika; 72°C'de 0.17 dakika olarak tespit edilmiştir (Cannon ve ark., 2006).

NV'ler kuarterner amonyum bileşiklerine, yüksek sodyum hidroklorit konsantrasyonlarına (> 300 ppm), sodyum hidrojen karbonata ve % 5'lik hidrojen peroksit konsantrasyonuna duyarlıdır (Jimenez ve Chiang, 2006; Malik ve Goyal, 2006). Buna karşın yapılan bazı araştırmalarda, % 70'lik etil alkole, 10 ppm'e kadar olan klor konsantrasyonuna, oda sıcaklığında pH 2.7'de 3 saat muhafazaya, 60°C'de 30 dakika pişirmeye ve -20°C'de yıllarca dayanıklı olduğu ortaya konmuştur (Shin ve Sobsey, 2003; Duizer ve ark., 2004).

Bulaşma ve Klinik Tablo

CDC (Centers for Disease Control and Prevention, Amerikan Hastalık Kontrol ve Koruma Merkezi) tarafından gıda kaynaklı infeksiyonların en sık nedenlerinden biri olarak kabul edilen NV'nin asıl kaynağı, infekte insanların dışkıları ve/veya kusmuklarıdır. NV infeksiyonları son derece bulaşıcı olup bulaşma, kişiden kişiye temas, kontamine yiyecek ve içeceklerin tüketimi, fomitlerle temas, kusma sırasında havaya karışan virus ya da partiküllerini içeren damlacıkların oral mukozaya tutunup yutulması yoluyla oluşmaktadır (CDC, 2006). Infekte gıda çalışanları, vektör canlılar ve arıtılmamış su vasıtasıyla kontamine olan ve yeterli ısıl işlem görmeyen yiyeceklerin tüketimleri infeksiyonun en önemli kaynağını oluşturmaktadır. İnsanların NV ile infekte olmaları için 10-100 virus partikülünün gıda, su ya da çevreden oral yolla alınması yeterlidir (Made, 2007).

Klasik NV infeksiyonları şiddetli kusma ve ishal ile seyreder. Kusma genellikle aniden fışkırma tarzındadır. Hastalığın akut döneminde kusmayla 10^7 /ml ve dışkıyla 10^6 - 10^{11} /ml virus dışarı atılır. Semptomlar genellikle 12-72 saat sürer. Ancak kişi, belirtiler sırasındaki kadar olmasa da, 2-3 hafta daha virus ve partiküllerini dışkı yoluyla çevreye saçmaya devam eder (Lopman ve ark., 2003b). Su kaybı en önemli sorun olup, özellikle çocuklar ve yaşlılarda tıbbi müdahale gerektirebilir. Günde 4-8 kez, orta miktarda dışkılama görülür. İshalli hastanın dışkısı mukus, eritrosit ve lökosit içermez. Semptomlar, tüm yaş gruplarında görüldüğü halde, ishal çoğunlukla yetişkinlerde, kusma ve ateş değişikliği (>38,5°C) de genellikle çocuklarda ortaya çıkar (Koch ve ark., 2006).

Genel olarak NV ishalleri kendi kendini sınırlayarak hastaneye yatırmayı gerektirecek ciddi dehidrasyona neden olmaz ve ölüm çok nadir olarak gözlenir. İnfeksiyon bağışıklık sistemi yetmezliğine sahip ya da immunsupresif bireylerde (AIDS hastaları, hamileler vb.) stres meydana getirerek kronik ishale neden olabilmekle birlikte, atipik seyir ve komplikasyonlara (yaygın damar içi pıhtılaşma, nörolojik tutulum) da neden olabilir. Örneğin, Afganistan'da savaş durumundaki İngiliz askerlerinde ortaya çıkan NV infeksiyonları sırasında alışlagelmiş semptomlar dışında ışığa duyarlılık, boyun sertliği gibi farklı belirtilerin görüldüğü bildirilmiştir (CDC, 2002). Yine şiddetli gastrointestinal sistem semptomları dışında ensefalopati görülen bir çocuğun hem dışkısında hem de serum ve serebrospinal sıvısında NV RNA'sı tespit edilmiştir (Khan ve ark., 2009).

Patogenez ve İmmün Yanıt

Virusun organ veya hücre kültüründe çoğaltılması mümkün olmadığı için NV'lerin patolojik mekanizmasının araştırılması oldukça zor olmuş, ancak biyomoleküler tekniklerin kullanımıyla önemli

ilerlemeler kaydedilmiştir. Son zamanlarda NV'lerin in vitro çoğaltılması için yapılan araştırmalarda NV ile infekte edilen farelerde MNV-1 (Murines Norovirus-1) hücre kültürü modeli üzerine çalışılmış, ancak tam olarak uyum sağlamadığı için virus kültürü yapılamamıştır (Wobus ve ark., 2006).

NV'lerin gastrointestinal hedef hücrelere nasıl tutunduğunun anlaşılması için yapılan bir çalışmada, gönüllü kişiler virus benzeri partikülleri oluşturan kapsid proteinlerinin çoğaltılmasıyla oral yoldan infekte edilmiştir. Infekte kişilerin ince bağırsak bölgelerinden alınan biyopsiler üzerinde yapılan incelemeler sonucunda ABO(H) ve Lewis kan grubu antijenlerini içeren Norovirusların, epitel hücreler üstündeki karbonhidratlara spesifik olarak bağlandığı tespit edilmiştir (Hutson ve ark., 2004).

Bireylerin NV enfeksiyonlarına karşı farklı duyarlılığa sahip olması halen araştırılmakta iken bazı kişilerin hastalığa yakalanmama nedeni NV reseptörlerinin olmayışıyla ilişkilendirilmektedir. Gönüllü insanlar üzerinde yapılan bir çalışmada, uygun kan grubu antijenleri alfa 1, 2 fukosiltransferaz sekresyonunu sağlayan genin mutasyonu sonucunda bireylerin NV enfeksiyonlarına karşı tamamen direnç kazandığı bildirilmiştir (Lindesmith ve ark., 2003).

Japonya'nın Chiba kentinde annelerden alınan 239 süt örneğinin ELISA ve Western Blot yöntemleri ile incelenmesi sonucunda 31 (%13) anne sütü örneğinde NV GII.6 başta olmak üzere, GI.8, GII.8, GII.12 genotiplerine karşı NV antikoru (Ig A) tespit edilmiş ve bunlardan yalnızca üçünde her iki genogruba karşı (GI ve GII) çapraz reaksiyon görülmüştür (Makita ve ark., 2007). İnsan sütünde bulunan glikanların, konak gastrointestinal sistem mukozal yüzeyindeki hedef reseptörlere tutunarak patojenlerin yerleşmesini engellediği ve dünyadaki annelerin ortalama olarak % 80'inin sütünde baskın glikan yapısıyla alfa 1,2 fukosil

bağlı glikanları üreten sekretör genin bulunduğu bilinmektedir. Glikanların NV'nin hedef konak hücre ilişkisini bozması ve infant ishallerine neden olan Campylobacter, enterotoksijenik E. coli ve Calicivirus gibi etkenlere karşı bağlanmayı inhibe edici etki göstermesi antimikrobiyel ajan olarak önemlerini göstermektedir (Morrow ve ark., 2005).

Noroviruslara karşı oluşan bağışıklık mekanizması henüz tam olarak anlaşılamamıştır. Son yıllarda yapılan çalışma bulgularına göre duyarlılığın kalıtsal bir yatkınlık gösterdiği ortaya konmuştur. Gönüllüler üzerinde yapılan çalışmalar NV'ler için spesifik koruyucu bağışıklık bileşeni tespit edilememesine rağmen süresine göre iki tip immunité olduğunu göstermektedir. Kısa süreli bağışıklığın 14 hafta, uzun süreli bağışıklığın 27-42 ay kadar sürdüğü ve bu sürenin ardından kişilerin, NV enfeksiyonuna yeniden yakalandıkları bildirilmiştir. Virusun çok sayıda farklı serolojik tiplerinin bulunması ve yeni varyantlar oluşturmaları NV'ye karşı etkili bir aşı geliştirilmesini güçleştirmektedir (Lindesmith ve ark., 2003).

Norovirusların Epidemiyolojisi

Bir gastroenterit salgınının NV kaynaklı olup olmadığının saptanması için kullanılan 'Kaplan'ın kriterleri' olarak ifade edilen ve CDC tarafından da kabul edilen epidemiyolojik veriler şunlardır:

- 1- Dışkı örneklerinin bakteri ve parazit yönünden negatif olması,
- 2- Hastaların >% 50'sinde kusma olması,
- 3- İnkubasyon süresinin 24-48 saat ve hastalık süresinin 12-60 saat olması,
- 4- Yüksek yayılım hızı ve sekonder enfeksiyon oranı (Kaplan ve ark. 1982; CDC, 2002).

İspanya'nın Catolonia eyaletinde yaş ve cinsiyete göre değerlendirme yapılan epidemiyolojik bir çalışmada NV enfeksiyonunun kadınlarda, 5-11 yaş aralığındaki

çocuklarda ve 65 yaş üstündeki kişilerde daha fazla olduğu ve klinik semptom olarak çocuklarda karın ağrısı, halsizlik ve kusmanın, erişkinlerde ise kas ağrısı ve diyarenin daha çok görüldüğü bildirilmiştir (Arias ve ark., 2009).

Gönüllülerin NV ile oral yoldan infekte edildiği bir çalışmada, deneklerden % 32'sinin asemptomatik yani hastalık belirtisi göstermeden etkeni çevreye saçabilen kişiler olduğu tespit edilmiştir (Graham ve ark., 1994). Avustralya'da bulunan bir yaşlı bakım evinde, sonradan GII.1'in neden olduğu anlaşılan bir NV gastroenterit salgını üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda, enfeksiyondan etkilenen 58 ve 93 yaş grubundaki hastaların akut dönemle birlikte etkeni ortalama 28.7 gün boyunca çevreye saçtıkları bildirilmiştir. NV enfeksiyonlarının yayılımında yaşlı insanların portör rolü değerlendirilip risk analiz modelleri ve karantina stratejileri üzerinde çalışmalar yapmak gerekmektedir (Tu ve ark., 2008).

Son yıllarda büyük artış gösteren NV salgınları özellikle AB ülkeleri, ABD, Çin ve Japonya'da detaylı araştırmaların yapılmasına neden olmuştur. AB ülkelerinde 2004-2006 yılları arasında bildirilen NV enfeksiyonlarının aylara göre genotip dağılımı incelendiğinde GII.4 ve yeni varyantlarının, vakaların büyük bir bölümünü kapsadığı açıkça görülmektedir (Kroneman ve ark., 2006). Hindistan'ın Kalkuta şehrinde NV'nin genetik çeşitliliğini ortaya koymak için yapılan bir araştırmada, Japon dizisi olan 3 yeni NV GII.4 genotipinin bölgede sirküle olduğu tespit edilmiştir (GII.4-2007). Bu da NV'lerin büyük ölçüde mutasyon ve rekombinasyona eğilimli olduğunu göstermiştir (Nayak ve ark., 2009).

Türkiye'deki ilk NV salgını Aksaray'da ortaya çıkmış ve 8.500 kişiyi etkilemiştir. Yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda 4 Mayıs 2008'de su

şebekesinin tamiratına başlandığı ve 13 Mayıs akşamı ise bulantı, ishal, kramp, kusma ve karın ağrısı şikayetiyle onlarca insanın hastanelere başvurduğu bildirilmiştir. Aksaray'a gelen uzman ekibin çeşitli bölgelerden aldıkları su numunelerinin analizi sonucunda salgına su kaynaklı NV enfeksiyonunun neden olduğu rapor edilmiştir. Yine 11 Ocak 2009 tarihinde üç mahalleye aynı kaynaktan su verilen Rize'de içme suyuna bulaşan NV, 1.107 kişinin hastalanmasına neden olmuştur. Bir diğer salgın ise 7 Nisan 2009'da Tokat Erbaa'da ishal ve kusma şikayeti gösteren kişilerin hastaneye başvurmalarıyla ortaya çıkmış ve 1 hafta içinde 6.800 kişinin NV'den etkilendiği bildirilmiştir. Erzurum, Eskişehir, Konya ve Isparta'dan sporadik vakalar ve küçük çaplı salgınlar 2010 yılında da bildirilmeye devam etmiştir. Ülkemizde 2009 yılından bu yana akut gastroenterit vakalarının kaydı tutulmasına karşın bu bilgilerin resmi sonuçları henüz açıklanmamıştır (Buyurgan, 2010).

Hayvan ve insanlarda bulunan NV'ler oldukça yakın genetik ilişki içerisinde olduğundan, enfeksiyonların zoonotik yönü de araştırılan bir konudur. Günümüze kadar hayvan NV'lerinin insanlarda enfeksiyona neden olmadığı bildirilmiştir. Ancak, deneysel olarak insan NV'si ile infekte edilen gnotobiyotik buzağı ve domuzlarda yapılan çalışmalarda virus replikasyonu ve serolojik değişimin olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında hem çift kabuklu yumuşakçalarda hayvan ve insan viruslarının eş zamanlı olarak bulunabilmesi hem de domuzlarda insan NV'sine karşı oluşan antikorların tespiti ve insanlarda da hayvan NV'sine karşı oluşan antikorların tespiti, potansiyel zoonotik yayılımın olabileceğine işaret etmektedir (Bank ve ark., 2010).

Önemli gastroenterit salgınlarına neden olan NV'nin tanısı, çoğunlukla ishal/kusmuk numunesinde

yapılan RT-PCR analizi ve elektron mikroskopik bakıyla yapılmaktadır. Bunun dışında NV enfeksiyonu ile kanda oluşan antikorlar, serolojik testlerle saptanabilir. Ticari ELISA testlerinin salgın analizinde yararı oldukça sınırlıdır. Buna rağmen sporadik NV olgularında antikor araştıran ELISA testlerinin sıkça kullanılmaya başlandığı gözlenmektedir (CDC, 2006).

Gıda ve Sularda Norovirusların Varlığı ve Saptanması
Gıdaların viruslarla kontaminasyonu gıdaların üretiminden tüketime kadar olan sürecin herhangi bir noktasında olabilir. Bu durumun nedeni ise virusu taşıyan insanların elleriyle gıdaları kontamine etmeleri ya da kontamine gıdaların çiğ ya da yetersiz pişirilerek tüketime sunulmasıdır. Bu nedenle özellikle gıdaları hazırlayan kişilerin hijyen kurallarına uyması gerekir (Koopmans ve Duizer, 2004).

Belçika'da 2000-2007 yılları arasında 40 NV salgınından % 42.5 gıda işleyicileri, % 27.5 su, % 17,5 kabuklu deniz ürünleri ve % 10 ahududunun sorumlu tutulduğu açıklanmıştır (Baert ve ark., 2009).

NV salgınlarına neden olan gıdaların başında pasta, sandviç, et ürünleri ve ıstiridye-midye gibi tüketime hazır yiyecekler gelmektedir. İsveç Stockholm'de bulunan bir gıda işletmesinin aynı ünitesinde çalışan 400 büro çalışanı 72 saat içerisinde gastroenterit şikayetiyle hastanelere başvurmuş ve NV GI.3 ile enfekte oldukları ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar, bu kişilerin öğle yemeğinde kantinden salata ve hamburger yediklerini ve aynı gün kantinde görevli olan bir gıda işleyicisinin kusma semptomları göstermeden birkaç saat önce hamburger ve salata büfesi için domates hazırladığını ve NV GI.3'ü presemptomatik olarak tüm işletmeye bulaştırdığını ortaya çıkarmıştır (Zomer ve ark., 2010). Bir diğer olay ise ABD'de, Colorado Nehri üstünde bulunan Grand Kanyon'da 137 kişi için düzenlenen 5 günlük rafting

turunda tüketilmek üzere bir et işleme tesisinden işlenmiş et ürünü sipariş edilmesiyle başlamıştır. İlk gün tüketime sunulan et ürünleri ertesi gün etkisini göstermiş ve giderek artan kusma ve ishal şikayetleri gezinin sonlanmasına neden olmuştur. Et ürünlerinden alınan numunelerin incelenmesi sonucu etkenin NV olduğu, enfeksiyon kaynağının da et işleme ünitesinde çalışan ve bir gün öncesinde gastroenterit şikayeti sonlanarak işe dönen asemptomatik bir gıda işleyicisinin eldivensiz olarak tüketime hazır et ürünlerini dilimleyip paketlemesi olduğu bildirilmiştir (Malek ve ark., 2009).

Birçok salgına, dışkı ile bulaşık sularda yetişen kabuklu deniz hayvanlarının tüketimi sebep olmuştur. Midye, ıstiridye gibi filtreleme yoluyla beslenen çift kabuklu deniz canlılarının, enfekte olmaksızın virusları toplayarak sindirim sistemlerinde biriktirmeleri ve anatomik yapıları gereği kabuğun pişirme işlemine kısmen engel olması nedeniyle NV yönünden tüketimleri riskli gıda grubu olarak değerlendirilmektedir. İstiridyelerde yapılan biyoakümüülasyon çalışmaları ve immünohistokimyasal analizler sonucunda, viral partiküllerin spesifik olarak ıstiridyelerin sindirim kanalı (orta bağırsak, ikincil oluk ve tubuller) yüzeyindeki karbonhidratlara bağlandığı görülmüştür. NV partikülleri insanda da aynı bağlantı bölgesini kullanmaktadır. Bu çalışmayla ıstiridyelerin, insan patojeni olan NV'leri selektif olarak konsantre ettikleri ve dokularında barındırdıkları virusu, bilinen filtreleme yöntemleriyle elimine edemedikleri gösterilmiştir (Le Guyader ve ark., 2006).

NV'lerin çoğaltılması için uygun hücre kültürü modelleri üzerinde çalışmalar devam etmekte olup henüz kullanımda değildir. Bu nedenle günümüzde NV'nin gıdalarda ve sulardaki varlığının saptanması için RT-PCR kullanılmakta, ancak duyarlılığı (10^1 - 10^3) tam anlamıyla yeterlilik sağlamamaktadır. RT-

PCR yönteminde kullanılan enzimlerin inhibisyonu ve standardizasyonla ilgili sorunların yanlış pozitif sonuca yol açabileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Lees, 2000; Atmar ve Estes., 2006).

Korunma ve Kontrol

Gıdaya ilişkin ve gıda işleme birimlerinde alınacak önlemler:

- Kabuklu deniz ürünleri yetiştirilen bölgelerin gerekli su analizleri düzenli olarak yapılmalı, NV ile kontamine bölgelerden midye ve istiridye toplanması yasaklanmalıdır.
- Midye ve istiridye çok iyi pişirildikten sonra tüketilmelidir.
- Salgına neden olan gıdaların tüketimi hızla engellenmeli ve imha edilmelidir.
- NV enfeksiyonu tanısı konulan kişiler aktif gıda işleme birimlerinde çalıştırılmamalıdır.
- Sert, pürüzsüz yüzeylerin dezenfeksiyonunda en az 1000 ppm konsantrasyonda klor solüsyonları, oksijen esaslı aktif yüzey dezenfektanları, kuarterner amonyum bileşikler ya da fenol bazlı dezenfektanlar tercih edilmelidir.
- Gıda güvenliğini sağlamak için HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point, Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktası), GAP (Good Agriculture Practice, İyi Tarım Uygulaması), GMP (Good

Manufacturing Practice, İyi Üretim Uygulaması) ve GHP (Good Hygiene Practices, İyi Hijyen Uygulaması) kurallarına önem verilmelidir (Koopmans ve Duizer, 2004).

NV enfeksiyonunun kontrolü için alınması gereken genel önlemler:

- Kontamine yatak örtüleri, halı vb. eşyalar en az 70°C'de, tercihen çamaşır suyu içeren deterjanlarla yıkanmalıdır (CDC, 2002).
- Kapı kolları, musluk, tuvalet ve banyodaki tutacakların temizlik ve dezenfeksiyonuna titizlikle dikkat edilmelidir.
- Gün içinde eller sık sık yıkanıp gerektiğinde dezenfekte edilmelidir.
- Toplum hijyen konusunda bilinçlendirilmelidir.
- Kanalizasyon ve su borularının yan yana seyrettiği ve tektonik hareketlerin sıklıkla gözlemlendiği bölgelerde su borularının yenilenmesi sırasında basınç farkından oluşacak lağım sızıntılarının sebep olacağı muhtemel salgın durumunda sular mutlaka kaynatıldıktan sonra kullanılmalıdır.
- Etkili antiviral aşıların oluşturulması için çalışmalara hız verilmelidir.
- Ülkemizde de diğer ülkelerde olduğu gibi hastalık insidensini belirlemek, gerekli önlemleri almak için düzenli tarama çalışmaları yapılarak epidemiyolojik veri tabanı oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Adler, J.L., Zickl, R. (1969). Winter vomiting disease. J. Infect. Dis. 119: 668–673.
2. Arias, C., Sala, M.R., Domínguez, A., Tormera, N., Ruiz, L., Martínez, A., Bartolomé, R., De Simon, M., Buesa, J. (2009). Epidemiological and clinical features of norovirus gastroenteritis in outbreaks: A population-based study. Clin. Microbiol. Infect. 16: 39–44.
3. Atmar, R.L., Estes, M.K. (2006). The epidemiologic and clinical importance of norovirus infection. Gastroentero. L. Clin. N. Am. 35: 275-290.
4. Baert, L., Uyttendaele, M., Stals, A., Van Coillie, E., Dierick, K., Debevere, J., Botteldoorn, N. (2009). Reported foodborne outbreaks due to noroviruses in Belgium: the link between food and patient investigations in an international context. Epidemiol. Infect. 137(3): 316-325.
5. Bank-Wolf, B.R., König, M., Thiel, H.J. (2010). Zoonotic aspects of infections with noroviruses and sapoviruses. Vet. Microbiol. 140: 204-212.

6. Buyurgan, V. (2010). Sağlık Bakanlığı Temel Sağ. Hizm. Gn. Md. kişisel görüşme.
7. Cannon, J.L., Papafragkou, E., Park, G.W., Osborn, J., Jaykus, L. A., Vinie, J. (2006). Surrogates for the study of norovirus stability and inactivation in the environment: A comparison of murine norovirus and feline calicivirus. *J. Food Prot.* 69(11): 2761-2765.
8. Caul, E.O., Appleton, H. (1982). The electron microscopical and physical characteristics of small round human fecal viruses: An interim classification scheme. *J. Med. Virol.* 9: 257-265.
9. CDC (Centers of Disease Control and Prevention) (2002). Outbreak of acute gastroenteritis associated with Norwalk-like viruses among British military personal-Afghanistan. *Morb. Mortal. Wkly. Rep.* 51: 477-479.
10. CDC (Centers for Disease Control and Prevention) (2006). Surveillance for foodborne disease outbreaks- United States. *Morb. Mortal. Wkly. Rep.* 58: 609-615.
11. Duizer, E., Bijkerk, P., Rockx, B., De Groot, A., Twisk, F., Koopmans, M. (2004). Inactivation of caliciviruses. *Appl. Environ. Microbiol.* 70: 4538-4543.
12. Glass, P.J., White, L.J., Ball, J.M., Leparco-Goffart, I., Hardy, M.E., Estes, M.K. (2000). Norwalk virus open reading frame 3 encodes a minor structural protein. *J. Virol.* 74: 6581-6591.
13. Graham, D.Y., Jiang, X., Tanaka, T., Opekun, A.R., Madore, H.P., Estes, M.K. (1994). Norwalk virus infection of volunteers: New insights based on improved assays. *J. Infect. Dis.* 170: 34-43.
14. Hardy, M.E. (2005). Norovirus protein structure and function. *FEMS Microbiol. Lett.* 253: 1-8.
15. Hutson, A.M., Atmar, R.L., Estes, M.K. (2004). Norovirus disease: Changing epidemiology and host susceptibility factors. *Trends. Microbiol.* 12: 279-287.
16. Jiang, X., Wang, M., Graham, D.Y., Estes, M.K. (1992). Expression self-assembly and antigenicity of the Norwalk virus capsid protein. *J. Virol.* 66: 6527-6532.
17. Jimenez, L., Chiang, M. (2006). Virucidal activity of a quaternary ammonium compound disinfectant against feline calicivirus: A surrogate for norovirus. *Am. J. Infect. Control.* 34: 269-273.
18. Kapikian, A.Z., Wyatt, R.G., Dolin, R., Thornhill, T.S., Kalica, A.R., Chanock, R.M., (1972). Visualization by immune electron microscopy of a 27-nm particle associated with acute infectious nonbacterial gastroenteritis. *J. Virol.* 10(5): 1075-1081.
19. Kaplan, J.E., Feldman, R., Campbell, D.S., Lookabaugh, C., Gary, G.W. (1982). The frequency of a Norwalk-like pattern of illness in outbreaks of acute gastroenteritis. *Am. J. Public Health* 72: 1329-1332.
20. Khan, R.R., Lawson, A.D., Minnich, L.L., Martin, K., Nasir, A., Emmett, M.K., Welch, C.A., Udall, J.N. (2009). Gastrointestinal Norovirus infection associated with exacerbation of inflammatory bowel disease. *J. Pediatr. Gastroenterol. Nutr.* 48: 328-333.
21. Koch, J., Schneider, T., Stark, K., Schreier, E. (2006). Norovirusinfektionen in Deutschland. *Bundesgesundheitsbla.* 49: 296-309.
22. Koopmans, M., Duizer, E. (2004). Foodborne viruses: An emerging problem. *Int. J. Food Microbiol.* 90(1): 23-41.
23. Kroneman, A., Vennema, H., Harris, J., Reuter, G., Von Bonsdorff, C.H., Hedlund, K.O., Vainio, K., Jackson, V., Pothier, P., Koch, J., Schreier, E., Bottiger, B.E., Koopmans, M. (2006). Food-borne viruses in Europe network. Increase in norovirus activity reported in Europe. *Euro Surveill.* 11(50): 3093.
24. Lees, D. (2000). Viruses and bivalve shellfish. *Int. J. Food Microbiol.* 59: 81-116.
25. Le Guyader, F.S., Loisy, F., Atmar, R.L., Hutson, A.M., Estes, M.K., Ruvoen-Clounet, N., Pommepuy, M., Le Pendu, J. (2006). Norwalk virus specific binding to oyster digestive tissues. *Emerg. Infect. Dis.* 12(6): 931-6.

26. Lindesmith, L., Moe, C., Marionneau, S. (2003). Human susceptibility and resistance to Norwalk virus infection. *Nat. Med.* 9: 548–553.
27. Lopman, B.A., Adak, G.K., Reacher, M.H., Brown, D.W.G. (2003a). Two epidemiologic patterns of Norovirus outbreaks: Surveillance in England and Wales, 1992–2000. *Emerg. Infect. Dis.* 9(1): 71–77.
28. Lopman, B.A., Reacher, M.H., Gallimore, C., Adak, G.K., Gray, J.J., Brown, D.W.G. (2003b). A summertime peak of ‘Winter Vomiting Disease’: Surveillance of noroviruses in England and Wales, 1995 to 2002. *BMC Public Health.* 3: 13.
29. Mead, P.S., Slutsker, L., Dietz, V., Mccaig, L.F., Bresee, J.S., Shapiro, C., Griffin, P.M., Tauxe, R.V. (1999). Food-related illness and death in the United States. *Emerg. Infect. Dis.* 5: 607–625.
30. Made, D. (2007). Qualitativer Nachweis von Noroviren der Genogruppe I und II Vorstellung der amtlichen Methode nach &64 LFBG J. Verbr. Lebensm. 2: 494-495.
31. Makita, K., Hayakawa, Y., Okame, M., Homma, K., Phan, T.G., Okitsu, S., Ushijima, H. (2007). First detection of IgA against norovirus in breast milk. *Clin. Lab.* 53 (3-4):125-8.
32. Malik, Y.S., Goyal, S.M. (2006). Virucidal efficacy of sodium bicarbonate on a food contact surface against feline calicivirus a norovirus surrogate. *Int. J. Food Microbiol.* 109: 160-163.
33. Malek, M., Barzilay, E., Kramer, A. (2009). Outbreak of norovirus infection among river rafters associated with packaged delicatessen meat, Grand Canyon, 2005. *Clin. Infect. Dis.* 48: 31–7.
34. Martella, V., Campolo, M., Lorusso, E., Cavicchio, P., Bellacicco, A.L., Decaro, N. (2007). Norovirus in captive lion cub (Panthera Leo). *Emerg. Infect. Dis.* 13: 1071–3.
35. Martella, V., Lorusso, E., Decaro, N., Elia, G., Redogna, A., D’abramo, M., Desario, C., Cavalli, A., Corrente, M., Camero, M., Germinario, C.A. (2008). Detection and molecular characterization of a canine norovirus. *Emerg. Infect. Dis.* 14: 8.
36. Mayo, M.A. (2002). A summary of taxonomic changes recently approved by ICTV. *Arch. Virol.* 147: 1655-1663.
37. Morrow, A.L., Ruiz-Palacios, G.M., Jiang, X., Newburg, D.S. (2005). Human milk glycans that inhibit pathogen binding protect breast-feeding infants against infectious diarrhea. *J. Nutr.* 135: 1304–1307.
38. Nayak M.K., Chatterjee D., Nataraju S.M., Pativada M., Mitra U., Chatterjee M.K., Saha T.K., Sarkar U., Krishnan T. (2009). A new variant of Norovirus GII.4/7 and inter-genotype recombinant strains of NV GII causing acute watery diarrhoea among children in Kolkata, India. *J. Clin. Virol.* 45(3): 223-229.
39. Schmid, D., Lederer, R.I., Lachner, P., Wewalka, G., Croce, I., Sumann, G., Ecker, C., Hrabcik, H., Allerberger, F., Richter, M., Kampf, G., Schreier, E. (2006). Vorgehen bei gastroenteritis Ausbrüchen durch Norovirus in Krankenhausern und Einrichtungen der Stationaerenpflege Wien. *Ages* 1: 24-26, 67-69.
40. Shin, G.A., Sobsey, M.D. (2003). Reduction of Norwalk virus, Poliovirus 1 and Coliphage MS2 by monochloramine disinfection of water. *Wat. Sci. Tec.* 38(12): 151-154.
41. Tu, E.T., Bull, R.A., Kim, M.J., Mciver, C.J., Heron, L., Rawlinson, W.D., White, P.A. (2008). Norovirus excretion in an aged-care setting. *J. Clin. Microbiol.* 46(6): 2119-2121.
42. Wang, Q.H., Han, M.G., Chetham, S., Souza, M., Funk, J.A., Saif, L.J. (2005). Porcine Noroviruses related to human noroviruses. *Emerg. Infect. Dis.* 11: 1874-1881.
43. Wobus, C.E., Thackray, L.B., Virgin, H.W.I. (2006). Murine norovirus: A model system to study norovirus biology and pathogenesis. *J. Virol.* 80: 5104-5112.
44. Zahorsky, J. (1929). Hyperemesis hiemis or the winter vomiting disease. *Arch. Pediat.* 46: 391-395.
45. Zheng, D.P., Ando, T., Fankhaeuser, R.L., Beard, R.S., Glass, R.I., Monroe, S.S. (2006). Norovirus classification and proposed strain nomenclature. *Virology* 346: 312-323.
46. Zomer, T.P., De Jong, B., Kühlmann-Berenzon, S., Nyrén, O., Svenungsson, B., Hedlund, K.O., Ancker, C., Wahl, T., Andersson, Y. (2010). A foodborne norovirus outbreak at a manufacturing company. *Epidemiol. Infect.* 138: 501-506.

Akıllardan Çıkmayan Lezzet

Sağlıklı ve hijyenik koşulların yanısıra kaliteli ve lezzetli ürünler sunmayı kendisine ilke edinmiş olan Yörsan, ülkemizin yöresel süt ürünleri geleneğini en üst düzeydeki teknolojik yatırımlarıyla buluşturarak “gelenekten geleceğe” sloganı ile gururla taşıyor.

Bu Kalp Seni
Unutur mu...

sütün
Keyfi
yerinde

www.yorsan.com.tr

yörsan
Gelenekten Geleceğe

FİZAN SÜRGÜNÜ VETERİNER HEKİM EMİN ÇOLAŞAN'IN TARIM, HAYVANCILIK İLE VETERİNER HEKİMLİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Şule OSMANAĞAOĞLU*

ÖZET: Bilimsel anlamda veteriner hekimlik eğitimi, salgın hayvan hastalıkları önlemek ve ordunun ihtiyaçlarını karşılamak üzere 1842 yılında başlamıştır. Salgın hayvan hastalıklarının önüne geçilememesi üzerine eğitime sivil veteriner hekimlerde katılmıştır. XIX. yüzyılın sonlarında Osmanlı İmparatorluğundaki siyasi değişiklikler genç veteriner hekimlere de yansımış ve özellikle I. Meşrutiyet sonrası sürgünler yaşanmıştır. Bu araştırmada, aydın düşüncüyü savunan Baytar Emin Beyin kısa biyografisi, sürgün yolu andacı ve ülke hayvancılığı ve veteriner hekimlik ile ilgili raporları günışığına çıkarmak amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Veteriner hekim, ittihat ve terakki, biyografi

SUMMARY: Scientific veterinary medical education was started in 1842 with an aim to prevent the spread of contagious animal diseases and to meet the needs of the armed forces. As a result of continued outbreaks of contagious animal diseases, students of the civil veterinarians also received education. The political developments, which occurred in the Ottoman Empire during the late nineteenth century, had a negative impact on young veterinarians, and particularly after the first constitutionalist period, some were sent into exile. This study was aimed at presenting the short biography of Veterinarian Emin Bey, who was a member of the intelligentsia, and at bringing to light his exile memento and the reports he produced on the state of play of the national livestock sector and veterinary profession.

Key words: Veterinarian, ittihat ve terakki, biography

Giriş

Türkiye’de veteriner hekimlik eğitimi, salgın hayvan hastalıkları önlemek ve ordunun ihtiyaçlarını karşılamak üzere 1842 yılında başlamıştır. Sığır vebası hastalığının tüm ülkeye yayılması ile bu hastalık ile mücadele edebilecek sivil veteriner hekim yetiştirilmesi gerekmiştir. Bu nedenle Askeri Veteriner Okuluna sivil öğrencilerin de alınması

kararlaştırılmış; Harbiye Mektebinde bulunan baytar sınıflarından 1871 yılında “ilk mülkiye baytarları (sivil veteriner hekimler)” mezun olmuşlardır (Subhi Edhem 1918, Bekman 1940, Harp Tarihi Encümeni 1933, Erk ve Dinçer 1970, Dinçer 1975). Sivil Veteriner Okulunun (1889) kuruluşundan önce 10–15 kadar sivil veteriner hekimin bulunduğu tespit edilmiştir (Anonim 1880, Erk ve Dinçer 1970).

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye.

Özellikle Rus Harbinden (1877) sonra doğu illerinde görülen sığır vebası salgınlarının büyük kayıplara neden olması ve tüm ülkeye yayılmaya başlaması üzerine, Askerî veteriner sınıflarına sivil öğrenci alınması yeterli olmadığı için çözüm arayışları başlamıştır (Bekman 1940). Bu nedenle, önce 1888 yılında “*Nafia Nezareti*” (Bayındırlık Bakanlığı) ne bağlı olarak “*Umuru Baytârîye Müfettişi Umumîliği*” (Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü) kurulmuş ve müdürlüğüne Yarbay Mehmet Ali Bey getirilmiştir. Bunu takip eden bir yıl sonra 1889’da da “*Mülkiye Baytar Mektebi*” (Sivil Veteriner Okulu) açılmıştır (Rıza 1924, Anonim 1933a, Anonim 1933b, Bekman 1940, Dinçer 1981, Erk 1978, Harp Tarihi Encümeni 1933). Birinci Dünya Savaşı sonrasında sivil veteriner hekimlerin sayısı 158 ile muavin veteriner hekim 53’e ulaşmıştır (Bekman 1950). Tüm şiddetiyle yayılan sığır vebası hastalığı, savaş ve işgal altında bulunan ülkeye daha da ağır darbe vurmuştur.

İlk Anayasa (*Kanûn-ı Esâsî*) 23 Aralık 1876 Abdülhamit tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiş ve Birinci Meşrutiyet’in yasal dayanağını oluşturmuştur. İlk Meclis (*Meclis-i Mebusan*) 19 Mart 1877 açılmış, yine Padişahın isteği üzerine bu Meclis kapatılarak 13 Şubat 1878 tarihinde Anayasa işlevsiz kılınmıştır. Abdülhamit’in padişahlık süresince uyguladığı “*istibdâd*” (baskıcı) yönetiminin sonucu olarak; düşünce, söz ve yazılarıyla yönetimin hoşuna gitmeyenler “*Dersââdet*” (İstanbul) dışına sürülmüşlerdir. Budurumaydingençlerin muhalefetine neden olmuştur. “*Jön Türkler*” (Genç Türkler) ismi ile 1899 örgütlenmeye başlamış ve “*İttihat ve Terakki*” kurulmuştur. Abdülhamit tarafından askıya alınan Anayasa yine kendisi tarafından 23 Temmuz 1908’de yeniden yürürlüğe koymak zorunda bırakılmıştır.

Böylece Osmanlı İmparatorluğunda İkinci Meşrutiyet dönemi başlamış; sürgünler, aydınlık düşüncelerini daha da güçlendirerek İstanbul’a dönmüşlerdir (Anonim 2005, Dinçer 2008).

Bu sürgünlerden biriside 1901 yılında “*İttihat ve Terakki*” derneği için çalıştığından dolayı Fizan’a sürülen “*Ser Baytar Kaymakam Emin Bey*”dir.

Bu makalede, Veteriner Hekim Emin Bey tarafından kaleme alınmış dönemi yansıtan andaç ve raporların, veteriner hekimlik ve ülke hayvancılığı açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem

Çalışmanın ana materyalini Veteriner Hekim Emin Çölaşan’ın yazdığı andaç ve raporlar ile özel aile arşivinden sağlanan ilk elden kaynaklar oluşturmuştur. Konuyla ilgili olarak daha önce yapılmış olan bilimsel çalışmalardan yararlanılmış ve orijinal belgelerin künye bilgileri dipnotlarda gösterilmiştir.

Makale, “*Yaşam Öyküsü*” ile “*Sürgün Yolu Andacı*” ve “*Raporlar*” olarak üç bölümde ele alınarak kronolojik olarak incelenmiştir.

“*Baytar Emin Bey*”in Yaşam Öyküsü:

Emin bey (bk Resim 1), 1867 yılında Girit Adasının Hanya Şehrinde doğmuştur. Zeytinyağı ve Sabun ticareti yapan Hasan beyin oğludur. Dedeleri Girit adasının Türkler tarafından fethi sırasında Konya’dan Subaşı (güvenlik işleri ile birlikte zabıta işlerini de yapan kasabanın başındaki memur) olarak Girit adasına gitmişlerdir. Bu nedenle soyadları Konyalı olmuştur. Girit adasının Türkler tarafından terk edilmesinden önce 1890 yılında İstanbul’a gelmiş ve “*Askeri Baytar Mektebinden*” 11 Mart 1893

yılında mezun olmuştur¹, ²(bk Resim 2, 3). Emin bey ilk olarak Halep şehrine tayin edilmiş İttihat ve Terakki cemiyetleri için çalıştığı saraya bildirilince kılıcı ve rütbeleri alınmış önce Halep'te kalebend (Kale hapsi) yaşamaya mahkûm edilmiş ve burada da veteriner hekimlik görevini sürdürmüştür. Bu sırada Abdülhamit dönemine karşı çalışmalarına devam etmiş Hama ve Humus şehirlerinde de İttihat ve Terakki Cemiyetinin birer şubesini kurmuştur³. Ayrıca, Emin Beyin kendi el yazısı ile yazdığı andaçta *"1312 de merhum Abdülhamit Zehravi Efendiye Elmiza isminde Arapça yazdırdığımız haftalık gazeteyi mütekaiden İzmir'de mukim Doktor Besim Rifat Bey ile geceleri müstensih ile bastırır ve bu suretle fikri hürriyet ve meşrutiyetin meşruiyetini halka neşir ve tamime çalıştık."* sözleri ile arkadaşları ile haftalık bir gazete çıkarttıkları anlaşılmaktadır. Bu çalışmaları saraya ihbar edilince önce Trablusgarp şehrinde iki, üç ay hapse mahkum edilmiş sonra da Fizan'a sürülmüştür. Yukarda bahsedilen belgede sürgününe ilişkin ise *"Fakat ol*

şartı ile şehirde serbest gezmelerine izin verilmiştir (bk Resim 5). II. Meşrutiyet'in ilan edilmesinden ardından 1908 yılında rütbeleri iade edilerek yurda dönmüş aynı yıl Solkolağalığına (Kıdemli yüzbaşı), 1911 yılında Binbaşılığa, 1915 yılında ise Kaymakamlığa (Yarbay) yükseltilmiştir ve 1 Temmuz 1923 tarihinde 56. Fırka Ser-baytarlığından emekliye ayrılmıştır¹.

Sürgün Yolu Andacı¹:

Trablusgarp'ta başlayan; Fizan'da son bulan sürgün yolculuğu 40 gün sürmüştür⁴. Bu arada çöl de sürgün

arkadaşları ile mahsur kalmış ve Fransızca sözlüğünün kapağının arkasına *"Şiddetli susuzluğa tutulduk. Bu da sevkimize memur olan Şeyh Ali ile deveçilerin suikastı veya cehaletinden ileri geliyor. Baki iman.14 Temmuz 1319. Tabip Baytar Emin"* yazmıştır (bk Resim 4).

Emin Bey andaca başlarken, yolculuğunun geçtiği yol güzergâhındaki yerleşim merkez-

Resim 1: Baytar Emin Bey1 (1909)

lerindeki ziraat ve hayvancılık alanı ile ilgili inceleme ve görüşlerini yazmanın ve bunun sonucunda da ziraatın uygulanabilmesi için eğitimin başlanabilmesini kendine vicdani bir borç olarak addetmiştir. Ayrıca *"Burada ziraati sevdirmek, halkı bu konuda aydınlatmak bir ziraat okulu ile numune çiftliğinin kurulmasına bağlıdır. Halkın mutluluğuna, varlığına yaracak bu gibi tesislerin yol ve bilimsel çalışmalarla vücuda geleceğinden ziraatı koruması altına almış olan hükümetin himmet ve gayretine*

¹ Emin Beyin torunu Refik Çölaşan'ın özel aile arşivi

² Mezuniyet Diploması

³ Emin Beyin el yazısı ile yazdığı belge (Emin Beyin torunu Refik Çölaşan'ın özel aile arşivinden)

⁴17.08.1976 tarihli Tercüman gazetesi Yavuz Donat'ın Vitrin adlı köşesinde Emin Beyin oğlu Prof. Dr. Ümran Emin Çölaşan'ın röportajı

Resim 2: Baytar Emin Beyin Diploması¹

halkın gerek maddeten gerekse manen iştirak edeceğine şüphe yoktur.”demektedir.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi sürgün yolculuğu Sudan’ın bir liman kenti olan Trablusgarp’tan başlamıştır. Emin bey kentin genel coğrafi durumunu tanımlamış hangi ağaçların yetiştirildiğini ve yetişen meyve ile zeytin ağaçlarının genç oluşundan bölgenin Osmanlı yönetimine geçtikten sonra geliştiğini düşündüğünü belirtmiştir. Kentin çevresindeki kumluk arazinin çiftçiliğe neden uygun olmadığını detaylı bir şekilde yazmıştır. Daha sonra Aziziye ilçesine gelindiğini buranın toprak yapısının çok verimli olduğunu ama bundan hiçbir şekilde yararlanılmadığını oysaki bu arazilerde kuyular açılarak üretim yapıldığı takdirde ilçenin gelişeceğini ve Trablus ile Malta adasında sefer yapan gemiler sayesinde bu ürünlerin çok rahat şekilde pazar bulabileceğini belirtmiştir. Ayrıca bilimsel temellere dayalı tarımın yapılabilmesi için

bölgede bir örnek tarla oluşturulmasını ve bölge halkının çocuklarının devam edebileceği bir ziraat okulu açılmasını ve aynı zamanda Mektebi İdadi Mülkiye ye bir ziraat şubesi eklemeyi önermiştir.

Daha sonra güneye doğru uzanan, batıdan Kaptas Ovası ile birleşen, güneyden Atlas Dağlarının eteklerine kadar uzanan “Vadiilahra ve Kofa” Ovasının toprak kalitesinin tarıma elverişli olmasına rağmen doğal akarsuların olmaması nedeniyle ziraat dışı bırakıldığını ve çözüm olarak ta kuyu açılabilirliğini ya da zeytincilik yapılabilirliğini önermiştir. Emin bey andaçta geçtiği tüm yol güzergâhındaki yerleri coğrafi konumları, toprak kalitesi ve ziraat bakımından detaylı şekilde anlatmıştır. Ayrıca Atlas dağları üzerinde yaşayan halkın toprağın ne kadar verimli olduğu konusunda bilgilerinin olmadığını hala dededen gelme yöntemleri kullandıklarını ve

Resim 3: Baytar Emin Beyin Diploması¹

¹Emin Beyin torunu Refik Çölaşan’ın özel aile arşivi

bilimsel makaleler

b i l i m s e l m a k a l e l e r

yeniliğe şiddetle karşı çıktıklarını belirtmiştir. İpek böcekçiliğinin yapılabilmesi için gerekli olan dutluluğun buralarda yetişebileceğinin altını önemle çizmiştir. Atlas dağları boyunca bulunan ilçeler ve onlara bağlı köylerin arazilerinin çok verimli olduğunu ve üzerlerinde zeytinlikler, incir bahçeleri ve bağlar bulunduğunu ama zirai yöntemlerin Anadolu'dan ve Rumeli'den çok farklı olduğunu belirtmiştir. Arapların kullandığı ilkel bir sabanı ölçülerini ile de anlatmıştır. Bu durumun verimi azatlığını hem köylülerin hem de hazinenin bu durumdan zarar gördüğünü de ayrıca belirtmiştir.

Belirttiği diğer bir konu da zeytinyağının çıkartılması yöntemindeki yanlışlıktır. Zeytinyağının iyi çıkartılmadığını ve develere verilen arta kalan küspenin içinde yağ kaldığını ve hayvanların küspeleri yerken ağızların yağ aktığını gözlemlemiştir. Bunun içinde Girit adasındaki merhum Reşit ustanın baskı mengenelerinin kullanılmasını önermiştir.

Bununla birlikte bölgenin ipek böcekçiliğine çok uygun olduğu ve bu konuda "Ziraat Nezareti ve Duyunu Umumiye Nezaretlerinin" istekli çiftçilere Beyrut, Antakya ve Bursa'dan dut fidanı getirilebileceğini ve dağıtılabileceğini önermiştir. Bölgede doğal ormanların bulunmadığı ve burada yapay orman yetiştirilmesinin ne kadar gerekli olduğuna değinmiştir.

Hayvancılık konusun da koyun sütünden yağ elde etmenin ilkel yöntemlerle olduğunu, bilimsel ve yeni yöntemlerin hatta makinelerin kullanılması ile elde edilecek yağların bölge dışına bile satılabilecek kalitede olduğunu bildirmiştir. Bölge halkı olan Arapların peynir, yoğurt ve kaymak yapmayı bilmediğini belirtmiştir. Burada da öneri olarak Şam ve Halep'ten süt inekleri getirterek hayvancılığın geliştirilebileceğini aynı zamanda da daha önceki satırlarında yinelediği gibi bir örnek çiftliğin kurulması ve bir ziraat mektebinin açılmasını önermiştir.

Resim 4: Sürgün yolunda çölde kaldığı sırada yazdığı not¹

Andaçta dikkati çeken diğer önemli bir konu ise Emin Beyin arıcılığa verdiği önemdir. Bölge de arıcılık konusunda hiçbir bilgi olmadığını belirtmiş arıcılığın getireceği yaralardan bahsetmiştir. Rapor Fizan Havzası dâhil olmak üzere aynı detaylı incelemeler, coğrafi durum saptamaları ile sürer. Fizan'da hurma ağacı dışında bir meyve ağacı olmadığı fakat diğer ağaçların da yetişebileceğini belirtmiş özellikle 100'ü aşkın türü olan hurmanın dış ticaretinin yapılabilceğini de özellikle

tavsiye etmiştir.

Raporlar:

Bu belge¹ 1 Temmuz 1922 tarihli ve üst yazı niteliğini taşımaktadır. Ayrıca belgenin üzerinde Emin Beyin oğlu Prof. Dr. Ümran Çölaşan'ın raporun hükümete

¹ Emin Beyin torunu Refik Çölaşan'ın özel aile arşivi

verildiğine dair bir not yazılmıştır. Bu üst yazı aşağıda verilen iki ayrı raporun özeti niteliğindedir. Yazıda detayları aşağıdaki raporda verilen konuların özetleri verilmiştir. Buna göre; birinci belge bulaşıcı hayvan hastalıklarının çiftçiyi iyice fakirleştirdiğini ve bu konuda hiçbir önlem alınamadığını ve çözüm olarak ithal edilen hayvanların ise korunamayarak kaybedildiklerini, Ülkenin hayvan ve hayvansal ürün ihracatının yok olduğunu, Ülkenin kalkınması için hayvan hastalıkları ile mücadelenin yapılması ve hayvanların ıslah edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu hastalıklarla mücadele edebilecek 800 veteriner hekimin varlığını belirttikten sonra bu durumdan gerektiği kadar yararlanılamadığının altını çizmiştir. Bununla birlikte Miralay Rasim, Ahmet Vefik ve Mazlum Beylerle, Muallim Mehmet Nuri Darülfünun müderrislerinden ve Fransa İlmî Hayat Akademisi Azası olan Veteriner Hekim İsmail Hakkı ve Bakteriyoloji Baytarı Serum Şubesi Müdürü ve Muallim Bakteriyolog Kimyager Osman Nuri vb. milletvekili olarak

Resim 5: Sürgünden bir anı¹

seçilebilecek veteriner hekimleri belirtmiştir. Özellikle Mehmet Nuri ve İsmail Hakkı Beyler Veteriner hekimlik ve veteriner hekimliği oluşturan yüksek bilimler alanında geniş bilgilerini halka aktarmadaki yararlarından dolayı tercih edilmesi gerektiğinin bildirmiştir. Üst yazıda sunulan ikinci belge ise Necmi

Ahmer (Kırmızı Yıldız) savaş alanında yaralanan hayvanlara savaş sırasında nasıl davranılacağına ve tedavi edileceğine dair belgedir.

I. Memaliki Osmaniye de Umuru Baytariye (Osmanlı İmparatorluğunda Veteriner İşleri)¹:

Baytar Kaymakam Veteriner Hekim Yarbay) Emin Bey tarafından 1 Temmuz 1922 yılında kaleme alınmıştır.

Osmanlı İmparatorluğunun bir tarım memleketi olduğunu anlatmış ivedi ve ciddi olarak hayvan varlığını ıslah ederek çoğaltmamız gerektiğini vurgulamıştır. Hayvanları ve hayvansal ürünleri (yün, deri, peynir ve yağ vb) dışarıya muhtaç olmadan yetiştirilmesi ve hatta ihracatını yapmamız gerektiğini belirtmiştir. Bu amaç için veteriner hekimlerin ve veteriner hekimliğinden yararlanmanın gerektiğini aksi takdirde amaca ulaşmanın imkânsızlığından bahsetmiştir. Dünyada ki diğer ülkelerde veteriner hekimliğin çok önemli olduğu hatta meclislerinde veteriner hekim milletvekillerinin olduğunu

yazmıştır. Bununla birlikte o dönemde askeri ve sivil toplam 800 veteriner hekim bulunduğunu ve ihtiyacı karşılayacak düzeyde olduğunu da belirtmiştir. Fakat veteriner hekimlerden en üst derece yararlanmak gerekliliğini de vurgulamıştır. Rapor 11 maddeden oluşmaktadır. Raporun kısa özeti raporun yapısına

¹ Emin Beyin torunu Refik Çölaşan'ın özel aile arşivi

sadık kalınarak aşağıda verilmiştir;

1. Veteriner hekimliği teşkilatı eksiktir. Ülkenin en ücra ahırına veteriner hekimin ulaşabileceği şekilde bir yapı kurulmalıdır. Bazı büyük şehirlerde birden fazla veteriner hekim olmalıdır ve bunlar sık sık yer değiştirmeli ve teftiş edilmelidir.
2. Sivil veteriner hekimlerin sayıları azdır ve bu da askeri veteriner hekimlerin bir kısmının sivil geçmesi ile telafi edilebilir. Savaş bitip barış yapıldığında birçok askeri veteriner hekim açıkta kalacak ve başka işler yapacaklar (diş hekimliği gibi başka meslek eğitimi alarak) ya da meslekten uzaklaşacaklardır.
3. Bulaşıcı hayvan hastalıkları ülkenin her tarafına yayılmıştır. Dünyada hiçbir ülke kendi ekonomik ve tarımını alt üst eden bulaşıcı hastalıkları önlemek için bir şey yapmasın. Dış ülkelerde adları bile unutulmuş birçok bulaşıcı hayvan hastalığı ülkemizin hemen hemen her tarafında görülmektedir. Elde Fransa'nın eski kanunlarından tercüme edilmiş eksik bir kanun (Zabıtai Sıhhiyei Baytariye Kanunnamesi) vardır. Eldeki ne kanun ne teşkilatla nede izlenen yol ile bu hastalıklarla savaşılamaz. Ciddi çalışma ve teşkilat gerekir. Bu konuya ilişkin senelik bir zarar istatistiği bile bulunmamaktadır.
4. Etler, sucuklar ve pastırmaların muayenesi eksiktir. İnsanlara bulaşan hastalıklarla özellikle ruam ile bulaşık hayvanların etleri satılarak ahaliye yedirilmektedir. Sütler, süthaneler ve süt inekleri muayene ve kontrolden uzaktır. Verem hastalığı ülkeyi sardığı halde veremli sütler çocuklara içirilmektedir. Hayvansal ürünler hiç muayene edilmemektedir. Bunlara ait bir

kanun bile yoktur.

5. Hayvan Islahı ve üretimi için ciddi bir adım atılmamıştır. Yabancı ülkelerde bu işin nasıl başladığı ne gibi zorluklarla karşılaşıldığı hatta bu gün hayvanları durumları çok ciddi bir şekilde incelenerek bizim için en uygun pratik ve yararlı yöntemler kullanılması gerekirken bunların hiç birisi yapılmamıştır. Bu yöntem izlenmezse bu konuda harcanacak tüm paralar boşa gitmiş olacaktır. Askeriye bu konuya büyük önem verdiği halde sivil teşkilat bu konuya önem vermemekte ve hiçbir çalışma yapmaya yanaşmamaktadır. Hayvan varlığımız sayısal ve kalite açısından soysuzlaşmış ve yok olmuştur. Tarım Bakanlığının ülkedeki hayvan mevcudundan bile haberi yoktur.
6. Halkın cahilliği ve devlette çalışanların ilgisizliği yüzünden hayvancılığımız büyük oranda Su-i İstimâl ve haksızlığa uğramaktadır. Bu konuda yapılan kanunlardan yararlanmalıyız. Veteriner işlerine ilişkin altı madde de düzenlenen kanun hızlı ve kararlı bir şekilde yeniden düzenlenmesi öncelikli görevimizdir. Ülkenin geleceği için bu konuya gereken önem verilmedikçe ciddi bir yayar sağlaması düşünülemez.
 - a. Askeriye ve sivil olarak toplam 800 veteriner hekim vardır. Ülkemizde askerlik ve tarım ile yaşandığı düşünülürse Millet Meclisinde hiç veteriner hekimin olamaması hayret vericidir. Veteriner işleri ve Askeriyeyi inceleyip anlayabilmek için ve çıkarılan kanunları yerinde kontrol etmek ve gerçek bir Türk parlamentosuna sahip olabilmelik

için en az iki milletvekilinin veteriner hekim olması gerekir. Sadece sanayisi olan Almanya'da bile meclislerinde 7-8 veteriner hekim bulunmaktadır. Önemli bir fabrikası bulunmayan ülkemizde veteriner hekim milletvekili yok ama işçi milletvekili vardır. Fransa'da bile hem parlamentoda hem de senatoda veteriner hekim üyeler bulunmaktadır.

- b. İçimizdeki düşmanlarımızın şimdiye kadar yaptığı en büyük suikast veteriner işlerine yapılandır. Tarım Bakanlığı Veteriner İşleri Müdürlüğü müthiş bir Ermeni lobisinin elindedir. Bugü Türk veteriner hekimleri meslek ve veteriner işlerinde çalışan Türk olmayan diğer meslektaşlarından kat kat üstündür. Bunun ispatı çok kolaydır. Durum böyle iken Ülkeye yapılan bu en acımasız suikasta göz yummak günahıdır. Tarımımız ve havyacılığımız ne kadar bilimseldir? Veteriner işleri temelinden ıslah ve yeniden düzenlenmelidir. Veteriner İşleri Müdürlüğüne ehil kişiler getirilmelidir.
- c. Vakti hazardsa bile fırka merkezlerine büyük ve mükemmel hayvan hastaneleri kurulmalı ve bunlara birer iç ve dış hastalıkları uzmanları tayin edilmelidir. Fırka ve kolordu veteriner hekimleri dönüşümlü olarak her yıl belli bir dönem dönüşümlü olarak stajyer

ve çalışmak için gönderilmelidir. Sivil veteriner hekimlikte ise öyle bölgelere ayrılmalıdır ki bölgede çalışan veteriner hekim her ahırda ayda bir kez olsun ziyaret edebilsin Askeri ve sivil veteriner işleri müdürlükleri birbirlerine destek ve yardımcı olmalıdır.

- d. Hayvan ıslahı ve yetiştirilmesi için bulaşıcı hayvan hastalıklarında korunması şarttır. Bunun için bir bölge seçilmeli (örn. Aydın ve Adana) bu bölgenin veteriner teşkilatı kurulduktan ve hayvan hastalıklarından izole edilmesinden, iklim ve arazi iyice araştırıldıktan sonra halk konferanslarla bilgilendirilerek ıslah çarelerine başvurulmalıdır. Bölgenin valisinden memuruna kadar bu konuya istekliler seçilmeli ve halka hayvan bakım beslemesi ve nasıl bakılacağı gibi bilgiler verilmeli ve hükümet tarafından desteklenmelidir.
- e. Ordu kadrosu dışında kalacak olan veteriner hekimlere sivil de kadro ayrılmalıdır. Askeri veteriner hekimlerin sivil meslektaşlarının arasına katılması sivil veteriner hekimliğe yenilik getirecektir. Ülkenin veteriner hekime çok şiddetle ihtiyacı vardır bunun için bir tek veteriner hekim bile kaybedilmemeli ve bilgilerinin ziyan edilmesine izin verilmemelidir.

II. Necm-i Ahmer (Kızıl Yıldız)¹;

Bubelgenin anamnetini Veteriner İşleri Müdürlüğünde bulunduğu belirtilen Almanca bir belgenin tercümesi oluşturmuştur. Belge *“Necm-i Ahmer”* (Kızıl yıldız) başlığı ile başlamıştır. Belgede, kısaca savaşta yaralanan atların aynı kızıl haç gibi bir örgütlenme ile savaş alanı arkasına çekilerek oradaki hayvan hastanelerinde tedavi edilmelerini önerilmiştir. Öneri *“Salibi Ahmer”* (Kırmızı Haç) himayesinde Londra Hayvanları Koruma Derneği tarafından ortaya atılmış fakat döneminde şaşkınlıkla karşılanmış ve önem verilmemiştir. Daha sonraları gelişen Rus- Japon ve Balkan savaşları konuyu yeniden gündeme getirmiş ve İsviçre Hayvanları Koruma Derneği çalışmaları sonucunda yollarda ağır yaralanmış veya hastalanıp kalmış hayvanların öldürülmesine karar vermiştir. İsviçre bu öneriyi 1912 yılında Barış Toplantısında gündeme getirmiş ama kabul görmemiştir. Londra Hayvanları Koruma Derneği Lahey de toplanacak olan 3. Barış Konferansında bütün ülkelerde askeri hayvanlar için *“Veteriner Kurtarma Hizmeti”* kurulması ve yetkilerinin hasta hayvanların toplama yerlerine ve hayvan hastanelerine yayılması, bu konu ile çalışan memur, hizmetliler ve veteriner hekimlerin tarafsızlığı ve uluslararası anlaşma ile de Kızıl Haç dışında bir işaretinin olması önerilerini 23 Temmuz 1914 tarihli bir mektupla gündeme getirmek istemiştir. Fakat I. Dünya savaşının çıkması ile bu toplantı yapılamamıştır. Hayvanları koruma derneklerinin baskıları sonucunda 1914 yılı ocak ayında Cenevre’de İsviçre, Belçika, İngiltere, Karadağ, Sırbistan ve diğer taraftan da Avusturya-Macaristan, Türkiye’nin katılımı ile bir toplantı yapılmış ancak Almanya, Rusya ve Japonya’nın katılmayışı ile bir sonuca ulaşılamamıştır. Gerçek anlaşma 22 Şubat 1915 tarihinde gerçekleşmiş ve toplantının kararında

“Necm-i Ahmer” “Savaş meydanlarında hayvanlara yardım amaçlı derneklerin uluslararası birleşmesi” ismi ve işareti de beyaz üzerine kırmızı ve beş köşeli yıldız ile slogan olarak da *“Ordular Arasında Şefkat”* kabul edilmiştir. Birliğe ait bir *“Uluslararası Bülten”* yayımlanmasına karar verilmiş ancak bir sayı yayımlanabilmiştir. Raporun ilerleyen satırlarında alınan kararların çeşitli nedenlerle uygulanamadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç

Veteriner Hekim Emin Bey tarafından kaleme alınan Sürgün Yolu Andacı ve raporların, dönemin hayvancılık ve tarımsal faaliyetlerine ilişkin bakış açısı ile birlikte konuya ilişkin çözü arayışları ve öneriler göz önüne alındığında bu belgelerin önemli bilgiler içerdiği ileri sürülebilir.

Emin Beyin 1 Temmuz 1922 tarihli Hükümete sunduğu belirtilen yazısında Mecliste veteriner hekim milletvekili olması gerekliliğini savunmuş ve çeşitli isimler önermekle birlikte özellikle Muallim Mehmet Nuri ve İsmail Hakkı Beyler üzerinde durmuştur. Başağaç Gül’e (2006) göre Mehmet Nuri Ural 3., 4. ve 5. dönem milletvekili olarak Mecliste görev almıştır. Raporun yazıldığı dönemde soyadı kanun çıkmadığı için; yalnızca Muallim ifadesinin oluşu ve o dönemde bir tek Alfort mezunu Muallim Mehmet Nuri olduğu için söz konusu kişilerin aynı kişi olduğunu düşündürmektedir. Söz konusu raporun hükümet tarafından dikkate alınıp alınmadığı bilinmemekle birlikte dönemin nabzını tutması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Gerek hayvancılığa ilişkin problemlerin gerekse yetişen veteriner hekim sayısındaki yetersizliğin

¹ Emin Beyin torunu Refik Çolaşan’ın özel aile arşivi

Cumhuriyet Döneminin ilk 10 yılı içeren rapordaki verilere uygun bilgiler içermesi belgenin dönemi yansıtmaları açısından önemini gözler önüne serdiği söylenebilir (Osmanağaoğlu ve Menteş Gürler 2008).

Savaş sırasında atların korunmasına ilişkin uygulamaların olduğu Cenevre’de Hayvanları Koruma Derneği ile Osmanlı Hükümeti arasında yazışmalardan anlaşılmaktadır (Melikoğlu 2009). Emin Beyin, konuya aynı şekilde değinmesi gündemi takip etmesi yani dünyada XX. yüzyıl sonlarında hayvan hakları ve hayvan gönencinin tartışılmaya başlanmasına rağmen 1922 yılında savaşta yaralanmış hayvanlar

için kurulan bir derneğin uzlaşma çabalarını anlatan bir yazıyı tercüme ederek hükümete sunmasının hayvan haklarının gelişimi açısından önemli olduğu ileri sürülebilir.

Teşekkür: Bu makalenin ana kaynaklarını oluşturan belgeleri Osmanlıcadan Türkçeye çevirerek koruyan Veteriner Hekim Emin Çölaşan’ın oğlu merhum Prof. Dr. Ümrân Emin Çölaşan ve aile arşivini oluşturan ve elimize ulaşmasını sağlayan Veteriner Hekim Emin Çölaşan’ın torunu Refik Çölaşan’a teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

Ali Rıza (1924): *Beş Senelik Umur-u Baytariye Programı*. Okut matbaası, Ankara, s. 38.

Anonim (1880): *Vasıta-i Servet*, 3, 33–35.

Anonim (1933): *Baytar İşleri*: T.C. 1923–1933. Hâkimiyeti Milliye Matbaası, Ankara, s.117–122.

Anonim (1933): *Baytarlık ve Türkiye’deki Teşkilâtı*. Ziraat Gazetesi, 4(9–10):447–449.

Anonim (2005): *Tarih III. Kemalist Eğitimin Tarih Dersleri (1931–1941 yılları arasında liselerde okutulan temel eser)*, Kaynak Yayınları:326, İstanbul, 256–301.

Başagaç Gül, R.T. (2006): *Veteriner Hekim Sayımları, I. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Elazığ, 559–566.

Bekman, M. (1940): *Veteriner Tarihi*, Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara.

Bekman, M. (1950): *Veteriner Hekimliğin Fetret Devri 1918–1922*. Hüsnütabiat Basımevi, İstanbul, 3–40.

Diğer, F. (1975): *Türkiye’de Bilimsel Veteriner Hekimliğin Başlaması, Evreleri ve İlim Tarihimizdeki Yeri*. AÜ Elazığ Vet. Fak.Derg., 2(1):81–91.

Diğer, F. (1981): *Türk Veteriner Hekimliğinin 139. Yılında Atatürk Dönemi Tarımsal Politikası*. AÜ Vet.Fak.Derg., 28(1–4):307–310.

Diğer, F. (2008): *Türkiye’de Veteriner Hekimliği Sivil Toplum Hareketinin 100. Yılı İlk Derneğin Kuruluşu-1908.*, Vet. Hek. Der. Derg 79 (4):7.

Erk, N. (1978): *Veteriner Tarihi*. AÜ Vet. Fak. Yay.:352, AÜ Basımevi, Ankara.

Erk, N., Diğer, F. (1970): *Türkiye’de Veteriner Hekimlik Öğretimi ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Tarihi*. AÜ Basımevi, Ankara.

Harp Tarihi Encümeni (1933): *İstiklâl Harbinin Baytarı Harp Tarihi, Methal-Merkez ve Umumî Cephe*. Askerî Matbaa, İstanbul, s.6.

Melikoğlu B (2009). *Türkiye’de Kurulan İlk Hayvanları Koruma Derneğinin Tarihsel Gelişimi*. Vet.Hek.Dern.Derg. 80(1):37–44.

Osmanağaoğlu, Ş, Menteş Gürler A, (2008): *Cumhuriyetin İlk 10 Yılında Veteriner Hekimlik Açısından Değerlendirilmesi: Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve Diğer Önemli Konular*. II. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu Konya, Türkiye, s. 119–126.

Subhi Edhem (1918): *Nevsal-i Baytari*. Agob Matasyon Matbaası, İstanbul.

Florvil

1 ml'de 300 mg florfenikol içerir.

BRD'YE KARŞI BAŞARI SIZDIR...

BRD'ye (solunum sistemi enfeksiyonlarına) neden olan *P. multocida*, *M. haemolytica* ve *H. somnus* kaynaklı enfeksiyonlarda, *Moraxella bovis*'in neden olduğu **Enfeksiyöz Keratokonjunktivitis**'in sağaltımında, *Fusobacterium necrophorum* ve *Bacteroides melaninogenicus*'un neden olduğu ayak hastalıklarının (**Foot Rot**) tedavisinde başarıyla kullanılır.

SIĞIRKUYRUĞU BİTKİSİNİN (VERBASCUM LASIANTHUM) HAYVANLARDAKİ ÇEŞİTLİ DERİ HASTALIKLARINDAKİ FOLKLORİK KULLANIMI*

Çağrı Çağlar SİNMEZ¹

Aşkın YAŞAR¹

THE FOLKLORIC USE OF VERBASCUM LASIANTHUM PLANTS IN ANIMALS WITH VARIOUS DERMATOLOGIC DISEASES

SUMMARY: Phytotherapy (phytos = plant, therapy = treatment) is used as a mean of herbal therapy. The history of herbal therapy reaches to existence of early human being, however, today, the source of herbal medicine comes from China and India. *Verbascum lasianthum* is a plant type in the family of Scrophulariaceae. Turkey is rich in various types of *verbascum lasianthum*, and is host to approximately 200 species. It is known with different names throughout Anatolia, such as *wool grass* and *gray ear* in Mersin, *cow tail* in Antalya, *cattle grass* and *wolf ear* (Yozgat). *Verbascum lasianthum* has some positive results on some medical problems in humans. Its flowers and leaves bear some expectorative and diuretic effects, and they are also effective in relaxing the chest, giving clarity to voice, soothing stomachache and sore throat due to cold and sedating. *Verbascum lasianthum* is also an effective healer. By this study, it has been aimed both to make a contribution, even if to be so little, to the folkloric medicine in veterinary and to provide some foreknowledge to the pharmacological studies of veterinary. Throughout the study, the usage areas and objectives of the plant *verbascum lasianthum* which has been widely used by the people in Central Anatolia in treating the various diseases of the animals have been researched. Thus, some interviews were made with the people who determined to apply folkloric medicine on the sick animals in the region in question. After the interviews with about 30 people, the data from 14 of those were recorded in visual, audio and written ways. It was determined that the leaves of *verbascum lasianthum* were applied as wrapped on the part with lesion in treating the various skin lesions in cattle. Consequently, was concluded that some further researches be made in order to learn whether *verbascum lasianthum* has anti-inflammatory, anti-bacterial and cicatrize effects in treatments of various skin lesions and wounds in animals.

Key Words: Dermatological Diseases, Animal, *Verbascum Lasianthum*, Veterinary Pharmacology

ÖZET: Fitoterapi (phytos=bitki, therapy=tedavi) bitkisel tedavi anlamında kullanılmaktadır. Bitkisel tedavinin

* Bu çalışma, aynı başlık ile 20-23 Eylül 2010 tarihlerinde Antalya'da yapılan "XXXIXth International Congress of the World Association for the History of Veterinary Medicine & IIIrd National Congress of the Turkish Association for the History of Veterinary Medicine & Professional Ethics" de poster bildirisi olarak sunulmuş ve Bildiri Özetleri Kitabı'nda (s.77) İngilizce özet şeklinde basılmıştır.

¹ S. Ü. Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı 42003 Konya

ÖZET: Fitoterapi (phytos=bitki, therapy=tedavi) bitkisel tedavi anlamında kullanılmaktadır. Bitkisel tedavinin tarihi insan varlığı kadar eskilere dayanmakla birlikte günümüzde kullanılan bitkisel tıp, kaynağını Çin ve Hindistan'dan almaktadır. Sığırkuyruğu bitkisi (*Verbascum lasianthum*), Sıracautugiller (Scrophulariaceae) familyasındandır. Türkiye, sığırkuyruğu türleri bakımından çok zengin olup, takriben 200 kadar tür bulunmaktadır. Anadolu'da Yün otu, Boz kulak (Mersin), Dana kuyruğu (Antalya), Sığır otu, Kurt kulağı (Yozgat) gibi farklı isimlerle bilinmektedir. Sığırkuyruğu bitkisinin insanlarda çiçekleri ve yapraklarının balgam ve idrar söktürücü, göğsü yumuşatıcı, ses açıcı, üşütme kökenli mide ve boğaz ağrılarını dindirici, sakinleştirici etkileri vardır. Sığırkuyruğu bitkisinin ayrıca etkili bir yara iyileştiricidir. Bu çalışma ile folklorik veteriner hekimliği çalışmalarına küçükte olsa bir katkı sağlanması yanında veteriner farmakoloji çalışmalarına da bir ön bilgi oluşturulması amaçlandı. Çalışmada, Orta Anadolu bölgesinde yaşayan halk tarafından hayvanların çeşitli hastalıklarını tedavi etmede de kullanılan sığırkuyruğu bitkisinin kullanım alanı ve amacı araştırıldı. Bu amaçla bölgede yaşayan hayvancılıkla uğraşan ve hayvanlar üzerinde folklorik veteriner hekimliği uygulaması yaptığı tespit edilen kişilerle yüz yüze görüşmeler yapıldı. 30 kadar kişiyle yapılan ve 14 kişiden elde edilen veriler görsel, sesli ve yazılı kayıt altına alındı. Sığırlarda çeşitli deri lezyonlarının tedavisi amacıyla sığırkuyruğu bitki yapraklarının lezyonlu bölge üzerine sargı tarzında uygulandığı tespit edildi. Sonuç olarak, sığırkuyruğu bitkisinin hayvanların çeşitli deri lezyonları ve yara tedavilerinde antienflamatuvar, antibakteriyel ve skatrizan etkilerinin olup olmadığına yönelik araştırmaların yapılmasının önemli olabileceği sonucuna ulaşıldı.

Anahtar kelimeler: Deri hastalıkları, Hayvan, *Verbascum lasianthum*, Veteriner farmakoloji

Giriş

Folklorun önemli bir bölümünü oluşturan halk hekimliğinin, insanlığın tarihi kadar eski olduğu; hayvanların içgüdüleriyle yaptıklarını gözlemleyen insanoğlunun geçmişteki bu gözlem ve deneyimler yoluyla hem doktor hem eczacı rolünü üstlendiği; dini ve mistik dönemlerden geçerek, karşılaştığı ve edindiği tecrübelerden hangi bitkileri kullanıp kullanmayacağını öğrenerek ampirizm dönemini başlattığı bildirilmiştir (24, 29, 28).

Evciltme sonu hayvanlardan yararlanmaya başlayan insanların zamanla onların hastalıkları ile de ilgilenmeye başladıkları, böylece veteriner hekimliğin doğduğu kabul edilebilir (16, 12). Leclainche (21)'e göre, insan ve hayvan hekimliği çok uzun süre bir arada yoğrulmuştur; insan kendine yaptığı tedavileri hayvanına da uygulamıştır. Bu durumda veteriner folklorunun kökü de evciltmenin ilk yapıldığı çağlara

kadar gidebilmektedir (17, 12). Savran (23)'a göre, savaşta, avda sakatlanmalar ve yaralanmalar, hayvanların hastalanmaları, doğum olaylarının insan nesline sürekli yeni bilgiler kazandırması sonucunda toplum içinde iyi gözlemci ve yetenekli “iyi ediciler” (sağaltıcılar)’ın ortaya çıktığını bildirmiştir.

Anadolu halkının veteriner hekim olmadığı ya da veteriner hekime ulaşamadığı zamanlarda ya da veteriner hekime gitmek istemediklerinde hayvanlarını hastalıklardan korumak veya hayvanlarını tedavi etmek için başvurdukları uygulama ve pratiklerin tümüne “halk veterinerliği” denir (25, 12, 10, 3, 33, 2). Örnek (22)'e göre, hayvan hastalıklarını teşhis ve tedavi etmek de, halk hekimliğinin önemli bir kısmını oluşturur.

Bitkisel Tedavi

Drog adı verilen doğal ilaç hammaddeleri

kaynaklarına göre bitkisel ve hayvansal olarak ikiye ayrılmaktadır (9). Erdemir (15), drog sözcüğünün Orta Asya Türkçesinde kullanılan “*dalık*” (taluk) kelimesinden geldiğini, bu kelimenin “*ilaç olarak kullanılan bitkiler*”i ifade ettiğini bildirmiştir. Bitkilerle tedavi ise, “*fitoterapi*” (phytos=bitki therapy=tedavi) (30) olarak tanımlanmıştır. Tedavide bitki kullanımının insanlık tarihi kadar eski olduğu bilirse de günümüzde kullanılan bitkisel tedavinin Çin ve Hindistan’dan köken aldığı aktarılmıştır (13).

Tedavide kullanılan bitki ve diğer doğal biyolojik ürünlerikonualanaraştırmaalanı“*etnofarmakognozi*” (15) olarak tanımlanmıştır. Tanker (30)’e göre, halk ilaçlarının tespitinin asıl önemi etnofarmakognozi açısından ve bu ilaçların, halk arasında bilinen endikasyonuna uygun bir etken madde taşıyıp taşımadığının araştırılabilmesi için bir veri teşkil etmesidir.

Baytop (9)’a göre, Yontmataş (paleolitik) Çağından beri (M.Ö 50.000-7000 yılları) Anadolu’da yaşamakta olan “Anadolu insanı” devamlı olarak bitkilerden yararlanmıştır. Zamanla bitkilerden ilaç hazırlamayı da öğrenmiştir. Bitkilerin hastalıklara karşı kullanılışı oldukça geç başlamıştır. İlaç ile tedavide tıbbi bitkiler en önemli yeri almışlardır. Baytop (7)’a göre, dünya üzerinde yetişen 250.000 çiçekli bitkinin bugüne kadar %5 -10 kadarının etken madde bakımından araştırılmış olduğu göz önüne alınırsa, bitkiler âleminde henüz keşfedilmemiş daha pek çok bitkisel değerlerin gizlenmekte olduğunu düşünmek yanlış değildir.

Sığır Kuyruğu (*Verbascum lasianthum*) Bitkisi ve Kullanımı

Türk halkı, çoğunluğunun kırsal bölgede yaşaması nedeniyle yabani bitkiler ile yakından ilgilidir. Halk, yabani bitkilerin bir bölümünden gıda, baharat, boyar

madde veya ilaç olarak yararlanmış, bazı bitkiler de zehirli etkilerinden dolayı halk ve hayvan sağlığı yönünden önem taşımıştır (9). Bu yabani bitkilerden bir tanesi de “*sığırkuyruğu*” bitkisidir. Anadolu’da *Yün otu*, *Boz kulak* (Mersin), *Dana kuyruğu* (Antalya), *Sığır otu*, *Öküzpörçüğü*, *Sığır gözü*, *Kurt kulağı* (Yozgat), *Ayıkulağı*, *Devedili* gibi farklı isimlerle bilinmektedir. (8, 15, 20).

Etken madde elde edilen bitkiler iki senelik olup, 0,5-1 m. yükseklikte, büyük çiçekli ve sık tüylü türler olup, Avrupa ve Anadolu’da yabani olarak yetişen (6) çam ormanları, meşe çalılıklar, kıraç meralar, kireç taşlı kayalıklar, yamaçlar, yol kenarları ve nadas alanlarında yayılış gösteren bitkinin, Türkiye’de Orta Anadolu’da yoğun olmak üzere 185’i endemik olan 233 tür ve 100’den fazla da hibritinin olduğu bildirilmiştir (31,7). Tarihte ilk defa Mısırlılar sonra da Romalılar tarafından kullanılan bitkinin günümüzde çay, tentür ve natürel ilaç imalatı için özel olarak yetiştirildiği; geçmişte bronşit, öksürük, ses kısılması, diş ağrısı, kramplar ve ishale karşı kullanıldığı bildirilmiştir (1).

Bu çalışmada, Orta Anadolu bölgesinde yaşayan halk tarafından hayvanların çeşitli hastalıklarını tedavi etmede kullanılan sığırkuyruğu bitkisinin kullanım alanı ve amacını araştırarak, folklorik veteriner hekimliği çalışmalarına (küçük de olsa) bir katkı sağlamanın yanı sıra konu ile ilgili yapılacak veteriner farmakoloji çalışmalarına da bir ön bilgi oluşturulması amaçlandı.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın materyalini, folklorik çalışmalarda kaynak niteliği taşıyan ve halk arasında bir nesilden diğerine sözlü aktarım yoluyla günümüze kadar ulaşan, hayvan yetiştiriciliği ile uğraşan kişilerin sahip oldukları bilgiler oluşturdu.

Orta Anadolu bölgesinde yaşayıp hayvancılıkla

uğraşan ve hayvanlar üzerinde folklorik veteriner hekimliği uygulaması yaptığı belirlenen kişilerle yüz yüze görüşmeler ve izin alınmak suretiyle ses kaydı yapılarak veri toplandı. Mart 2009-Temmuz 2010 arasında yapılan 30 görüşme içinden Çankırı (Bayram Babayiğit ve Remzi Yaşar), Yozgat (Menderes Yılmaz, Yalçın Utku, Ali Timur, Murat Akdoğan, Ömer Akdağ, Hüseyin Tatlı ve Barış Atik), ve Kayseri (Mehmet Kaya, Şahin Koç, Nevzat Deliktaş, Metin Dilaver ve Timurhan Durdu) illerinden toplam 14 kişi ile yapılan görüşme görsel, sesli ve yazılı olarak kayıt altına alınarak belgelendirildi.

Bulgular

Folklorik uygulamalarda farklı amaçlarla kullanıldığı tespit edilen sığır kuyruğu bitkisinin (Resim 1a-b), körpe yaprak ve çiçeklerinin ezilerek yaralar için lapa hazırlanmasının genel ve yaygın bir uygulama yöntemi olduğu belirlendi. Hazırlanan bitki lapasının, sığırlarda çeşitli yaralanmalarda, şişliklerde ve

iltihaplı apselerde deriye dıştan uygulandığı tespit edildi (Resim 2 ve 3).

Bitkinin taze yapraklarının (*Folium verbasci*), suda kaynatılıp haşlanarak lapa haline getirildiği, hastalıklı deriye, iltihaplı çıbanlara sargı şeklinde uygulandığı tespit edildi. Özellikle sığırlarda çeşitli deri lezyonlarının tedavisinde de bitki yapraklarının lezyonlu bölge üzerine sargı şeklinde uygulandığı belirlendi.

Yaygın olmamakla birlikte bitkinin hayvanlarda yara iyileştirici olarak kullanıldığını gösteren bir de hikâyenin varlığına rastlandı. Murat Akdoğan ve Menderes Yılmaz tarafından bu hikâye, “*Yaralı bir yılan sığırkuyruğunun dibine çöreklenir, bitkinin yapraklarını yarasının üzerine sarar. Bu şekilde yarasını iyileştirdikten sonra ortalıktan kaybolur*” şeklinde aktarıldı.

Sığırkuyruğu bitkisinin bir diğer kullanım alanı da iç parazit mücadelesidir. Bu amaçla bitkinin yapraklarının kaynatıldıktan sonra suyunun buzağı

Resim 1. Sığırkuyruğu (*Verbascum lasianthum*)

ve danalara içirildiği, bu şekilde mide ve barsak parazitleriyle mücadele edildiği belirlendi.

Bitkinin ayrıca, köy kadınları tarafından süpürge-çalı yapımında kullanıldığı; çiçeklerinden, ipliği sarı renge boyamak amacıyla yararlanıldığı ve çiçek kısmının odalarda güzel bir koku ve görüntü sunması için hazırlanan potpuri tabaklarında yer aldığı bildirildi.

Tartışma ve Sonuç

Ülkemiz, çok eski devirlerden beri çeşitli uygarlıklara sahne olmuş ve bu nedenle de gerçek bir kültür ve folklor hazinesi olan bir toprak parçasıdır denilebilir. Halk ilaçları ve halk hekimliği, bu folklorun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (27). Asil (4), bu hazinenin oldukça önemli bir bölümü olan halk hekimliği ve halk ilaçlarının kaynağına değinilmesi gerektiğini bildirmiştir.

Baytop (9), Sığırkuyruğu bitkisinin bileşiminde, Müsilaj (arabinogalakattanlar, ksiloglukanlar), uçucu yağ, flavonoidler (diosmin, hesperidin, rutin, verbaskodin gibi), iridoid glikozidler (aukubin, katalpol), triterpen saponinler (verbasterol), şeker, kaffeik asit türevleri (akteosid, verbaskosid), sabit yağ, reçine, acı ve renkli maddeler bulunduğunu bildirmiştir. İçerdiği

bu maddeler ile haricen kullanıldığında doku yumuşatıcı ve hafif ağrı kesici etkili olan bitkinin, dâhilen balgam söktürücü ve göğüs yumuşatıcı olarak kullanıldığı (5,20) aktarılmıştır. Erdemir (15), bitkinin taşıdığı müsilaj maddesi nedeniyle halk arasında mayasıl ve basur tedavisinde yumuşatıcı olarak kullanıldığını; Karamanoğlu (19) ise yine halk arasında diüretik ve diaforetik etkisi nedeniyle kullanıldığını bildirmişlerdir. Çalışmada, bazı deri hastalıklarında ve antiparaziter mücadelede uygulandığı belirlenen bitkinin, farmakolojik ve kimyasal yapısı göz önüne alındığında, uygulamaların rasyonelliğe yakın bir nitelik taşıdığı söylenebilir.

Gürbüz ve ark.(18)'nin aktardığına göre, Dioscorides "Verbascum" türlerinin yaraları iyileştirmede ve gastroprotektif olarak Anadolu'da en az 2000 yıldır kullanıldığını belirtmiştir. Drogda, hesperetozit ve verbaskozit gibi flavonozitler, müsilaj, tanen, uçucu yağlar, iridoid glikozidler (aukubin, katalpol) ve saponin bulunur (6,31). Türker ve Camper (32)'e göre, antienflamatuvar etkinin nedeni ise iridoit glikozitler ve flavonoidlerdir. Yapılan deneysel araştırmalarda bitkinin antibakteriyel, antifungal ve antiviral etkisi de belirtilmiştir. Ancak, çalışmada belirlenen ve bitkinin

Resim 2. Bitkinin uygulanması
(uygulanma sırasında)

Resim 3. Bitkinin uygulanması
(uygulama sonrası)

antiparaziter mücadelede kullanımı ile ilgili herhangi bir literatür bilgiye rastlanılmamıştır.

Baytop (9), %2'lik infusyonu hazırlanan bitkinin aşağıdaki karışım ile yapılan infusyonunun daha etkili olduğunu bildirmiştir. Bu karışım (20g Sığırkuyruğu çiçeği, 20g Gelincik çiçeği, 10g Ebegümeci çiçeği ve 1000g su), sık bir bezden süzülmemekte ve biraz bal ile tatlandırıldıktan sonra günde 2-3 bardak içilmektedir. Çalışmada, bitkinin karışım şeklinde kullanılması ile ilgili bir bulguya rastlanılmamıştır.

Bitkinin çiçeklerinden, ipliği sarı renge boyamak için yararlanılması (8), araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Bazı araştırmacıların (32,14) da bildirdiği gibi, *Verbascum* türlerinin tespit edilen ekspektoran, diüretik, yatıştırıcı, demulsan, sedatif vb etkileri, veteriner hekimliğinde bu alanda yapılacak çalışmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır. Beşeri hekimlikte geniş bir etki spektrumu bulunan bitkinin, veteriner hekimlikte de kullanımının test edilmesi gerektiği söylenebilir.

Halk arasında dâhilen ve haricen kullanımına ek olarak antiviral, antibakteriyel, antifungal, sitotoksik ve antitümör, immunomodülatör, antihepatoma, antioksidan ve antiülser aktivitelerinin çeşitli

araştırmalarla saptanmış olması bu cinse ait türler üzerinde detaylı araştırmaların yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Halk hekimliği uygulamaları içinde önemli bir yeri olan halk ilaçlarının ülkemizde oldukça yaygın olarak kullanılması (26), bu çalışmaların yapılmasını daha zorunlu kıldığı söylenebilir.

Yeni ilaç hammaddeleri araştırmalarında yararlanılan bilgi kaynaklarından birisinin de geleneksel-folklorik uygulamaları oluşturmaktan (11) hareketle, bu çalışmaların, sadece folklorik veteriner hekimliği bilgi hazinesine değil, aynı zamanda disiplinler arası çalışmaların yarattığı pozitif ilişki ile de başka alanlardaki çalışmalara (farmakoloji, klinik bilimler vb) temel teşkil edebileceği söylenebilir.

Sonuç olarak, sığırkuyruğu bitkisinin hayvanların çeşitli deri lezyonları ve yara tedavilerinde farklı etkileri (antienflamatuvar, antibakteriyel ve skatrizan vb) göz önüne alınarak kullanıldığı, ancak bu etkinin bilimsel şekilde varlığının ortaya konulmasının önemli ve gerekli olduğu; yapılacak benzeri çalışmalar ile veteriner hekimliğinde alternatif tedavi, folklorik veteriner hekimliği ve veteriner farmakoloji literatürüne yeni bilgi ve boyutlar kazandırılabilceği ileri sürülebilir.

Kaynaklar

1. **Anonim.** (2010) *Sığırkuyruğu*, Erişim Tarihi: 14.06.2010, <http://bitkiseltedavi.com/calba-konigsgerke-verbascum-densiflorum-bertol.htm>.
2. **Artun, E.** (2005) *Türk Halkbilimi*, İstanbul, Bayrak Matbaası, s.13-181.
3. **Arslan, E.S.** (1998) *Ege Bölgesi Folklorunda Veteriner Hekimliği ve Hayvancılık Üzerine Araştırmalar*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.58.
4. **Asil, E.** (1989) *Halk Hekimliği ve Eczacılığı Araştırmalarında Metodoloji*, Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 110, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 27, Ankara Üniversitesi Basımevi 23-25 Kasım 1989, Ankara, s.33-37.
5. **Baytop, T.** (1963) *Türkiye'nin Tıbbi ve Zehirli Bitkileri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 1039, Tıp Fakültesi No: 59, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası, s.235-430.
6. **Baytop, T.** (1971) *Farmakognozi Ders Kitabı*, Cilt: II, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 2003, Eczacılık Fakültesi No:19, İstanbul, Baha Matbaası, s.270.
7. **Baytop, A.** (1996) *Farmasötik Botanik Ders Kitabı*, İstanbul, İ.Ü Basımevi ve Film Merkezi, 1996; s.1-2.
8. **Baytop, T.** (1997) *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 578,

Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.6-116.

9. Baytop, T. (1999) *Türkiye’de Bitkiler ile Tedavi (Geçmişte ve Bugün)*, II. Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevi, s.199, 329, 338.
10. Boratav, P.N. (1994) *Türk Halkbilimi II, 100 Soruda Türk Folkloru (İnanışlar, Töre ve Törenler, Oyunlar)*, 3. Baskı, İstanbul, Gerçek Yayınevi,; s.56, 122, 208.
11. Çubukçu, B., Özhatay, N. (1989) *Anadolu Halk İlaçları Üzerinde Araştırmalar II*, Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 110, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 27, Ankara Üniversitesi Basımevi, s.89, 23-25 Kasım, Ankara.
12. Dinçer, F. (1967) *Türk Folklorunda Veteriner Hekimliği Üzerine Araştırmalar*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara, 3-36.
13. Durusoy, Ç., Ulusal, B.G. (2007) *Dermatolojide Bitkisel Tedavi-Fitoterapi*, Türk Dermatoloji Dergisi, Publishing House Yayınevi, 1(2): 48.
14. Dülger, B., Gönöz, A. (2004) *Antimicrobial Activity of Some Endemic Verbascum, Salvia and Stachys Species*, *Pharmaceutical Biology*, 24 (4-5): 301-304.
15. Erdemir-Demirhan, A. (2007) *Şifalı Bitkiler (Doğal İlaçlarla Geleneksel Tedaviler)*, 3. Basım, Alfa Yayınları: 928, İstanbul, Melisa Matbaacılık, s.10-472.
16. Erk, N. (1957) *Veteriner Tababeti Tarihine Kısa Bir Bakış*, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, Ankara, Yeni Desen Matbaası, 4(3-4): 139.
17. Erk, N. (1962) *Tarihte Hastalık Sebepleri Konusunda Düşünceler*, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 9(1): 62.
18. Gürbüz, İ., Özkan, A.M., Yeşilada, E., Kutsal, O. (2005) *Antiulcerogenic activity of some plants used in folk medicine of Pınarbaşı (Kayseri, Turkey)*, *Journal of Ethnopharmacology*, 313-318.
19. Karamanoğlu, K. (1977) *Farmasötik Botanik Ders Kitabı*, 2. Baskı, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları, Sayı: 44, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, s.389.
20. Kaya, S. (2008) *Tıbbi Botanik ve Tıbbi Bitkiler*, Medisan Yayın Serisi: 68, Ankara, s.69-232.
21. Leclainche, E. (1936) *Histoire de la Medicine Veterinaire*, Office du Livre, Toutlouse, p.812.
22. Örnek, S.V. (1981) *Sivas ve Çevresinde Hayatın Çeşitli Safhalarıyla İlgili Batıl İnançların ve Büyüsel İşlemlerin Etnolojik Tetkiki*, Ankara, D.T.C.F. Yayınları, s.127.
23. Savran, G. (1998) *Adana’dan Derlenen Bazı Halk Hekimliği ve Halk Veterinerliği Uygulamalarının Karşılaştırılması*, II. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildirileri, s.342-358, 16-18 Aralık 1998, Ankara.
24. Smithcors, J.F. (1958) *Evolution of the Veterinary Art, a Narrative Account to 1850*, Bailliere, Tindall and Cox, London. p.458.
25. Smith, F. (1919) *The Early History of Veterinary Literature and its British Development*, Vol. I, Bailliere, Tindall and Cox, Vol. I, London. p.58.
26. Şar, S., Asil, E., Tanker, M. (1983) *İç Anadolu Bölgesi’nde Ateş Düşürücü Olarak Kullanılan Halk İlaçları*, Ankara Eczacılık Fakültesi Mecmuası (13): 193.
27. Şar, S. (1987) *İç Anadolu Bölgesinde Kullanılan Halk İlaçları*, III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 86, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi: 23, Başbakanlık Basımevi, s.371, Ankara.
28. Şar, S. (1989) *Halk Hekimliğinin Dünü ve Bugünü*, Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 110, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 27, Ankara Üniversitesi Basımevi, s.222-224, 23-25 Kasım 1989, Ankara.
29. Şehsuvaroğlu, B.N. (1970) *Eczacılık Tarihi Dersleri*, İstanbul Üniversitesi Yayın No: 1582, İstanbul, Hüsnütabiat Matbaası, s.13.
30. Tanker, M. (1989) *Halk İlaçları, Bitki Folkloru, Aktariye ve Drog Kavramları Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 110, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 27, Ankara Üniversitesi Basımevi, s.238-244, 23-25 Kasım 1989, Ankara.
31. Tanker, M., Tanker, N. (1991) *Farmakognozi*, Cilt: I, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları, No:66, Ankara, s.263.
32. Türker, U.A., Camper, N.D. (2002) *Biological activity of Common Mullein, a medicinal plant*. *Journal of Ethnopharmacology*; 82: 117-125.
33. Yerlikaya, H. (2002) *Elazığ ve Çevresinde Hayvan Hastalıklarında Halk Hekimliği Üzerine Araştırmalar*, Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 8(2): 133-136.

Sevgiyle üretiyoruz,
sevgiyle büyütüyoruz...

Hastavuk®

İzmir Yolu 22. Km. 16149 Nilüfer - BURSA / TÜRKİYE

T:0.224.4702700 (10 Hat) F:0.224.4702710

E:info@hastavuk.com.tr

www.hastavuk.com.tr

Prof. Dr. Erdoğan FİNCİ (1928-2010)

1928'de İstanbul'da doğdu. 1957'de Veteriner Fakültesinden mezun oldu. 1962'de Fakültenin Bakterioloji ve Salgınlar Kürsüsüne asistan atandı. 1966'da doktorasını verdi. 1968'de Viroloji Kürsüsüne geçti ve 1972'de doçent oldu.

Kitap

Türkiye'de Listeria Durumu Üzerinde Araştırmalar. A. Ü. Veteriner ve Ziraat Fakülteleri Baş., Ankara, 40 s., 1968.

Bilimsel Makaleler

- 1- (G. Okay ile) Koyunlarda Mavdil Hastalığı ve Aşı Hazır-lama Tekniği (Bluetengue ve Bluetongue Vaccine-Modified Live Virus-Chick Embryo Orijin-Vacum Dried). Etlik Vet. Bak. Enst. Derg., 1, 4, 402-111, 1962.
- 2- (M. Beşe ve S. Can ile) Bazı Selektif Bakteriyostatik Maddelere Karşı Keçi Orijinli Pleurapneumonia-Like Organizm'lerin (P. P. L. O) Hassasiyeti Üzerinde Araştırma. A. Ü. Vet. Fak. Derg., 11, 1-2, 28-44, 1964.
- 3- (Ö. Ertürk ile) Çeşitli Mycobacteri'lerin İdentifikasyonu Üze-rinde Çalışmalar. A. Ü. Vet. Fak. Derg., 13, 3, 239-252, 1966.
- 4- (Ö. Ertürk, M. Arda, H. Keskin-tepe ve Y. Kurtul ile) Artifi-cial Cultiva-tion of the Virüs of Sheep Pox on Hanla Culture Media, Preparation of a Vaccine and Control of This Vaccine in Experimental Animals. Ann. Univ. Ankara, 9, 9-24, 1963, 1970.

Prof.Dr. Yılmaz AYDIN (1961-2010)

Değerli Hocamız Sayın Prof.Dr. Yılmaz AYDIN'ı 28. 10. 2010 tarihinde kaybetmenin üzüntüsünü yaşıyoruz.

Hocamız 1961 yılında Sinop'un Ayancık ilçesinde doğdu. 1986 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı yıl-da Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'na araştırma görevlisi oldu. 1992 yılında doktor, 1997 yılında doçent ve 2003 yılında Profesör unvanını aldı. Evli ve 1 çocuk babası olan Prof. Dr. Yılmaz AYDIN İngilizce bilmekte idi.

Eğitim ve öğretim hayatı boyunca çeşitli akademik görevlerde bulundu. Bugüne kadar basılmış bir kitabı yanı sıra Türkçe ve yabancı diller-de yayımlanmış çok sayıda bilimsel çalışması vardır.

Değerli Hocamız Sayın Prof.Dr. Yılmaz AYDIN'a Patoloji Anabilim Dalı'na yaptığı bilimsel, maddi, manevi katkılarından dolayı şükran duyuyoruz. O'nu unutmayacağız.

Kendisine bir kez daha Allah'tan rahmet, ailesine ve yakınlarına sabır, veteriner hekimlik camiasına başsağlığı diliyoruz.

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı

rahmetle anıyoruz

r a h m e t l e a n ı y o r u z

Dr. Rauf Akkaya'nın Ardından

Prof. Dr. Ulvi Reha Fidancı

1960 yılında, Eskişehir'in Seyitgazi ilçesinde dünyaya gelen Orhan Rauf Akkaya ile yollarımız 1978 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde kesişti. Derslere, kendi tanımına göre "yeterince" çalışan Rauf Akkaya ile 1983 yılında fakülteden mezun olduk. Öğrencilik yıllarındaki hoşgörüsü, başta Doğan Topgül olmak üzere diğer arkadaşlarının şakalarını kaldırabilecek derecede büyüktü. Sert görünümlü, kendine güvenen, inandığı değerleri olan, özü-sözü bir, mütevazı bir insandı.

Fakülteden ayrılık vakti geldiğinde bir mezunlar yıllığı hazırlamış ve sayfalara serpiştirilen dizelerden onun payına, şair Erdem Bayazıt'ın "Bulmak" adlı şiirinden alınan "Ölüm bize ne uzak bize ne yakın ölüm. Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm" satırları düşmüştü. O zaman dikkatimizi çok çekmeyen bu dizeleri şimdi okuyunca ne garip geliyor ...

Mezuniyetimizden sonra, 1984-1988 yılları arasında, Kars Veteriner Müdürlüğü ve İl Müdürlüğü bünyesinde Digor, Sarıkamış ve Iğdır ilçelerinde görev ve gitti. Tekrar karşılaşmamız 1988 yılında, o zamanki adı ile Etlik Hayvan Hastalıkları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne tayini sonrasında oldu. 1990 yılında bir yıl süreyle Oklahoma State Üniversitesinde Farmako-

loji Bilim Dalında çalışmalarda bulundu. 1991-1993 yılları arasında TAGEM'de Kurucu Şube Müdürü olarak görev yapan Rauf Akkaya, 1993 yılında Etlik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsünde Toksikoloji Laboratuvar Şefliği görevini yürütmeye başlamış, 1995 yılında da Etlik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcılığına atanmıştı.

Veteriner toksikolojiye olan yoğun bilimsel ilgisi nedeniyle Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda doktora çalışmalarına başlayan Rauf Akkaya "Türkiye'de Üretilen Bildirime Bağlı Karma Yem Örneklerinde İyonofor Grubu Antikoksidial İlaç Derişimlerinin Araştırılması" başlıklı teze 1996 yılında doktoraasını tamamlamıştı.

Dr. Rauf Akkaya uzun yıllar laboratuvar şefi ve müdür yardımcısı olarak Etlik Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü'nde çalıştı. Sağlık durumu nedeniyle Temmuz 2010 tarihinde kendi isteği ile bu görevlerinden ayrıldı ve Eskişehir'e taşındı. 21.09.2010 tarihinde de yakalandığı amansız hastalığa yenik düştü...

Rauf Akkaya bir gönül insanıydı. Olduğu gibi göründü, görüldüğü gibi de oldu. Çalışkan bir meslek-

rahmetle anıyoruz

r a h m e t l e a n ı y o r u z

taş, iyi bir aile reisiydi. Arkadaşlarının ve dostlarının mutluluklarını paylaşmasını bilir, sıkıntılı ve üzüntülü günlerinde de hep yanlarında olurdu. Arkadaşları ve dostları ile bir arada olmaktan mutluluk duyardı.

2006 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi 2003 Yılı Mezunları'nı buluşturma fikri ile karışındaydı. 1983 Mezunlarının buluşması daha öncele-ri de denenmiş, ancak pek çok kez büyük bir katılım sağlanamamıştı. 2007 yılındaki buluşma, mezuniyeti-mizin 24. yılına denk geliyor olmasına ve bunu ısrarla "25. Yıl" yapalım dememize rağmen, pes etmiyordu. Özellikle Nevzat Ertürk, Orhan Aylan ve Erhan Bilge'ye baskı uyguluyor ve yüksek bir katılım sağlanması için var gücü ile çalışıyordu.

AUVF 1983 Mezunları 5-6 Mayıs 2007 tarihlerin-de Antalya'da Kemer'de bir araya geldi. Çabalar so-nuç vermiş ve yoğun bir katılım olmuştu. Yaşadığımız mutlulukta Rauf Akkaya'nın payı büyüktü. Toplantıda yaptığı konuşmada, sanki veda eder gibiydi. 1980 yıl-larda görüş farklılıklarından dolayı karşı karşıya kaldığı tüm arkadaşlarından hem özür diledi hem de hakkını helal etti. Kırgınlıklardan değil, barış-birlik ve bera-berlikten yana olduğunu olduğunu gösterdi.

Uzun yıllar birlikte çalıştığı sınıf arkadaşımız Ka-dir Kaya; "Menfaat ve nefis onun yaşamının günde-minde hiçbir zaman olmadı. O içi dışı bir derler ya, öyle bir insandı. 32 sene boyunca olan arkadaşlığı-

mızda hiçbir davranışını hesap ederek sergilemedi. İçinden geldiği gibi inançları doğrultusunda kimseyi incitmeden davrandı" diyerek Rauf Akkaya'nın hoş-görüsündeki derinliği anlatıyor.

Yaşam bu... Gerçekten kısa. Ne kadar uzun ya-şadığımız değil, ne kadar dolu yaşadığımızın önemli. Rauf Akkaya bunların hepsini bize bir kez daha hatırlattı. Rauf Akkaya'nın ardından yollara düşenler, Es-kşehir'deki cenaze törenine katılanlar bunu açıkça gösterdiler.

Dr. Rauf Akkaya, 50 yıllık ömründe dolu dolu yaşadı. Biz geride kalanların gönüllerini almış olarak, dualarla aramızdan ayrıldı. Genç yaşta bir arkadaşı-mızı, bir dostumuzu kaybetmenin acısını yüreğimizde hissetmeye devam edeceğiz. Üzüntümüz büyük... Al-lah rahmet eylesin, mekanı cennet olsun.

BAŞSAĞLIĞI

TVHB Merkez Konseyi Eski Başkanlarımızdan, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sayın Ali EROĞLU'nun muhterem annesi hakkın rahmetine kavuşmuştur. Merhumeye Allah'tan rahmet, Sayın Ali EROĞLU'na ve ailesine başsağlığı diliyoruz.

TVHB Denetleme Kurulu Üyesi Sayın Enver ÖZBEZEK'in annesi vefat etmiştir. Cenabı Allah'tan mehumeye rahmet yakınlarına başsağlığı dileriz.

